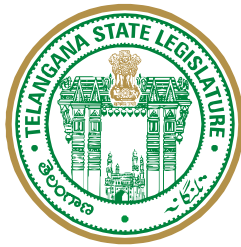


సమావేశము - VIII

వాల్తూము - II

నెం. 5



వెల : రూ. 48-00

09 నవంబరు, 2017

గురువారం,

(శక సం. 1939,

కార్తీక - 6)

## తెలంగాణ శాసన పరిషత్తు కార్యకలాపాలు

### అధికార నివేదిక

విషయ సూచిక

|                                                                                                         |     |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|----|
| I. ప్రశ్నోత్తరాలు                                                                                       | ... | 1  |
| II. సభా కార్యక్రమం :                                                                                    | ... | 19 |
| 1. వాయిదా తీర్మాన తిరస్కరణ                                                                              |     |    |
| 2. ప్రత్యేక ప్రస్తావనలు                                                                                 |     |    |
| 3. పిటిషన్స్                                                                                            |     |    |
| 4. ప్రకటన                                                                                               |     |    |
| 5. సంతాప తీర్మానం                                                                                       |     |    |
| “ ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్తు మాజీ సభ్యులు శ్రీ పాల్వాయి గోవర్ధన్ రెడ్డి గారి మృతి పట్ల సంతాప తీర్మానం”. |     |    |
| III. లఘు చర్చ :                                                                                         | ... | 24 |
| “ అల్ప సంఖ్యాక వర్గాల సంక్షేమం” గురించి                                                                 |     |    |

# తెలంగాణ శాసన పరిషత్తు

## ప్రధాన అధికారులు

|                   |   |                                                                                                              |
|-------------------|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| చైర్మన్           | : | శ్రీ కె. స్వామిగాడ్                                                                                          |
| డెప్యూటీ చైర్మన్  | : | శ్రీ నేతి విద్యాసాగర్                                                                                        |
| కార్యదర్శి        | : | డా. వి. నరసింహాచార్యులు                                                                                      |
| సహాయ కార్యదర్శులు | : | శ్రీ ఎస్. దుర్గాప్రసాద్<br>శ్రీ సి.హెచ్. ఉపేందర్ రెడ్డి<br>శ్రీమతి వి.ఎన్. ప్రసన్నకుమారి<br>శ్రీ బి. కమలాకర్ |
| చీఫ్ రిపోర్టర్    | : | శ్రీమతి యస్. నాగమణి                                                                                          |

# తెలంగాణ శాసన పరిషత్తు కార్యకలాపాలు

## అధికార నివేదిక

(ఎనిమిదవ సమావేశము - పదవ రోజు)

గురువారం, నవంబరు 09, 2017

(సభ ఉదయం 10.00 గంటలకు ప్రారంభమైనది)

(గౌరవ చైర్మన్ అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు)

### I. ప్రశ్నోత్తరాలు

**మిస్టర్ చైర్మన్:-** అందరికీ నమస్కారం. ఇప్పుడు క్వశ్చన్ అవర్. ప్రశ్న నెం.2391 సభ్యుడి కోరిక మేరకు వాయిదావేయడమైనది. ప్రశ్న నెం.2212.

**శ్రీ టి. హరీష్ రావు:-** అధ్యక్షా, నాదొక్కటే సబ్మిషన్. ఈ మధ్యన టి.వి. చూస్తున్నవారి దగ్గర నుండి వచ్చిన కామెంట్ ఏమిటంటే సభ్యుడు I put the question అంటాడు, నేను ఆన్సర్ చెబుతాను. మెంబర్కి, ఇక్కడ కూర్చున్నవాళ్ళకి అర్థమవుతుంది కాని, బయట టి.వి. చూస్తున్నవారికి ఆయన వేసిన ప్రశ్న ఏమిటి, మంత్రిగారు ఏమి జవాబు చెబుతున్నారనేది అర్థంకాదు. నా రిక్వెస్ట్ ఏమిటంటే సభ్యుడు ప్రశ్నను ఒక్కనిమిషంలో చదివేస్తే, మేము అందుకు సమాధానం చెబితే, అది మనకే కాకుండా టి.వి. చూసేవారికి, బయటి ప్రజలకు అర్థమయ్యే అవకాశం ఉంటుంది. రూల్స్ పర్మిట్ చేస్తే దానిని ఆలోచించాలని నా విజ్ఞప్తి.

**శ్రీ మహమ్మద్ అలీ షబ్బీర్ (శాసనసభ నియోజకవర్గం):-** అధ్యక్షా, మంత్రిగారి సూచన చేశారు. గతం నుంచి అక్కడా, ఇక్కడా I put the question అని చదివే పద్ధతి ఉండేది. సస్టిమెంటరీ అవకాశం మొదటి సిగ్నటరీకే ఉంటుంది కాబట్టి, I put the question అనే పదం లేకున్నా సరిపోతుంది.

**మిస్టర్ చైర్మన్:-** ఛెయిర్మనుంచి క్వశ్చన్ చదివితే అయిపోతుంది.

**ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి. రివర్స్ పంపింగ్ పనుల పూర్తి**

ప్రశ్న నెం.2212(92)

శ్రీ పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డి, ఎం.ఎల్.సి.,:- [1]

గౌరవనీయులైన సాగునీటి శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

(అ) ఎస్సారెస్సీ రివర్స్ పంపింగ్ పథకం క్రింద పంపు హౌజ్ల నిర్మాణానికి సేకరించవలసిన భూ పరిమాణం ఎంత;

(ఆ) గుర్తించిన ప్రదేశాల వివరాలు ఏమిటి; నిర్మిస్తున్నట్టి పంపు హౌజ్ల సంఖ్య ఎంత;

(ఇ) ఎస్సారెస్సీ రివర్స్ పంపింగ్ పనులను పూర్తి చేయడానికి కావలసిన సమయం మరియు అవసరమగు నిధుల మొత్తం ఎంత?

గౌరవనీయులైన సాగునీటి శాఖ మంత్రిగారు (శ్రీ టి. హరీష్ రావు):- (అ) అవసరమైనట్టి, సేకరించినట్టి భూమి విస్తీర్ణం 48 ఎకరాల 11 1/2 గుంటలు.

(ఆ) వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

(1) జగిత్యాల జిల్లా, మల్లియల్ మండలం, రాంపూర్ గ్రామం సమీపాన ఐఎఫ్ఎఫ్సీ 73.00వ కి.మీ వద్ద పంపు హౌజ్-1 నెలకొని ఉంది.

(2) జగిత్యాల జిల్లా, మెట్పల్లి మండలం, రాజేశ్వరరావు పేట గ్రామం సమీపాన ఐఎఫ్ఎఫ్సీ 34.00వ కి.మీ. వద్ద పంపు హౌజ్-2 నెలకొని ఉంది.

(3) నిజామాబాద్ జిల్లా ముప్పల్ గ్రామం మరియు మండలం సమీపాన ఐఎఫ్ఎఫ్సీ 0.100వ కి.మీ వద్ద పంపుహౌజ్-3 నెలకొని ఉంది.

(ఇ) పనులు పూర్తి చేయడానికి 15 నెలల సమయం అవసరమవుతుంది. రూ.1067కోట్ల మొత్తంతో 2018, నవంబర్ నాటికి రివర్స్ పంపింగ్ పనులు పూర్తి చేయాలని ఆదేశించడమయింది.

అయితే అగ్రిమెంటు ప్రకారం 2018 నవంబర్ వరకు గడువు ఉన్నప్పటికీ, వచ్చే జూన్-జూలై నాటికి దీనిని పూర్తి చేయడానికి ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో పూర్తిస్థాయిలో కృషి చేస్తుంది.

**శ్రీ పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డి (ఉపాధ్యాయ నియోజక వర్గం - మెదక్, నిజామాబాద్, ఆదిలాబాద్ మరియు కరీంనగర్):-** అధ్యక్షా, ఈ సంవత్సరం SRSP ప్రాజెక్టులోకి మహారాష్ట్రనుండి వచ్చేటటువంటి వరద ఏదైతే ఉందో ఆ ప్రకారం సరైనటువంటి నీళ్లు రాకపోవడం వలన, SRSPకి అనుకున్నంత నీరు రాలేదు. కాబట్టి ఈ సంవత్సరం ఎస్ఆర్ఎస్పికి వచ్చిన నీళ్లు ఎన్ని, ఎస్ఆర్ఎస్పి క్రింద ఉన్న ఆయకట్టుని రక్షించడానికి ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యలు ఏమిటి? అలాగే ఎస్ఆర్ఎస్పి పునర్నిర్మణ పథకం ద్వారా ఎంత ఆయకట్టును స్థిరీకరిస్తున్నారు? FFC కాకతీయ కాలువ మధ్యగల ఆయకట్టును ఈ పథకం ద్వారా స్థిరీకరించే అవకాశం ఉందా? ఉంటే ఎన్ని ఎకరాలు సాగులోకి వస్తాయి?

reverse (Janab Md.Ali Shabbir) (Janab Md.Ali Shabbir)

--- Irrigation Minister (Irrigation Minister)

మేము దేశానికి స్వాతంత్ర్యం తెచ్చాము, రాష్ట్రం రావడానికి కూడా కృషి చేశాము. మంచిని మెచ్చుకునే సంస్కారం మాకు ఉంది. నేను చెప్పేది ఏమిటంటే తక్కువ వ్యయంతో, అంటే దాదాపు వెయ్యి కోట్ల రూపాయలలోపు ఖర్చుతో 60-90 టిఎంసీల వాటర్ శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టుకి రావడంతో నా నియోజక వర్గానికి కూడా లాభం చేకూరింది. శ్రీరాం సాగర్ నుండి ప్యాకేజీ 20,21 మరియు 22 మూడు ప్యాకేజీల ద్వారా మూడు లక్షల ఎకరాలకు మనం ప్రాణహిత-చేవెళ్ల పెట్టుకున్నాము. కానీ, మొన్న రెవ్యూ మీటింగ్లో శ్రీరాంసాగర్లో నీళ్లు లేవని, ప్యాకేజీ 22 క్రింద 1,54,000 ఎకరాలు కట్ చేశారు. దాని గురించి నేను పాదయాత్ర కూడా చేసినాను. మంత్రిగారికి, ముఖ్యమంత్రిగారికి రిప్రజంట్ చేసినాను. Thanks to the Irrigation Minister and Chief Minister. ఇంజనీర్లతో సమావేశం ఏర్పాటు చేసి, చర్చించినప్పుడు నేను చెప్పాను ఈ ప్యాకేజీ 22 మల్లన్నసాగర్కు లింక్ చేయవద్దు అని చెప్పినప్పుడు, ఆ డిస్కషన్లో ఈ యొక్క ప్రాజెక్టు రావడంతో, ఇరిగేషన్ మినిస్టర్గారు తక్షణమే దీనికి రూపకల్పన చేసి, అతి తక్కువ వ్యయంతో ఇంత పెద్ద కార్యక్రమం చేయడం చాలా మంచి విషయం. రాష్ట్రంలో ఉన్న లిప్టు ఇరిగేషన్లో ఇప్పటివరకు

ఇంత మంచి కార్యక్రమం జరగలేదు. కాబట్టి నేను appreciate చేస్తున్నాను. I request the Hon'ble Irrigation Minister to speed up this Project. అలాగే ప్రాజెక్టు 22కి, దీనికి లింక్ ఉంది కాబట్టి ఆ పనులు కూడా వేగవంతం చేయాలని కోరుతున్నాను.

**డా. పల్లా రాజేశ్వర్ రెడ్డి (పట్టభద్రుల నియోజక వర్గం - వరంగల్, ఖమ్మం మరియు నల్గొండ):-** అధ్యక్షా, ఎస్సార్ఎస్పిలో 53, 54 టిఎంసీల నీరు ఉంది. దాని పైన ఉన్న నిజాం సాగర్ కూడా పూర్తిగా నిండలేదు. దానిపైన ఉన్న సింగూరు అదృష్టవశాత్తు నిండడం, రెండవ పంటకు కూడా నీరు ఇస్తామని చెప్పినట్లు తెలిసింది. అందులో ఉన్న అదనపు నీటిని సింగూరు నుండి నిజాంసాగర్ ఆయకట్టుకు ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నట్లు ఒక పేపర్లో వార్త వచ్చింది. అది వాస్తవమేనా? తమరి ద్వారా మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

**శ్రీ టి. హరీష్ రావు:-** అధ్యక్షా, ముందుగా ఈ ప్రాజెక్టును అభినందించినందుకు గౌరవ ఎల్ఓపిగారికి నా హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను. వారు చెప్పినట్లుగా ఈ ప్రాజెక్టు అతి తక్కువ ఖర్చుతో, అతి తక్కువ సమయంలో, అతి ఎక్కువ ప్రయోజనాన్ని అందించే ప్రాజెక్ట్ ఈ ఎస్సార్ఎస్పి పునర్నిర్మణ ప్రాజెక్టు. ఎందుకంటే ఈ ప్రాజెక్టు కొరకు మనం దాదాపు రూ.1000కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నాము. కేవలం 12 మీటర్ల వరకే లిప్టులు ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. అంటే దీని వలన మనకు కరెంటు బిల్లు కూడా చాలా తక్కువగా వస్తుంది. మరొక సంతోషకరమైన విషయం ఏమిటంటే మనం మూడు లిప్టులు పెడుతున్నా కూడా, upto certain level రెండు లిప్టులతోనే ఎస్సార్ఎస్పికి నీళ్లు వెళ్లే అవకాశం ఉంటుంది. ఒక సర్వేస్ ప్లాట్ తరువాతనే మూడవ లిప్టుని ఆవరేట్ చేయవలసిన అవసరం వస్తుంది.

గౌరవసభ్యులు అడిగినట్లుగా వాస్తవానికి ఎస్సార్ఎస్పిమీద చాలా ఆయకట్టు ఉంది. Above LMD మీద 4.60 లక్షల ఎకరాలు, నిర్మల్ జిల్లాలో సరస్వతీ కెనాల్ క్రింద 36,000 ఎకరాలు, నిజామాబాద్లోని లక్ష్మి కెనాల్, చౌటుపల్లి హనుమంతరెడ్డి క్రింద 36,000 ఎకరాలు, నిజామాబాద్లోని గుత్తా అలీసాగర్ క్రింద 93,000 ఎకరాలు, అదే విధంగా ప్యాకేజీ 20,21 మరియు 22 క్రింద 4.40 లక్షల ఎకరాలు, కామారెడ్డి, ఎల్లారెడ్డి, డిచ్పల్లి, నిజామాబాద్ రూరల్ క్రింద 4.40 లక్షల ఎకరాలు ఉంది. అలాగే ప్యాకేజీ 27,28 క్రింద ముథోల్, నిర్మల్ నియోజక వర్గం క్రింద ఒక లక్ష ఎకరాలకు

నీరు ఉంది. ఇరిగేషన్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ పెడుతున్న చిన్నచిన్న లిఫ్టులకు మరో 80వేల ఎకరాలు. మొత్తం కలిపి 12.45 లక్షల ఎకరాలకు మనం ఈ ఎస్సారెస్పీ నుండి నీళ్లు తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

ఈ ఎస్సారెస్పీ కెపాసిటీనే 90 టిఎంసీలు. దీని నుండి 12.45లక్షల ఎకరాలకు నీరు పారుతుందా అంటే it is just impossible. అంతేకాకుండా ఈ ఎస్సారెస్పీలో ఏమయితుందంటే ప్రతి నాలుగేళ్లకు ఒకసారి నీళ్లు రావడం లేదు. పంటలు రాక, రైతాంగం ఇబ్బంది పడుతున్న సందర్భం ఉంది. ఎగువన మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం విపరీతంగా బ్యారేజీలు కట్టి, రిజర్వాయర్లు కట్టడం వలన, వర్షాలు బాగాపడి, వాళ్ల ప్రాజెక్టులు నిండి, వరద ప్రవాహం వచ్చినప్పుడు మాత్రమే మన ఎస్సారెస్పీకి నీళ్లు వస్తున్నాయి. మరి మనం ఇంత పెద్ద ప్రాజెక్టు కట్టుకొని, నీళ్లు రాకపోతే ఏమి ప్రయోజనం? ఉత్తర తెలంగాణకు గొప్ప ప్రాజెక్టు ఈ ఎస్సారెస్పీ. ఆ ప్రాజెక్టు ఇంత పెద్ద ఆయకట్టుని కలిగి ఉంది కనుక, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు భూసేకరణ లేకుండా, గ్రామాలు మునగకుండా, ఒక్క ఇల్లు మునగకుండా, అతి తక్కువ ఖర్చుతో కాళేశ్వరంతో దీనిని లింక్ చేసుకుంటే, ఎస్సారెస్పీ క్రింద ఈ 12.45లక్షల ఎకరాలలో రెండు పంటలు పండించుకునే ఒక గొప్ప అవకాశం రైతాంగానికి దొరుకుతుంది. దీని ద్వారా మరొక లాభం కూడా ఉంది. ఎస్సారెస్పీలో వరద సాధారణంగా ఆగస్టు-సెప్టెంబర్ నెలల్లో వస్తుంది. ఎందుకంటే పైన మహారాష్ట్రలో ప్రాజెక్టులన్నీ నిండి, మనకు దిగువకు రావాలంటే ఆగస్టు-సెప్టెంబర్ నెలల్లో వస్తుంది. ఈ విధంగా ఆలస్యంగా నీళ్లు రావడం వలన, మనకు మొదటి పంట ఆలస్యం అవుతుంది. దానివలన మొదటి పంటకు అవకాశమే లేకుండా, సెకండ్ క్రాప్ వేసుకునే పరిస్థితి ఉండేది. కాళేశ్వరంతో లింక్ చేస్తే ఏమవుతుందంటే ప్రాణహిత నదిలో జూన్-జూలైలో నీళ్లు వస్తాయి. కాబట్టి మనం కాళేశ్వరం ద్వారా లింక్ ఇస్తే ఎస్సారెస్పీ క్రింద మొదటి పంట కూడా పండించుకునే అవకాశం, సకాలంలో నాల్గు వేసుకునే అవకాశం రైతాంగానికి దొరుకుతుంది.

అదే విధంగా మంచి నీళ్లు కూడా. మిషన్ భగీరథ క్రింద మొత్తం నిజామాబాద్ కవరవుతుంది. అటు నిర్మల్ జిల్లాకు కూడా మంచి నీటి సౌకర్యం ఉంటుంది. ఈ విధంగా త్రాగు నీటికి కూడా ఢోకా లేనటువంటి అవకాశం ఈ పథకం ద్వారా ఏర్పడుతుంది.

గౌరవ సభ్యులు డా.పల్లా రాజేశ్వర్ రెడ్డిగారు, పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డిగారు ఏమన్నారంటే ఈ ఎస్సారెస్పీకి ఈ

సంవత్సరం ఎన్ని నీళ్లు వచ్చినాయి, దీని క్రింద ఎంత ఆయకట్టు ఉంది, ప్రత్యామ్నాయ ఏర్పాట్లు ఏమన్నా చేస్తున్నారా, సింగూరు నుండి నీళ్లు ఏమన్నా ఇస్తున్నారా అని అడిగినారు. ఎందుకంటే వచ్చే సంవత్సరానికి కాళేశ్వరానికి ఎస్సారెస్పీ కనెక్టయితే, వాళ్లనలు నీళ్లు కావాలని అడిగే పరిస్థితి ఉండదు. ఈ సంవత్సరం ఎస్సారెస్పీలో 55 టిఎంసీల నీళ్లు మాత్రమే వచ్చాయి. దానిలోంచి గుత్తా అలీ సాగర్ కు ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. ఎస్సారెస్పీ ఆయకట్టుకి ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. నిజామాబాద్ లక్ష్మీకెనాల్ కు, సరస్వతీ కెనాల్ కు ఇస్తూ, మిషన్ భగీరథ పథకం క్రింద మంచినీటి అవసరాలు చూడవలసిన అవసరం ఉంది. అలాగే లోయర్ మానేర్ డ్యాం క్రింద ఉన్న ఆయకట్టుకు, మంచినీటికి ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. కాబట్టి ఎస్సారెస్పీలో ఉన్న నీళ్లు ఈ అవసరాలన్నీటికి సరిపోయే పరిస్థితి లేదు.

గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు, ఈ ప్రభుత్వం బాగా ఆలోచించి ఇటు మెదక్ జిల్లా ఆయకట్టును, అటు నిజామాబాద్ జిల్లా ఆయకట్టును, అటు జగిత్యాల జిల్లా రైతుల ఆయకట్టును అందరు రైతుల పంటలు పండే విధంగా, అందరికీ నీరు ఉపయోగపడే విధంగా సింగూరు నుండి కొంత నీటిని నిజాంసాగర్ కు, తద్వారా ఎస్సారెస్పీకి విడుదల చేస్తున్నాము. ఈ సారి నిజాం సాగర్ కు మూడు టిఎంసీలు తక్కువ వచ్చాయి. నిజాంసాగర్ కు మంజీరా జలాల మీద హక్కు ఉంటుంది. వాళ్లకు నాలుగు టిఎంసీలు ఇస్తున్నాము. మరో పది టిఎంసీలు ఎస్సారెస్పీకి ఇచ్చినట్లయితే, తద్వారా ఇటు నిజామాబాద్ జిల్లాలో లక్ష్మీకెనాల్ గాని, సరస్వతీ కెనాల్ గాని ఎస్సారెస్పీ ద్వారా నీళ్లు ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నది.

అయితే, దురదృష్టవశాత్తు కొన్ని రాజకీయ పార్టీలు జగిత్యాల, కరీంనగర్ జిల్లాలో నీళ్లు ఇవ్వాలని అక్కడి కాంగ్రెస్ పార్టీ అడుగుతున్నది. నిజామాబాద్ జిల్లా నాయకులేమో నీళ్లు ఇవ్వాలంటారు. కాని మెదక్ జిల్లా కాంగ్రెస్ నాయకులేమో నీళ్లు ఇవ్వవద్దని మాట్లాడుతుంటారు. ఇది ఎంత మేరకు నబబు అధ్యక్షా? మెదక్ జిల్లాలో ఘనపురం ఆనకట్టు ఉన్నది. దానికి నాలుగు టిఎంసీల నీళ్లు ఇస్తే, అక్కడ 21వేల ఎకరాలలో పంట పండుతుంది. ఆ నాలుగు టిఎంసీలు ఘనపురం ఆనకట్టుకు ఈ యాసంగి కొరకు పక్కకు పెట్టాము. అదే విధంగా సింగూరు లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ద్వారా ఆంధోల్, ముల్కల్ మండలాల్లో 30,40వేల ఎకరాల్లో పంటలు పండే అవకాశం ఉంది. అందుకొరకు రెండు టిఎంసీల అలకేషన్ ఉన్నప్పటికీ,

మూడు టిఎంసీలు ఇచ్చే విధంగా అక్కడ కూడా నీరు పక్కకు పెట్టుకున్నాము.

మిషన్ భగీరథ పథకం క్రింద మెదక్ జిల్లా, సంగారెడ్డి జిల్లా, నిజామాబాద్ జిల్లాలకు సింగూరు నుండి రెండున్నర టిఎంసీలు పక్కకు పెట్టుకున్నాము. ఈ మొత్తం పోగా, మరొక ఆరు, ఏడు టిఎంసీలు అది evaporation losses కావచ్చు, డెడ్ స్టోరేజిగాని లేదా భవిష్యత్తు అవసరాలు దృష్టిలో పెట్టుకుని, మరొక ఆరు, ఏడు టిఎంసీలు పక్కకు పెట్టుకున్నాము. అంటే 16 టిఎంసీలు మెదక్ జిల్లా ప్రజల అవసరాలకు పక్కకు పెట్టి, పైన ఉండే మరొక 15 టిఎంసీలను నిజామాబాద్, జగిత్యాల ప్రాంతాల త్రాగు, సాగునీటి అవసరాల కొరకు నీటిని విడుదల చేసినాము. ఏ ఒక్కరికి నష్టం చేసే ఆలోచన మా ప్రభుత్వానికి లేదు. ఉన్న నీటిని మన రాష్ట్రంలో అన్ని జిల్లాలలో, అందరు రైతులు సద్వినియోగం చేసుకుని, త్రాగు, సాగునీటికి ఇబ్బంది లేకుండా ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుంటే, దురదృష్టవశాత్తు ఒక జిల్లాలో ఇవ్వవద్దని, మరొక జిల్లాలో ఇవ్వమని ఈ రకమైన రాజకీయాలు చేయడం తగదని, దయచేసి అందరూ అర్థం చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను. అన్ని ప్రాంత ప్రజలకు తాగునీరు ఇవ్వాలని, అన్ని ప్రాంత రైతులు పంటలు పండించుకోవాలని ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యమే తప్ప, ఇక్కడ ఎలాంటి దురుద్దేశ్యం లేదు. అది కూడా ఈ ఒక్క సంవత్సరమే ఇస్తాము. ఎందుకంటే ఈ ఎస్సార్‌స్ ఫ్లూడ్ ఫ్లో కానల్, పునర్జీవన పథకం వచ్చే జూన్-జూలై నాటికి పూర్తి చేయబోతున్నాము.

గౌరవ ఎల్ ఓపిగారు అన్నట్లు 18 నెలలు అగ్రిమెంటు పీరియడ్ ఉన్నా, వచ్చే వానాకాలానికే పనులు పూర్తి చేసి, నీళ్లు అందించాలని ప్రభుత్వం పూర్తి చిత్తశుద్ధితో పనిచేస్తున్నది. ఈ ఒక్క సంవత్సరం నీటిని ఇవ్వడం వలన అక్కడి ప్రాంత ప్రజల అవసరాలు తీరుతాయి, వాళ్లు కూడా మన రాష్ట్ర రైతులే. ఈ రోజు వారికి నీళ్లు ఇవ్వవద్దని రాజకీయాలు చేయడం తగదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే చాలా సందర్భాలలో కొంత బాధ కలుగుతుంది. రాజకీయాలు ఎన్నికలప్పుడు చేయాలిగాని, రైతులతోనో, నీళ్లతోనో, సెంటిమెంట్లతోనో చేయడం అనేది సబబు అయినట్లువంటిది కాదు. మనం మహారాష్ట్రతో కాశేశ్వరం ప్రాజెక్టు గురించి ఒప్పందం చేసుకున్నాము. అక్కడి కాంగ్రెస్ వాళ్లు ఏమన్నారంటే మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం మొత్తం తెలంగాణ ప్రభుత్వానికి తాకట్టు పెట్టిందని, అక్కడి కాంగ్రెస్ నాయకులు నల్లజెండాలు చూపించారు. అగ్రిమెంటు చేసుని ఇక్కడికి వస్తే,

స్థానిక కాంగ్రెస్ నాయకులేమో మహారాష్ట్రకు తాకట్టు పెట్టారని ఇక్కడి కాంగ్రెస్ నాయకులు అంటున్నారు. ఈ విధంగా రాష్ట్రానికో మాట, జిల్లాకో మాట అనేది ఉండడం తగదని, అందరం కలిసి ఈ రాష్ట్ర రైతాంగానికి సాగునీరు అందించడానికి కలిసి పనిచేద్దాం. ఇందుకు సహృదయంతో సహకరించాలని తమరి ద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

**శ్రీ పాంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి (శాసనసభ నియోజక వర్గం):-** అధ్యక్షా, ఇది మూడు జిల్లాలకు సంబంధించిన అంశం. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పెద్దమనిషి తరహాలో వ్యవహరించాలి. మూడు జిల్లాల ప్రజాప్రతినిధులతో మంత్రిగారి చాంబర్‌లో సమావేశం పెట్టి నిజానిజాలు వివరించండి. అనవసరంగా బ్లెస్ చేయడం మంచిది కాదు. కాంగ్రెస్ పార్టీ ఇల్లా చేస్తున్నదని గుడ్డకాల్చి, మీద వేయడం కరెక్టు కాదు. ఎంతో లొక్కం ఉన్న గౌరవ మంత్రిగారికి నా మనవి ఏమిటంటే అఖిల వక్షాన్నయినా పిలవండి, లేదా వారి కార్యాలయంలో ఒక సమావేశం అయినా పెట్టమనండి.

**శ్రీ పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, ఈ ఎస్సార్‌స్ ఆయకట్టును రక్షించడానికి ఈ పునరుజ్జీవన పథకాన్ని తీసుకువచ్చాము. చాలా సంతోషం. మంత్రిగారు వివరంగా జవాబు చెప్పారు. మా జగిత్యాల జిల్లా, మల్కాల్ మండలం, రాంపూర్ గ్రామంలో ఎన్ని ఎకరాలు సేకరించారు? అదే విధంగా ఇబ్రహీంపట్నం, రాజేశ్వరరావుపేట గ్రామంలో ఎన్ని ఎకరాలు సేకరించారు? దానికి స్పష్టపరిహారం రైతులకు ఎంత చెల్లించారు? ఎందుకంటే ఇది నభూతో, నభవిష్యతి అని చెప్పుకోదగినంత గొప్ప కార్యక్రమం. ఈ రోజు మంత్రిగారి ఆదేశాలకు అనుగుణంగా, జిల్లా కలెక్టర్ ఆగమేఘాల మీద, ఒకే రోజు భూసేకరణ కార్యక్రమం పూర్తి చేయడం అనేది ఎక్కడా, ఎప్పుడూ జరగలేదు. ఒక్క జగిత్యాల జిల్లాలోనే ఇంత భూమి సేకరణ జరిగింది. ఆ విషయాన్ని స్పష్టం చేయవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ టి. హరీష్ రావు:-** అధ్యక్షా, గౌరవనీయులు సుధాకర్ రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు ఇందులో చాలా తక్కువ భూసేకరణ జరిగింది. ఉన్న కాలువనే వినియోగించు కుంటున్నాము కనుక, 48 ఎకరాల భూసేకరణ మాత్రమే అవసరమైంది. ఆ జిల్లా కలెక్టర్ శరత్ గారు ఒకే రోజులో పూర్తి చేశారు. ఎందుకంటే గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఇది చాలా త్వరగా జరగాలని ఆదేశించారు. దానికి కలెక్టర్ గారు సహకరించి, భూమిని సేకరించి, మాకు ఇవ్వడం జరిగింది. దాదాపు రూ.4.05 కోట్ల రూపాయలను ప్రభుత్వం రైతులకు

పరిహారంగా ఇవ్వడం జరిగింది. రైతులు కూడా మంచి రేటు రావడంతో, వారు సంతోషంగా ముందుకు వచ్చారు.

గౌరవ సభ్యులు ఇంకో ప్రశ్న కూడా ఏమడిగారంటే వరద కాలువకు, కాకతీయ కాలువకు మధ్య ఉండే భూమికి నీరు ఏమైనా ఇస్తారా, అది ఎలా ఇస్తారని అడిగారు. దాని గురించి కూడా మేము ఆలోచిస్తున్నాము. వాస్తవానికి వరద కాలువకు, ఎస్సార్‌స్కి మధ్య 1.15 లక్షల ఎకరాలు ఉంది. దానికి కూడా ఓ.టి.ల ద్వారా చెరువులు నింపడం, ఈ పంపులనుంచే కాలువలు తవ్వి, ఆ రెండు కాలువల మధ్య ఉండే రైతులకు సాగునీరు, తాగు నీరు అందిస్తాము.

### రాష్ట్రంలో ఆరోగ్యశ్రీ పథకం విస్తరణ

11.20 | ప్రశ్న నెం.2477 (93)

ఉ. శ్రీ కోమటిరెడ్డి రాజగోపాల్ రెడ్డి, ఎం.ఎల్.సి.:- గౌరవనీయులైన వైద్య, ఆరోగ్య శాఖా మంత్రిగారు దయచేసి ఈక్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

(అ) రాష్ట్రంలో ఆరోగ్యశ్రీ పథకపు సర్వీసులను విస్తరించే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉందా;

(ఆ) ఎల్.ఓ.సి ల జారీలో జాప్యం కారణంగా తక్షణ చికిత్సను పొందడంలో ప్రజలు ఇబ్బందులకు గురవుతున్న విషయం కూడా వాస్తవమేనా;

(ఇ) అయితే, ఈ విధానాన్ని మెరుగుపరచడానికి తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటి?

గౌరవనీయులైన వైద్య, ఆరోగ్య శాఖామంత్రి (డా. సి. లక్ష్మారెడ్డి):- (అ) అవునండీ.

(ఆ) లేదండీ.

(ఇ) విధానాన్ని మెరుగుపరచడమనేది నిరంతర ప్రక్రియ, కొత్త పద్ధతులను ప్రవేశపెట్టడమయింది. ఐటీ సిస్టమ్స్‌ను మెరుగుపరచడమయింది.

**శ్రీ పొంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హయాములో ప్రవేశపెట్టిన ఈ ఆరోగ్యశ్రీ పథకం సర్వీసులకు ఇంకా ఏవైనా యాడ్ చేసే అవకాశం ఉందా? ఇంకా ఇన్ని రకాల వ్యాధులను ఈ పథకం క్రింద చేర్చాలనే ఆలోచన ఉందా? ప్రైవేటు కార్పొరేటు ఆసుపత్రుల్లో పేద ప్రజలు చాలా ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. ఈ డేటా మేనేజ్‌మెంటులో, వాళ్లు యాక్సెస్ చేసే నార్మ్స్, ప్రొసీజర్స్‌లో చాలా డిలే జరుగుతోంది. చాలా మంది మా దృష్టికి తీసుకొచ్చిన నేపథ్యం ఉంది. ఐటీ విధానాన్ని

మెరుగుపరస్తామన్నారు. కొన్ని చోట్ల అసలు పని చేయడం లేదు. వివరాలు అప్‌లోడ్ చేయడంలో ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి. ఒకటి - ఈ పథకాన్ని మెరుగుపరచడం, విస్తరించడం, రెండు - డిలే మేనేజ్‌మెంటు అండ్ మానీటరింగు కోసం మీదగ్గర ఏదైనా మెకానిజం ఉందా? మూడు - ఆరోగ్యశ్రీకి సంబంధించి పెండింగ్ ఎరియర్స్ ఏమైనా ఉన్నాయా? దాని మీద ఎజిటేషన్ కూడా ఉంది. ఈ మూడు, నాలుగు ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పాలని మంత్రిగారిని మీద్వారా కోరుతున్నాను.

**శ్రీ ఫారూఖ్ హుస్సేన్ (నామినేటెడ్):-** అధ్యక్షా, ఆరోగ్యశ్రీ క్రింద ఏవైతే రోగాలు కవర్ కావో వాటికి సంబంధించి సియం రిలీఫ్ ఫండ్ కోసం వెళతారు. అయితే, దీనికి వార్షిక ఆదాయ పరిమితి రూ.60వేలు పెట్టారు. ఈ సర్టిఫికేట్ కోసం నెలల పాటు పేద వాళ్లు తిరిగినా సంబంధిత తహశీల్దార్లు ఇవ్వడం లేదు. ఆ పరిమితిని పెంచే అవకాశం ఏమైనా ఉన్నదా? చెప్పాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

**డా. సి. లక్ష్మారెడ్డి:-** అధ్యక్షా, ఆరోగ్యశ్రీ ద్వారా ప్రజలకు అన్ని ఆసుపత్రుల్లో ఇన్‌పేషంట్ చికిత్స, నగదు రహిత పథకాలు పూర్తిగా అందుబాటులోకి తేవడం జరిగింది. ఇప్పటి వరకు ఆరోగ్యశ్రీ క్రింద 949 వ్యాధులకు చికిత్స అందిస్తున్నాం. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి అనుమతితో వెరికోస్ వీన్స్, ఆర్గాన్ ట్రాన్స్‌ప్లాంటేషన్ సర్జరీ మరియు సర్జరీ తర్వాత అవసరమైన టైప్ సేవింగ్ డ్రగ్స్‌ని కూడా కొత్తగా ప్యాకేజీలో ఇవ్వడం జరుగుతోంది. అలాగే ఆయుష్ డిపార్టుమెంటుని కూడా ఆరోగ్యశ్రీలో చేర్చాలనే ప్రతిపాదనలు పెట్టడం జరిగింది. అది పరిశీలనలో ఉంది. నగదు రహిత చికిత్సల కొరకు అనుమతి పొందిన ఆసుపత్రుల్లో చేర్చుకుని, ఆరోగ్య మిత్ర సహాయంతో ఆన్‌లైన్ అనుమతి కొరకు సంబంధిత రోగి వివరాలు ఆన్‌లైన్‌లో పంపిన తర్వాత వాటిని ఎగ్జిక్యూటివ్స్, ప్యానల్ డాక్టర్స్, బ్రస్ట్ డాక్టర్ పరిశీలించిన తర్వాత అనుమతి ఆన్‌లైన్‌లోనే మంజూరు చేయడం జరుగుతుంది.

సుధాకర్ రెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ, ప్రాసెస్‌లో డిలే జరుగుతుందన్నారు. ఎక్కడా డిలే జరగడం లేదు పరీక్షకుగా ప్రాసెస్ జరుగుతోంది. ఈవెన్ ఫోనులో కూడా పర్మిషన్ ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఆన్‌లైన్ అనుమతి 12గంటల లోపు ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఈ సమయంలో కూడా రోగిని చేర్చుకొని చికిత్సలు ప్రారంభించడం జరుగుతుంది. అంటే 12గంటల లోపు వారికి పర్మిషన్ ఇస్తారు, ఆలోపు చేరిన

పేషంట్స్ కి ఆటోమేటిక్ గా ట్రీట్ మెంట్లు మొదలు పెడతారు. అనుమతి ఇచ్చే క్రమంలో ఏమైనా పెండింగు వివరాలుంటే, ఆరోగ్యశ్రీ అధికారులు .. సంబంధిత ఆసుపత్రి ఎంఇడిసిబి తో సంప్రదింపులు జరిపిన వెంటనే అనుమతులు జారీ చేయడం జరుగుతుంది.

రోగికి అత్యవసరమైన చికిత్సలు అందించడానికి టెలిఫోనిక్ అనుమతులు కూడా ఇస్తున్నాం. అప్రూవల్ కోసం ఆగకుండా జస్ట్ ఫోన్ చేస్తే చాలు, నిమిషాలలో వారికి పర్మిషన్ ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఇది కొత్తగా ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. దీనికి ఇద్దరు ఎగ్జిక్యూటివ్స్, ఒక ట్రస్టు డాక్టర్ 24 గంటలు అందుబాటులో ఉంటారు. తెలంగాణ ఏర్పడిన తర్వాత, అనుమతుల ప్రక్రియను మరింత వేగవంతం చేయడానికి, ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో అనుమతులకు సంబంధించి ఆసుపత్రి సూపరింటెండెంట్ అధికారాలు ఇచ్చాము. అంటే ఆరోగ్యశ్రీ ట్రస్టు అనుమతి కోసం వేచి చూడకుండా, అక్కడికక్కడే ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో సంబంధిత సూపరింటెండెంట్ నిర్ణయం తీసుకునే అధికారాలు ఇచ్చాం. వాళ్లే ఆ విషయంలో నిర్ణయం తీసుకుంటారు.

టెలిఫోనిక్ అనుమతులు ఈ సంవత్సరంలో మొత్తం 10343 కేసులకు ఇవ్వడం జరిగింది. ఆరోగ్యశ్రీలో Pre-authorisation అనుమతులు ఈ సంవత్సరంలో ఆరు గంటల లోపు 43505 కేసులకు, ఆరు నుంచి పన్నెండు గంటల లోపు 17297 కేసులకు, పన్నెండు నుంచి ఇరవైనాలుగు గంటల లోపు 50455 కేసులకు ఇవ్వడం జరిగింది. ఆరోగ్యశ్రీలో Pre-authorisation అనుమతులు 2015-16లో 184087 కేసులకు, 2016-17లో 194597 కేసులకు, 2017-18లో ఇప్పటి వరకు 130737 కేసులకు ఇవ్వడం జరిగింది. ఎక్కడా కూడా పేషంట్స్ కి ఇబ్బందులు లేకుండా, అనుమతుల జాప్యం లేకుండా వేగంగా ఇస్తున్నాం. ఆరోగ్యశ్రీకి సంబంధించి ఒక యాప్ ను కూడా ప్రారంభించాం. ప్రజలకు, పేషంట్స్ కి ఎక్కడా కూడా ఇబ్బందులు కలగకుండా ఈ యాప్ ద్వారా నుంచి సదుపాయం ఏర్పడుతోంది. ఈ ఆరోగ్యశ్రీ యాప్ కి నేషనల్ అవార్డు కూడా రావడం జరిగింది. బయటివాళ్లు ఇక్కడికి వచ్చి చూసిన తర్వాత, ఆరోగ్యశ్రీ బ్రహ్మాండంగా నడుస్తోంది, చాలా ఇంప్రూవ్ మెంట్స్ వచ్చాయి, నుంచి సేవలు అందుతున్నాయని ప్రశంసలు ఇవ్వడం జరిగింది.

**శ్రీ సుంకరి రాజు (స్థానిక సంస్థలు - రంగారెడ్డి):-** అధ్యక్షా, మనం ప్రభుత్వం ఇస్తున్న యల్ ఓసి లను ప్రైవేటు

హాస్పిటల్స్ తీసుకోవడం లేదు. ముందు డబ్బులు కడితే ట్రీట్ మెంట్లు మొదలు పెడతాం, తర్వాత ఎల్ ఓసి తీసుకుంటామని అంటున్నారు. అలాంటి ఆసుపత్రుల జాబితా మీకు ఇస్తాను. వాళ్లకు కొంచెం గట్టిగా చెప్పవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

**శ్రీ మహమ్మద్ అలీ షబ్బీర్ :-** మంత్రిగారు మాట్లాడుతూ, టెలిఫోనులో కూడా అనుమతులు ఇస్తున్నామని చెప్పారు. అధికారులు లెక్కలు ఇచ్చారు, మీరు చదివారు. నేనొక పది కేసులకు సంబంధించి నా పేషీనుంచి కంటిన్యూగా ఫోలో అప్ చేశాను. రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీని అప్ గ్రేడ్ చేయమని చెబుతున్నాను. నిమ్స్, కిమ్స్, యశోదలో చెప్పాను. అక్కడ ఒక ఆఫీసరు ఉంటారు కానీ మీరు చెబుతున్న ఈజీగా అక్కడ పని జరగడం లేదు. ఇది హెల్త్ కి సంబంధించింది, అక్కడ పేషంట్స్ కండిషన్ చాలా సీరియస్ గా ఉంటుంది. అక్కడ ఉండే పేషంట్స్ యొక్క అటెండెంట్స్ .. సార్, పర్మిషన్ ఇవ్వడం లేదని చెబుతున్నారు, గంటలు గంటలు వేచి ఉంటున్నారు. దయచేసి ఒకసారి దాన్ని పరిశీలన చేయండి. మీరు చెబుతున్న న్యూస్ కరెక్టు కాదు.

గౌరవ సభ్యులు ఫారూఖ్ హుస్సేన్ గారు చెప్పినట్లుగా చాలా చోట్ల జరుగుతోంది. పట్టణ ప్రాంతాలలో వార్షిక ఆదాయ పరిమితి రూ.2లక్షలు, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో రూ.1.50 ఉన్న వారందరికీ బిపియల్ కార్డులు ఇచ్చారు. రూ.60వేల లోపు ఉంటేనే ఆరోగ్యశ్రీ వర్తిస్తుందనేది కొత్తగా ఎక్కడి నుంచి వచ్చింది? బిపియల్ కార్డులకు సంబంధించి వార్షిక ఆదాయ పరిమితి దేశమంతా ఒకేలా ఉంటుంది. మీరేమైనా కొత్త రూలు తెచ్చారా? చెప్పాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

**డా. సి. లక్ష్మారెడ్డి:-** అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు ఎల్ ఓసి గురించి అడిగారు. ఎల్ ఓసి లకు ఆరోగ్యశ్రీకి ఏమాత్రం సంబంధం ఉండదు. దీనికి సంబంధం లేదు. ఆరోగ్యశ్రీ గురించి యల్ ఓసి గారు చేసిన ఆరోపణ సరైంది కాదు. ఆరోగ్యశ్రీ కార్డులో కానీ, నెంబరులో గానీ ఏమైనా ఇబ్బంది ఉంటే తప్ప ఎక్కడా కూడా డిలే జరగడం లేదు. బిపియల్ వైట్ రేషన్ కార్డు ప్రకారం అందరినీ అనుమతిస్తున్నాం. వైట్ రేషన్ కార్డు లేని వారు సియం క్యాంపు ఆఫీసు ద్వారా సహాయం పొందుతున్నారు. ఆరోగ్యశ్రీ పరిధిలో ఉన్న అన్ని జబ్బులకు ఉచితంగా ప్రభుత్వ ఆసుపత్రుల్లో సేవలు పొందడానికి అనుమతులు ఇస్తున్నాం. ఆరోగ్యశ్రీ మీదనే ఆధారపడడం కాకుండా ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులను బలోపేతం చేశాం. ఐసియులు పెరిగాయి. గవర్నమెంట్లు ఆసుపత్రుల్లో

అవసరమైన చికిత్సలు అందిస్తున్నాం, ప్రైవేటు ఆసుపత్రుల్లో ఉన్న సదుపాయాలన్నీ కూడా ఈరోజు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రుల్లో ఉన్నాయి, అక్కడ కూడా చాలా మంది సేవలు పొందుతున్నారు. బిపియల్ కార్డులున్న వారందరినీ ఆరోగ్యశ్రీ క్రింద అనుమతిస్తున్నాం. ఎక్కడైతే కార్డులో కానీ, నెంబరులో కానీ డిఫెక్ట్ ఉంటే తప్ప as it is గా అన్నీ కూడా ఎలా చేస్తున్నాం.

### విజయ పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి సంస్థచే పాల సేకరణ

ప్రశ్న నెం.2503(94)

సర్వశ్రీ ఉల్లోళ్ల గంగాధర్ గౌడ్, బోడకుంటి వెంకటేశ్వర్లు, బలసాని లక్ష్మీనారాయణ, ఎంఎల్సీలు:- గౌరవనీయులైన పశు సంవర్ధక, పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి, మత్స్య పరిశ్రమల శాఖామంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

(అ) రైతుల నుండి విజయ పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి సంస్థ రోజూ సేకరిస్తున్న పాల పరిమాణం ఎంత;

(ఆ) పాలను ఇతర రాష్ట్రాల నుండి కూడా సేకరిస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఇ) అయితే, దానికి గల కారణాలేమిటి;

(ఈ) రాష్ట్రంలోని రైతులకు ఇస్తున్న ప్రత్యేక ప్రోత్సాహకాల వివరాలేమిటి?

గౌరవ పశు సంవర్ధక, పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి, మత్స్య పరిశ్రమల శాఖామంత్రి (శ్రీ తలసాని శ్రీనివాస యాదవ్):-

(అ) 2016, అక్టోబరు నుండి 2017, అక్టోబరు వరకు విజయ డెయిరీ రోజుకు దాదాపు 3.67 లక్షల లీటర్ల పాలను సేకరించింది.

(ఆ) అవునండీ.

(ఇ) 4 నెలల గడ్డు కాలంలో, మార్కెటు డిమాండును తట్టుకోవడానికి కర్ణాటక పాల సమాఖ్య నుండి రోజుకి దాదాపు 30వేల లీటర్ల పాలను విజయ డెయిరీ కొనుగోలు చేసింది.

(ఈ) తెలంగాణ ప్రభుత్వం 1.11.2014 నుండి తెలంగాణ రాష్ట్ర పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి సహకార సమాఖ్య లిమిటెడ్ కు పాలు పోసే పాడి రైతులకు లీటరు పాలకు రూ.4 ల చొప్పున సగదు ప్రోత్సాహక పథకాలను అమలు చేయడం ప్రారంభించింది.

ఇటీవలే, తెలంగాణ ప్రభుత్వం టిఎస్ డిడిఎఫ్ (విజయ డెయిరీ) తో సమానంగా 24.9.2017 నుండి నల్గొండ-రంగారెడ్డి మిల్క్ యూనియన్, కరీంనగర్ డెయిరీ కంపెనీ లిమిటెడ్, ముల్కనూర్ మిల్క్ యూనియన్ల యొక్క పాడి రైతులకు రూ.4ల సగదు ప్రోత్సాహక పథకం అమలు చేయడం కోసం 22.9.2017 తేదీ గల ఎహ్ డిడి అండ్ ఎఫ్ (డెయిరీ ii) శాఖ, జిఓయంఎస్ నెం. 22ను జారీ చేసింది.

### శ్రీ ఉల్లోళ్ల గంగాధర్ గౌడ్ (శాసనసభ నియోజక వర్గం):-

అధ్యక్షా, మీద్యారా గౌరవ మంత్రివర్యులను కోరుతున్నాను. ఇప్పటికే మన రాష్ట్రంలో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు పాల రైతులకు లీటరుకు రూ.4 ప్రోత్సాహకం అందిస్తున్న సందర్భం తెలంగాణాలో ఉంది. మన రాష్ట్రంలో ఈరోజు మొత్తం పాల వినియోగం ఎంత ఉంది, అట్టి అవసరాలకు తగినట్లుగా పాల ఉత్పత్తికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటి? ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో రెండు జిల్లాలకు ఒకటి చొప్పున చిల్లింగ్ సెంటర్లున్నాయి. రాష్ట్రంలో కొత్త జిల్లాలు ఏర్పాటయ్యాయి కాబట్టి కొత్తగా చిల్లింగ్ సెంటర్లను ఏర్పాటు చేస్తే పాల నాణ్యత బాగా ఉంటుంది కాబట్టి దానికి సంబంధించి రాబోయే రోజుల్లో ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుంటుందో తెలియజేయాలని మీద్యారా మంత్రివర్యులను కోరుతున్నాను.

### శ్రీ బోడకుంటి వెంకటేశ్వర్లు (శాసనసభ నియోజక వర్గం):-

అధ్యక్షా, మూడు విషయాల గురించి చెప్పాలని తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రివర్యులను కోరుతున్నాను. ఒకటి - విజయ డెయిరీ ఆధ్వర్యంలో ఎన్ని రకాల పదార్థాల ఉత్పత్తులు జరుగుతున్నాయి? వాటికి ఉన్న డిమాండు ఎటువంటిది? రెండు - లీటరు పాలపై రూ.4 అదనంగా ప్రోత్సాహకం ఇవ్వడం జరగకముందు విజయ డెయిరీ పాల సేకరణ ఎంత? తర్వాత ఎంత? మూడు - విజయ డెయిరీకి పాల సరఫరా చేసే రైతుల సంఖ్య ఎంత? విజయ డెయిరీకి ఎన్ని సొసైటీలున్నాయి?

### శ్రీ బలసాని లక్ష్మీనారాయణ (స్థానిక సంస్థలు

- ఖమ్మం):- అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో పాడి పరిశ్రమను అభివృద్ధి చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. ఇటీవల కాలంలో మన ప్రభుత్వం చేతివృత్తులను, కుల వృత్తులను పెద్ద ఎత్తున ప్రోత్సహించడం జరిగింది. అయితే, పాడి పరిశ్రమ కులాలకు సంబంధించింది కాదు. ప్రతి కుటుంబం,

వ్యవసాయ కూలీలతో సహా ఈరోజు పాడి పరిశ్రమ మీద ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. పాడిపరిశ్రమను ప్రోత్సహించడానికి ప్రభుత్వం ఇస్తున్న ప్రోత్సాహకాల మూలంగా ఈరోజు కులాలతో సంబంధం లేకుండా చాలా కుటుంబాలు దీని మీద బతుకుతున్నాయి. ఇంతకు ముందు మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ, విజయ డెయిరీకి పాలు పోసే రైతులకు ప్రతి లీటరుకు రూ.4 అదనంగా ఇస్తున్నామని చెప్పారు. అయితే, దానికి ఒక టార్గెట్ పెట్టారు. ఒక నెలలో వెయ్యి లీటర్ల పాలను విజయ డెయిరీకి పోస్తేనే ఇది వర్తిస్తుందని కండిషన్ పెట్టారు. ఒకటి, రెండు గేదెలున్న రైతులు నెలకు వెయ్యి లీటర్లు పోయలేరు. కాబట్టి టార్గెట్ లేకుండా ఎన్ని లీటర్ల పాలు పోసినా వాటికి రూ.4 అదనపు ప్రోత్సాహకాన్ని వర్తింపజేస్తే బాగుంటుందని కోరుతున్నాను.

షార్ట్జీ వచ్చినపుడు వేరే రాష్ట్రాల నుంచి పాల కొనుగోలు చేస్తామన్నారు. మన రాష్ట్రంలో ఉన్న జెర్సీ, హెరిటేజ్ వంటి ప్రైవేటు మిల్క్ డెయిరీలు రోజూ లక్షల లీటర్ల పాలను కొంటున్నారు. మనమే రైతులను ప్రోత్సహించి, ప్రతి ఇంట్లో పాడి పరిశ్రమ ఉండేలా చర్యలు తీసుకుంటే, వాళ్లనుంచి సేకరించే అవకాశం ఉంది. నాలుగు రూపాయల ప్రోత్సాహకం ఇవ్వడానికి ఏదైతే వెయ్యి లీటర్ల టార్గెట్ పెట్టారో దాన్ని తగ్గిస్తే బాగుంటుందని మీద్యారా మంత్రివర్యులను కోరుతున్నాను.

**డా. యం. శ్రీనివాసరెడ్డి (నామినేటెడ్):**— అధ్యక్షా, ఈ విషయంపై మాట్లాడడానికి అవకాశం ఇచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలు. Milk is a very important food item. పొరపాటున పాలు రావడంలో ఏదైనా లేటెనా, లేదా పాలు రాకపోతే కొన్ని ఇళ్లలో అసలు వాళ్ల కాలక్యత్యాలు కూడా మొదలు కావు. అలాంటి ముఖ్యమైన ఐటెమ్ కాబట్టి మన రాష్ట్రంలో సరివడ పాల ఉత్పత్తి లేకుంటే బయటి నుంచి తెప్పించుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత పాడి పరిశ్రమను అభివృద్ధి చేయాలనే ఉద్దేశంతో పాల రైతులకు లీటరుకు రూ.4 అదనంగా ఇస్తూ ప్రోత్సహించడం జరుగుతోంది. ఇక్కడ ముఖ్యమైన విషయం ఏమంటే, ఒక మూడేళ్ల క్రితం హెరిటేజ్ మిల్క్ లో ఆరోగ్యానికి హానికరమైన కొన్ని ప్రీజర్వేటివ్ కెమికల్స్ ఉన్నాయని, అవి పత్రికలలో వచ్చింది. ఆ వార్త మద్రాసు నుంచి రిపోర్టు అయింది. Milk is highly perishable. మూడు గంటల పాటు రూము టెంపరేచర్లో ఉంటే అవి చెడిపోయే అవకాశం ఉంది కాబట్టి తప్పకుండా ప్రీజర్వేటివ్ వాడడం అవసరం. వాడుతున్న ప్రీజర్వేటివ్ కెమికల్స్

ఆరోగ్యానికి హాని కలిగించేలా ఉంటే, తప్పకుండా అటువంటివి వెర్రిపై చేయాలని కోరుతూ, పి.డి. యాక్టు క్రింద పనిష్ చేయాలని మీద్యారా కోరుతున్నాను.

**శ్రీ తలసాని శ్రీనివాస యాదవ్:**— అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు, పెద్దలు గంగాధర్ గౌడ్ గారు, బోడకుంటి వెంకటేశ్వర్లు గారు, బలసాని లక్ష్మీనారాయణగారు, శ్రీనివాసరెడ్డిగారు కొన్ని అంశాల గురించి అడిగారు. ప్రధానంగా తెలంగాణ ఏర్పడక ముందు పాలు 1.27 లక్షల లీటర్లు మాత్రమే రావడం జరిగేది. అయితే, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఆలోచించి, పాల రేటుతోబాటు వాళ్లకి ప్రోత్సాహకాలు ఇవ్వాలనే ఉద్దేశంతో లీటరుకు రూ.4లు ఇన్సెంటివ్ ఇవ్వడం జరిగింది. రెండు రూపాయలు ఇస్తే సరిపోతుందని కొంతమంది రైతులు అడిగారు. కానీ రెండు రూపాయలు ఎక్కడ సరిపోతాయి, నాలుగు రూపాయలు ఇస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారు ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ కార్యక్రమానికి మనం శ్రీకారం చుట్టిన తర్వాత పాల ఉత్పత్తి 1.27 లక్షల లీటర్ల నుంచి 4.54 లక్షల లీటర్ల వరకు పెరగడం జరిగిందని నేను ఈసందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను.

ఈరోజు సన్న, చిన్నకారు రైతులు పాడి పరిశ్రమ మీద ఆధారపడి బ్రతుకుతున్నారు. అదే విధంగా కరువు కాలకాల వల్ల ఇబ్బందులు ఉన్నపుడు కూడా ఈ పాడి పరిశ్రమను ఆధారం చేసుకొని ఎన్నో కుటుంబాలు బతుకుతాయి. సభ్యులు లక్ష్మీనారాయణగారు చెప్పినట్లుగా, ఒక కమ్యూనిటీ కాదు, అనేక కమ్యూనిటీలకు చెందిన కుటుంబాల జీవితాలు ఈ పాడి పరిశ్రమతో ముడిపడి ఉన్నాయి. అప్పుడున్న సమైక్య రాష్ట్రంలో విజయ డెయిరీ మూత పడే విధంగా కుట్రలు జరిగిన మాట వాస్తవం. టోటల్ గా విజయ డెయిరీని వైండమ్ చేయాలనే సంకల్పంతో ప్లాన్ చేసుకున్నారు. అయితే, తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పాటైన తర్వాత, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి ప్రత్యేక చొరవ మూలాన తెలంగాణ మిల్క్ డెయిరీని వినియోగించుకోవడమే గాకుండా, భారతదేశంలోనే దీన్ని ఒక ఆదర్శవంతమైన డెయిరీగా తీర్చిదిద్దడానికి పెద్ద ఎత్తున కార్యక్రమాలు తీసుకోవడం జరిగింది. గతంలో మార్కెట్లో పాలు లభ్యంగా ఉండేవి కావు. కానీ ఈరోజు మన పాలకు, మజ్జిగకు, పెరుగుకు, దూదీపేడుకు, ఐస్ క్రీముకు, నెయ్యికి చాలా డిమాండు ఉంది. కానీ మనకు మార్కెట్లో దొరకవు. అయితే ఈసారి పెద్ద ఎత్తున ఔట్ లెట్లు పెంచడమే గాకుండా, లారిజం ప్రాంతాలలో, టెంపుల్స్ ఉండే ప్రాంతాలలో, హైవేలో వీటిని ప్రమోట్ చేసుకుంటూ ముందుకు పోతున్నాం.

ఓవరాల్ గా తీసుకుంటే మన రాష్ట్రానికి 50లక్షల లీటర్ల పాలు అవసరముంది. కానీ ఇప్పుడు 4.54లక్షల లీటర్లు మాత్రమే రావడం జరుగుతోంది. 2.13లక్షల కుటుంబాల నుంచి విజయ డెయిరీని కలుపుకొని, మదర్ డెయిరీ, కరీంనగర్ డెయిరీ, ముల్కనూరు డెయిరీల ద్వారా సేకరిస్తున్న పాలకు ఒక లీటరు నాలుగు రూపాయల ప్రోత్సాహకం ఇచ్చేందుకు సంవత్సరానికి రూ.87కోట్లు అవుతోంది. ప్రమోషన్స్ కి పోతే ఇంకా ఎక్కువ అయ్యే అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి తార్నాకలోని లాలాపేటలో ఉన్న విజయ డెయిరీని మెగా డెయిరీగా చేయడానికి మేము ప్లాన్ చేస్తున్నాం. దాని కెపాసిటీని 8లక్షల వరకు తీసుకుపోవాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. ఫర్దర్ గా షామీర్ పేట ప్రాంతంలో వంద ఎకరాల భూమిని కూడా సేకరించడం జరిగింది.

గౌరవ సభ్యులు లక్ష్మీనారాయణ గారు టార్గెట్ గురించి చెప్పారు. తప్పకుండా దాన్ని పరిశీలన చేయడం జరుగుతుందని మీద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. హెరిటేజ్ మిల్క్ లో ప్రిజర్వేటివ్స్ గా ఆరోగ్యానికి హాని కలిగించే కెమికల్స్ వాడుతున్నట్లుగా వార్తలు వచ్చాయని గౌరవ సభ్యులు శ్రీనివాసరెడ్డిగారు చెప్పారు. తప్పకుండా దాన్ని కూడా పరిశీలన చేసి యాక్షన్ తీసుకోవడం జరుగుతుందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. గౌరవ సభ్యులు వెంకటేశ్వర్లు గారు సాసైటీల గురించి అడిగారు. ఆల్ రెడ్డి ఉన్నాయి, అయితే fulfilled గా చేయాలనే ఆలోచన ఉంది. గౌరవ సభ్యులు గంగాధర్ గౌడు గారు చిల్లింగ్ సెంటర్లు పెంచాలని అడిగారు. జిల్లాలు కూడా పెరిగాయి కాబట్టి రైతులకు ఏది బెటర్ అయితే అది, రైతు ఏది మేలు జరిగితే అది చేయడానికి మా డిపార్టుమెంటు పరంగా ముందున్నామని నేను ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను.

### రాష్ట్రంలో కొనసాగుతున్న నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులకు టెండర్లు

11.40 | ప్రశ్న నెం.2448(95)

ఉ. సర్వశ్రీ పొంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి, టి. సంతోష్ కుమార్, ఎం.ఎల్.సి.లు:- గౌరవనీయులైన నీటి పారుదల శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

(అ) రాష్ట్రంలో వివిధ సాగునీటి ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం నిమిత్తం ఇచ్చిన వేలాది కోట్ల రూపాయల విలువైన సంఖ్య ఎంత;

(ఆ) అయితే, ఈ ప్రాజెక్టుల కోసం అంచనాలను

తయారుచేసిన విధానం ఏమిటి; అటువంటి కాంట్రాక్టులను అప్పగించడానికి నిర్దేశించిన అర్హతలేమిటి;

(ఇ) ఈ పనులను నిర్వహించడానికి రాష్ట్రాన్ని ఏజెన్సీగా కాకుండా, ఇతరులకు కాంట్రాక్టులను అప్పగించడానికి గల కారణాలేమిటి;

(ఈ) ఈ విషయంలో 2 ఎఎన్-బి ఆధారాన్ని 3 ఎఎన్-బి కి మార్చిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా;

(ఉ) అయితే, దానికి గల కారణాలేమిటి?

గౌరవనీయులైన నీటి పారుదల శాఖ మంత్రి (శ్రీ టి. హర్ష రావు):- (అ) నలభై మూడు (43) భారీ, మధ్యతరహా పనులను, (22,849) ఇరవైరెండు మేల ఎనిమిది వందల నలభై తొమ్మిది చిన్న తరహా సాగునీటి పనులను రాష్ట్రంలో కాంట్రాక్టుకు ఇవ్వడం జరిగింది.

(ఆ) తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత సాగునీటి శాఖ ఏక మొత్తం (Lumpsum) (ఇసిసి యేతర) కాంట్రాక్ట్ విధానానికి తిరిగి మారింది. సంబంధిత సంవత్సరాలకు ప్రామాణిక సమాచారం మరియు ప్రామాణిక రేట్ల షెడ్యూలు ఆధారంగా సర్వే, పరిశోధన, డిజైన్, అంచనాల ప్రకారం లెక్కించిన పరిమాణాలను శాఖ తయారు చేసింది. సేకరణ పనులన్నీ పారదర్శక విధానం, ఇ-ప్రాక్యూర్మెంట్ ప్రాతిపదికన ఉంటాయి. ఇసిసి-యేతర పనుల కోసం ఒక ప్రామాణిక బిడ్ డాక్యుమెంటును నిపుణులు తయారుచేశారు. దీనిని ప్రభుత్వం కూడా ఆమోదించింది.

(ఇ) అర్హతలు, వారు కోట్ చేసిన తక్కువ రేట్ల ఆధారంగా, నమూనా రీతిలో మదింపును నిర్వహించిన తరువాత టెండర్ల కమీషన్ రేటు ఏజెన్సీలను ఆమోదిస్తుంది.

(ఈ) అవునండీ. 17.05.2016 తేదీగల ప్రభుత్వ మెమో నెం.6095/సంస్కరణలు/2015 ద్వారా బిడ్ సామర్థ్యాన్ని 2ఎఎన్-బి నుండి 3ఎఎన్-బి కి మారుస్తూ ఉత్తరువులను జారీ చేయడమయింది.

(ఉ) అధిక సంఖ్యలో పనుల కారణంగా, అత్యధికుల భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడం, పోటీతత్వాన్ని పెంపొందించడానికి బిడ్ సామర్థ్య ప్రమాణాన్ని తిరిగి పరిశీలించవలసిన అవసరం ఏర్పడింది.

శ్రీ పొంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఇది మొత్తం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులకు సంబంధించిన ప్రశ్న. ప్రశ్న పరిధిని కొద్దిగా దాటి అడిగినా మంత్రిగారికి సమాధానమిచ్చే సామర్థ్య ముంది. మంచి జరిగితే మేము తప్పకుండా ప్రభుత్వాన్ని

అభినందిస్తాం. అది మాకు అలవాటు. మిషన్ కాకతీయ బ్రహ్మాండంగా జరిగినప్పుడు, లెజిస్లేటర్ గా నా మొదటి నెల జీతాన్ని మా ఊరి చెరువుకి ఇచ్చాను. మంత్రిగారికి రిప్రజెంటేషన్లు ఇచ్చేందుకు వారింటికి తరచూ వెళ్ళడం జరిగింది. ఒక్కోసారి వారు మాకు అందుబాటులో ఉండేవారు కాదు. ఒక మంత్రిగా వారు తెల్లవారు ఝామునే నిద్రలేచి వెలిపోతుండే వారు. వారు ఒక బుల్ వర్క్ లాగా పనిచేస్తున్న నేపథ్యం ఉంది. గౌరవ మంత్రిగారు ఒకే రోజులో 3 జిల్లాలు కూడా తిరుగుతుంటారు.

(అధికారపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరచడం ద్వారా హర్షం వ్యక్తం చేశారు.)

ఇరిగేషన్ లో ఇంత పెద్ద ఎత్తున, లక్ష కోట్ల రూపాయల విలువ కలిగిన 43 ప్రాజెక్టులు, 22,849 మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు పనులను నాన్-ఈపీసీ పద్ధతిలో తీసుకోవడం జరగడంతో, సమాచార హక్కు చట్టం క్రింద దానికి సంబంధించిన సమాచారాన్ని సేకరించాను. ప్రతిపక్షాలు గానీ, అధికారపక్షం గానీ ఏమి చేసినా, అమలులో ఉన్న నార్మల్ ప్రకారం ప్రజల ధనం దుర్వినియోగం కాకుండా ప్రతీ రూపాయినీ కూడా సేవ చేయాలనే చూడాలి.

గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారిని నాలుగైదు అంశాల గురించి నేను నేరుగా ప్రశ్నిస్తున్నాను. వాటిలో ఒకటి, సీతారామ ప్రాజెక్టులో ప్యాకేజీ నెం.1లో కి.మీ. 0.000 నుండి 10.500 కి.మీ.ల వరకు గల పనులు ఒక ఏజెన్సీకి అవార్డు అయినట్లు సమాచారం ఉంది. సెంట్రల్ డిజైన్స్ ఆర్గనైజేషన్ (సీడీఓ) ఎస్టిమేట్స్ ప్రకారం, పెడవ్యాల్ ఆఫ్ రేట్స్ (ఎస్.ఓ.ఆర్.) ప్రకారం, ఎస్టిమేట్లను స్టాండర్డ్ డాటా ఆధారంగా తయారుచేయడం జరిగింది. అక్కడ కి.మీ.0.000 నుండి 1.000 కి.మీ.ల వరకు ఒక అప్రోచ్ కెనాల్ ఉంటే, కి.మీ.1.000 నుండి 10.500 కి.మీ.ల వరకు మరొక అప్రోచ్ కెనాల్ ఉంటుంది. అప్రోచ్ కెనాల్ మొత్తం ఖర్చులో రూ.280.00 కోట్లు వ్యత్యాసం ఉండడాన్ని గుర్తించి, గౌరవ మంత్రిగారికి కంప్లైట్ కూడా ఇచ్చాము. అక్కడన్న సంబంధిత అధికారిని బదిలీ చేసి, దాన్ని రీ-డిజైనింగ్ చేయించి రూ.270.00 కోట్ల ప్రజల సొమ్మును సేవ చేయడం జరిగింది. అధ్యక్షా, notice inviting tender (NIT) నుండి టెండర్లు పిలవడానికి, టెండర్ల ఎవాల్యుయేషన్ వరకు అనేక ప్రాసీజర్స్, గైడ్లైన్స్ ఉన్నాయి.

మేము జలయజ్ఞం చేశాము. మీరు జలశోధన చేస్తున్నారు. జల ప్రాజెక్టులు మీరు చేస్తున్నారు. కోటి ఎకరాల ఆయకట్టు బార్గెట్. ఆ కోటి ఎకరాల్లో కాంగ్రెస్ హయాములో

పూర్తయినవి కూడా చెప్పే బాగుంటుంది. మహబూబ్ నగర్ లో కాంగ్రెస్ హయాములో 90 శాతం పూర్తయిన పనులను మీరు వేగంగా పూర్తి చేయించారు.

(‘మీరు 90 శాతం నిధులు ఖర్చు పెట్టి, 10 శాతం పనులు చేశారు’ అని అధికారపక్ష సభ్యులు అన్నారు.)

అధ్యక్షా, విజిలెన్స్ రిపోర్టు ఆధారంగా మాట్లాడు తున్నాను. రూ.4,444.00 కోట్ల వరల్డ్ బ్యాంకు ఎయిడ్లతో జరిగే ఆధునికీకరణ పనుల్లో జరిగిన అవకతవకలపై విజిలెన్స్ ఎంక్వైరీలు జరిగి, ఏజెన్సీల మీద వారిని బ్లాక్ లిస్టులో పెట్టి, క్రిమినల్ కేసులను పెట్టాలని సిఫార్సులు వచ్చిన సందర్భాలున్నాయి. ఆ ఏజెన్సీలు స్పిల్ వేలను కూడా కట్టారు. ఇంత పెద్ద ఎత్తున ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులను చేపట్టినప్పుడు, నిపుణులతో ‘ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు మానిటరింగ్ ఏజెన్సీ’ని ఏర్పాటు చేయాలి. ‘రీ-సర్టిఫికేషన్’ పెట్టాలి. క్వాలిటీ కంట్రోల్ టెస్టుల్లో కూడా కొన్ని అలిగేషన్స్ ఉన్నాయి. ఐదారు ఏజెన్సీలు పెద్ద ఎత్తున సబ్ కాంట్రాక్టులకు ఇస్తున్నారు. సబ్ కాంట్రాక్టు రూల్స్ ప్రకారం రూ.50.00 కోట్లకు మించిన పనులను సబ్ కాంట్రాక్టుకు ఇవ్వకూడదు. ఈమధ్య కాశీశ్వరంలో జరిగిన సంఘటనలో 8 మంది కూలీలు చనిపోయారు. ఆ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన మెయిన్ ఏజెన్సీ బాంబేలో ఉంది. మరెవరో సబ్ కాంట్రాక్టుకు పనులు చేస్తున్నారు. ఈ ఏజెన్సీలు ఎన్ని సబ్ కాంట్రాక్టులకు ఇస్తున్నారు? వారి క్వాలిఫికేషన్స్ ఏమిటి? మధ్యలో వదిలిపెట్టి పోతే, ఆ ఏజెన్సీలో ఎవరిని అడగాలి? నా దగ్గర శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు ప్యాకేజీల వారీగా ఏజెన్సీల వివరాలున్నాయి. 2 ఏ.ఎన్.బి. నుండి 3 ఏ.ఎన్.బి.కి మారుస్తూ జి.ఓ. తీసుకువచ్చారు.

**శ్రీ పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డి:-** (మైకు లేకుండా) అనుబంధ ప్రశ్న అంటే ఇంత పెద్దగా ఉంటుందా, చాలా సుదీర్ఘంగా మాట్లాడుతున్నారు, ప్రశ్న వరకే మాట్లాడితే బాగుంటుంది. లఘుచర్చలో మాట్లాడినట్లు మాట్లాడితే ఎలా?

**శ్రీ పొంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, మధ్యలో ఈ రన్నింగ్ కామెంట్ రి ఎందుకు? ఇది రైతులకు సంబంధించిన విషయం. సబ్ కాంట్రాక్టుల అంశం ప్రశ్నకు సంబంధించిందే.

(అంతరాయం)

**శ్రీ పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, పొంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి గారు ప్రశ్న వేశారు. దానికి మంత్రిగారు సమాధానమిచ్చారు. అనుబంధ ప్రశ్న కూడా వేశారు. తమరే చెప్పారు, అనుబంధ ప్రశ్న ఎవరైనా వేస్తే, ఆ ప్రశ్న సూటిగా

ఉండాలని చెప్పారు. సూటిగా ప్రశ్న వేయకుండా, సుదీర్ఘమైన ఉపన్యాసం ఇస్తే ఎలా? లఘుచర్చలో ఏవిధంగానైతే చర్చ చేస్తామో, ఆవిధంగా ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో చర్చ చేసే అవకాశముంటుందా? అని అడుగుతున్నాను.

**మిస్టర్ చైర్మన్:-** సుధాకర్ రెడ్డి (పొంగులేటి) గారూ, వారు అన్నది వాస్తవం. మనం కూడా చాలాసార్లు మాట్లాడుకున్నాం. మీరు సూటిగా ప్రశ్నించండి. ఉపప్రశ్నలు ఉపప్రశ్నలుగానే ఉండాలి.

(అంతరాయం)

**శ్రీ పొంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి:-** (మైకు లేకుండా) అధ్యక్షా, వారు చీఫ్ విప్ కూడా. ఎలా మాట్లాడాలో ట్రైనింగ్ ఇస్తే...

**మిస్టర్ చైర్మన్:-** సుధాకర్ రెడ్డి (పొంగులేటి) గారూ, నేను మీకు చెప్పింది ఒక్కటే. మీరు అనుభవం ఉన్నటువంటి నాయకులు. చీఫ్ విప్ గారు ఇప్పుడు ఒక మాట చెప్పారు. అందరమూ అనుకున్న మాటనే వారు చెప్పారు. అయితే, వారు 'ట్రైనింగ్ ఇస్తే...', అనడం భావ్యం కాదు.

**శ్రీ పొంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి:-** (మైకు లేకుండా) అధ్యక్షా, నేను తెలియని విషయాలు తెలుసుకోవడంలో తప్పు లేదనే ఉద్దేశ్యంతో అన్నాను. ప్రతి ఒక్కరూ వారి చివరి శ్వాస విడిచేంత వరకూ ఒక విద్యార్థిగా నేర్చుకుంటూ ఉండవలసిందే.

**మిస్టర్ చైర్మన్:-** ఇక్కడ అందరూ సీనియర్ సభ్యులే. ఆ మాట మీరు అనొద్దు. అది వారిని బాధ పెట్టినట్లుంటుంది. కాబట్టి, ఆ మాటను నేను రికార్డులో నుండి తొలగిస్తున్నాను. మీరు సూటిగా ప్రశ్నకు సంబంధించి మాట్లాడండి.

**శ్రీ పొంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, మొత్తం టెండర్ల ప్రక్రియ మీద తమరు హౌస్ కమిటీ వేసినా, ఏ సమాచారమివ్వడానికైనా మేము సిద్ధం. లేదూ, మేము 50 రోజులు సభను నడుపుతాం అంటారా, detailed Project-wise discussion జరిగినా మేము సిద్ధమే. ఒక ఐదారు ఏజెన్సీలు ఇంత పెద్ద ఎత్తున సబ్ కాంట్రాక్టు రూల్స్ కూడా డీవియేట్ అయ్యి, రేపొద్దున క్వాలిటీలో గానీ, కంట్రోల్లో గానీ అనర్ధాలు జరిగి, ఏదైనా జరిగితే, జవాబుదారి ఏముంటుందని సూటిగా ప్రశ్నిస్తున్నాను. అంతేకాకుండా, 'Irrigation Project Monitoring Agency'ని తప్పనిసరిగా ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ టి. హరీష్ రావు:-** అధ్యక్షా, గౌరవనీయులు సుధాకర్ రెడ్డి గారు అడిగినటువంటి ప్రశ్నలకు సమాధానం

చెప్పాలంటే, నాకు కనీసం 10, 15 నిమిషాల సమయమైనా తమరు ఇస్తే, వారు అడిగిన వాటికి వివరంగా సమాధానం చెప్తాను. లేదంటే, లఘు చర్చకు అయినా అనుమతిస్తే, ఈ అంశంపై చాలా వివరంగా చర్చించుకోవచ్చు.

**మిస్టర్ చైర్మన్:-** అంత సమయంలేదు. లఘు చర్చ క్రింద తీసుకోవచ్చు.

**శ్రీ టి. హరీష్ రావు:-** అధ్యక్షా, తెలంగాణలో టి.ఆర్.ఎస్. ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత, నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల పనులు చాలా పారదర్శకంగా జరగాలి, మొబిలైజేషన్ అడ్వాన్స్ లు ఉండొద్దు. సర్వే, డిజైన్ల పేరు మీద ఒక్క రూపాయి పని కూడా చేయకుండా బిల్లులు తీసుకునే సంస్కృతి ఉండొద్దు అని చెప్పి, ఈ ప్రభుత్వం వాటిని రద్దు చేసింది.

సర్వే, డిజైన్స్, మొబిలైజేషన్ అడ్వాన్స్ లో జరిగినటువంటి అనర్ధాలకు ఒక చిన్న ఉదాహరణ చెప్తాను. 'ప్రాణహిత-చేవెళ్ళ' ప్రాజెక్టుకు 16.12.2008 నాడు అప్పటి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ వై.ఎస్.రాజశేఖర రెడ్డి గారు శంఖుస్థాపన చేశారు. శంఖుస్థాపన చేసిన రోజు 'నాలుగేళ్ళలోపు ఈ ప్రాజెక్టును పూర్తి చేస్తాం' అని చెప్పారు. నాలుగు సంవత్సరాల అనంతరం, మేము అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత లెక్కలు చూస్తే, 'ప్రాణహిత-చేవెళ్ళ' ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి సర్వే, మొబిలైజేషన్ అడ్వాన్స్ ల క్రింద తీసుకున్న మొత్తం రూ.1481.00 కోట్లయితే, భూసేకరణ మరియు పనుల మీద ఖర్చు పెట్టింది రూ.162.00 కోట్లు మాత్రమే.

అధ్యక్షా, ఇక్కడేం జరిగింది? నాలుగేళ్ళలో రూ.35,000.00 కోట్ల విలువ గల పనులకు టెండర్లు పిలిచి 'పనులు పూర్తి చేస్తాం, రెతులకు నీళ్ళిస్తాం' అని చెప్పి, నాలుగేళ్ళ తరువాత జరిగిన భూసేకరణ మరియు పనులు, ఈ రెండింటికీ కలిపి అయిన ఖర్చు రూ.162.00 కోట్లు. మొబిలైజేషన్ అడ్వాన్స్ మరియు సర్వే పేరుమీద తీసుకున్నది రూ.1481.00 కోట్లు. ఇలాంటి పొరపాట్లు జరగొద్దనే, సర్వేను, మొబిలైజేషన్ అడ్వాన్సులను రద్దు చేసిన ప్రస్తుత ప్రభుత్వం, నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల పనులను వేగవంతంగా ముందుకు తీసుకుపోతోంది.

(అంతరాయం)

ఈ ప్రభుత్వం ఎంత పారదర్శకంగా టెండర్ల ప్రక్రియను నిర్వహిస్తోందనడానికి, మరొక్క చిన్న ఉదాహరణ చెప్తాను. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడక ముందు అప్పటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం

జలయజ్ఞంలో భాగంగా రాష్ట్రంలో టెండర్లను పిలిస్తే, ఆ టెండర్లలో ఎక్సెస్ రూపేణా రాష్ట్రప్రభుత్వంపైన వడిన భారం, రూ.2601.00 కోట్లు. తెలంగాణ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత రాష్ట్రప్రభుత్వానికి వచ్చిన మిగులు రూ.383.00 కోట్లు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద భారం పడలేదు. మిగులు వచ్చింది. ఇది, మీకూ మాకూ తేడా.

(అధికారపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరచడం ద్వారా హర్షం వ్యక్తం చేశారు.)

ఇంకా వివరాలు చెప్పమంటే చెప్తాను. కానీ సమయం లేదు. లఘుచర్చకు ఈ అంశాన్ని తీసుకుంటే, అప్పుడు వివరంగా చెప్తాను. తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఎంత పారదర్శకంగా పనిచేస్తోందో చెప్పడానికి ఇదొక ఉదాహరణ. అప్పుడేమో, ఎక్సెస్ పేరు మీద అప్పటి రాష్ట్రఖజానా మీద రూ.2601.00 కోట్లు భారం వడితే, తెలంగాణ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత, టెండర్ల ప్రక్రియలో రూ.383.00 కోట్లు రాష్ట్ర ఖజానాలో మిగులు వచ్చింది.

అధ్యక్షా, వారు టెండర్ల విషయం గురించి మాట్లాడారు, కనుక చెప్పవలసి వస్తోంది. టెండర్లు పిలవాలంటే, ముందుగా అడ్మినిస్ట్రేటివ్ శాంక్షన్ కావాలి, ఐ.బి.ఎం. ఫిక్స్ కావాలి, టెక్నికల్ శాంక్షన్ కావాలి. కానీ, ఏమీ లేకుండా టెండర్లు పిలిచారు, వాటిని తెరిచారు. చాలా ఉన్నాయి గానీ, ఒకటెండు ఉదాహరణలు ఇస్తాను. 'నెట్టెంపాడు ప్రాజెక్టు' పనులకు టెండర్లు పిలిచిన తేది.10.01.2005. టెండర్లు తెరిచిన తేది.07.04.2005. అంటే, జనవరి నెలలో టెండర్లు పిలిచారు. ఏప్రిల్ నెలలో టెండర్లు తెరిచారు. అడ్మినిస్ట్రేటివ్ శాంక్షన్ ఇచ్చిన తేది.22.06.2005. టెండర్లు పిలిచిన ఆరు నెలల తరువాత అడ్మినిస్ట్రేటివ్ శాంక్షన్ ఇచ్చారు. టెక్నికల్ శాంక్షన్ ఇచ్చిన తేది.23.06.2005. అంటే, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ శాంక్షన్ లేకుండా, టెక్నికల్ శాంక్షన్ లేకుండా టెండర్లు పిలిచారు, టెండర్లు తెరిచారు. ఈవిధంగా ఒక్క 'నెట్టెంపాడు' మాత్రమే కాకుండా, 'కోయిల్ సాగర్', 'మహాత్మాగాంధీ కల్వకుర్తి'... అన్ని వివరాలూ ఉన్నాయి. నేను ఎక్కువసమయం తీసుకోను. గత ప్రభుత్వ హయాములో ఐ.బి.ఎం. ఫిక్స్ కాకుండా, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ శాంక్షన్ లేకుండా, టెక్నికల్ శాంక్షన్ లేకుండా ఎన్ని అవకతవకలు జరిగాయనేది 'కాగ్' రిపోర్టు చెబుతోంది. కాగ్ రికార్డుల్ని చూస్తున్నప్పుడు నాకు ఈ విషయాలు కనబడ్డాయి.

'ప్రాణహిత-చేపెళ్ళ' ప్రాజెక్టులో, ఇంకొక విషయం కూడా ఉంది. 'Acceptance of documents and E.M.D. after opening the tender'. టెండరు తెరిచిన తరువాత

ఈఎమ్డి తీసుకోవడం జరగదు. ఈఎమ్డి లేకపోతే, టెండరును రద్దుపరిచి మళ్ళీ టెండర్లను పిలవాలి. కానీ, ఈఎమ్డి లేకుండానే, డాక్యుమెంట్స్ మొత్తం పెట్టకుండానే టెండర్లు తెరిచారు. టెండర్లు తెరిచిన తరువాత, డాక్యుమెంట్స్ మరియు ఈఎమ్డి తీసుకొని అనుమతిచ్చినటువంటి పరిస్థితి ఉంది. ఇలా చెప్పకుంటూపోతే, చాలా ఉన్నాయి. నేను ఇంకా ఎక్కువ వివరాలకు పోదలచుకోలేదు. ప్రశ్నోత్తరాల సమయం కాబట్టి, ఎక్కువ సమయం లేదు. తమరు ఎప్పుడైనా ఈ అంశంపై లఘుచర్చకు అనుమతించండి. పారదర్శకంగా ఉండే విధంగా, ప్రభుత్వానికి మేలు జరిగేవిధంగా, ప్రజాధనం ఆదా చేసే విధంగా ఈ ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యల గురించి వివరంగా చెప్తాము.

అధ్యక్షా, వారు మాట్లాడుతూ, 2 ఏ.ఎన్.బి. నుండి 3 ఏ.ఎన్.బి.కి ఎందుకు పెంచారని అడిగారు. మేము 2 ఏ.ఎన్.బి. నుండి 3 ఏ.ఎన్.బి.కి ఎందుకు పెంచామంటే, దానివల్ల పోటీ పెరుగుతుంది. ఎక్కువ మందికి టెండర్లలో పాల్గొనే అవకాశం దొరుకుతుంది. ఆర్ అండ్ బి డిపార్ట్మెంట్ 4 ఏ.ఎన్.బి. చేసింది. కానీ, మేము బాగా ఆలోచించి 3 ఏ.ఎన్.బి.కి సరిపోతుందని భావించి, పోటీతత్వాన్ని పెంచడం కోసమే చేశాము తప్ప, దానిలో మరెలాంటిది లేదు.

వారు చాలా సందర్భాల్లో మాకు కంప్లెంట్లు ఇచ్చారు. వారిచ్చిన ప్రతి కంప్లెంట్పై ఎంక్వైరీ చేయించడం జరిగింది. ఆ నివేదికలను కూడా వారికి ఇస్తాను. ఎక్కడైనా, ఏదైనా తప్పు జరిగితే, కఠిన చర్యలు తీసుకుంటాం. ఆ పనులను మళ్ళీ చేయిస్తున్నాం. ఆ విషయంలో ఎట్టిపరిస్థితుల్లో వెనక్కు పోయేది లేదు. మనమందరం, అధికారపక్షమైనా, ప్రతిపక్షమైనా కూడా ప్రజలకు మేలు జరిగే పనులు చేయాలి, వేగవంతమైన ఫలితాలు వచ్చే పనులు చేయాలి, తద్వారా ఈ రాష్ట్రప్రజలకు మేలు జరగాలనేది ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం. అందుకే, ఈసీసీ విధానాన్ని రద్దు చేశాం, మొబిలైజేషన్ అడ్వాన్సులను రద్దు చేశాం. 'రూపాయి పని చేస్తే, రూపాయి బిల్లు' అనే నాన్-ఈసీసీ పద్ధతి తీసుకువచ్చి, అత్యంత పారదర్శకంగా ప్రభుత్వం ముందుకుపోతోంది.

(అధికారపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరచడం ద్వారా హర్షం వ్యక్తం చేశారు.)

### ఫుడ్ ఇన్ సెక్యూర్ల నియామకం

ప్రశ్న నెం.2352(96)

డా. పల్లా రాజేశ్వర రెడ్డి, ఎం.ఎల్.సి.: - గౌరవనీయులైన వైద్య మరియు ఆరోగ్య శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ

క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

(అ) రాష్ట్రంలో అనేక ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్ పదవులు ఖాళీగా ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయితే, ఆ వివరాలేమిటి;

(ఇ) శాఖ అవసరాలను తీర్చడానికి నీలుగా ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్ల పదవులను భర్తీచేసి ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉన్నదా?

గౌరవనీయులైన వైద్య మరియు ఆరోగ్య శాఖ మంత్రి (డా. సి.లక్ష్మారెడ్డి):- (అ) అవునండీ.

(ఆ) తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడడానికి ముందు, ఇరవై (20) ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్ల పదవులను మంజూరు చేయడమయింది. తెలంగాణ ఏర్పడిన తర్వాత, ప్రభుత్వం, పది(10) కొత్త ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్ల పదవులను మంజూరు చేసింది. మొత్తం 30 ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్ల సిబ్బందిని మంజూరు చేయగా అందులో 23 ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్ల పదవులు ఖాళీగా ఉన్నాయి.

(ఇ) అవునండీ. ఇతర పదవులతో పాటు కొత్తగా కల్పించిన 10 ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్ల పదవులను భర్తీ చేయడానికి నోటిఫికేషన్ ను జారీచేయవలసిందిగా ప్రభుత్వం, 29.08.2016 తేదీగల ఆర్డర్ (హెచ్ఆర్ఎం-1) శాఖ, జి.ఓ.ఎం.ఎస్.నెం.102 ద్వారా బిఎస్పిఎస్పిని కోరింది.

08.09.1994 తేదీ గల ఆరోగ్య, వైద్య & కుటుంబ సంక్షేమ (ఎస్1) శాఖ, జి.ఓ.ఎం.ఎస్.నెం.459 ద్వారా జారీచేసినట్టి ఐపిఎం సర్వీసు నియమావళి ప్రకారం మిగిలిన 13 ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్ల పదవులను భర్తీ చేసి అంశం పరిశీలనలో ఉంది.

**డా. వల్ల రాజేశ్వర్ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, హైదరాబాదు నగరం 625 చ..కి.మీ పరిధిలో ఉంటే, దాదాపు కోటి మంది 20,000 eateriesలో తింటున్నారు. తోపుడు బండ్ల దగ్గరి నుండి స్టార్ హాటల్స్ దాకా, educational institutions యొక్క canteens & hostels, Men's Women's Hostels, ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో లేదా మిగతా చోట్ల ఉండే క్యాన్టీన్స్ లలో మొత్తంగా చూస్తే 20,000లకు పైగా eateries ఉన్నాయి. ఈ క్యాన్టీన్స్ లో గానీ, తయారు చేసే చోట్ల స్వచ్ఛత లేకపోవడం లేదా అన్నీ బాగా ఉన్నచోట్ల రేట్లు ఎక్కువగా ఉండడం వల్ల ఈ కోటి మంది కూడా భయం భయంగా తింటున్నారు. డాక్టర్ల దగ్గరకు పోతే 'ఎక్కువగా జీర్ణకోశ వ్యాధులు, కిడ్నీ సంబంధిత వ్యాధులు వస్తున్నాయి, నిన్నగానీ, ఈమధ్యగానీ నువ్వు ఏమి తిన్నావు, ఎక్కడ తిన్నావు' అని అడుగుతున్నారు.

కోటి మంది తినేటటువంటి 20,000 eateries కు సంబంధించి, జీహెచ్ఎంసీలో మొత్తంలో నలుగురు ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్లు మాత్రమే ఉన్నారు. హెల్త్ డిపార్ట్మెంట్ లో ఏడుగురు ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్లున్నారు. మంత్రిగారు మాట్లాడుతూ ఇంకా 20 మంది ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్లను నియమిస్తామని అంటున్నారు. ఈ రెండింటి మధ్య సమన్వయం ఉన్నట్లుగా తెలియడంలేదు. ముఖ్యంగా 20,000 eateriesను చెక్ చేసుకోవడానికి కావలసిన వ్యవస్థ ఇదేనా. ఇంకా మరేదైనా వ్యవస్థ ఉందా? ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్ల సంఖ్యను గానీ, ఫుడ్ సేఫ్టీ ఆఫీసర్ల సంఖ్యను గానీ పెంచడం కంటే కూడా, దానికి ఒక రెగ్యులేటరీ మెకానిజం ఉండాలన్న అవసరముంది. ప్రజలంతా కూడా చాలా జాగరూకతగా ఉన్నారు. పలు రోగాలకు నీళ్ళు ఎలా కారణమో, ఆహారం కూడా అదే విధంగా కారణమవుతోంది. కాబట్టి, 20,000 eateries ను నియంత్రించి చెక్ చేయవలసిన అవసరం, బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉందని భావిస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, ఆహార నాణ్యతని పరీక్షించేందుకు ల్యాబొరేటరీలు కూడా ఎక్కువ లేవు. కేవలం ఒక్కటే ఉందని తెలిసింది. హైదరాబాదులో 2010, 2011, 2012 సంవత్సరాల్లో 45, 50, 55 కేసులను బుక్ చేయడం గానీ, చెక్ చేయడం గానీ జరిగింది. కాబట్టి, ఫుడ్ సేఫ్టీ వ్యవస్థ లేనట్లే. ఉన్నది కూడా నిర్వీర్యమైపోయాయి. ఫుడ్ కలెక్షన్ చేయాలని పోతున్నవారు, ఫుడ్ ను కలెక్ట్ చేయకుండా, వేరే కలెక్షన్ చేస్తున్నారు. జీహెచ్ఎంసీ మరియు హెల్త్ డిపార్ట్మెంట్ సమన్వయంగా ఒక రెగ్యులేటరీ బాడీని ఏర్పరచాల్సిన అవసరం, ల్యాబొరేటరీలను పెంచవలసిన అవసరం, ధరల నియంత్రణ చేయవలసిన అవసరం ఉన్నాయా? లేదా? ఉన్నట్లయితే ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని పరిరక్షించేందుకు ప్రభుత్వం ఏమైనా సత్వర చర్యలు తీసుకుంటుందా? లేదా? తీసుకోనట్లయితే, దయచేసి తక్షణమే తీసుకోవలసిందిగా తమరి ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

**11.00 డా. సి. లక్ష్మారెడ్డి:-** అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యుడు ఉ. అడిగిన ప్రశ్నలకు సంబంధం లేకున్నా, వారు ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్ల గురించి అడిగారు. దానికి కూడా సమాధానం చెబుతాను. కల్తీ విషయాల మీద చట్ట పరమైన చర్యలు తీసుకునే అవకాశాలు ఉండాలి. కానీ, ఈ ఫుడ్ సేఫ్టీ యాక్ట్ కొంత కఠినంగా లేకపోవడంతో పూర్తిగా చర్యలు తీసుకునేందుకు కొంత ఇబ్బందులున్నాయి. ఈ ఫుడ్ సేఫ్టీ యాక్ట్ లో కేంద్ర ప్రభుత్వం కొంత అమెండ్మెంట్

తీసుకురాబోతుంది. రాష్ట్రంలో కూడా దానికి తగ్గట్లుగా నిర్ణయం తీసుకొని ఫుడ్ సేఫ్టీ యాక్ట్ను బలోపేతం చేసేందుకు పరిశీలిస్తున్నాము.

కత్తి అనేది నిజంగా కూడా చాలా భయంకరమైన అంశం. వాస్తవానికి సిస్టమ్ అంతా కూడా గతంలో కొంత నిర్లక్ష్యానికి గురై ఏది చూసినా కత్తి, కత్తి అనే పరిస్థితులు మనం చూస్తున్నాము. ప్రభుత్వం ఏర్పడిన అనంతరం కత్తీలను పూర్తిగా అరికట్టేందుకు ఎన్నో చర్యలు చేపట్టడం జరిగింది. ఉదాహరణకు కత్తి సారా తీసుకుంటే, అంతకుముందు కత్తి సారాతో ఎంతోమంది బలైనటువంటి పరిస్థితులు మనం చూశాం. గతంలో అది విచ్చలివిడిగా అమ్మడం, అది త్రాగిన వారు చనిపోవడం లాంటి పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రభుత్వం ఏర్పడిన వెంటనే గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు కత్తి సారాను బ్యాన్ చేయాలని నిర్ణయించడం జరిగింది. దాంతో సారాను పూర్తిగా బ్యాన్ చేయడం జరిగింది, తదనంతరం ప్రజల్లో ఆరోగ్య పరిస్థితులు మెరుగుపడ్డాయి.

అలాగే, మిగతా కత్తి సరుకుల విషయంలో ప్రభుత్వ పరంగా పూర్తిగా చర్యలు తీసుకుంటున్నాము. ప్రభుత్వం కత్తిని నిరోధించడంతోపాటు, ఈ కత్తి విషయాలపై ప్రజలకు కూడా కొంత అవగాహన ఉండాలి. అందుకు అనుగుణంగా శాఖాపరంగా కొన్ని అవగాహన కార్యక్రమాలు చేపడుతున్నాము. జిహాచ్ఎంసి మరియు ఐపిఎం కలసి కంట్రైన్డ్ కొన్ని కార్యక్రమాలు చేస్తున్నాము, ఈమధ్యనే Street Food and Safety Norms మీద కుషాగూడాలో ఒక అవగాహన ర్యాలీ తీయడం జరిగింది. దీనికి ప్రజలనుండి చక్కటి స్పందన కూడా వచ్చింది. మా శాఖలో మరియు జిహాచ్ఎంసిలో కూడా కొన్ని ఉద్యోగుల ఖాళీలున్న మాట వాస్తవమే, వాటిని కూడా త్వరలోనే భర్తీ చేసుకుంటాము. ముందు, ముందు ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన చర్యలు చేపడుతుందని మీద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

### గద్వాల పోలీసులచే వసూళ్లు

ప్రశ్న నెం.2255(97)

శ్రీ ఎం.ఎస్.ప్రభాకర్ రావు, ఎం.ఎల్.సి.: - గౌరవనీయులైన హోం శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

(అ) గద్వాల పోలీసు స్టేషన్కు చెందిన పోలీసులు కొంతమంది రైతులను దోపిడీచేస్తున్న/బలవంతంగా డబ్బును గుంజుకుంటున్న విషయం ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చిందా;

(ఆ) అయితే, ఆ వివరాలేమిటి;

(ఇ) సంబంధితులపై తీసుకున్న చర్య ఏమిటి;

(ఈ) అటువంటి పోలీసు సిబ్బంది యొక్క క్రిమినల్ ట్రాక్ రికార్డును పరిశీలించడం కోసం ఒక యంత్రాంగాన్ని రూపొందించడానికి తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటి?

గౌరవనీయులైన హోం శాఖ మంత్రి (శ్రీ నాయని నర్సింహారెడ్డి):- (అ)&(ఆ) 7-12-2016 తేదీన, ఉండవల్లి పోలీసు స్టేషన్ పరిధిలోని ఎన్హెచ్ 44 పై కొంతమంది వ్యక్తుల నుండి డబ్బును బలవంతంగా గుంజుకోవడం కోసం ముగ్గురు పోలీసు సిబ్బంది కొంతమంది ప్రైవేటు వ్యక్తులతో కలసి కుట్రపన్నారు.

(ఇ) కేసును బుక్ చేసి, వారిని జడీషియల్ రిమాండ్కు పంపడమయింది. అంతేకాక, వారిని సస్పెండ్ చేయడమయింది. నియమావళి ప్రకారం శాఖా పరమైన విచారణను ప్రారంభించడమయింది.

(ఈ) సీనియర్ పోలీసు అధికారులు సాధారణ ప్రజలతో క్రవం తప్పకుండా పరస్పర చర్యలు జరుపుతున్నారు. ప్రజావాణి, సోషల్ మీడియా, టెలిఫోను/మొబైల్ ఫోను, వాట్సప్ వంటి వాటి ద్వారా ప్రజలకు సీనియర్/నూపర్వైజరీ పోలీసు అధికారుల అందుబాటును మెరుగుపరచడం. ఎన్హెచ్ఓ, సీనియర్ అధికారుల ద్వారా అటువంటి సిబ్బంది పనులపై నిశిత పర్యవేక్షణ. ప్రజలతో మమైకమయ్యే ముఖ్యమైన పోలీస్ విధుల నుండి అట్లాంటి వ్యక్తులను దూరంగా వుంచడం.

శ్రీ ఎం.ఎస్. ప్రభాకర్ రావు (స్థానిక సంస్థలు - హైదరాబాద్):- అధ్యక్షా, దొంగతనం, దోపిడీలనుండి రక్షించేది పోలీసులు. కానీ, పోలీసు వారే దొంగతనం, దోపిడీలు చేస్తున్న సంఘటనలు మనం చూస్తున్నాము. కోదండపురం పోలీస్ స్టేషన్లో రమేష్ బాబు, రాజు యాదవ్, గంగన్న అనే ముగ్గురు కానిస్టేబుల్స్ ఉన్నారు. ఒక వ్యాపారస్థుడు హైదరాబాద్లో తన సరకులను అమ్ముకొని డబ్బులతో వెళ్తుంటే, తనని ఈ ముగ్గురు కానిస్టేబుల్లు మధ్యలో ఆపి బయటపెట్టించి, దౌర్జన్యం చేసి తన నుండి రూ.10లక్షలు వసూలు చేసి, అందరు కలసి పంచుకోవడం జరిగింది.

అలాగే డీమానిటైజేషన్ సమయంలో మాదాపూర్లో ఒక అమాయక మహిళా తన దగ్గర ఉన్నటువంటి డబ్బులను మార్చుకోడానికి వస్తున్న సమయంలో, ఆ విషయం తెలుసుకున్న ధన్సింగ్, పవన్, విక్రమ్ రెడ్డి అనేటువంటి ముగ్గురు కానిస్టేబుల్స్ ఆమెను బెదిరించి దాదాపు ఎనిమిది

నుండి పది లక్షల డబ్బులు లాక్సేవడం జరిగింది.

నవంబర్ 20, 2016న పంజాగుట్ట పోలీస్ స్టేషన్ కి చెందిన సుబ్బరాజు, కానిస్టేబుల్ మరియు రామకృష్ణ, హోంగార్డ్ ఒక వ్యక్తి వద్ద రెండు లక్షలు దోచుకున్నారు. నవంబర్ 25, 2016న అల్వాల్ పోలీస్ స్టేషన్ కి సంబంధించిన శ్రీ యం.సుధాకర్ రెడ్డి, శ్రీ యం.యాదగిరి ఒక వ్యక్తి నుండి రూ.19లక్షలు దోచుకోవడం జరిగింది. అలాగే కానిస్టేబుల్ మరియు హోంగార్డ్ స్థాయనే కాకుండా ఇన్ స్పెక్టర్ స్థాయి వారు కూడా దోచుకోవడం జరిగింది. బంజారా హిల్స్ పోలీస్ స్టేషన్ కు సంబంధించిన రాజశేఖర్ అనే ఒక ఇన్ స్పెక్టర్ ఒక ట్రేడర్ వద్ద దౌర్జన్యంగా రూ.30లక్షలు లాక్సేవడం జరిగింది. అల్వాల్ పురాలోని ఒక ఇంట్లో దొంగతనం చేస్తూ ఉంటే శ్రీ జె.మహేందర్ రెడ్డి అనే ఇన్ స్పెక్టర్ ని అరెస్ట్ చేయడం జరిగింది. ఈ విధంగా బాధ్యతగల పోలీస్ అధికారులు ప్రజలను రక్షించాల్సింది పోయి, వారే దొంగతనాలకు, దోపిడీలకు పాల్పడుతున్నారు. కాబట్టి, వీరిపై ప్రభుత్వం ఎలాంటి చర్యలు తీసుకుంటుంది? కేవలం డిపార్ట్ మెంట్ పరంగా ఏదో యాక్షన్ తీసుకుంటున్నామనే విధంగా కాకుండా, ప్రజల మీదనైతే ఏవిధంగా క్రిమినల్ కేసులు బుక్ చేస్తున్నారో, వీరిపై కూడా క్రిమినల్ కేసులు పెట్టి చర్యలు తీసుకోవాలని మీద్యారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా వారిలో మంచి పరివర్తన రావడానికి ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటనేది తెలియజేయాలని తమరి ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ నాయిని నర్సింహారెడ్డి:-** అధ్యక్షా, గత సంవత్సరం డిసెంబర్ 8వ తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం అనంతపురం జిల్లా నర్సాల గ్రామస్థుడైన మంచికంటి రమేష్ తన మిత్రుడు నవీన్, తన సహచరులైన ఇతరులు వేరుశనగ అమ్ముకొనగా వచ్చిన మూడు లక్షల డబ్బును తీసుకొని టోల్ గేట్ వద్దకు వెళ్లగా ఇంతలో వీరివద్దకు ముగ్గురు కానిస్టేబుల్స్ వచ్చి మీరు ఆక్సిడెంట్ చేశారని తనిఖీ చేసి, వీరి దగ్గర ఉన్న డబ్బులు ఎవరివని ప్రశ్నించి, కేసు పెడతామని బెదిరించి రూ.5లక్షల డిమాండ్ చేశారు. దీనితో వారు భయపడి రూ.2లక్షలు కానిస్టేబుళ్లకు ఇచ్చారు.

ఈ సంఘటనపై సదరు వ్యాపారి ఆలంపూర్ సి.ఐ. సురేష్ కు ఫోన్ చేసి చెప్పగా సదరు వ్యాపారికి సిఐ కేసు పెట్టుమని నలహా ఇచ్చాడు. దానిపై రాజేష్ డిసెంబర్, 10వ తేదీ నాడు ఉండవల్లి పోలీస్ స్టేషన్ లో ఫిర్యాదు చేయగా కేసు నమోదు చేసి ముగ్గురు కానిస్టేబుళ్లని మరియు వీరితో కుమ్మక్కైన మరో పైవేలు వ్యక్తి మొత్తం నలుగురిని అదే రోజు

అరెస్ట్ చేయడం జరిగింది. వీరు ముగ్గురు హైవే పెట్రోలింగ్ డ్యూటీ నిర్వహిస్తున్నారు. వీరిని 14-12-2016నాడు సస్పెండ్ చేసి చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది.

అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు శ్రీ ఎం.ఎస్. ప్రభాకర్ రావు గారు గద్వాల పోలీస్ స్టేషన్ గురించి కేసు వేశారు. ఇంకా ఎక్కడెక్కడివో కేసుల గురించి ఆయన మాట్లాడితే సమాచారం ఎక్కడి నుండి వస్తుంది. తాను వేసిన ప్రశ్నలో అవన్నీ ఉంటే, దానికి సమాధానం చెప్పగలుగుతాము. అందుకొరకు సభ్యులు ప్రభాకర్ రావు గారికి మీద్యారా చెప్పేదేమంటే, దయచేసి తాను రాష్ట్రంలో, దేశంలో ఉన్న విషయాలన్నింటినీ ప్రశ్నిస్తే సమాధానం ఇవ్వడం సాధ్యం కాదు.

అయితే, నేరానికి ఎవరు పాల్పడినారో వారిని అరెస్ట్ చేయడం కూడా జరిగింది. అంతేకాకుండా నేరాలకు పాల్పడిన పోలీసులపై డిపార్ట్ మెంట్ ఎంక్వైరీ చేసి, రిమాండ్ కు కూడా పంపించడం జరిగింది. అదేవిధంగా అల్వాల్ లో నేరానికి పాల్పడిన వారిని అరెస్ట్ చేసి రిమాండ్ కు కూడా పంపడం జరిగింది. గౌరవ సభ్యులు ఒక సంఘటనలో పది లక్షలు దోచుకున్నారని చెప్పారు కానీ, అది రెండు లక్షలు మాత్రమే, వాటిని రికవరీ కూడా చేయడం జరిగింది.

అదేవిధంగా పొరదర్శకత, జవాబుదారితనం కొరకు అనేక చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతున్నది. ప్రతి పోలీస్ స్టేషన్ లో ఫిర్యాదులను పరిష్కరించేందుకు అవసరమైన స్టాండ్ డ్ ఆఫ్ డేస్ ప్రొసీజర్ ను ఇవ్వడం జరిగింది. ఒకే రకమైన ఫిర్యాదులకు ఒకే రకమైన సూచనలు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. రాష్ట్రంలోని పోలీస్ స్టేషన్ ల నిర్వహణ కొరకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం హైదరాబాద్ లో రూ.75వేలు, జిల్లాలో రూ.50వేలు, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో రూ.25వేలు నిధులు ఇవ్వడం జరిగింది. పాస్ పోర్ట్ దరఖాస్తులను ఆన్ లైన్ ద్వారా పరిశీలన చేస్తున్నాము. 80శాతం ట్రాఫిక్ ఉల్లంఘనలను ఆన్ లైన్ చలాన్ల వద్దటినీ పాటిస్తున్నాము. పోలీసులు నేరుగా చలాన్ల డబ్బులు వసూలు చేయకుండా మీసేవ ద్వారా, బ్యాంకుల ద్వారా వాహనదారుల జరిమానాలను కట్టిస్తున్నాము. ఆన్ లైన్ పిటీషన్, మేనేజ్ మెంట్ సిస్టమ్ ను ప్రవేశపెట్టాం. హైదరాబాద్ సిటీలో రిసెప్షన్ సెంటర్లు కూడా ఏర్పాటు చేసి ఇంటిగ్రేట్ చేశాము. వీరిని ఎక్కడినుండి అయినా మానిటరింగ్ చేయవచ్చు. ఫిర్యాదుల పరిష్కారంపై థర్డ్ పార్టీ ఫీడ్ బ్యాక్ కూడా తీసుకోవడం జరిగింది.

**శ్రీ ఎం.ఎస్. ప్రభాకర్ రావు:-** అధ్యక్షా, నా ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, కొంతమంది పోలీసుల పరిస్థితులు ఇలా, ఇలా ఉన్నాయి. కాబట్టి, కానిస్టేబుళ్లకి పరివర్తన వచ్చేవిధంగా,

దొంగతనాలకి పాల్పడుకుండా ప్రభుత్వపరంగా వారికి ఏమైనా శిక్షణలు ఇప్పిస్తున్నారా అనేది తెలియజేయాలని మీద్వారా మంత్రివర్యులను కోరుతున్నాను.

**శ్రీ నాయిని నర్సింహ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, ప్రభుత్వ పరంగా కానిస్టేబుళ్ళకి శిక్షణను ఇస్తున్నాము. ఎంతైనా సమాజంలో మంచి, చెడ్డలుంటాయి. పోలీస్‌పోలీందరు చెడ్డవాళ్ళేమీ కాదు. ఎక్కడా ఇలా చెడ్డని చేసేవారుంటారు. వారిమీద సీరియస్ యాక్షన్స్ తీసుకోవడం జరుగుతుంది, అవసరమైతే అటువంటివారిని ఉద్యోగంలోంచి తొలగించడం కూడా జరుగుతుంది. అలాగే హోం శాఖలో ఒక పద్ధతిని డెవలప్ చేశాం. దానిద్వారా పోలీస్ స్టేషన్స్ అన్నీ కూడా క్రమశిక్షణతో పని చేసేట్లుగా చేస్తున్నాము.

హైదరాబాద్ సిటీలో ఒక రిసెప్షన్ సెంటర్ కూడా ఏర్పాటు చేశాం. ఎవరైనా వచ్చి ఆ రిసెప్షన్ సెంటర్‌లో అప్లికేషన్ ఇస్తే, ఆ అప్లికేషన్ ఆన్‌లైన్ సిస్టమ్‌తో డిజి దగ్గరకు కూడా పోతుంది. కాబట్టి, ఎవరు కూడా ఎక్కడా తప్పించుకోడానికి వీలు లేదు. దాంతో పోలీస్ స్టేషన్‌లలో అప్లికేషన్ పెట్టలేదు అని చెప్పడానికి ఆస్కారం లేదు. ఇంతకుముందుకన్నా ఇప్పుడు హైదరాబాద్ సిటీలో కరెప్షన్‌ని పూర్తిగా కంట్రోల్ చేశాము. కాబట్టి, తప్పకుండా పోలీసులు ప్రజలకు రక్షకులుగా ఉంటారు. రాష్ట్రంలో చూస్తే దొంగతనాలు తగ్గినాయి, గుండాయిజం, రౌడీయజం, టెర్రరిజం తగ్గింది.

### ఆసిఫాబాదు మరియు మంచిర్యాల జిల్లాల్లో ఆసుపత్రుల స్థాయి పెంపు

ప్రశ్న నెం.2444(98)

**శ్రీ పురాణం సతీష్ కుమార్, ఎం.ఎల్.సి.:-** గౌరవ నీయులైన వైద్య, ఆరోగ్య శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

(అ) మంచిర్యాల జిల్లా, ఆసిఫాబాదు - కొమరంభీం జిల్లాలోని బెల్లంపల్లి, చెన్నూర్ వద్ద గల ఆసుపత్రులను 100 పడకల ఆసుపత్రులుగా స్థాయిని పెంచిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయితే, ఆ వివరాలేమిటి;

(ఇ) ఆసిఫాబాదు-కొమరంభీం జిల్లాలోని మాతా, శిశు సంరక్షణ కేంద్రాలను ఏర్పాటుచేసే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉన్నదా;

(ఈ) అయితే, ఎప్పటిలోగా వాటిని ఏర్పాటుచేసి, కార్యనిర్వహణలోకి తేవడమవుతుంది?

గౌరవనీయులైన వైద్య, ఆరోగ్య శాఖ మంత్రి (డా.సి. లక్ష్మారెడ్డి):- (అ) అవునండీ, బెల్లంపల్లి కమ్యూనిటీ ఆరోగ్య కేంద్రాన్ని 30 పడకల కమ్యూనిటీ ఆరోగ్య కేంద్రం నుండి 100 పడకల ఏరియా ఆసుపత్రి స్థాయికి పెంచాలని ప్రతిపాదించడమయింది. చెన్నూరు కమ్యూనిటీ ఆరోగ్య కేంద్ర స్థాయిని పెంచే ప్రతిపాదన ఏదీ లేదు.

(ఆ) 30 పడకల కమ్యూనిటీ ఆరోగ్య కేంద్రం నుండి 100 పడకల ఏరియా ఆసుపత్రికి బెల్లంపల్లి కమ్యూనిటీ ఆరోగ్య కేంద్రం స్థాయిని పెంచే ప్రతిపాదనను హైదరాబాదులోని తెలంగాణ వైద్య విధాన పరిషత్ కమీషను సమర్పించారు. అట్టి ప్రతిపాదన ప్రభుత్వం వద్ద పరిశీలనలో ఉంది. చెన్నూరు ఆసుపత్రికి సంబంధించి, ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

(ఇ) లేదండీ.

(ఈ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

**శ్రీ పురాణం సతీష్ కుమార్ (స్థానిక సంస్థలు - ఆదిలాబాద్):-** అధ్యక్షా, మంచిర్యాల జిల్లాలోని బెల్లంపల్లి 30 పడకల ఆసుపత్రిని 100 పడకల ఆసుపత్రిగా అప్ గ్రేడ్ చేయడానికి ప్రతిపాదనలు పెట్టాము. అందుకు గౌరవ మంత్రి వర్యులు కూడా ఒప్పుకోవడం శుభపరిణామం. చెన్నూరు కమ్యూనిటీ ఆరోగ్య కేంద్ర స్థాయిని పెంచే ప్రతిపాదన ఏదీ లేదని చెప్పడం జరిగింది. చెన్నూరు పాత తాలుకా ప్రాంతం. 1972-73లో అప్పటి వైద్య, ఆరోగ్య శాఖా మంత్రివర్యులు శ్రీ రాయమల్లు ఉన్నప్పుడు 30 పడకల ఆసుపత్రిని అక్కడ ప్రారంభించుకోవడం జరిగింది. అక్కడికి మన రాష్ట్ర ప్రజలే కాకుండా మహారాష్ట్రకు చెందిన చిరువంచ తాలూకా ప్రజలు, బెల్లంపల్లి నియోజకవర్గంలోని వేలంపల్లి, కోటపల్లి, చెన్నూరు, జైపూర్ నుండి చాలామంది ప్రజలు వస్తుంటారు. అక్కడ రోజుకు కనీసం 150 నుండి 160 మందికి ఓపి సేవలు అందిస్తుంటారు. కాబట్టి, ఖచ్చితంగా ఆ ఆసుపత్రిని 100 పడకల ఆసుపత్రిగా చేయాలని మీద్వారా గౌరవ మంత్రివర్యులను కోరుతున్నాను.

అలాగే, ఆసిఫాబాదు-కొమరంభీం జిల్లాలలోని మాతా, శిశు సంరక్షణ కేంద్రాలను ఏర్పాటుచేసే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉందా అని అడిగితే మంత్రిగారు లేదండీ అని సమాధానం ఇవ్వడం జరిగింది. అయితే, ఈ ఆసిఫాబాదు-కొమరంభీం జిల్లాల హెడ్ క్వార్టర్ల అయినటువంటి ఆసిఫాబాదులో 50 పడకల ఆసుపత్రి ఉంది. అక్కడికి దాదాపు 150 గ్రామాల ఆదివాసులతో రెగ్యులర్ గా 300 మంది ఓపి

ఉంటుంది. కెసిఆర్ కిట్ వచ్చిన తరువాత రోజూ 55 నుండి 60 నార్మల్ డెలివరీస్ అవుతున్నాయి. కానీ, సీజరియన్ చేసేటటువంటి కేసులంతా కూడా మంచిర్యోల్, ఊట్నూరు మరియు ఆదిలాబాద్ ఆసుపత్రులకి రెఫర్ చేస్తుంటారు. మొన్ననే ఆసిఫాబాద్ లో ఒక పెద్ద 50 పడకల ఆసుపత్రిని గౌరవ మంత్రివర్యుల చేతుల మీదుగా ఇనాగరేషన్ చేసుకోవడం జరిగింది. దానిని 100 పడకల ఆసుపత్రిగా అప్ గ్రేడ్ చేస్తామని మంత్రివర్యులు చెప్పడం జరిగింది.

అలాగే, మాతా, శిశు సంరక్షణ కేంద్రాలను ఏర్పాటుచేసి ప్రతిపాదన దాదాపు 6 మాసాల నుండి పెండింగ్ లో ఉంది. దానిద్వారా 50 పడకల ఆసుపత్రిగా అప్ గ్రేడ్ చేసుకునే మెసులుబాటు ఉంటుందని గౌరవ మంత్రివర్యులు చెప్పడం జరిగింది.

**11.20** | ఆసిఫాబాద్ ఆసుపత్రిలో ఎస్.ఎన్.సి.యు.ని పది పడకలుగా అప్ గ్రేడ్ చేయాలి. అక్కడ బేబి వార్మర్స్, ఆరు ఫోటో థెరపి యూనిట్స్ ఉన్నాయి. అక్కడ ఒక గైనకాలజిస్టును, పిడియాట్రిషియన్ తోపాటు సిజేరియన్ ఆపరేషన్లు చేసేందుకు ఒక అన్ స్పెషియల్ డాక్టరును ఏర్పాటు చేసుకున్నట్లుయితే అక్కడే నార్మల్ డెలివరీలు, సిజేరియన్ ఆపరేషన్లు జరిగే అవకాశం ఉంటుంది. ఈ ఆదివాసి గిరిజన గ్రామాలకు మనం మేలు చేసిన వారమవుతాము. తప్పకుండా ఆ ఆసుపత్రిని వంద పడకల ఆసుపత్రిగా అభివృద్ధి చేయాలని తమరి ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

**డా.సి. లక్ష్మారెడ్డి:-** అధ్యక్షా, రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ప్రభుత్వం చేపడుతున్న చర్యలకు అనుగుణంగా ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులను ఆధునికీకరించడం, వాటిని అప్ గ్రేడ్ చేయాలని చాలా ప్రాంతాల నుంచి డిమాండు ఉన్నది. దాంట్లో భాగంగా చెన్నూరు ఆసుపత్రిని కూడా వంద పడకల ఆసుపత్రిగా చేయాలని ప్రతిపాదన రావడం జరిగింది. దానిని పరిశీలించి, తొందరలోనే ఒక నిర్ణయం తీసుకుంటాము. అక్కడ అవసరం కూడా ఉంది.

అలాగే ఆసిఫాబాద్ జిల్లాలో కూడా కొత్తగా మాతా, శిశు సంరక్షణ కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని అడగడం జరిగింది. అది కూడా పరిశీలనలో ఉంది. ఎందుకంటే, 'కెసిఆర్ కిట్' కార్యక్రమం తరువాత అన్ని ప్రాంతాలలోని ఆసుపత్రులలో డెలివరీల సంఖ్య బాగా పెరిగింది కాబట్టి ఆసిఫాబాద్ లో కూడా అవసరం ఉంది కనుక దానిని పరిశీలించి, తొందరలోనే నిర్ణయం తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

## జిల్లాలో డిఫెన్స్ కాలనీలు

ప్రశ్న నెం.2512(99)

శ్రీ ఎన్. రామచంద్ర రావు, ఎం.ఎల్.సి.,:- గౌరవనీయులైన హోం శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

(అ) మాజీ సైనికుల సంక్షేమ కమిటీ సిఫారసు చేసిన విధంగా జిల్లాలో డిఫెన్స్ కాలనీలను ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం వద్ద ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉందా;

(ఆ) అయితే, ఆ వివరాలేమిటి;

(ఇ) ఇందుకు సంబంధించి తీసుకున్న/తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటి?

గౌరవనీయులైన హోం శాఖ మంత్రి (శ్రీ నాయిని నర్సింహ రెడ్డి):- (అ) లేదండీ.

(ఆ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

(ఇ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

**శ్రీ ఎన్.రామ చంద్ర రావు (పట్టభద్రుల నియోజక వర్గం - మహబూబ్ నగర్, రంగారెడ్డి మరియు హైదరాబాద్):-** అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో మాజీ సైనికుల సంక్షేమం కోసం ఒక సైనిక్ వెల్ఫేర్ బోర్డు ఉన్నది. జి.ఓ. నెం.1082, జి.ఓ. నెం.87ల ద్వారా ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. మాజీ సైనికులకు ఇండ్ల కేటాయింపు మరియు డబుల్ బెడ్రూం పథకంలో వాళ్లకు రిజర్వేషన్స్ కల్పించే విషయాన్ని ఆ కమిటీలో అడగడం జరిగింది. కాబట్టి ప్రభుత్వం దానిమీద ఆలోచన చేస్తుందా, లేదా? దయచేసి తెలుపవలసిందిగా తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ నాయిని నర్సింహ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, సైనికుల, వారి కుటుంబాల సంక్షేమానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ విషయంలో గత అసెంబ్లీ సమావేశాలలో ప్రకటన కూడా చేయడం జరిగింది. సైనిక సంక్షేమంలో తెలంగాణ రాష్ట్రం భారతదేశంలో ఉన్న అన్ని రాష్ట్రాల కన్నా ఆదర్శంగా ఉండే విధంగా తీర్చిదిద్దుతాం. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు, గౌరవ మంత్రులు రూ.25,000/-లు, ఎంఎల్ఏలు, ఎంఎల్సీలు మరియు ఎంపీలు రూ.10,000/-లు ప్రతి సంవత్సరం సైనిక సంక్షేమానికి ఇవ్వాలని నిర్ణయించారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు తమ ఒక రోజు వేతనం వారి సంక్షేమానికి ఇస్తున్నారు. తెలంగాణ

ప్రభుత్వ ఉద్యోగులుగా పనిచేసే మాజీ సైనికులకు రెండు పెన్షన్లు పొందే వెసులుబాటు కూడా కల్పిస్తూ, ఉత్తర్వులు ఇవ్వడం జరిగింది.

పరమవీరచక్ర మరియు ఇతర అవార్డులు పొందినవారికి కూడా ఇచ్చే పారితోషకాన్ని గణనీయంగా పెంచడం జరిగింది. యుద్ధంలో మరణించిన సైనిక కుటుంబాలకు ఏ రకమైన పరిహారం, సదుపాయాలు ఇస్తున్నారో, సర్వీసులో ఉండి, రోడ్డు ప్రమాదాలు మరియు ఇతర కారణాల వల్ల మరణించిన సైనికుల కుటుంబాలకు కూడా అదే పరిహారం ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించడం జరిగింది. సైనికులు, మాజీ సైనికుల పిల్లలకు ప్రభుత్వం గురుకుల పాఠశాలలో ప్రవేశాలకు రిజర్వేషన్ కల్పించడం జరిగింది.

వరంగల్ జిల్లాలో సైనిక్ స్కూల్ ఏర్పాటుకు కేంద్రం అంగీకరించింది. త్వరలోనే ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతుంది. సైనికులు ఒకసారి ఏ రాష్ట్రంలోనైనా వాహనానికి లైఫ్ ట్యాక్స్ చెల్లించినా, తెలంగాణలో ట్యాక్స్ వసూలు చేయకూడదని ప్రభుత్వం ఆదేశాలివ్వడం కూడా జరిగింది. సైనికులు నిర్మించుకునే ఇళ్లకు ఆస్తిపన్ను నుంచి మినహాయింపు ఇవ్వడం కూడా జరిగింది. డబుల్ బెడ్రూం ఇళ్లలో మాజీ సైనికులకు రెండు శాతం కోటా ఇవ్వాలని నిర్ణయించడం జరిగింది.

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధంలో పాల్గొన్న వీర సైనికుల భార్యలకు ఇచ్చే పెన్షన్ రూ.3,000/-ల నుండి రూ.6,000/-లకు పెంచడం కూడా జరిగింది. స్పెషల్ పోలీస్ ఆఫీసర్లుగా పనిచేస్తున్న మాజీ సైనికులకు ఇచ్చే జీతాన్ని రూ.10,000/-ల నుండి రూ.20,000/-లకు పెంచడానికి గాను ఉత్తర్వులు జారీ చేయడం జరిగింది. సైనిక సంక్షేమం కొరకు మరియు ఇతర చర్యలు చేపట్టడానికి రాష్ట్రస్థాయిలో సంక్షేమ సైనిక సలహా మండలి డిజిపి అధ్యక్షతన ఒక కమిటీ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఆ కమిటీ పర్యవేక్షణలో ఈ వ్యవహారాలన్ని చూస్తుందని చెబుతూ, మనవి చేస్తున్నాను.

**శ్రీ ఎన్. రామచంద్ర రావు :-** అధ్యక్షా, రెండు సంవత్సరాల నుండి ఆ కమిటీ కూర్చోలేదని, మీటింగు పెట్టలేదని సైనికులు ఫిర్యాదు చేశారు. ఆ విషయంలో వారు కూడా చాలా ఆవేదనగా ఉన్నారు. కాబట్టి ఆ విషయంలో తగిన చర్య తీసుకోవలసిందిగా తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

## కాశేశ్వరం ప్రాజెక్టు వసులు

ప్రశ్న నెం.2298(100)

సర్వశ్రీ నారదాసు లక్ష్మణ్ రావు, టి. భానుప్రసాద రావు, డా. పల్లా రాజేశ్వర్ రెడ్డి, ఎం.ఎల్.సి.లు, :- గౌరవనీయులైన సాగునీటి శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

(అ) కాశేశ్వరం ప్రాజెక్టు క్రింద ఆన్లైన్ రిజర్వాయర్ల సామర్థ్యం పెరిగిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయితే, అందుకు గల కారణాలేమిటి;

(ఇ) వసుల ప్రస్తుత స్థితి వివరాలు ఏమిటి;

(ఈ) ఎప్పటిలోగా కాశేశ్వరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని పూర్తి చేసి, నిర్వహణలోకి తీసుకురావడమవుతుంది?

గౌరవనీయులైన సాగునీటి శాఖ మంత్రి (శ్రీ టి. హరీష్ రావు):- (అ&ఆ) న్యూఢిల్లీలోని కేంద్రనీటి కమీషన్ ప్రాజెక్టును విజయవంతం చేయడానికి ప్రతిపాదిత నిల్వ రిజర్వాయర్ల సామర్థ్యాల డిమాండు, సరఫరాకు తగినంతగా లేకపోవచ్చని ప్రాజెక్టు యొక్క సమీక్షిత నిల్వ ప్రణాళిక అంశాలను పునఃపరిశీలించవలసిందిగా సూచించి, కృత్రిమ రిజర్వాయర్లు, ప్రాజెక్టు ఆయకట్టు ప్రాంతంలో మరింత నిల్వ అవసరాలను ప్రస్తావించింది. తదనుసారంగా, కాశేశ్వరం క్రింద వివిధ రిజర్వాయర్ల మొత్తం నిల్వ సామర్థ్యం సుమారు 142 టిఎంసిలు.

(ఇ) కాశేశ్వరం ప్రాజెక్టులోని ప్యాకేజీలకు సంబంధించిన వసుల ప్రస్తుతస్థితిని ముసగా అనుబంధ-I & అనుబంధ-II రూపంలో సభాసమక్షంలో ఉంచడమయింది.

(ఈ) 2018 జూన్ నాటికి మొదటి విడతలో త్రాగునీటి అనుసంధాన ప్రక్రియను విస్తరించాలని, ఆ తరువాత ఆయకట్టు ప్రాంతంలోని చెరువులకు నీరందించడంతో పాటు పాక్షికంగా సాగునీటి ప్రయోజనాలను విస్తరించాలని ప్రతిపాదించడమయింది.

**శ్రీ నారదాసు లక్ష్మణ్ రావు (స్థానిక సంస్థలు - కరీంనగర్):-** అధ్యక్షా, కాశేశ్వరం ప్రాజెక్టు రీ-డిజైనింగ్లో భాగంగా కాశేశ్వరం క్రింద వివిధ రిజర్వాయర్ల మొత్తం నిల్వ సామర్థ్యం సుమారు 142 టిఎంసిలకు పెంచినట్లు గౌరవ మంత్రిగారు చెప్పారు. వీటివల్ల అదనపు ఆయకట్టు సాగులోకి ఏమైనా వస్తుందా? దీనివల్ల ఇతర ప్రయోజనాలు ఏమైనా ఆశిస్తున్నారా? అదేవిధంగా కాశేశ్వరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి

సంబంధించి అన్ని రకాల అనుమతులు వచ్చి, అడ్డంకులు తొలగినట్లే? ఈ విషయాలను వివరించవలసిందిగా తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ టి. భానుప్రసాద రావు (స్థానిక సంస్థలు - కరీంనగర్):-** అధ్యక్షా, కాశేశ్వరానికి సంబంధించి రిజర్వాయర్ల విషయంలో అడిగిన ప్రశ్నకు సంపూర్ణమైనటువంటి సమాధానం గౌరవ మంత్రిగారు ఇచ్చారు. దానిద్వారా నేను మరో ప్రశ్న అడుగుతున్నాను. పెద్దపల్లి జిల్లాలోని డి-83, డి-86 అనే రెండు కాలువలకు సంబంధించిన విషయంలో పూర్తి స్థాయిలో న్యాయం జరగాలంటే, పత్తిపాక రిజర్వాయరును కూడా ప్రభుత్వం చేపట్టాల్సిన అవసరం ఉంది. కాబట్టి దాని విషయంలో అటువంటి ప్రతిపాదన ఏమైనా ఉన్నదా? ఆలోచించవలసిందిగా తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

**డా. వల్ల రాజేశ్వర్ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, నేను రెండు ప్రశ్నలు ప్రస్తావించదలచాను. ఒకటి - కొన్ని ప్రతిపక్షాలు నదులు లేని చోట రిజర్వాయర్లు కట్టేద్దని అంటున్నాయి. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం నదులు లేని చోట కడుతోంది. ఇటువంటి సందర్భాలు ఎక్కడైనా ఉన్నాయా? కొన్ని ఉదాహరణలు ఇవ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను. రెండు - ప్రాణహిత-చేష్టల పథకాన్ని రీ-ఇంజనీరింగ్ చేయాల్సిన ఆవశ్యకత ఎందుకు ఏర్పడింది? అనేది తెలుపవలసిందిగా తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ టి. హరీష్ రావు:-** అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు నారదాసు లక్ష్మణ రావు గారు మాట్లాడుతూ, ప్రభుత్వం 142 టీఎంసీల రిజర్వాయర్లు నిర్మించడం వల్ల అదనపు ప్రయోజనం ఏమి ఉంటుందని అడిగారు. దీని ద్వారా మనకు 18.30 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టుతోపాటు, ఇప్పటికే కట్టిన ప్రాజెక్టులకు మరో 18.50 లక్షల ఎకరాలకు నీరందించుకునేటువంటి అవకాశం దొరికింది. దానికి అనుమతులు ఏమి వచ్చాయని అన్నారు. ఇవాళ కాశేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు అత్యంత కీలకమైనటువంటి హైడ్రాలజి, ఇంటర్స్టీట్ అనుమతులను ప్రభుత్వం ఈ మధ్యకాలంలోనే సాధించుకోవడం జరిగింది.

(అధికార పక్ష సభ్యుల హర్షధ్వనాలు)

అదేవిధంగా వచ్చే కొద్ది రోజులలో దశల వారీగా మరెన్ని అనుమతులు సొందబోతున్నామని తమరి ద్వారా గౌరవ

సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. గౌరవ సభ్యులు శ్రీ భాను ప్రసాదరావు గారు పత్తిపాక రిజర్వాయరు గురించి అడిగారు. వారు అడిగినట్లు డి-83, డి-86 గురించి ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉందని తమరి ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. అదేవిధంగా డా. వల్ల రాజేశ్వర్ రెడ్డి గారు నదులు లేని చోట ప్రభుత్వం రిజర్వాయర్లు కడుతుందా, అని అడిగారు. అధ్యక్షా, మనకు చాలా ఉదాహరణలు ఉన్నాయి.

అదేవిధంగా ఇన్ని లక్షల ఎకరాలకు నీరందించాలని ప్రభుత్వం అనుకుంటోంది, రిజర్వాయర్లు లేకుండా సాధ్యం కాదని, 22.07.2008వ తేదీన కొన్ని రిజర్వాయర్లు కట్టుకోవాలని సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ వారు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సూచించారు. దానికి అనుగుణంగా ప్రభుత్వం కొన్ని రిజర్వాయర్లు కట్టడం జరిగింది. మన రాష్ట్రంలోనే నదులు లేనిచోట రిజర్వాయర్లు గతంలో కండలేరు 68 టీఎంసీలు, గోరకల్లు 10 టీఎంసీలు, బ్రహ్మాంగారి మఠం 17 టీఎంసీలు, అవుకు 7 టీఎంసీలు, వెలుగోడు 17 టీఎంసీలు... ఈ రకంగా అనేక రిజర్వాయర్లు నదులు లేనిచోట మన రాష్ట్రంలో నిర్మించుకోవడం జరిగింది. కేవలం రాజకీయాల కోసం కొన్ని ప్రతిపక్షాలు ప్రభుత్వంపై మాట్లాడుతున్నారే తప్ప, మరొకటి కాదని తమరి ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

## II. సభా కార్యక్రమం

### 1. వాయిదా తీర్మానం

**మిస్టర్ చైర్మన్:-** గతంలో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం రేషను షాపుల ద్వారా తొమ్మిది రకాల సరుకులను పంపిణీ చేసింది. కానీ, ప్రస్తుతం టిఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం వాటన్నింటినీ రద్దు చేసి, కేవలం బియ్యాన్ని మాత్రమే సరఫరా చేస్తున్నది. అంతేకాకుండా, ప్రజాపంపిణీ వ్యవస్థను రద్దు పరిచే యోచనలో ఉన్నందువలన దానికి నిరసనగా నేటి సభా కార్యక్రమాలను వాయిదా వేసి, వెంటనే చర్చించాలని శ్రీ మహమ్మద్ అలీ పబ్లీర్ మరియు ఇతరులు ఇచ్చినటువంటి వాయిదా ప్రతిపాదనను తిరస్కరించడమయినది.

### 2. ప్రత్యేక ప్రస్తావనలు

(a) **శ్రీ కాటేపల్లి జనార్థన్ రెడ్డి (ఉపాధ్యాయ నియోజకవర్గం - మహబూబ్ నగర్, రంగారెడ్డి మరియు హైదరాబాద్):-** అధ్యక్షా, ఎవరైనా ప్రభుత్వ ఉద్యోగి గదిలో ఉండగా మరణిస్తే, వారి కుటుంబంలో ఒకరికి

ప్రభుత్వ ఉద్యోగం కల్పించే అవకాశముంది. ఈ మధ్యన గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఎవరైన ప్రభుత్వ ఉద్యోగి పదవిలో ఉండగా మరణించినట్లయితే, పది రోజుల లోపల వారి కుటుంబంలో ఒకరికి ఉద్యోగం కల్పించే విధంగా ఆదేశించడం జరిగింది. జిల్లా పరిషత్తు, మండల పరిషత్తుల స్థాయిలో దాదాపు 1.50 లక్షల మంది ఉపాధ్యాయులు, 1.00 లక్ష మంది ఇతర ఉద్యోగులు పని చేస్తున్నారు. కానీ, ఈ మధ్యన వచ్చిన ప్రభుత్వ సర్క్యులర్లు నెం.15456 మరియు నెం.352352 ల ప్రకారం ఏదైన ఒక శాఖలో పనిచేసే ఉద్యోగి పదవిలో ఉండగా మరణించినట్లయితే, అదే శాఖలో ఉద్యోగం ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం ఆదేశించడం జరిగింది.

అయితే, పంచాయతీ రాజ్ వ్యవస్థలో జూనియర్ అసిస్టెంట్ మరియు క్రింది స్థాయి ఉద్యోగాలు నామమాత్రంగా ఉండటం వల్ల ఆ వ్యవస్థలో పనిచేసే ఎవరైన ఉపాధ్యాయుడు గాని, ఉద్యోగి గాని మరణిస్తే ఉద్యోగం కోసం 5, 6 సంవత్సరాల వరకు ఎదురు చూసే పరిస్థితి ఉంటుంది. అయితే, ఈ మెమోను తొలగించి ఏ శాఖలో అయినా ఖాళీల మేరకు వారికి అవకాశం కల్పించే విధంగా చర్యలు చేపట్టాలని, అదే విధంగా అక్కడ కూడా అవకాశం లేకపోతే సూపర్ న్యూమరరీ పోస్టులను ఏర్పాటు చేసినా, ఆ కుటుంబాలను ఆదుకునే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని తమరి ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ నాయిని నర్సింహ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పినటువంటి విషయాన్ని నోటు చేసుకోవడం జరిగింది. దానిని సంబంధిత మంత్రిగారికి పంపించడం జరుగుతుంది.

(ప్రత్యేక ప్రస్తావనను అందజేయడం జరిగింది.)

**(b) శ్రీ బలసాని లక్ష్మీ నారాయణ:-** అధ్యక్షా, గ్రామీణ ప్రాంత వాసులు తమ పిల్లల భవిష్యత్తు బాగుండాలని ఉన్నత విద్య కోసం పట్టణాలలో ఉన్న ప్రైవేటు కార్పొరేట్ విద్యా సంస్థలలో చేర్పించి వేల, లక్షల రూపాయల ఫీజులు కూడా చెల్లించడం జరుగుతోంది. కానీ, కార్పొరేట్ కాలేజీలు తమ పేరు, ప్రతిష్టల కోసం, విద్యార్థులను కేవలం ర్యాంకులు సాధించడానికి తయారు చేయడం కోసం సహజ విజ్ఞానానికి బదులుగా మానసిక ఒత్తిడికి గురి చేయడం వలన అనేక మంది విద్యార్థులు ఆత్మహత్యలు చేసుకోవడం జరుగుతున్నది. కాబట్టి ఈ విషయం గురించి తగిన చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా తమరి ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ నాయిని నర్సింహ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పినటువంటి విషయాన్ని నోటు చేసుకోవడం జరిగింది. దానిని సంబంధిత మంత్రిగారికి పంపించడం జరుగుతుంది.

(ప్రత్యేక ప్రస్తావనను అందజేయడం జరిగింది.)

**(c) శ్రీ పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి వెనకబడిన తరగతులు, కులాల మీద అత్యాచారాలు జరిగినప్పుడు బాధితులకు ఎప్పటికప్పుడు ప్రభుత్వం పరిహారం చెల్లించే ఆనవాయితీ ఉంది. ఆ పరిహారం విషయంలో గతంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జి.ఓ.ఎం.ఎస్. నెం.3, జి.ఓ.ఎం.ఎస్. నెం.22లను జారీ చేయడం జరిగింది. 2015 సంవత్సరంలో జి.ఓ.ఎం.ఎస్. నెం.8 జారీ చేయడం జరిగింది. ఈ మూడు జి.ఓ.లను జారీ చేసినప్పటికీ కూడా ప్రస్తుతం వారికి సరైన ప్రాటెక్షన్ రావడం లేదు. కాబట్టి ఈ విషయాన్ని శాసన పరిషత్తు దృష్టికి తీసుకురావాలని ఆ బాధితులు కోరారు. కాబట్టి ఈ విషయమై తగు చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా తమరి ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ నాయిని నర్సింహ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డిగారు కోరినట్లు, ఆ బాధితులకు నష్టపరిహారం ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఒకవేళ ఎక్కడా జాప్యం జరిగినట్లయితే, అటువంటివి జరుగుకుండా ప్రభుత్వంతో మాట్లాడి, తొందరగా అధికారులను ఆదేశించి, అమలు చేసే విధంగా ప్రయత్నం చేస్తామని తమరి ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

(ప్రత్యేక ప్రస్తావనను అందజేయడం జరిగింది.)

جناب محمد علی شہید (Janab Md.Ali Shabbir): آپ کے ذریعہ یہ وزیر سبیل برائے لے ہے۔  
میں نے اس کو Adjournment Motion میں دیا تو آپ نے اس کو disallow کیا۔ میں اس کو پھر Special  
Mention میں دے رہا ہوں اس پر attention دینے کی ضرورت ہے۔ ٹانگی نہ میں Public Distribution System  
کے تحت پورے ٹانگی نہ میں 17,200 Fair Price Shops ہیں۔ ان کی دوکانوں سے distribution کے لئے 2014ء  
سے پہلے کم از کم 7 to 9 اشیا دی جاتی تھی جس میں سے ایک چاول بھی شامل تھا اس کے ساتھ ہی ساتھ شکر بھی تھی وہ بند ہو گئی، گیہوں  
میں تھیں، گیس کا تیل اور والیابند ہو گئی ہیں۔ میری مانگ ہے کہ Public Distribution System کو اور بھی مضبوط  
کریں کیوں کہ اس میں جانے والے زیادہ تر غریب ہی ہوتے ہیں یہ سب below poverty line اور White Card  
Holders کو ہی ملتا ہے۔ لیکن اب یہ صرف چاول ہی سہرا ہوا ہے جس کی وجہ سے ڈیلر Commission کے مسئلہ لیکر  
پریشان ہیں۔ Shops نہیں مل رہے ہیں۔ ڈیلروں کے علاوہ ان کے پاس کام کرنے والے بھی بے روزگار ہو گئے ہیں۔ گرانی ایک  
طرف تیزی سے بڑھ رہی ہے۔ لوگ کافی پریشان ہیں۔ صرف ایک تیل ہی نہیں بلکہ گیہوں، دالیں سب کے سب گراں ہو گئے ہیں۔ اس



శాతం జమ చేసేది. అయితే, దీర్ఘకాలంలో నేతన్నలకు ప్రయోజనకరంగా ఉండే ఈ పథకం పరిధితోపాటు విస్తరించి కూడా మా ప్రభుత్వం పెంచింది. దీని ప్రకారం ఒక నెలలో పొందే కూలీలో 8 శాతం వాటాను నేతన్న జమ చేస్తే, ప్రభుత్వం 16 శాతం జమచేస్తుంది.

గతంలో కేవలం సహకార సంఘంలో ఉన్న నేతన్నలకే ఈ పథకం వర్తించేది. కానీ ఇప్పుడు సహకార సంఘంలో లేనివారు కూడా ఈ పథకం ప్రయోజనాలు పొందవచ్చు. వీళ్ళతోపాటు డైయింగ్, డిజైనింగ్, వార్పింగ్, వైండింగ్, సైజింగ్ వంటి చేనేత అనుబంధ కార్మికులు కూడా ఈ పథకానికి అర్హులవుతారు. నేతన్నల సామాజిక, ఆర్థిక భద్రతకు అధిక ప్రాధాన్యత ఇచ్చే ఈ పథకానికి 60కోట్ల రూపాయలను విడుదల చేసాము. ఈ పథకంతో ఇప్పటి వరకు (6,445)మంది నేతన్నలు లబ్ధి పొందారు.

మొదటిసారిగా మరమగ్గుల కార్మికులకు కూడా థ్రిఫ్ట్ పథకాన్ని వర్తింపచేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఇందులో భాగంగా నెలకు వచ్చే కూలీలో 8 శాతం వాటాను కార్మికుడు జమచేస్తే, తన వాటాగా ప్రభుత్వం కూడా మరో 8 శాతం జమ చేస్తుంది. పదివేల మరమగ్గుల కార్మికులు ఈ పథకంతో ప్రయోజనం పొందుతారు. ఇందుకోసం 15కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది.

### వేతన పెరుగుదల - ఇన్ ఫుల్ సబ్సిడీ:

చేనేత సహకార సంఘంలోని సొసైటీలు, కార్మికులు కొనుగోలు చేసే నూలు, సిల్క్, ఉన్ని, డై, రసాయనాలపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రస్తుతం 20 శాతం సబ్సిడీని ఇస్తుంది. దీనికి కేంద్ర ప్రభుత్వం 10 శాతం సబ్సిడీ అదనం. అయితే, నేత కార్మికుల ఆదాయాన్ని పెంచే చర్యల్లో భాగంగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం కీలక నిర్ణయం తీసుకుంది. నూలు, సిల్క్, ఉన్ని, డై, రసాయనాల కొనుగోలుపై ప్రస్తుతం ఇస్తున్న సబ్సిడీని 20 శాతం నుంచి 40 శాతంకి పెంచింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చే 10 శాతం సబ్సిడీ కూడా ఎప్పటిలాగానే లభిస్తుంది. ఈ పథకంతో చేనేత, అనుబంధ కార్మికులకు 35 శాతం అదనపు ఆదాయం లభిస్తుంది. ఆయా సొసైటీలకు 5శాతం ఆదాయం సమకూరుతుంది. ఈ పథకం కోసం 100కోట్ల రూపాయలు కేటాయించాము.

### వస్త్రముల కొనుగోలు పథకం :

చేనేత కార్మికుల సహకార సంఘాల నుంచి TSCO ప్రస్తుతం 50కోట్ల రూపాయల విలువైన సాధారణ/

యునిఫాంలను కొనుగోలు చేస్తోంది. చేనేత ఉత్పత్తుల విస్తరణ, డిజైన్లను మెరుగుపరచడం, బ్రాండ్ ప్రమోషన్ చర్యల్లో భాగంగా రాష్ట్రంలోని అన్ని మగ్గుల నుంచి వస్త్రాలను కొనేందుకు TSCO ప్రతిపాదనలు సిద్ధం చేస్తోంది. చేనేత ఉత్పత్తుల కొనుగోలు కోసం 127 కోట్ల రూపాయలు, హస్తకళ అభివృద్ధి కోసం ఇంకో 20కోట్ల రూపాయలను ప్రభుత్వం కేటాయించింది. దీంతోపాటు చేనేత ఉత్పత్తుల బ్రాండ్ ప్రమోషన్, మార్కెటింగ్ సదుపాయాల కోసం 11కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. దీంతోపాటు ప్రభుత్వ పాఠశాలల యూనిఫాంలను, ఇతర శాఖలకు అవసరమైన వస్త్రాలు మరియు బతుకమ్మ చీరల కొనుగోలుకు 240 కోట్ల రూపాయలను ప్రభుత్వం కేటాయించింది.

### NHDP క్రింద బ్లాక్ లెవెల్ క్లస్టర్లు :

జాతీయ చేనేత అభివృద్ధి పథకం క్రింద 10.19కోట్ల రూపాయలతో తెలంగాణ రాష్ట్రానికి మొత్తం (8) బ్లాక్ లెవెల్ క్లస్టర్లు మంజూరు అయినాయి. ఆలేరు, కుమలాపూర్, వెల్మూర్, ఆర్మూర్, శాయంపేట్, కనుకుల, భూదాన్ పోచంపల్లి మరియు వేములవాడలోని 2602 చేనేత కార్మికులకు లబ్ధి చేకూరుతుంది. ఈ పథకం క్రింద వీనింగ్, డిజైనింగ్ మరియు రంగుల అద్దకాలలో శిక్షణ, ఆధునిక చేనేత మగ్గులను సమకూర్చడం, డై హౌస్ మరియు కామన్ ఫెసిలిటీ సెంటర్ ఏర్పాటు చేస్తారు.

### చేనేత పార్క్, గద్వాల :

రూ.14.98 కోట్లతో గద్వాలలో కొత్తగా హ్యాండులూమ్ పార్కు ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వం సూత్రప్రాయంగా నిర్ణయించింది. ఇప్పటికే స్థానిక నేత కార్మికులతో చర్చలు జరపడం జరిగింది. అంతేగాక సమగ్ర ప్రాజెక్టు నివేదిక (DPR) తయారీ ప్రక్రియ కొనసాగుతోంది.

### గ్రూప్ వర్క్ షెడ్ మరియు అప్పరెల్ పార్క్ :

మరమగ్గుల కార్మికులను యజమానులుగా మార్చేందుకు గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు గ్రూప్ వర్క్ షెడ్ (Worker to Owner) పథకానికి మరియు సిరిసిల్లలో అప్పరెల్ పార్క్ ఏర్పాటు కోసం శంఖుస్థాపన చేశారు. ఈ పథకంలో భాగంగా ప్రభుత్వమే వర్క్ షెడ్లను ఉచితంగా నిర్మిస్తుంది. దీనితోపాటు 50 శాతం సబ్సిడీ, 30 శాతం బ్యాంకు లోను, 20 శాతం కార్మికుని వాటాతో ఒక్కో కార్మికునికి 8 లక్షల రూపాయల విలువైన (4) పవర్ లూమ్స్ను అందజేయడం జరుగుతుంది. ఈ కార్యక్రమ సమగ్ర ప్రాజెక్టు

నివేదిక (DPR) సిద్ధం అవుతుంది. దీనితోపాటు సాధారణ మరమగ్గులను ఆధునికరణలో భాగంగా రాష్ట్రంలోని మరమగ్గులను ఆధునికరించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. టెక్స్చరింగ్, డ్రెయింగ్, డిజైనింగ్, వార్పింగ్, మైండింగ్, సైజింగ్, క్యాలెండరింగ్ వంటి సౌకర్యాలతో కామన్ ఫెసిలిటీ సెంటర్ను ప్లాగ్ అండ్ ప్లే విధానంలో ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. పై పథకాల కోసం ప్రభుత్వం 327 కోట్ల రూపాయలను కేటాయించింది.

### వరంగల్ మెగా టెక్స్ టైల్ పార్క్:

వరంగల్ జిల్లాలో 1190 ఎకరాల విస్తీర్ణంలో Fibre - to- Fashion విధానంతో కాకతీయ మెగా టెక్స్ టైల్ పార్క్ను ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేస్తోంది. గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు 22.10.2017 నాడు ఈ పార్క్ కోసం శంఖుస్థాపన చేశారు. దేశ, విదేశాలకు చెందిన 23 మంది పారిశ్రామికవేత్తలతో తెలంగాణ ప్రభుత్వం అవగాహన ఒప్పందాలను కుదుర్చుకుంది. ఫలితంగా 3900 కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడులతోపాటు 60,000 నుంచి 80,000 మందికి ఉపాధి అవకాశాలు కలుగుతాయి. ఈ పార్క్ ఏర్పాటుకోసం ప్రభుత్వం బడ్జెట్లో 100 కోట్ల రూపాయలను కేటాయించింది. మౌలికసౌకర్య కల్పనకోసం ఇప్పటికే 50 కోట్ల రూపాయలను విడుదల చేసింది.

### రుణ మాఫీ

మార్కెట్లో తీవ్రమైన పోటీతో చేనేత ఉత్పత్తులకు సరైన ధర రావడం లేదు. ఫలితంగా నేత కార్మికుల ఆదాయ ప్రమాణాలు రోజురోజుకు దిగజారుతున్నాయి. తీసుకున్న అప్పులకు వడ్డీలు కట్టలేకపోతున్నారు. ఓ మైపు నేత కార్మికుల సామాజిక, ఆర్థిక బాగు కోసం ఎన్నో కార్యక్రమాలను ప్రవేశపెడుతున్న ప్రభుత్వం. అప్పుల ఊబి నుంచి వారిని బయటకు తెచ్చేందుకు రుణ మాఫీ కోసం 1280 కోట్ల రూపాయల కేటాయింపుల నుంచి ప్రత్యేకంగా 15 కోట్ల రూపాయలను ఇందుకోసం కేటాయించింది.

చేనేత రంగం అభివృద్ధికి అవరోధంగా ఉన్న సమస్యల్లో వర్కింగ్ క్యాపిటల్ సౌకర్యం మెరుగ్గా లేకపోవడం, మార్కెటింగ్ సదుపాయాలు లేకపోవడం ప్రధానమైనవి. వీటి ఫలితంగానే వర్కింగ్ క్యాపిటల్ కోసం తీసుకున్న రుణాలను చేనేత కార్మికులు తిరిగి చెల్లించలేకపోతున్నారు.

చేనేత కార్మికుల ఈ దుస్థితిని అర్థం చేసుకున్న ప్రభుత్వం, వ్యక్తిగత రుణ మాఫీ కూడా చేస్తోంది. ఫలితంగా వడ్డీ వ్యాపారుల, సూక్ష్మ రుణ సంస్థల నుంచి నేతన్నలకు

విముక్తి కలగడంతోపాటు వారి జీవనోపాధి కూడా పెరుగుతుంది. దీంతోపాటు కొత్త రుణాలు తీసుకునే వెసులుబాటు కూడా కలుగుతుంది.

చేనేత కార్మికులు జాతీయ బ్యాంకుల నుంచి, జిల్లా కేంద్ర సహకార బ్యాంకుల నుంచి చేనేత ఉత్పత్తులకై 01.01.2014 నుంచి 31.03.2017 వరకు తీసుకున్న వర్కింగ్ క్యాపిటల్ వ్యక్తిగత రుణాలు లక్ష రూపాయల (లక్ష పైబడి తీసుకున్నా, ఒక లక్ష వరకు మాఫీ లభిస్తుంది.) వరకు మాఫీ చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

SLBC ద్వారా బ్యాంకుల నుంచి తెప్పించిన వివరాల ప్రకారం సుమారు 2,467 మంది చేనేత కార్మికులు ఈ పథకంతో ప్రయోజనం పొంది రుణ విముక్తులు అవుతారు. ఇందుకోసం ప్రభుత్వం 10.10 కోట్ల రూపాయలను ఖర్చు చేస్తున్నది. ఈ 2,467 మంది చేనేత కార్మికుల్లో రుణాలు తిరిగి చెల్లించిన 205 మందికి కూడా ఈ పథకం వర్తిస్తుంది.

ఈ పథకం ద్వారా లబ్ధి పొందిన నేతన్నలు, ఈ వృత్తిని కొనసాగించే క్రమంలో రుణం అవసరం అయితే మాఫీ అయిన దానికి తక్కువ కాకుండా తిరిగి పొందవచ్చు.

ఇప్పటిదాకా 1018 మరమగ్గుల వారికి కూడా ప్రభుత్వం రుణ మాఫీ చేసింది. ఇందుకోసం 5.65 కోట్ల రూపాయలను ఖర్చు చేసింది. మొత్తంగా 3,485 మంది చేనేత, మరమగ్గుల కార్మికుల కోసం 15.75 కోట్ల రూపాయల రుణాలను ఈ ప్రభుత్వం మాఫీ చేస్తుంది.

### 5. సంతాప తీర్మానం

**మిస్టర్ చైర్మన్:-** ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర శాసన పరిషత్తు మాజీ సభ్యులు శ్రీ పాల్వాయి గోవర్ధన్ రెడ్డిగారి మృతి పట్ల ఈ సభ తీవ్ర సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ, శోకార్తులైన వారి కుటుంబ సభ్యులకు తన ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నది.

శ్రీ పాల్వాయి గోవర్ధన్ రెడ్డి గారు 1936, నవంబర్ 20వ తేదీన నల్గొండ జిల్లా, చండూరు మండలం, ఇడికూడ గ్రామమునందు జన్మించారు.

వీరు 2007 - 2009 సంవత్సరాల మధ్య కాలంలో ఒక పర్యాయం శాసన పరిషత్తుకు, నాలుగు పర్యాయాలు శాసన సభకు మరియు 2012లో రాజ్యసభ సభ్యునిగా ఎన్నికయ్యారు. శ్రీ భవనం వెంకట్రామ్, శ్రీ కోట్ల విజయభాస్కర్ రెడ్డి మంత్రి వర్గాల్లో మంత్రిగా పనిచేశారు.

శ్రీ పాల్వాయి గారు 1969వ సంవత్సరంలో జరిగిన ప్రత్యేకతెలంగాణ ఉద్యమంలో, శ్రీ కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ, శ్రీ మర్రి చెన్నారెడ్డి తదితరులతో కలిసి చురుగ్గా పాల్గొన్నారు.

వీరు 2017వ సంవత్సరం, జూన్ 9వ తేదీన మరణించారు. వీరి ఆత్మకు శాంతి చేకూర్చేందుకు గాను రెండు నిమిషాల పాటు మౌనం పాటిద్దాం.

(సభ రెండు నిమిషాలు మౌనం పాటించడం జరిగింది.)

**మిస్టర్ చైర్మన్:-** 'టీ' విరామం కొరకు సభను పదిహేను నిమిషాల పాటు వాయిదా వేయడమైంది.

('టీ' విరామం కొరకు సభ ఉదయం 11.55 గంటలకు వాయిదా పడింది.)

**12.20** | ('టీ' విరామానంతరం సభ తిరిగి మధ్యాహ్నం  
మ. | 12.45గం.లకు ప్రారంభమయింది.)

(గౌరవ చైర్మన్ అధ్యక్ష స్థానం వహించారు.)

### III. అఘు చర్చ

**"అల్ప సంఖ్యాక వర్గాల సంక్షేమం" గురించి**

**మిస్టర్ చైర్మన్:-** అల్ప సంఖ్యాక వర్గాల సంక్షేమం గురించి.

**SRI M.S. PRABHAKAR RAO:-** Sir, I would like to share happy moments in the House with my colleagues. Recently, a University by name Christ New Testament Deemed University has conferred Doctorate on Sri Kanakamamidi Swami Goud garu. సార్ చాలా సంతోషం. I am very happy that you have received a Doctorate from that University. ఈ సందర్భంగా తమకు అభినందనలు తెలుపుకుంటున్నాను. Congratulations.

**MR. CHAIRMAN:-** Thank you very much. శ్రీ మహమ్మద్ అలీ వట్టిగారు అల్ప సంఖ్యాక సంక్షేమం పై చర్చను ప్రారంభించవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తూ, వారికన్నా ముందుగా మంత్రిగారు స్టేట్మెంట్ చదవవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

**శ్రీ మహమ్మద్ అలీ వట్టిగారు:-** అధ్యక్షా, గౌరవ చైర్మన్ గారికి అమెరికన్ యూనివర్సిటీ వారు డాక్టరేట్ ఇచ్చినందుకు, సభ్యుల తరపునుండి మేము కూడా వారికి అభినందనలు తెలుపుతున్నాము. ఇదే విధంగా తమరు అన్ని రంగాలలో రాణించాలని, ఉన్నత పదవులను అలంకరించాలని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ ఎన్. రామచంద్ర రావు:-** అధ్యక్షా, సమాజ సేవలో అధిక ఓట్లు వచ్చిన సందర్భంగా, ఉద్యోగ సంఘానికి అధ్యక్షుడిగా మరియు అనేక సేవా కార్యక్రమాల్లో పాల్గొన్న తమరి సేవా కార్యక్రమాలను గుర్తించి అమెరికన్ క్రిస్టియూనివర్సిటీవారు తమకు డాక్టరేట్ను ప్రదానం చేసినందుకు హౌజ్ తరపునుండి మరియు మా పార్టీ తరపునుండి కూడా శుభాకాంక్షలు తెలుపుకుంటున్నాను.

جانبہ اعلیٰ کے لیے آپ کو بری اور باری کی طرف سے بہت مبارکبادیں۔ Award  
(Janab Syed Aminul Hasan Jafri): جیڑیں صاحب! کوئی توفیق

**శ్రీ పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో గతంలో అనేకమంది విశ్వవిద్యాలయాల నుండి పట్టాలు పొందినటువంటి ఉదంతాలు చూశాము. కాని ప్రత్యేకంగా ఆంధ్ర ప్రాంతంలో వరదలు వచ్చినప్పుడు, ఆ వరద బాధితులను రక్షించడానికిగాను తెలంగాణ ప్రాంతం నుండి ఉద్యమ నాయకుడైనటువంటి మా చైర్మన్ గారు శ్రీ కనకమామిడి స్వామిగౌడ్ వారు ఆంధ్ర ప్రాంతానికి వెళ్లి, అక్కడ ఎంతోమందిని రక్షించిన ఉదంతం. ఆ విషయాన్ని అమెరికన్ యూనివర్సిటీ ప్రాఫెసర్లు, ఇతర నిపుణులు వారి పేరును సిఫారసు చేయడం, తద్వారా ఆ విశ్వవిద్యాలయం నుండి తమరు గౌరవ డాక్టరేట్ పొందడం సంతోషకరం. మా సభ యావత్తు తమకు శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నది.

**శ్రీ ఫారుక్ హుస్సేన్:-** అధ్యక్షా, తమరికి అమెరికన్ యూనివర్సిటీ వారు గౌరవ డాక్టరేట్ను ప్రదానం చేయడం చాలా సంతోషకరం. ఈ సందర్భంగా తమకు నాకు ఒక చిన్న కవిత గుర్తుకు వస్తున్నది.

"خودی کو کر بلند اتنا کہ ہر تقدیر سے پہلے  
خدا خود بندے سے پوچھے کہ بتا تیری رضا کیا ہے"

తమరు భవిష్యత్తులో మరిన్ని ఉన్నత పదవులు అధిరోహించాలని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ కర్నె ప్రభాకర్ (నామినేటెడ్):-** అధ్యక్షా, తమరికి గౌరవ డాక్టరేట్ ప్రదానం చేయడం వలన ఈ సభ ఔన్నత్యం మరింత పెరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. మన ప్రతిపక్ష నాయకులు కూడా, పార్టీలకు అతీతంగా తమరికి అభినందనలు తెలపడం సంతోషకరంగా భావిస్తున్నాను. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో వరదలు వచ్చినప్పుడు, ఆనాడు మీరు తలకెత్తుకున్న బాధ్యతలు కావచ్చు, అక్కడ మీరు చేసిన సేవలకు గుర్తింపు కావచ్చు, అలాగే తెలంగాణ ఉద్యమ

సమయంలో తెలంగాణ నష్టపోతున్నదని గుర్తించి, ఉద్యమంలో ముందుండి, అనేక రకాలుగా ఆనాడు తమరు కీలక పాత్ర పోషించడం, ప్రత్యేకించి తమతో నా ప్రయాణం ఎప్పటికీ గుర్తుండిపోతుంది. అదొక మధుర స్మృతిగా మిగిలిపోతుంది. ఈ సందర్భంగా తమరు భవిష్యత్తులో మరిన్ని ఉన్నత పదవులను అలంకరించాలని కోరుకుంటున్నాను. అమెరికన్ యూనివర్సిటీ మీకు ఇచ్చిన ఈ డాక్టరేట్ను తెలంగాణ ప్రజలకు ఇచ్చినట్లుగా మేము భావిస్తున్నాము. దానితోపాటు తమరు ఆ సీట్లో కూర్చున్న నాడే గొప్పగా అనుభూతి పొందినవాళ్ళం. ఇటువంటి అవార్డు వచ్చినప్పుడు మాకు వచ్చినట్లుగా భావిస్తూ, సభ అంతా సంతోషపడుతుంది, నేను మరింత ఎక్కువ సంతోషపడుతున్నానని చెబుతూ, ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను.

**మిస్టర్ చైర్మన్:-** గౌరవ సభ్యులందరూ యునాని మన్ గా, పార్టీల ప్రమేయం లేకుండా క్రిస్టియన్ యూనివర్సిటీ, యుఎస్ఎ వారు నాకు డాక్టరేట్ ఇచ్చిన సందర్భంగా అభినందనలు తెలియజేసినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. నాకు మరియు భారతీయ జనతా పార్టీకి చెందిన ఉప్పల్ నియోజక వర్గ శాసన సభ్యులు శ్రీ ఎన్ఎస్ఎస్ ప్రభాకర్ గారికి మరొక నలుగురికి డాక్టరేట్ ఇవ్వడం కోసం నిర్ణయం చేసిన సంగతి మాకు ఆ సమావేశానికి వెళ్లే వరకు తెలియదు. సమావేశానికి పిలిస్తే ఎవరికో డాక్టరేటును ప్రదానం చేయడానికి మమ్మల్ని పిలిచారని వెళ్లాను. నాతో పాటు ప్రభాకర్ గారికి కూడా ఇస్తున్నారని అక్కడికి వెళ్లిన తరువాతే తెలిసింది.

నేను ఫుడ్ కంట్రోల్ డిపార్టుమెంటులో పనిచేస్తున్న సందర్భంగా దివిసీమలో ఉప్పెన వచ్చినప్పుడు శ్రీ ఎం.డి. థామస్, ఐపిఎస్ గారి ఆధ్వర్యం అక్కడికి వెళ్లి, బాధితులకు సేవలు అందించడం జరిగింది. తరువాత తెలంగాణ ఉద్యమంలో పాల్గొనడం, ఆ తరువాతి ఉద్యమ సమయంలో మానసీయ, నాకు గౌరవప్రదమైన వ్యక్తి శ్రీ అటల్ బిహారి వాజ్ పేయింగారి కన్నా కూడా నాకు ఒక ఐదో, పదో శాతం ఎక్కువ ఓట్లు రావడం, తరువాత నన్ను కౌన్సిల్ చైర్మన్ చేయడం, వీటన్నింటిని కూలంకషంగా పరిశీలించి, ఆ యూనివర్సిటీ వారు డాక్టరేట్ ఇస్తున్నామని వారు అక్కడ ప్రకటించే వరకు కూడా ఈ విషయం మాకు తెలియదు. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఇంతమంది గౌరవప్రదమైన సభ్యుల మధ్య, సీనియర్ సభ్యుల మధ్యన, మంత్రుల మధ్యన, మాజీ మంత్రులు, ప్రొఫెసర్స్, శ్రీనివాస రెడ్డిగారు, ఛీఫ్ ఎస్ సుధాకర్

రెడ్డిగారు, సలీంగారు, నారదాసు గారు, కుత్బులు చెప్పేవారు, కవులు, కళాకారులు, మంత్రులు, శాసన సభ్యులు, ఉపాధ్యాయ సంఘాల నేతలు, ఇండ్రకరణ్ రెడ్డిగారు, నాకు అత్యంత మిత్రులు శ్రీనివాస యాదవ్ గారు మరియు మా రామచంద్రరావుగారు ఇలా అనేక మంది మిత్రుల మధ్యన కూర్చోవడం, నాకు ఆ డాక్టరేట్ రావడం, అటు ప్రెస్ మిత్రులకు, ఇలా ప్రతి ఒక్కరికి కూడా నేను మనసారా అభినందనలు తెలియజేస్తూ, మీ అభినందనలకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను.

ఇప్పుడు మైనారిటీల సంక్షేమం అనే అంశం పై అఘు చర్చకు సంబంధించి, ముఖ్యాంశాలను సభకు వివరించవలసిందిగా గౌరవనీయులు శ్రీ ఎ. ఇండ్రకరణ్ రెడ్డిగారిని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ ఎ. ఇండ్రకరణ్ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, మనం కొత్త రాష్ట్రాన్ని సాధించుకున్నాము. మైనారిటీల సంక్షేమం గురించి ప్రభుత్వం అమలు చేస్తున్న కార్యక్రమాల గురించి నివేదికను చదివే అవకాశం కల్పించినందుకు ముందుగా తమకు నా

మైనారిటీల సంక్షేమం పై అఘు చర్చ

తెలంగాణ 2014లో భారత దేశంలో నూతన రాష్ట్రంగా ఏర్పడింది. ప్రారంభం నుండి విప్లవాత్మక, ప్రగతిశీల విధానాల ద్వారా దేశంలోనే అత్యుత్తమ రాష్ట్రాలలో తన స్థానాన్ని ఏర్పాటు చేసుకున్నది.

విద్యాపరమైన, ఆర్థిక, సామాజిక సముద్రణ పై ప్రత్యేక శ్రద్ధతో మైనారిటీల సర్వతోముఖాభివృద్ధి ఉద్దేశంగా తెలంగాణ మైనారిటీల సంక్షేమ విధానం వున్నది. విద్యాపరమైన అభివృద్ధికి అత్యధిక ప్రాధాన్యతను ఇవ్వడమవుతున్నది. రాష్ట్రం ఏర్పడి కేవలం 3 సంవత్సరాలు అయినప్పటికీ విద్యాపరమైన ప్రమేయాలు, సంక్షేమ పథకాల వల్ల దేశమంతటా వీటిని గూర్చి చర్చించడమవుతున్నది, ఇతర రాష్ట్రాలు వీటిని అనుసరించడమవుతున్నది.

1. షాదీ ముబారక్ :

నిరుపేద కుటుంబాలకు చెందిన యువతుల వివాహానికి సహాయపడాలనే ఉద్దేశంతో వివాహ సమయంలో రూ.51000/-ల ఏకమొత్తం గ్రాంటు ఇవ్వడమనే విప్లవాత్మకమైన పథకాన్ని తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టింది. దరిమిలా, ఈ మొత్తాన్ని యువతి ఒక్కరికి రూ. 75116/-లకు పెంచడమయింది. యువతి తల్లి భారతాలోకి ఈ మొత్తాన్ని జమ చేయడం వల్ల మహిళా సాధికారతకు కూడా చేయూతనిచ్చినట్లవుతున్నది. ఇప్పటి వరకు రూ.364.31 కోట్ల వ్యయంతో 69,164 మంది యువతులకు సహాయం చేయడమయింది.

## 2. మైనారిటీల నైవాసిక పాఠశాలలు :

మైనారిటీల విద్యాపరమైన హోదాను మెరుగుపర్చడానికి ప్రభుత్వం ఉత్తమ విద్యాపరమైన, మాళిక వసతుల సౌకర్యాలతో 206 మైనారిటీల నైవాసిక పాఠశాలల ఏర్పాటును మంజూరు చేసింది. 2016 సంవత్సరంలో 71 నైవాసిక పాఠశాలలు ప్రారంభించబడ్డాయి, మరో 121 పాఠశాలలు ఈ సంవత్సరం ప్రారంభించబడ్డాయి. గతంలో మైనారిటీల కోసం కేవలం 12 మైనారిటీల నైవాసిక పాఠశాలలు వుండేవి. మైనారిటీల నుండి అద్భుతమైన స్పందన వచ్చింది, దాదాపు 50 వేల మంది విద్యార్థులు ఇప్పటికే అధ్యయనం చేశారు. పాఠశాలలు 5వ తరగతి నుండి ఇంటర్మీడియట్ వరకు నిర్వహించబడి, పూర్తి సామర్థ్యంతో ఒక లక్ష ముప్పై వేల మంది విద్యార్థులకు విద్యనందించడమవుతుంది. విద్యార్థులకు అహారం, వసతి, దుస్తులు, పుస్తకాలు, యూనిఫారం,

బెడ్డింగ్, షూస్, క్రీడా సౌకర్యాలు, గ్రంథాలయం, పరిశోధనశాలలన్నింటినీ ఉచితంగా సమకూర్చడమవుతుంది.

ప్రభుత్వం సంవత్సరానికి ఒక్కొక్క విద్యార్థికి రూ.65000/-ల మొత్తాన్ని భరిస్తున్నది. ప్రతి పాఠశాలకు 2 నుండి 5 ఎకరాల భూమిని సమకూర్చాలని కూడా ప్రతిపాదించడమైనది. పాఠశాల ఒక్కొక్కటికి రూ. 20 కోట్ల వ్యయంతో ఈ పాఠశాలలకు భవనాలను నిర్మించాలని కూడా ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించింది. ఆవుత, అనావుత వ్యయాలపై మొత్తం ఖర్చులు రూ. 8000 కోట్లను మించి వుంటాయి.

## 3. ముఖ్యమంత్రి ఓవర్సీస్ స్కాలర్షిప్ పథకం :

తెలంగాణ ప్రభుత్వం మైనారిటీల కోసం ముఖ్యమంత్రి ఓవర్సీస్ స్కాలర్షిప్ పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. ఈ పథకం క్రింద ఎస్సీ / ఎస్టీ విద్యార్థులతో సమానంగా విదేశీ విశ్వవిద్యాలయాలలో ఉన్నత విద్యను అభ్యసించడానికి మైనారిటీ విద్యార్థులకు స్కాలర్షిప్లను ఇవ్వడమవుతున్నది. ప్రారంభంలో రూ. 10.00 లక్షల స్కాలర్షిప్లతో పాటు వసీ వే విమాన ఛార్జీలను మంజూరు చేయడమైంది. అప్పుడు విద్యార్థి ఒక్కొక్క వసీ వే విమాన ఛార్జీలతో పాటుగా రూ. 20.00 లక్షలకు స్కాలర్షిప్లను పెంచడమైంది. ప్రతి సంవత్సరం అనేక మంది విద్యార్థులకు గ్రాంటుగా ఈ స్కాలర్షిప్లను వినూత్న రీతిలో మన రాష్ట్రం మంజూరు చేస్తున్నది. 2015లో ప్రారంభించి ఇప్పటి వరకు 592 మంది విద్యార్థుల 3 బ్యాచ్లకు రూ. 53.18 కోట్ల మొత్తం వ్యయంతో స్కాలర్షిప్లను మంజూరు చేయడమైంది. 4వ బ్యాచ్ దరఖాస్తులు పరిశీలనలో వున్నాయి.

## 4. ట్యూషన్ ఫీజు రీయింబర్స్మెంట్ :

తెలంగాణ ప్రభుత్వం సంతృప్తికర ప్రాతిపదికన ఎస్సీ, ఎస్టీ విద్యార్థులతో సమానంగా మైనారిటీ విద్యార్థులకు ట్యూషన్ ఫీజు రీయింబర్స్మెంట్లను మంజూరు చేసింది. ప్రొఫెషనల్ కోర్సులతో పాటుగా ఇంటర్మీడియట్ నుండి పీజీ కోర్సులకు ట్యూషన్ ఫీజు రీయింబర్స్మెంట్లను ఇవ్వడమవుతున్నది. 2015-16 వరకు గత సంవత్సరాల బ్యాంక్ లాగ్లను పరిష్కరించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 219.43 కోట్లను ఖర్చు చేసింది. 2016-17 సంవత్సరానికి మంజూరులు కొనసాగుతున్నాయి.

2015-16 నుండి ఎస్సీ, ఎస్టీ విద్యార్థులతో సమానంగా ర్యాంకుతో ప్రమేయం లేకుండా మైనారిటీ విద్యార్థుల కోసం ప్రొఫెషనల్ కాలేజీల మొత్తం ఫీజును రీయింబర్స్ చేయడానికి ప్రభుత్వం అనుమతించింది.

## నిర్వహణ ఫీజు (స్కాలర్షిప్) :

సంతృప్తికర ప్రాతిపదికన ఇంటర్మీడియట్ నుండి పోస్టుగ్రాడ్యుయేషన్ వరకు ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ విద్యార్థులతో సమానంగా మైనారిటీ విద్యార్థులకు పోస్టు మెట్రిక్ స్కాలర్షిప్లను మంజూరు చేయడమైంది. 2016-17 సంవత్సరానికి మంజూరులు కొనసాగుతున్నాయి. 2015-16 సంవత్సరం వరకు అన్ని బ్యాంక్ లాగ్లను పరిష్కరించడానికి ప్రభుత్వం నిధులను మంజూరు చేసింది.

## 5. ప్రీ మెట్రిక్ స్కాలర్షిప్లు :

కేంద్ర ప్రభుత్వం మంజూరు చేసిన తర్వాత మిగిలి పోయిన మైనారిటీ విద్యార్థుల కోసం రూ. 35.00 కోట్లను కేటాయించడం ద్వారా ప్రీ మెట్రిక్ స్కాలర్షిప్లను మంజూరును తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఈ పథకం ద్వారా దాదాపు 90,000 మంది విద్యార్థులు లబ్ధి పొందుతున్నారు.

## 6. తెలంగాణ మైనారిటీల స్టడీ సర్కిల్ :

2015-16 నుండి ప్రారంభమైన తెలంగాణ మైనారిటీ స్టడీ సర్కిల్ ఉపాధిని కల్గించే పోటీ పరీక్షల కోసం మైనారిటీ విద్యార్థులను సన్నద్ధం చేస్తున్నది. స్టడీ సర్కిల్ గ్రూప్-I, II, III, IV, స్టాఫ్ సెలక్షన్ కమీషన్, పోలీస్ రిక్రూట్మెంట్, సివిల్ సర్వీస్ పరీక్షలు, బ్యాంకింగ్, ఇతర పరీక్షల కోసం కోచింగ్ని అందిస్తున్నది. అంతేకాకుండా, అధ్యయనకు దారితీసే పోటీ పరీక్షల కోసం మైనారిటీ అభ్యర్థులను సిబ్బంది సన్నద్ధం చేస్తున్నది.

ఎస్సీ, ఎస్టీలతో సమానంగా ఐఏఎస్ కోచింగ్ కోసం అత్యున్నత ఇన్స్టిట్యూషన్స్కు 100 మంది మైనారిటీ విద్యార్థుల ప్రతిపాదనను ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది.

## 7. సబ్సిడీ-కమ్-బ్యాంక్ రుణ పథకం :

50 శాతం నుండి 80 శాతం వరకు సబ్సిడీ భాగాన్ని, 2 లక్షల నుండి 10 లక్షల వరకు పథకం వ్యయాన్ని పెంచడం ద్వారా సబ్సిడీ-కమ్-లోన్ పథకాన్ని తెలంగాణ ప్రభుత్వం పూర్తిగా నవీకరించింది. బ్యాంక్ అనుసంధానం సంతృప్తికరంగా లేదని గుర్తించడమైంది. అందువల్ల బ్యాంక్

అనుసంధానం తొలగించాలని ప్రతిపాదించి, మైనారిటీ యువతకు స్వయం ఉపాధిని కల్పించడం కోసం లబ్ధి తోడ్పాటుతో పాటుగా సబ్సిడీని ఇవ్వాలని యోచిస్తున్నది. ప్రతిపాదన పరిశీలనలో వున్నది. త్వరలోనే అమలు చేయడమవుతుంది.

8. ఓన్ యువర్ అటో పథకం :

సబ్సిడీ-కమ్-లోన్ ప్రాతిపదికన మైనారిటీలకు జిహాద్-ఎంసి పరిధిలో అటోల కొనుగోలును ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. 1721 అటోల కొనుగోలులో పేద అటో డ్రైవర్లకు 50 శాతం సబ్సిడీని మంజూరు చేసింది.

9. ఓన్ యువర్ క్యాబ్ పథకం :

డ్రైవర్ సాధికారత కార్యక్రమం క్రింద ఓన్ యువర్ క్యాబ్ పథకాన్ని కూడా తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టింది. ఈ పథకం ద్వారా మైనారిటీ దరఖాస్తుదారులకు శిక్షణనిచ్చి క్యాబ్ కొనుగోలు కోసం 50 శాతం సబ్సిడీని మంజూరు చేయడమవుతుంది. ఈ పథకాన్ని ఉబేర్ భాగస్వామ్యంతో అమలు చేయడమవుతుంది.

10. శిక్షణ, ఉపాధి :

మైనారిటీ యువతతో శిక్షణ, ఉపాధి కోసం పెంచిన మొత్తాలను తెలంగాణ ప్రభుత్వం కేటాయించింది. మైనారిటీ యువతకు శిక్షణ, ప్లేన్మెంట్ కోసం ఎన్ఎస్ఐ, ఇనిఐఎల్, సిఐపిఐబీ, ఎబీఐసీ, సెట్టింగ్, ఇతర పేరుగాంచిన సంస్థలతో ఒప్పందం కుదుర్చుకోవడమైంది. అంతేకాకుండా, దాదాపు 20 కోట్ల వ్యయంతో ఎయిర్పోర్టు సమీపాన ఓల్టాస్, హీరో, మారుతి మున్నగువంటి పారిశ్రామిక దిగ్గజాల భాగస్వామ్యంతో శిక్షణా హబ్ను ప్రారంభించాలని ప్రతిపాదించడమయింది.

11. దావత్-ఇ-ఇఫ్తార్, రంజాన్, క్రిస్టమస్ కు దుస్తుల పంపిణీ :

తెలంగాణ ప్రభుత్వం పేదలకు బహుమతుల ప్యాకెట్లను పంపిణీ చేయడం, ఆహారాన్ని సమకూర్చడం ద్వారా ప్రజలందరూ ప్రత్యేకించి పేదలు పండుగలను జరుపుకోవడానికి ఒక అరుదైన పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. ఆ ప్రకారంగా ప్రభుత్వం రంజాన్ సందర్భంగా పేదలకు 4 లక్షల దుస్తుల బహుమతి ప్యాకెట్లను, ఆహారాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. క్రిస్టమస్ కోసం కూడా అదే విధమైన ఏర్పాట్లు చేసింది.

12. ఇమాంలు, మౌజన్లకు గౌరవ వేతనం :

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో వున్న మసీదులన్నింటిలోని ఇమాంలు, మౌజన్లకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం గౌరవ వేతనాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. ప్రతి ఇమాం, మౌజన్కు నెలకు రూ. 1500/-ల మొత్తాన్ని చెల్లించడమవుతుంది. దరఖాస్తులు, చెల్లింపులు ఆన్లైన్లో జరుగుతాయి. దాదాపుగా 10000 మంజూర్లను ఇవ్వడమయింది.

13. మైనారిటీల సంక్షేమ శాఖకు పదవుల మంజూరు :

తెలంగాణ ప్రభుత్వం మొట్టమొదటి సారిగా మైనారిటీల సంక్షేమ శాఖ కోసం సిబ్బందిని మంజూరు చేసింది. గతంలో మంజూరు చేసిన 67 పదవులకు అదనంగా 80 శాశ్వత పదవులను ఏర్పాటు చేసి మంజూరు చేయడమయింది.

14. తెలంగాణ రాష్ట్ర హజ్ కమిటీ :

తెలంగాణ ప్రభుత్వం మక్కా మదీనాలకు ముస్లింల హజ్ యాత్రను నిర్వహించడంలో తెలంగాణ రాష్ట్ర హజ్ కమిటీకి రూ. 3.00 కోట్ల గ్రాంటును ఇచ్చింది. భారత హజ్ కమిటీతో తెలంగాణ రాష్ట్ర హజ్ కమిటీ సమన్వయం కలిగి వుండి దరఖాస్తులు తీసుకోవడం, పరిష్కరించడం, టికెటింగు, ఇతర బోర్డింగు, లాడ్జింగ్, ఇతర రవాణా అవసరాలకు ఏర్పాట్లు చేస్తున్నది.

15. ఉర్దూ భాష పరిరక్షణ, అభివృద్ధి :

తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఉర్దూ భాష పరిరక్షణ, అభివృద్ధి, వికాసం కోసం నిధులను మంజూరు చేసి, మౌలిక సదుపాయాల అవసరాలు గల ఉర్దూ మీడియం పాఠశాలకు సహాయం చేయడం కోసం తదనుసారంగా పథకాలను అమలు చేసింది. ఉర్దూ ఘర్ కం షాద్ ఖానా నిర్మాణంతో పాటు ఉర్దూ వార్తాపత్రికలు, జర్నలిస్టులు, పాఠశాలలను ప్రోత్సహిస్తున్నది.

16. బడ్జెటు :

పై వాటికి అధనంగా ప్రభుత్వం మైనారిటీల సంక్షేమ శాఖ బడ్జెటును పెంచుతున్నది. గతంలో కేటాయించు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలోని 23 జిల్లాలకు 2014-15లో రూ.1030 కోట్లను ఇవ్వడమయింది. తెలంగాణ ప్రభుత్వం మైనారిటీల సంక్షేమం కోసం 2014-15లో 1030 కోట్లను, 2015-16లో 1130.36 కోట్లను, 2016-17లో 1204.00 కోట్లను, 2017-18లో

1249.49 కోట్లను కేటాయించింది. వ్యయం కూడా గత సంవత్సరాల కంటే నిష్పత్తికి అనుగుణంగా పెరిగింది.

17. తెలంగాణ రాష్ట్ర వత్స బోర్డు :

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వత్స బోర్డు, మక్కా మసీదు, రాయల్ మసీదు వంటి మైనారిటీ సంస్థల సంక్షేమం, సంరక్షణకు మరియు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా వివిధ వత్స సంస్థల నిర్మాణం, మరమ్మత్తుల కోసం అనేక చర్యలు చేపట్టింది. రాష్ట్రం ఏర్పడినప్పటి నుండి వత్స సంస్థల కోసం 130.00 కోట్లకు మించిన మొత్తాన్ని గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్ గా మంజూరు చేసింది.

18. అసీస్-ఉల్-ఘుర్బా :

తెలంగాణ ప్రభుత్వం నాంపల్లిలో గల అసీస్-ఉల్-ఘుర్బాలో రూ.20.00 కోట్ల వ్యయంతో ఒక సమానా అనాధాశ్రమాన్ని నిర్మించాలని నిర్ణయించి, బహుళ అంతర్జాతీయ భవనాన్ని నిర్మించడం కోసం 4000 చ.గజాలను కేటాయించింది. అంతేకాక, సమానా అనాధాశ్రమాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి హైదరాబాదు, నాంపల్లిలో గల అసీస్-ఉల్-ఘుర్బాలో మల్టీపర్పస్ కాంప్లెక్స్ నిర్మాణం కోసం రూ. 20.00 కోట్లను కూడా మంజూరు చేసింది.

19. తెలంగాణ ఇస్లామిక్ కల్చరల్ కన్వెన్షన్ సెంటర్ (బీఐసీసీసీ) :

తెలంగాణ ప్రభుత్వం రూ. 40.00 కోట్ల వ్యయంతో అంతర్జాతీయ స్థాయి ఇస్లామిక్ సెంటర్ కం కన్వెన్షన్ హాల్ ను ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించింది. సదరు ఇస్లామిక్ సెంటర్ ప్రస్తుతానికి ఇస్లాంను పరిచయం చేసి, ప్రత్యేకించి టెర్రరిజం పై తప్పుడు ప్రచారాన్ని, ఇస్లాం గురించి ఇతర ప్రతికూల నివేదికలను, అపోహలను తొలగించడానికి పని చేస్తుంది. సదరు ఉద్దేశం నిమిత్తం ప్రభుత్వం కొకాపేటలో 10 ఎకరాల భూమిని కేటాయించాలని కూడా ఉత్తరువు చేసింది.

20. మక్కా మసీదు అభివృద్ధి :

ప్రభుత్వం మక్కా మసీదు పరిరక్షణ, మరమ్మత్తులు, సవీకరణ, అభివృద్ధి కోసం రూ. 8.48 కోట్ల మొత్తాన్ని కూడా మంజూరు చేసింది. పురావస్తు శాఖకు అప్పగించి ఈ పనిని ఇప్పటికే ప్రారంభించడమయింది.

21. క్రిస్టియన్ భవన్ :

ప్రభుత్వం క్రిస్టియన్ భవన్ నిర్మాణం కోసం రూ.10.00 కోట్ల మొత్తాన్ని మంజూరు చేసి, మేడ్చల్ మల్కాజ్ గిరి జిల్లా, అల్వాల్ మండలం, యాప్రాల గ్రామంలోని సర్వే నెం. 124/1లో 2.00 ఎకరాల భూమిని కేటాయించి, హెచ్ఎండిఎ ద్వారా అతి త్వరలో పనిని నిర్వహించడ మవుతుంది.

22. సిక్కు గురుద్వారా :

రంగారెడ్డి జిల్లా, రాజేందర్ నగర్ మండలం, నార్సంగి గ్రామంలో సిక్కు గురుద్వారా నిర్మాణం కోసం తెలంగాణ ప్రభుత్వం 3 ఎకరాల భూమిని కేటాయించింది. రూ. 5.25 కోట్ల భూమి విలువను మైనారిటీల సంక్షేమ బడ్జెటు చెల్లించాల్సి ఉంటుంది.

23. అజ్మీర్ లో రుబాత్ నిర్మాణం :

అజ్మీర్ లో రుబాత్ నిర్మాణాన్ని తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. తెలంగాణ ప్రభుత్వం, అజ్మీర్ లో రుబాత్ నిర్మాణం కోసం 5.00 ఎకరాల భూమిని కేటాయించమని రాజస్థాన్ ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. దీని కోసం రూ. 5.00 కోట్ల మొత్తాన్ని కేటాయించింది. రాజస్థాన్ ప్రభుత్వం భూమిని కేటాయించిన వెంటనే ప్రారంభించడమవుతుంది.

24. ముస్లింలకు 12 శాతం రిజర్వేషన్ :

అన్ని అంశాలలో ముస్లిం సమాజం యొక్క వెనుకబాటుతనాన్ని పరిశీలించిన తెలంగాణ ప్రభుత్వం, రాష్ట్రంలోని ముస్లింల సామాజిక, విద్యా, ఆర్థిక స్థాయిలను అధ్యయనం చేయడానికి విచారణ కమిషనును ఏర్పాటు చేసి, నివేదికలను సిఫారసులను సమర్పించాలని కోరింది. శ్రీ జి. సుధీర్, ఐఏఎస్ రిటైర్డ్ అధ్యక్షతన, ఇతర ప్రముఖ వ్యక్తులు గల విచారణ కమిషన్ సమాజంలోని వివిధ వర్గాలను సంప్రదించి ముస్లింల సాంఘిక, ఆర్థిక, విద్యా పరిస్థితులను అధ్యయనం చేసి, నివేదికను సమర్పించింది.

సదరు విచారణ నివేదికను రాష్ట్ర వెనుకబడిన తరగతుల కమిషనుకు పంపగా, అది కూడా రాష్ట్ర మంతలా విస్తృతంగా పర్యటించి, ముస్లింలలోని వెనుకబడిన తరగతుల వారికి విద్య, ఉద్యోగ నియామకాలలో 12 శాతం రిజర్వేషన్ కల్పించాలని తన సిఫారసులను సమర్పించింది. మంత్రి

మండలి దానిని ఆమోదించి, దానిని రాష్ట్ర శాసన మండలి సమక్షంలో ఉంచగా, మండలి సదరు బిల్లును ఆమోదించింది. సదరు బిల్లుల అధికారిక ప్రతులను సచివాలయ, రాష్ట్ర శాసన మండలి కార్యదర్శి (ఎల్ఇజిఎస్) ద్వారా కొత్త ఢిల్లీలోని హోం వ్యవహారాల, కేంద్ర ప్రభుత్వ కార్యదర్శికి 29-5-2017వ తేదీగల లేఖ నెం.51/ఎల్ఇజిఎస్/2017-7 ద్వారా భారత రాజ్యాంగంలోని 31-సి పరిచ్ఛేదం క్రింద గౌరవ భారత రాష్ట్రపతి ఆమోదం

12.40 | పొందడానికి పంపడమయింది.

మ.

جناب محمد علی شہیر (Janab Md.Ali Shabbir): چیرمین صاحب! آپ کا بہت بہت شکریہ کہ آپ نے Socially, Educationally and Economically Backward مسلمانوں کے لئے بات کرنے کا موقع دیا ہے۔ شکر یہ کہ ساتھ ساتھ شکایت یہ بھی ہے کہ یہ چیف منسٹر کا subject ہے شائد ہی ایم صاحب دوسرے بار میں مصروف ہو گئے۔ تو یہاں ڈپٹی ای ایم صاحب جو انچارج ہیں وہ بھی نہیں ہیں۔ میں آپ کے ذریعہ اپیل کرتا ہوں کہ کم از کم ڈپٹی ای ایم صاحب کو اگر بلائیں یا نہیں تو دوپہر کے بعد اس subject کو لیں۔ کیوں کہ main opposition کرتے وقت اگر وہ رہیں تو ہمارے suggestions کو حکومت تک پہنچانے میں سہولت ہوگی۔ پتہ نہیں سکریٹری یول میں بھی مجھے کوئی عمدہ یاد رکھائی نہیں دے رہے ہیں۔ میں آپ سے یہ اپیل کرتا ہوں کہ آپ ان کو instruction دے کہ کم از کم ڈپٹی چیف منسٹر صاحب کو اگر بلائیں تو ہم بہت اچھے suggestions دیں گے۔ کیوں کہ اس سے ہماری حکومت کو شاید ہمارے اسٹیٹ کے مینارٹی جماعتوں کو فائدہ ہوگا۔ چیرمین صاحب ہمارے اندر اکرن ریڈی صاحب نے رپورٹ پڑھی ہے۔ تلگنا بننے کے بعد، Muslims 12.40%, Christians, Sikh سب ملا کر 14% ہمارے اسٹیٹ میں اقلیتیں ہیں۔ یہ very important subject ہے۔ میں چیرمین صاحب سے خواہش کرتا ہوں کہ گھنٹی بجلی نہ بنائیں۔ 9 صفحات گورنمنٹ کے ہیں تو کم از کم مجھے نوٹس کا وقت دیا جائے تاکہ میں ان کی رپورٹ پر بات کر سکوں۔ آٹھ صفحات ٹھیک ہے آٹھ اور نوٹس کوئی فرق نہیں ہے۔ تو چیرمین صاحب میں شروع کرنے سے پہلے ہمیشہ ہر انسان کی ایک تاریخ ہوتی ہے۔ اس طرح سے آندھرا پردیش کے اندر، آندھرا پردیش بننے کے بعد نظام اسٹیٹ چلا گیا۔ آندھرا پردیش بننے کے بعد مسلمانوں کے ساتھ بہت ساری نا انصافیاں ہوئیں یہ بات سچ ہے۔ اس کو ہم نے محسوس کیا ہے۔ 1993 میں مجھے بات کا بھی فخر ہے کہ میں تین بار چیف منسٹر کے پاس پہلے مینارٹی ویلفیئر منسٹر رہا۔ ڈاکٹر مری ڈیٹاری صاحب جب مینارٹی ویلفیئر منسٹر میں وزیر کے اوقات بولا جاتا تھا۔ پھر اس کے بعد وہ بھاسکر ریڈی صاحب کے دور میں 1993-94 میں وزیر مینارٹی ویلفیئر بنایا گیا۔ پھر راج ششکر ریڈی صاحب کے دور میں مجھے بھی تین بار چیف منسٹر کے ساتھ کام کرنے کا موقع ملا۔ انہوں نے کیونٹی کی خدمت کرنے کے لئے مجھے موقع دیا اس کو میں اعزاز سمجھتا ہوں۔ چیرمین صاحب تاریخ یہ ہے کہ جب 1993 پہلے یہ وزارت مینارٹی اوقاف سے جانی جاتی تھی وزیر اوقاف شیروانی پٹن کر گودھ شریف جاتے یا پھر کوئی مشاعرہ وغیرہ جیسے پروگراموں میں شرکت کرتے اس کے سوائے ہمارے پاس کوئی ماتحت ڈپارٹمنٹ تھا اور نہ ہی بجٹ تھا۔ without portfolio and Budget وزارت مینارٹی اوقاف کہلاتے تھے۔ اس بات کو میں نے دیکھا تھا کہ سکریٹری ای ایم صاحب کے سامنے رکھتا تھا کہ ایک پورٹ فولیو ہوتا ہے، لیکن وزیر اوقاف کا کوئی پورٹ فولیو نہیں ہے۔ اسی لئے نہیں ہے کہ اوقاف ریونیو میں تھا۔ آپ جانتے ہیں اس طریقہ سے مینارٹی کمیشن جی آئی میں ہے۔ Minority Finance Corporation انڈسٹریز ڈپارٹمنٹ میں تھا۔ روڈ ایکٹیوٹی مجھے تعلیمات میں تو پھر مجھے ڈپارٹمنٹ کہاں ہے؟ میں کی بھی سکریٹری کو بلاتا

ہوں، تو کوئی سکریٹری نہیں آتا۔ ہمارا عہدہ تبدیل ہو کر مینارٹی ویلفیئر بنا۔ انہوں نے اس وقت چیف منسٹر صاحب سے کہا کہ میں message دیتا ہوں تو سکریٹری ایک یا دو دفعہ آئینگے۔ میں یہ چاہتا ہوں کہ جس طرح Finance Department, Education Department, Revenue Department میں ایسی طرح Minority Welfare بھی ایک ڈپارٹمنٹ بنائیں۔ میں نے 1993 میں تحریک رکھی انہوں نے فریغ دلی کا مظاہرہ کیا فوری اس وقت کے چیف سکریٹری آف آندھرا پردیش بھرت ریڈی صاحب کو طلب کر کے کہنے لگا کہ صاحب پھر انہوں نے بیٹر کر 1993 میں ہندوستان میں پہلی دفعہ Minority Welfare Department creation ہوا۔ اس وقت یعنی 1993 میں ملک میں نہ کوئی اسٹیٹ میں ایسا علمہ تھا۔ آندھرا پردیش وہ پہلی ریاست تھی کہ وہ بھاسکر ریڈی صاحب کے دور میں Minority Welfare Department کا تین کروڑ روپے بجٹ کے ساتھ قیام عمل میں آیا اس طرح ہمارا علمہ شروع ہوا۔ تین کروڑ سے ہم بارہ کروڑ روپے بجٹ کے قریب پہنچ گئے، اس طریقہ سے آہستہ آہستہ یہ ڈپارٹمنٹ بنا۔ تو میں یہ بتانا چاہ رہا ہوں کہ مجھے ملک اور اسٹیٹ کو بھی اعزاز ہے کہ ہم نے پہلی دفعہ Minority Welfare Department بنایا اور ہندوستان میں محمد علی شہیر Minority Welfare سیکرٹری کی حیثیت سے جانا جانے لگا۔ پھر Minority Welfare Department بننے کے ساتھ ہی ہم نے سی ایم صاحب کو ایک proposal بھیجا کہ مسلمان Socially, Educationally & Financially بہت Backward ہیں۔ ان کو بھی کیوں نہ بنی کی کے اندر ملایا جائے۔ یہ تحریک ہم نے رکھی، لیکن ہمیں دونوں طرف سے ایک تو ہمارے مسلمانوں کے بڑے بڑے organisations سے شائد معلومات کی کمی کی وجہ سے اعتراضات کا سامنا کرنا پڑا کہ مسلمانوں اور اسلام میں مساوات ہے آپ ریزرویشن کی کیوں بات کرتے ہو یہ نہیں چاہتے ہمیں۔ دوسری طرف وہ بھاسکر ریڈی صاحب کے سامنے پہنچ رہا ہوں 25-08-1994 میں G.O.Ms No 30 گورنمنٹ آف آندھرا پردیش نے یہ جی او اے اور دے کر کہا کہ مسلمانوں کو بھی Backward Class میں ملایا جائے۔ جس میں نہ کہ صرف مسلمان بلکہ ان کے ساتھ کاپس، تیلگا کو بھی شامل کیا گیا تو اس طریقہ سے چودہ کیونٹی کو Backward Class کے اندر ملائے G.O.Ms No. 30, 1994 جاری کیا گیا۔ کچھ لوگ یہ دعوئی کر رہے ہیں کہ یہ ہم نے کیا۔ جب کہ وہ اسمبلی میں نہیں G.O.Ms No. 30 میں جب لے کر آئی 1993-94 کے اندر تھے نہیں۔ اس کے بعد جب ایک جی او اے تو انہوں نے دیکھا تھا سکریٹری ای ایم سے کہا کہ اس کو کیسے اور کتنے پرسنٹ دینا چاہئے؟ ان کا Backward class کیا ہے؟ اس کے لئے Commission بنو Justice Puttu Swamy Commission 30-08-1994, Puttu Swamy Commission کو BC Commission بنایا گیا۔ انہوں نے بی ای کمیشن کا جائزہ لینے کے بعد تین مہینے میں کانگریس پارٹی میں ہار گئی اور 1994 دسمبر بارہ تاریخ سے این ٹی راما راون صاحب کی ٹیم کے چیف منسٹر بنے اور وہ کارا گئی۔ اس کے بعد نو سال آٹھ ماہ تک



exceed. یعنی اب چار فیصد چل رہا ہے existing اور چھ فیصد دے کر 10% "Not to exceed. additional reservation" یہ یہ کمیشن کی کتاب ہے اس میں اس کی سفارش کی گئی ہے۔ تنگ نائٹس آف ایک بیک ورڈ کا سس کی سفارش کر رہا کتاب ہم کو ہاؤز میں دی گئی ہے۔ یہ کمیشن جب متفقہ طور پر یہ سفارش کر رہا ہے۔ آپ دس فیصد سے آگے مت بڑھو کیوں کہ یہاں آبادی ہے 12.4% تو 10% دینگے، لیکن چاک گورنمنٹ آف تنگ نائٹس نے اس کو بارہ فیصد دے دیا۔ welcome نہیں ہی ایم صاحب تھے ہمیں سدھا کر ریڈی صاحب تھے، جو بیچھے ہی بیٹھے ہوئے تھے ہم نے ہمارے اعتراضات بتائے کہ تکنیکی طور پر ممکن نہیں ہے۔ لیکن آپ will power سے بول رہے ہیں کہ میں لاؤنگا اور بھارتیہ جتنا پارٹی کے ایجنڈے سے ہم واقف ہیں۔ ہاؤز میں ہمارے رام چندرار اوصاحب بھی ہیں۔ وہ لوگ یہ کہتے ہیں کہ مسلمانوں کو بڑا رزرویشن ہی نہیں چاہئے۔ ہمارا ایجنڈا تو ریزرویشن کے خلاف میں ہے، لہذا ہم constitution amendment کے 9th Schedule کی بات کئے کہ ہم 9th Schedule میں لا کر اس کو جانچنے جب کہ میں آپ کو ایک بات بتاتا ہوں ہمارے رام چندرار اوصاحب دیکھیں بھی ہیں۔ پیریم کوٹ نے ہمارے جماعت میں یہ کہا کہ 9th Schedule کے تحت تحفظات پر عمل لانا ڈومیس چل رہا ہے، اس کا بھی ہم جائزہ لیٹھے۔ چیف سکریٹری کوئلٹس بھی دیا گیا کہ جب بھی پیریم کوٹ کا constitutional بیٹھ بیٹھے گا تو ہمارے چار فیصد کا بھی لانا ڈومیس کے ساتھ جائزہ لیا جائے گا۔ وہ بھی ابھی خطرہ میں ہے۔ ان کی گردن پر بھی تھوڑا لٹک رہی ہے۔ پیریم کوٹ کے فیصلہ میں 2010 کے اندر ہم نے اس کا تذکرہ کیا اب وہ بھی محفوظ نہیں ہے۔ 9th Schedule ہوتا ہے جو تب تک بی بی ہے اس کے لوگ سبھا میں پاس ہونے کا سوال ہی نہیں ہے اس میں بی بی کے لیے کی گئی ہے۔ آپ نے کہا کہ کمیشن ہم بات کرینگے ٹھیک ہے۔ آپ نے بارہ فیصد بھیجے اس لئے ہاؤز میں ہم نے اپریل

1.00  
دس.

پندرہ کو سولہ اپریل کو یہاں کے اوور ہاؤس کے ایوان میں متفقہ طور پر بل پاس کیئے۔ Without any controversy ای ایم صاحب نے یہ یہ بھی کیا کہ میں دہلی سے حاصل کروں گا۔ تو ہم نے OK کہا اور اس کو پاس کیئے تھے سہ ماہ ہو گئے۔ مجھے یہ بتائیے کہ وہ کہاں رکا ہوا ہے؟ اور میں چیرمین صاحب منسٹر صاحب سے یہ میرا اہم سوال ہے کہ اب میں تاریخ کا حوالہ دیا، لیکن اب میرا سوال ہے کہ یہ اب کہاں پر رکھا ہوا ہے؟ پھر دھان منسٹر جی کے پاس law department کے پاس بالآخر کی اور جگہ رکھا ہوا ہے، کب تک اس کا جواب آئے گا؟ کیوں کہ ریاست کے ایوان میں منظورہ جو بھی بل جاتا ہے۔ چند دن یا ایک مہینے کے اندر scrutiny ہو کر اس کا جواب بھی یہاں پڑتا ہے لیکن چھ ماہ سے وہ رکھا ہوا ہے۔ تو اس کا میں آج صحیح جواب آنا چاہئے کہ کیا سنٹرل گورنمنٹ accept کر کے اس کو 9th Schedule میں accept کر رہے ہیں؟ اگر accept کیا جا رہا ہے تو آخر کب کیا جا رہا ہے۔ پھر ammendment کرے آرڈیننس لائیں گے یا پھر بل لایا جائے گا۔ آپ سیدھے سیدھے بل ہی جائیں۔ اب کوئی مشکل ہی

نہیں ہے۔ بارہ فیصد پر عمل شروع کر دیجئے۔ آپ تمام ڈپارٹمنٹس کو اس سلسلہ میں آرڈر دیجئے۔ جہاں جائیدادیں create ہوئے ہیں۔ All TS public service commission کو تمام جو رکوومنٹ بورڈ ایگزیکٹوز تمام ایجوکیشنل، کالجیور والوں اس کی ہدایت دیں اور 12%، مسلم تحفظات پر عمل کا اعلان کر کے اس کو شروع کریں۔ کوٹ کو جانے والوں کو جانے دیجئے۔ اگر چیلنج ہوگا یا نہیں دیکھا جائے گا یہ ایسی بات جیسے شادی سے پہلے بچے کے تعلق سے غور کریں۔ آپ اس کو عمل میں شروع کروا دیجئے۔ بارہ فیصد یہ اہم مدعا ہے۔ آج Socially, educationally, Backward مسلمان بے چینی کے ساتھ اس کا انتظار کر رہے ہیں کہ کب ہماری غربت دور ہوگی؟ ہم بھی کب دوسرے لوگوں کے شانہ بہ شانہ کھڑے ہو گئے وہ کافی امیدیں لگا بیٹھے ہیں۔ تو میری یہ خواہش ہے کہ اس کو سیاسی موضوع نہ بنائیں۔ میں Technically طور پر چھ ماہوں کی حکومت اس پر نیک نیت رکھتی ہے اور اس پر عمل کرنے کا حکم دیتی ہے؟ آپ اس کا آج ہی آرڈر لکھا دیجئے، گورنمنٹ کے دونوں کے دونوں Bills پاس ہو گئے۔ اب نہ تو گورنر صاحب کے پاس جانے کی ضرورت ہے، نہ ہی پارلٹ جانے کی ضرورت ہے۔ اس ڈیمانڈ کے ساتھ جیسا کہ حکومت کا یہ بھی کہ ہم ملک میں ہر ایک ریاست کا درجہ رکھتے ہیں میں یہ جاننا چاہتا ہوں شعبہ تعلیم پر سالہ 2015-16 میں آپ نے کتنا بجٹ الاٹ کیا ہے؟ کیوں کہ پہلے ایک ہزار تیس کروڑ روپے تھا۔ انکی تقسیم کے بعد ایک ہزار تیس کروڑ روپے مختص کئے گئے جو قابل مبارکباد ہے۔ لیکن اس پر عمل انداز رہا۔ آپ نے صرف Rs. 233 crores جاری کیا یعنی یہ 23.99 فیصد بھی نہیں ہوا۔ اس پر یہ غور پیش کیا جا رہا ہے کہ یہ نئی حکومت ہے، انیسویں نہیں ہے، جو روٹے سے مسائل حائل ہیں۔ second year لگیا 2015-16 کا بجٹ ایک ہزار ایک سو تیس کروڑ روپے، اس کے بعد ایک سو کروڑ روپے کا اضافہ کیا گیا یہ بہت اچھی بات ہی ہے لیکن جہاں تک اسراف کا معاملہ ہے اس کو پوری طرح سے خراج نہیں کیا گیا۔ آپ نے صرف 490 کروڑ روپے خرچ کئے اس کا تناسب صرف 43% ہوا۔ اس طرح سال کے گزر جانے سے یہ بجٹ بھی ضائع ہو گیا۔ باتیں تو بہت ہو رہے ہیں لیکن کام کچھ بھی نہیں ہو رہا ہے اب تیسرے سال یعنی 2016-17 کے بجٹ میں 1200 کروڑ روپے مختص کئے گئے اور اس میں 74 کروڑ روپے کا اضافہ کیا گیا لیکن یہ بھی خرچ نہیں ہوا 70% لاؤنڈ خرچ 30% نہیں ہوا 2016-17 میں اب 2017-18 میں Budget allocated is 1249 crores, Today's expenditure لیکن 27% خرچ ہوا اب بچے ہوئے تین مہینے ہیں۔ تین مہینے ہیں نومبر، دسمبر، جنوری اور فروری میں تو پورے آپ کے خزانے میں سے ceiling of power آجاتا آپ کرائیے۔ آپ قابل مبارکباد ہے۔ آپ کرائیے امیں مت کرو نہیں بول رہا ہوں۔ آپ کرائیے پورا کرائیے ہر بانی ہوگی، میں آپ کو شاباشی دوں گا، ہو سکے تو آپ کو گلاب بھول دوں گا۔ آپ بول لیئے صاحب روکنے کے لئے تو ڈیو کر اسی ہے بولنے کے لئے تو اسمبلی ہے، بولنے کے لئے تو کونسل ہے۔ آپ کو ہاتھ پہ ہاتھ رکھ کر بیٹھے کوئی نہیں کہا آپ بول لیئے۔ بولنا چاہئے یہ جمہوریت میں حق ہے یہ۔۔۔

جج ہائے متعل سے وسیع و عریض زمین Rs.22 crores میں گائیکریڈس کے دور میں خریدی گئی کیوں کہ بعد میں ایسی زمین کا ملنا مشکل ہوگا۔ اور اس جج ہاؤز کو سو تین سو سال تک کام میں لینا ہے چاہئے ہم زندہ رہیں یا نہ رہیں یہ ہماری قوم کے لوگوں کیلئے تو کام میں دئے گا۔ بحیثیت مائیکریڈس و پبلیمفسٹر، میں نے، As a Hyderabad incharge Minister کے زمین کو حاصل کیا۔ جج ہاؤز کی ایک سو تین سو تین گائیکریڈس تھا اس کو ہم نے صرف سات کروڑ روپے میں خریدی گئی۔ جج ہاؤز کے right side and left side ایک ایک ایکڑ زمین تھی۔ آج کل انی راج سنگھریڈی صاحب نے اس کا منگ بنیاد بھی رکھا۔ اس پر ہمہ منزلہ غارت بھی ہوئی گئی ہے تو بلڈنگ پوری ہوئی نہیں رہی، تو اس کا کیا فیصلہ لیں گے۔ چیف مفسر صاحب نے یہ اعلان کیا تھا کہ وہاں صرف گورنمنٹ دفاتر ہی قائم ہوں گے لیکن اب اے معلوم ہو رہا ہے کہ اس کا ہراج عام ہونے والا ہے گورنمنٹ اس تعلق سے وضاحت کرنی چاہئے۔ چیف مفسر صاحب کے وعدوں پر کیا عمل ہوا ہے کہ کم از کم اس پر نو عمل آواری کریں۔ اس جگہ کو خالی نہ رکھیں اس کے بجائے اس سے فائدہ مسلم برادری کو فائدہ پہنچائیں کیوں کہ اس پر کروڑ روپے لگے ہیں۔ دونوں طرف ہم نے زمین خریدی، نیاج ہاؤز بنانے کی بات ہوئی۔ اب نیاج ہاؤز کہاں بنے والا ہے۔ کیا اس کی ضرورت ہے اس کے بارے میں بتائیے؟ اب آتے ہوں میں وقف بورڈ کی طرف جو بہت ہی اہم موضوع ہے۔ آج میں چیف مفسر صاحب کو مبارکباد بھی دیتا ہوں کہ انہوں نے چند دن پہلے رات میں وقف بورڈ کی بلڈنگ کو اور فائل اور تمام کو منتقل کیا اس کی خبر اخبارات میں شہر خبیوں کے ساتھ شائع ہوئی کہ وہاں پر کوئی غلط کام ہو رہا تھا۔ یہ حقیقت ہے کہ نہیں ہم نہیں جانتے، لیکن میں یہ چاہتا ہوں کہ کیا حقیقت میں وہاں دھانڈلیاں ہوئیں؟ اگر ایسا ہے تو اس کوئی آئی ڈی سے enquiry ہونا چاہئے۔ کہیں یہ میاں پور انعم انکاؤنٹر اور ڈرگس میں فلاں ہیرو اور فلاں ہیرو کوئین کے پاس ہیرو کوئین کی گراؤ میں ان سب کا نتیجہ صفری نکلا۔ یہ بھی کہیں ایسا ہی نہ ہو۔ اس کی خوب تشہیر کی گئی۔ چیئر مین صاحب مائیکریڈس و پبلیمفسٹر سے میں یہ خواہش کر رہا ہوں کہ یہ بھی خالی publicity نہ ہو میں یہ نہیں کہہ رہا ہوں کہ موجودہ مہیڑس کا اس میں کوئی مشکوک ردل ہے سلیم صاحب تو پچھارے کسی کی چائے بھی نہیں پیتے، پانی بھی نہیں پیتے اور کام کر رہے ہیں۔ سلیم صاحب کو میں شفخی طور پر جانتا ہوں کہ وہ تلوگویشم کے دور میں کئی سال تک وقف بورڈ چیئر مین رہے۔ انھی بھی ہیں، مگر جب کسی institution میں غلطی ہوتی ہے تو اس کے سربراہ پر انکشی ہوتی ہے۔ لال بہادر شاستری صاحب مفسر تھے جگاؤں میں ٹرین حادثہ و اگر انہوں نے بحیثیت وزیر اس کی اخلاقی ذمہ داری قبول کرتے ہوئے وزارت سے استعفیٰ دیا۔ اس سے انکار نہیں میں جو پہلے تھے۔

یہ بھی وقف بورڈ کو بدنام کرنے کا سوجھ بوجھ نہیں، تین تین دفعہ کے ہیں۔ اگر اس میں ان کردار مشکوک ہو تو انہیں سزا ملنی چاہئے۔ آپ کا یہ کہنا کہ سابق حکومت میں کچھ غلطیاں ہوئی ہیں۔ سی ایم صاحب نے آپ کے manifesto میں یہ عہد کیا تھا کہ ان کی پارٹی کی حکومت کے برسر اقتدار آتے ہی جائزہ لیا جائے گا۔ لیکن ٹی اے ایل کے اقتدار پر آئے سارے تین کا عرصہ ہو گیا ایک ایکڑ جائیداد کو بھی بازیاب نہیں کیا گیا۔ مثال کے طور پر وہ گاہ حسین شاہ ولی کی جو سولہ سو چوبیس ایکڑ زمین ہے اس کے تعلق سے وقف بورڈ کبھی ہے کی یہ ہماری ہے سرکار اور یونیورسٹی پارٹنرشپ بھی یہ کہتی ہے یہ ان کی ملکیت ہے یہاں ہوم منسٹر اور ڈپٹی چیف منسٹر محو وطنی صاحب بھی ہیں انہی کے ڈیپارٹمنٹ والے آج بھی سپریم کورٹ میں مقدمہ لڑ رہے ہیں ایڈووکیٹ جنرل لڑ رہے ہیں۔ چند لوگوں نے مشورہ بھی دیا کہ جزمین کس میں ہے، کس میں رہے اور جو خالی آٹھ سو ایکڑ ہے آپ کی اس کو کم از کم وہ گاہ حسین شاہ ولی کو تو دیجئے۔ حکومت ایک شیڈ بھی نہیں دے سکی۔ میری ہمارے ممبروں سے بھی اجڑا ہے کہ وہ بھی کچھ کہیں۔ This land belong to the Waqf Board of Telangana کی ہے۔ ہم نے 2007 میں ایک affidavit کو ایڈووکیٹ جنرل کے توسط سے عدالت میں یہ کہتے ہوئے داخل کروا دیا تھا کہ اگر عدالت فیصلہ کے مطابق یہ زمین جس کی ہے حق میں جاتی ہے تو ایسی صورت میں زمین سے متعلق تمام معاملے منقطع قرار پائیں گے۔ اگر وہ گاہ شریف کے حق میں فیصلہ صادر ہونے کی صورت میں اس کو زمین کے بدلے زمین دی جائے۔ اسبلی میں راج شیکھر ریڈی صاحب نے اس کا واضح طور پر حق بھی دیا تھا اب وہ تو آپ کے ہاتھ میں ہے۔ کوئی کورٹ میں نہیں ہے آٹھ سو ایکڑ زمین خالی پڑی ہوئی ہے اس کو کم از کم حل کریں۔ پرانے شہر کے اندر مسلم جماعتوں کے جو بھی لوگ ہیں وہ 52 سال سے مسلسل عوامی نمائندے ہیں جس وقت قبضہ ہوا تب دیکھا کہ اسے قبضہ ہو گیا تھا تو اس زمین کو بازیاب کر کے وقف بورڈ کے حوالے کیا جائے۔ اس کے لئے کون رکاوٹ بن رہا ہے ہم تو اس کا welcome کرتے ہیں یہ اور بات ہے کہ ہماری سرکار ایسا نہیں کی جس کا آپ اڑام لگا رہے ہیں۔ اس وقت آپ اقتدار میں ہیں کہ تالیئے پرو subject ہے۔ میں پانچ منٹ میں conclude کرتا ہوں۔ اب دارالوکیلڈی اور اردو زبان میں آپ سے یہ عرض کرنا چاہتا ہوں کہ اردو دوسری زبان ہے اس کا سب سے اعتراف بھی کیا۔ چیف دیپ صاحب آپ غافل طور پر بنے۔۔۔

جناب اپنوری سدھا کر ریڈی (Janab Paturi Sudhakar Reddy): 2004ء سے لکھنؤ کی گورنمنٹ اور ہماری حکومت کی طرف سے لگتا expenditure کہانے کی ربات کرنے کے صاحب اس کو میں دے رہا ہوں۔۔۔

**1.20 శ్రీ పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డి (మైకు లేకుండా):-**  
**మ.** అధ్యక్షా, నిన్ననే నంబందిత మంత్రివర్గులు నా దగ్గర పెండింగ్ దరఖాస్తులు ఏమీ లేవని చెప్పడం జరిగింది.

جناب محمد علی شہید (Janab Md.Ali Shabbir): صاحب اردو دوسری زبان ہے ہماری جب متحدہ آئندہ پرنٹیشن کے اندر سولہ اضلاع میں اردو دوسری زبان ہے گورنمنٹ کا چل رہا ہے کب سے ہی، اب تھانڈ گورنمنٹ آکر ساڑھے تین سال ہو گیا وہ کھم میں دوسری زبان اردو کو ابھی تک اعلان نہیں کئے، 9 اضلاع جا کر 131 اضلاع ہو گئے باقی اضلاع کا بھی اوا بھیجی تک گورنمنٹ کی طرف سے نہیں آیا۔ اس کا bifurcation ابھی تک ساڑھے تین سال سے نہیں ہوا۔ اس کے اوپر میں آپ کے ذریعہ ایم صاحب سے گزارش ہے کہ یہ فوری اردو کو 131 اضلاع کے اندر اردو کو اعلان کر کے اس کو پرموشن کے لئے کام کیجئے۔ آپ نے یہ کہا کی آئندہ پرنٹیشن کے اندر 43 کمپوزیشنس ہیں جن کو اردو سکھانے کے لئے 43 کمپوزیشنس 2014 سے پہلے کے ہیں، 33 اردو لائبریری ہیں۔ تو 33 اور 43 ملا کر 76 ہیں، لیکن یہ ساڑھے تین سال میں، وہ کمپوزیشنس پورے بند ہو گئے۔ اردو لائبریری بند ہو گئے۔ اس کی وجہ یہ ہے کہ اس کو update نہیں کر پائے، ان لوگوں کو کر لیا نہیں دیئے اور ان کی تنخواہ نہیں ملی۔ تو اسی طریقہ سے بجلی کا بل نہیں بنے تو سارے بند ہو گئے۔ جبکہ پچھلے سال آپ ہی کے intervention کے بعد فائنلس منسٹر نے کہا تھا کہ میں اسی ہاؤز میں تین دن کے اندر اس کو resolve کر رہا ہوں، یہی اعلان دینے فائنلس منسٹر آپ کے، لیکن ان کا اعلان آج کام میں نہیں آیا۔ فائنلس منسٹر صاحب کا ابھی وہ تنخواہوں کے لئے گھوم رہے۔ 43 جبکہ آئندہ پرنٹیشن گورنمنٹ میں ان کے پاس 33 batches ہیں 33 میں 13 batches چل رہا ہے ہیں۔ انہوں نے نئے کمپوزیشن بنانے، scanners ڈال دیئے، xerox centers لگا دیئے اور انٹرنٹ لگا دیئے۔ وہاں پر 33 کمپوزیشنس update ہو گئے اور آپ کے پاس 43 بند پڑے ہوئے ہیں۔ یہ اردو کی دوتی ہے اور یہ کہہ رہے ہیں کہ ہم No. 1 ہیں ہم نمبر 1 ہیں جی ہاں اردو سنٹرس بند کروانے میں No. 1 ہیں۔ اس بات کو ہم بھی جانتے ہیں۔ اسی طریقہ سے شادی مبارک کی بات کئے اچھی اسکیم ہے، ہم نے بھی کہا کہ آپ نے ہمارے پندرہ سے پچیس ہوئے، پھر ابھی پچھتر کئے لیکن آج کل ہزار درخواستیں pending ہیں۔ اس کو speed up کرئیے۔ کل discuss ہونے کے بعد نام بولے بغیر، کہوں کہ ہمارا یونیورسٹی ڈائریکٹ اور ایک میسج تک یاد دہینے تک جنوری تک بھی۔ زمین کے سروے میں وہ لوگ مصروف ہیں تو میں یہ چاہتا ہوں کہ تھوڑا وہ اس کو ٹائم دے کر یہ جو غریبوں کے نہ کہ صرف مسلمان نہیں بلکہ اس میں کیا نہ کشمی ہے، دلت ہے، بی سی ہے، ایس ٹی ہے، سب ہی pending ہے یہ تمام ملا کر 48 ہزار درخواستیں ہیں۔

అధ్యక్షా, వారు(శ్రీ పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డి) తప్పు చెబుతున్నారు. మంత్రివర్గులు వ్రాత పూర్వకంగా ఇచ్చిన స్టేట్మెంట్ లోనే 48,000 దరఖాస్తులు పెండింగ్ లో ఉన్నాయని చెప్పారు.

చీరమిన్‌ صاحب۔ سروے وقف کمیشن کی رپورٹ کے مطابق اس میں کئی چیزیں آپ ہی کے حوالے سے ایسی ہیں۔ شکر یہ ہمارے منظر صاحب کا کہ رپورٹ کے اندر 206 residential schools بنائے ہیں۔ یہ اچھی انکم ہے ان اداروں میں ہمارے بچے پڑھ رہے ہیں۔ پانچویں کلاس سے ٹاپ ٹو نہیں آئے مگر ہمارے کچھ ساتھی ہمیشہ یہ بولتے ہیں کہ۔۔۔

گతంలో 12, పోయిన సంవత్సరం 71, ప్రస్తుత సంవత్సరానికి 121 సీమ్ ప్యాటర్న్ కాలేజీలకు ఇచ్చామని ప్రభుత్వం అందించిన స్టేట్‌మెంట్‌లోనే చెబుతున్నారు. గతం, గతం అని చెప్పవద్దని తెలియజేస్తున్నాను. నేను కూడా ప్రభుత్వం చేసిన మంచి పనులను అభినందిస్తున్నాను.

میں آپ کی تائید کر رہا ہوں کہ آپ نے ایک انقلابی کام کیا ہے اس کے لئے میں مبارکبادی بھی دیتا ہوں۔ کارڈی کلنر انٹرنس کی بلڈنگ ہم بنائے فریڈ صاحب ظہیر آباد اور ورنگل میں بنائے ان کی تعمیر کیلئے تیرا تیرا کر روڑے صرف کئے گئے۔ یہ ہمارے دوری کی غمار میں ہیں لیکن انوس کی ان تمام بلڈنگس کو کلنر میں تبدیل کیا گیا جبکہ یہاں رہائشی اسکول قائم ہوا تھا وہ نہیں ہو سکے۔ تو میں آپ سے یہ جاننا چاہتا ہوں سماجی طور پر مسلمانہ مسلم بچوں کے حق کو کیوں مارا جا رہا ہے؟ ان کیلئے دوسری بلڈنگ کرائے پر ملیں یا پھر نئی غمار بنائیں۔ کیا اس کیلئے ان اسکولس کی غمار میں یا ضروری ہے؟ اب Christian Bhavan

సికింద్రాబాద్‌లో క్రిస్టియన్ భవన్‌కి పాండిట్‌స్‌ వేసి మూడు సంవత్సరాలు అయింది.

وہاں پودے لگا رہے ہیں پہلے تو Christian Bhavan کو پورا کیجئے۔ عیسائیوں کو Christmas دن اور مسلمانوں کو دعوت افطار نہیں چاہئے۔ مسلمان قلم ریز روڈ میں اور تعلیم چاہتا ہے۔ آپ کے ذریعہ گورنمنٹ اور ای ایم صاحب سے گزارش ہے کہ ای طریقہ سے کچھ جہوں کا بھی صرف اعلان ہوا ہے۔ Christain Bhavan کا تو تین سال سے کچھ ہوا ہی نہیں اور اسلامک سنٹر کا بولے کہ Integrated Islamic Centre تو یہ very good concept ہے لیکن دو سال ہو گیا پہلے دو ایکڑ سے ای ایم صاحب

نے آٹھ ایکڑ کیا بہت خوشی کی بات ہے مگر وہ کہاں ہے؟ کب شروع ہوگا؟ کوئی زمین اس کا پیہ تک نہیں ہے۔ اس کو بھی جلد سے جلد آگے بڑھائے میں یہ نہیں کہہ رہا ہوں کہ یہ ٹھیک نہیں ہے۔ بہت اچھا کام ہے، اس کو آپ جلد سے جلد کرنے کے لئے کچھ کیجئے۔ اسی طرح مکتبہ صاحب کے بارے میں کیا گیا نظام صاحب کے زمانے مکتبہ صاحب، شہابی مکتبہ صاحب concept تھا، یہ کہتے ہوئے میں اپنی بات کو conclude کرتا ہوں کہ بھدرا چلیم نعل نظام ٹرسٹ میں تھا جب بھی بھدرا چلیم کا، ہمارا کلیانم کا جو تھا، اس کو نظام ٹرسٹ سے پیہ جاتا تھا اور آج بھی یہ روایت برقرار ہے یہ symbol of secularism ہے کہ نعل کے اندر دو دھ سے ہمیشہ کم ہونے کے بعد تانا شاہ کی جو بری اس کے بعد گورنمنٹ آف آندھرا پردیش پھر گورنمنٹ آف تلنگانہ کے ای ایم صاحب کے دئے ہوئے زیورات کو ڈالا جاتا ہے۔ یہاں Endowment Minister بھی ہیں۔ وہ چڑھایا جاتا آج بھی یہ روایت چلی آ رہی ہے۔ اسی طریقہ سے مکتبہ صاحب اور شہابی جامع مسجد بانغ عامہ کے expenditure امام صاحب کی تنخواہ بندو Endowment دیتا تھا۔ 1993 تک یہ Endowment میں تھے۔ یہ secularism کے ایک زندہ مثال تھی کہ یہاں ہمارے ہندو بھائی نماز کے لئے انتظامات کرتے تھے اور بھدرا چلیم میں مسلم بادشاہ کے جو اہرات سے تقریب منعقد ہوتی۔ مانٹرائی ویلنیر ڈپارٹمنٹ بننے کے بعد دو مساجد ان سے واپس لئے بھدرا چلیم کی مندر کو endowment میں دے دیا گیا۔ اسی طریقہ سے ہمارے بہت سے ایسے کارنامہ ہیں کیوں کہ میں تین دفعہ وزیر رہنے کی وجہ سے میرا جو تجربہ ہے وہ آپ کو بتا رہا ہوں۔ مکتبہ صاحب کی ترقی کے لئے بہت کچھ کیا گیا۔ میرے دور میں دوسرے کارپس ڈالا گیا۔ انجینئرنگ ایم ایم میں یہ بتانا چاہتا ہوں کہ کھو متیں چاہے کسی کی کیوں نہ آئے یہ تو ایک روٹیشن کام ہے۔ جب ہم دس ہزار دیئے اب وہ ایک لاکھ روپیے کے برابر ہو گئے۔ جب ایک کروڑ روپیے دیئے گئے تو آج یہ سو کروڑ روپیے کے برابر ہو گئے۔ گورنمنٹ نے Fees Reimbursement کا اعلان کیا لیکن ابھی تک یہ نہیں ملا۔ فیس کی ادائیگی کے لئے طلبہ ترس رہے ہیں۔ انجینئرنگ کالجس میں ہمارے مانٹرائیز کے 56 engineering colleges تھے ان میں صرف 9 ہو گئے minorities جا کر آج 9 ہو گئے تو 9 کے اندر میں ہزار سٹش تھے مانٹرائیز کے اور گورنمنٹ کے سٹش ملا کر آج صرف سولہ نشنیں ہو گئی ہیں۔ انجینئرنگ ایم ایم ای اور ایم ای کے نشنیں کم ہوتی جا رہی ہیں۔ اسکالرشپ میں آپ دیکھیں 2014 میں کتنا تھا اور اب 2017 میں کتنا کم ہو گیا؟ طالب کم ہو گئے اس کی وجہ سے اسکالرشپ بھی کم ہو رہی ہے۔ گورنمنٹ نے اعلان کیا ہے۔ اگر گورنمنٹ اس پر واقعی تنیدہ ہے تو اسے چاہئے کہ وہ پورا بجٹ release کرے۔ میں تو اپنی جاویز دے چکا ہوں، اور حکومت صد فیصد reply دیتی ہے تو ٹھیک ہے۔ غرابا وغیرہ کے لئے لچھے کام کرے ہم ضرور اس کی تعریف کریں گے جیسا کہ اسکولس کی ہم نے فرانغ دلی کے ساتھ اس کی تعریف بھی کی البتہ جو کام اچھے ہیں اس کو پورا کرنے کے لئے آپ کے ذریعہ گورنمنٹ سے اپیل کر رہا ہوں۔ آپ نے اتنا وقت دیا بہت بہت شکر یہ!

جناب فاروق حسین (Janab Farooq Hussain): شکریہ چر میں صاحب! آپ نے مجھے تعلیقی، بہود پر بات کرنے کا موقع دیا ہے۔ میں ایل او پی شہیر علی صاحب کو یہ بات بتانا چاہتا ہوں کہ 1989ء میں وہ منسٹر بنے اور 2004ء میں Reservation کی کوشش کئے، ان سالوں میں مسلمانوں کو Reservation کیوں نہیں ملا؟

అధ్యక్షా, నేనుగా నేను ఎల్ఓపి గారితో ఒకటే విషయాన్ని అడగదలచుకున్నాను. కేంద్రంలో శ్రీ కె. చంద్రశేఖర్ రావు గారు ప్రమాణ స్వీకారం చేసిన అనంతరం ఆయన దాదాపు 40, 50 సంవత్సరాల నుండి రాజకీయాల్లో ఉండి మైనారిటీల బాధలు తెలిసినటువంటి వ్యక్తిగా యుపిఏ ప్రభుత్వ సమయంలో యుపిఏ సమావేశం జరిగినప్పుడు అమ్మా కాంగ్రెస్ పార్టీ దాదాపు 50, 60 సంవత్సరాలు దేశాన్ని పరిపాలించారు. కానీ, ఇప్పటికీ కూడా ముస్లిం మైనారిటీలు రోడ్డు మీదనే పండ్లు అమ్ముకుంటున్నారు, ఫుల్ పాతల్ మీద పంక్చర్ దుకాణాలు నడిపించుకుంటున్నారు, వారి బ్రతుకులు బాగుపడడంలేదని శ్రీమతి సోనియా గాంధీ గారి దగ్గర ఒత్తిడి తీసుకువచ్చి సచార్ కమిటీ ఏర్పాటు చేయించింది శ్రీ కె. చంద్రశేఖర్ రావు గారు అని మనవి చేస్తున్నాను.

ఆనాడు నేను మైనారిటీ కమిషన్ ఛైర్మన్ గా సచార్ కమిటీ ఛైర్మన్ ను రిసీవ్ చేసుకొని వారితో నాలుగు దినాలు రాష్ట్రంలోని వివిధ ప్రాంతాలన్ని వర్యటించి ముస్లిం మైనారిటీల బాధలను వివరించడం జరిగింది. తదుపరి శ్రీ కె. చంద్రశేఖర్ రావు గారు ఇక్కడి మైనారిటీల పరిస్థితుల నివేదికను శ్రీ మన్మోహన్ సింగ్ గారికి నివేదించి ఇక్కడున్నటువంటి అప్పటి గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ వై.ఎస్. రాజశేఖర్ రెడ్డి గారి మీద ఒత్తిడి తీసుకువచ్చి ముస్లిం మైనారిటీల రిజర్వేషన్ కొరకు ప్రయత్నం చేసినటువంటి ఏకైక నాయకుడు శ్రీ కె.చంద్రశేఖర్ రావు గారని తెలియజేస్తున్నాను.

కానీ, అప్పుడు శ్రీ కె.చంద్రశేఖర్ రావు గారు చేసినటువంటి ప్రయత్నాన్ని ఈరోజు కాంగ్రెస్ పార్టీ తన ఖాతాలో వేసుకొని మేము చేశాము, మేము చేశామని చెప్పడం ఎంతవరకు సమంజసమని అడుగుతున్నాను.

میں چر میں صاحب کا شکریہ ادا کرتا ہوں شہیر صاحب خاں پر بات چاہئے کیوں کہ آپ تین بار وزیر رہے تھے ہیں۔ آپ نے کافی کوشش کی اور آپ کو معلوم ہے کہ غلام نبی آزاد پر کتنا دباؤ پڑا۔ سونیا گاندھی صاحبہ نے بار بار کہا۔ آپ وزیر تھے اور فرید الدین صاحب بھی وزیر تھے میں بھی کانگریس پارٹی میں تھا یہ بات آپ کو اچھی طرح معلوم ہے تو مجھے بھی معلوم ہے۔ کے ی آر صاحب سونیا گاندھی پر دباؤ

ڈال رہے تھے تو غلام نبی آزاد نے راج شکھر ریڈی پر دباؤ ڈال کر 5% ریزرویشن کے لئے اسمبلی میں قرارداد پیش کروائی آخر میں چل چلا کر یہ 4% ریزرویشن آیا۔ اس کے لئے کے ی آر صاحب اور سونیا گاندھی کا شکریہ ادا کرتا ہوں میں سب سے پہلے ہماری ٹی اے ایل حکومت اور ہر لکھڑ چیف منسٹر کے ی آر صاحب کو مبارکباد دیتا ہوں کہ انہوں نے اقلیتوں کے لئے کئی اسکیمیں کورنٹس کروایا اور اس کیلئے اچھا خاصا بجٹ مختص کیا۔ ہمارے ی ایم صاحب نے نئی ریاست تلنگانہ کے ذریعہ ملک میں ایک تاریخ بنائی کہ انہوں نے چھ کارپوریشن کے لئے مسلمانوں کو نامزد کیا ہے۔ ان میں Non Minority Corporation بھی ہیں۔ سب سے پہلے میں یہ کہوں گا کہ جتنا بجٹ دوسرے اغراض کے لئے الاٹ کیا گیا قریب اتنا ہی بجٹ ویلفیر اسکیمس کو بھی دیا گیا ہے۔ اس سے یہ اندازہ ہوتا ہے کہ ایم صاحب غلام کے ویلفیر بالخصوص اقلیتوں کی بھلائی کیلئے کتنی دلچسپی رکھتے ہیں۔ اس کی پورے ملک میں مثال نہیں ملتی۔ اس موقع پر مجھے ی ایم صاحب پر ایک شعر یاد آ رہا ہے۔ ملاحظہ فرمائیں۔

ہندو، مسلم، سکھ، عیسائی سب ہی میرے اپنے ہیں  
میرے چمن میں پھول کھلے جب، یہی تو میرے بنے ہیں

میری نظر میں یہ اقدام سہرا تلنگانہ بنانے میں مددگار ثابت ہوگا۔ بجٹ میں بیشتر شعبوں کا احاطہ کیا گیا ہے۔ جی این ایم ایل کی اور ایک مسلمان ہونے کے ناطے میں کے ی آر صاحب کا شکریہ ادا کرتا ہوں کہ انہوں نے مسلم طلبہ کو SC/ST کے برابر کارڈیشن اور Mess Charges دینے کا اعلان کیا۔ اسی طرح مساجد کے آئمر اور مومنین کے اعزاز یہ 1,000 سے بڑھا کر 1,500 روپے کیا۔ میں محمود علی صاحب کے گھر پر لٹچ میں برٹش راؤ صاحب کے سامنے ہے۔ میں آپ کو بتانا چاہتا ہوں کہ جو اسکیمیں ہیں ان کو دیکھ کر پولیس کانفرنس میں کہا تھا اور یہاں کی جو اسکیمیں ہیں اس کی تعریف کی گئی۔ کرپٹ سے ذرا آئے، راجستھال سے آئے یہاں کرناٹک میں کانگریس کی حکومت ہے وہاں سے لوگ آکر یہاں کی اسکیمیں کو دیکھ کر ان کی تعریف کئے۔ میں آپ سے گزارش کرتا ہوں کہ خاں کی بات کرنے اور اس کو دیکھنے کے لیے غور فرمائیں۔

میں شہیر صاحب سے یہ پوچھنا چاہتا ہوں کہ وہ کانگریس پارٹی سے لمبے عرصہ تک حکومت میں تھے اور بہودی کے منسٹر تھے، کیوں کانگریس پارٹی نے مساجد کے لیے اور اماموں کے لیے نہیں سوچا؟ اس اعزاز سے آج 8,334 آئمر و مومنین کو فائدہ ہو رہا ہے۔ سالانہ اس پر 1600 کروڑ روپے خرچ کیئے جا رہے ہیں۔

جناب محمد علی شہیر (Janab Md.Ali Shabbir): آپ دو چیزیں مجھے بتائیں، پھر کمٹی 2005ء میں بنی آنڈر اپر ریڈیشن میں 5% مسلم ریزرویشن 17.06.2004 کو شروع ہوا۔ 17 جن 2004ء میں پھر کمٹی بنی اور 2005ء میں پھر کمٹی کی سفارش سے پہلے یہاں پر ریزرویشن پر عمل شروع ہوا۔ نمبر 11 اس کے بعد آپ نے کہا کہ مساجد کی یہ اسکیم شہیر صاحب کو کیوں سمجھ میں نہیں آئی؟ جب کہ وہ میرے ساتھ ہی تھے۔ لہذا ہم دونوں نے مل کر سوچا تھا، لیکن آپ بھی جانتے ہیں اور میں بھی جانتا ہوں کہ علما و اکرام نے ہمیں جو کہا تھا جس طرح آج آنڈر کے 1000 مساجد نے یہ کہتے ہوئے واپس کر دیا کہ ہمیں مرکار کا پیسہ نہیں چاہئے۔

**శ్రీ ఫారూక్ హుస్సేన్:-** అధ్యక్షా, వెయ్యి మంది వాపసు చేశారంటే, అక్కడ సముద్రం ఉన్నది, మన దగ్గర సముద్రం లేదు. తేడా ఉన్నది.

سب سے اہم بات یہ ہے کہ کی آر صاحب نے غریب لڑکیوں کے شادیوں کی ادراک 51,000 سے بڑھا کر 75,116 روپے کیا ہے۔ اس کیلئے میں نے کڑی مشورے میں معتقد میٹنگ میں توجہ دلائی تو سی ایم صاحب نے اسے فوری قبول منظور کر لیا۔ اس سے اب تک 69,164 غریب و مستحق لڑکیوں کو نکاح ہوا جس پر حکومت نے 364.31 کروڑ روپے خرچ کئے۔ اب اس کے کی آر صاحب نے یہ ثابت کیا کہ وہ پوری ریاست کے غریب لڑکیوں کے سر پرست ہیں۔

بీदवారు ఎవరైతే తమ బిడ్డ పెళ్లి చేద్దామనుకొని ఆలోచిస్తున్నారో, ఆ తల్లిదండ్రులకు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ గారు ఒక కొడుకుగా, అమ్మాయిలకు ఒక మేనమామ లాగా అండగా ఉండి వారి పెళ్లి కొరకు షాదీ ముబారక్ పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టి రూ.75,116/-లు అందజేయడం జరుగుతోందని సంతోషపడుతున్నారు.

اس پر میں ایک شعر کہنا ضروری سمجھتا ہوں۔

غریب بیٹوں کا گھر بسانے لگا ہوں

میں اپنے عزم کو، بھر آ زمانے لگا ہوں

గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారికి అటువంటి ఆలోచన ఎందుకు వచ్చిందంటే, 1985 సంవత్సరంలో వారు సిద్ధిపేట ఎంఎల్ఏగా ఉన్నప్పుడు, అక్కడ ఒక బీద ముస్లిం తల్లిదండ్రులు కేసీఆర్ గారి దగ్గరికి వెళ్లి... అయ్యా, పెళ్లి చేయాలంటే ఒక సైకిల్, ఒక గడియారం కావాలి, దయచేసి తమరు సహకరించాలని తల్లిదండ్రులు చెప్పినప్పుడు నేను కూడా అక్కడే ఉన్నాను. ఆనాడు నేను సిద్ధిపేటలో వార్డు కౌన్సిలర్ గా ఉన్నాను. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు వారి కోరికను మన్నించి, ఆ తల్లిదండ్రులకు ఒక సైకిల్, ఒక గడియారం ఇవ్వడం జరిగింది. అరె, ముస్లింలలో ఇంత బీద తనం ఉన్నది, ఒక సైకిల్, గడియారం గురించి నా దగ్గరకు వచ్చి ఏడుస్తున్నారు అని ఆనాడే ఆలోచించి, ముస్లింలకి ఏదో రూపంలో తప్పకుండా సహాయం చేయాలని అనుకున్నారు.

మొన్న గౌరవ సభ్యులు కర్నె ప్రభాకర్ గారు

మాట్లాడుతూ, వరంగల్ జిల్లాలోని ఒక ప్రాంతంలో లంబాడి వాళ్ళ ఇల్లు కాలిపోయిందని గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారితో చెబితే, వారు వెంటనే స్పందించి, ఒక భరోసా కల్పించడం జరిగిందని అన్నారు. ఈ విధంగా ఉద్యమం చేసే సమయంలోనే వారికి అటువంటి ఆలోచన రావడం వల్ల ఈరోజు కళ్యాణ లక్ష్మి షాదీ ముబారక్ వంటి పథకాలను ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. ఇంతకుముందు శ్రీ మహమ్మద్ అలీ షబ్బీర్ గారు మాట్లాడుతూ, ఈ పథకాలను మా ప్రభుత్వం ఉన్నప్పుడు ప్రవేశ పెట్టిందని చెప్పారు.

గౌరవ సభ్యులు రాములు నాయక్ గారు కూడా ఒక విషయం చెప్పడం జరిగింది. అది ఏమిటంటే, ఆనాడు కమిటీలు ఉండేవి, 50 శాతం బంగారం, 50 శాతం ఇత్తడి అన్నట్లు ఉండేవి. అందువల్ల అటువంటి పథకాలు విజయవంతం కాలేకపోయాయి. ఆనాడు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంలో నేను ఎంఎల్ఏగా, టీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం నుండి శ్రీ హరీష్ రావు గారు ఎంఎల్ఏగా ఉన్నప్పుడు, ఇద్దరం కలిసి ముఖ్యమంత్రి కిరణ్ కుమార్ గారి దగ్గరికి వెళ్లి, రూ.15,000/-లను రూ.25,000/-లుగా పెంచాలని చెప్పాలిగేలా తిరగడం జరిగింది. పోతున్నాం, అప్లికేషన్ ఇస్తున్నాం, దండం పెడుతున్నాం, వస్తున్నాం. ఎన్నిసార్లు అడిగినా, వారు చూస్తూ, చేస్తూ, చూస్తూ, చేస్తూ అని ఇదే మాట అంటున్నారు తప్ప పట్టించుకోలేదు. చివరికి శ్రీ హరీష్ రావు గారు... ఇక నావల్ల కాదు నేను టీఆర్ఎస్, నువ్వు కాంగ్రెస్ కాబట్టి మొత్తం నువ్వే చూసుకో అని ఆ పనిని నాకు అప్పగించడం జరిగింది.

ఒకరోజు నేను ముఖ్యమంత్రి గారి దగ్గర కూర్చోని ఎలాగైనా ఆ పని చేయాలని, లేకపోతే ఇక్కడనే కూర్చుంటానని చెబితే, నా ఒత్తిడి వల్ల ఆనాడు రూ.25,000/-లకు పెంచడం జరిగింది. మెదక్ జిల్లాలో సంగారెడ్డి హెడ్ క్వార్టర్, సిద్ధిపేట నుండి దాదాపు 150 కిలో మీటర్ల వరకు ఉంటుంది. అంత దూరం అమ్మాయిని, అబ్బాయిని తీసుకొని సంగారెడ్డికి వెళ్లాలంటే, ఎంతో కష్టంగా ఉండేది. ఆ కష్టాన్ని ఆలోచించి పెళ్లి చేస్తున్న తల్లిదండ్రులు ఎవరైతే ఉన్నారో, నేరుగా వారి పేరు మీదనే రూ.75,116/-ల చెక్కి అందజేస్తామని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పడం జరిగింది.

**శ్రీ ఫారూక్ హుస్సేన్:-** ఛైర్మని గౌరవించే బాధ్యత నా గురువు మదనమోహన్ రావు గారు నేర్పించారు.

خوابش کرتا ہوں کہ وہ وقف بورڈ کو جو بٹل پاور دیا جائے، تا کہ وقف جائیدادوں کے تحفظات کی بازیابی کے لئے قدم اٹھائیں۔ وقف زمینات اور جائیدادیں جو باقاعدہ وقفین کے پاس ہیں۔ ان سے فوری حاصل کریں۔ اور قاضین کو سخت یعنی پی ڈی ایک کے تحت کیس درج کریں۔ شہر سے قریب جو وقف زمینات اور قبرستان ہیں، اس کو باقاعدہ وقفوں سے بچانے کیلئے حصار بندی کی جائے۔ اسی طرح پبلک سروس کمیشن ہو کہ دوسرے اپائنٹمنٹ کے امتحانات دوسری زبانوں کے ساتھ اردو میں لینے کا فیصلہ قابل ستائش ہے۔ بلدیات، کارپوریشنس، منگرنچس، ضلع پرنسپل، منڈل پرنسپل، گرام پنچایتس، آبپاشی، روڈ اینڈ بلڈنگس، انجینئرنگ کے اور دوسرے شعبوں کے سیول اور انجینئرنگ وغیرہ کے منسٹریس میں بھی مسلمانوں کو شراکت داری دی جائے۔ آؤت سورسنگ ایجنسیز کے مسلمانوں کو لائسنس دینے جائیں اور ان کو ٹھکانے لائے جائیں۔ چیف منسٹر صاحب سے میں یہ خواہش کرتا ہوں کہ وہ وقف بورڈ کو جو بٹل پاور دیا جائے، تا کہ وقف جائیدادوں کے تحفظات کی بازیابی کے لئے قدم اٹھائے جاسکیں۔ وقف زمینات اور جائیدادیں جو باقاعدہ وقفین کے پاس ہیں ان سے فوری حاصل کریں اور قاضین تکلف خستہ یعنی پی ڈی ایک کے تحت کیس درج کریں۔ شہر سے قریب جو وقف زمینات اور قبرستان ہیں، اس کو باقاعدہ وقفوں سے بچانے کیلئے انکی حصار بندی کی جائے اور یہاں وقف بورڈ کی ملکیت کے بورڈز آؤٹ لائے جائیں۔ اردو اساتذہ کے تفرقات کو یقینی بنایا جائے اور اس زبان کو ایپلائمنٹ سے جوڑا جائے۔ کسی آر صاحب جو اردو کے تعلق سے اچھا ذہن رکھتے ہیں، وہ بار بار اس بات کو بھی دہراتے ہیں، کہ اردو حیدر آباد میں پیدا ہوئی، دہلی میں پلی اُپڑی اور پھولی، لکھنؤ میں جوان ہوئی اور ہندوستان سے پوری دنیا میں پھیل گئی۔ تمام کلچرل میں اردو ترجمین اور اردو ایسٹ کے تفرقات کے عمل کو یقینی بنایا جائے۔ اسمبلی اور کونسل میں تین زبانوں میں ویب سائٹ شروع کی گئی ہے۔ مگر یہاں کوئی Permanent اردو رپورٹر، اردو فرسٹیری نہیں ہیں اور نہ ہی اردو کمپیوٹر ریڑھے۔ ان عہدوں پر تفرقات کئے جائیں وزیراعظم پندرہ نکاتی پروگرام پر سختی کے ساتھ عمل کرے ضلعہ واری سطح پر جو کمیٹیاں تشکیل دی جائے والی ہی، اس کو آئینوں اور اردو سے متعلق تمام اسکیمات و پروگرامس اور اس پر عمل آوری کا جائزہ لینے کی ذمہ داری سونپی جائے۔ محکمہ جاغیت راج میں اور شہری ترقیات کو مرکز اور بیرونی ممالک سے جو فنڈس ملتے ہیں، ان کے اصراف میں آئینوں کو بھی شراکت دار بنایا جائے، گورنمنٹ صدر شرفاء، طبی یونیٹا، عوامی نظامیہ پارمینار خالی جائیدادوں پر تفرقات عمل میں لائیں۔ میں حکومت سے یہ مانگ کرتا ہوں کہ وہ اقلیتی طلباء کیلئے جو اپنی مادری زبان اردو رکھتے ہیں، ان کو چاہئے کہ وہ کسی بھی میڈیم میں تعلیم حاصل کر رہے ہوں اردو لازمی سمجھکے بنائے۔ اسی طرح اردو میڈیم سے ساتویں جماعت کے کامیاب سرکاری ملازمین کو خصوصی انکریمنٹ دی جائے۔ آخر میں یہ آرزو ہے۔

کوئی بے گھر نہ رہے اس حکومت میں  
سرچھپانے کیلئے سب کا آسپاں ہوگا

سلوکی فاطمہ، نے بحرین اور نیوزی لینڈ میں کمرشل پائیکٹ کی تربیت مکمل کی جس کے لئے ہمارے ہی ایم صاحب نے قریب 35 لاکھ روپے کی مدد کی۔ آج یہ مسلم لک Air Bus-320 فلائٹ چلانے کی اہل ہوگئی۔ درگاہ حضرت جماعتیہ میراں کے پاس سرائے کی تعمیر کیلئے 80 کروڑ روپے کے پیکج کا اعلان کیا گیا ہے۔ اسی طرح اجمیر شریف میں ریلواڈ کیلئے حکومت راجستھان سے زمین کی نمائندگی اور وقف ٹریبونل کا قیام اور کئی اقدامات ہیں۔ جس کیلئے کسی آراء صاحب نے منجھدہ مظاہرہ کیا ہے۔ شکر خدا حافظ۔

2.00 | **SRI MOHAMMED SALEEM**  
**(ASSEMBLY CONSTITUENCY):-**  
మ.

جناب محمد سلیم (Janab Mohammed Saleem): میں زیادہ وقت نہیں لیتے ہوں شہین بھائی نے وقت بورڈ کے تعلق سے جو کچھ کہا میں صرف اسی پر اپنا چمٹ وہ بھی come to point پر بات کر دوں گا۔ وقت بورڈ کی آج سے نہیں بلکہ 50 سال سے انتہائی بری حالت ہے۔ یہاں پر اسٹاف ہی نہیں ہے اور Files missing ہیں، کیوں کہ 2001ء سے 2004ء تک جب میں اس کا چیئر مین تھا اس وقت بھی وقت بورڈ کے تعلق سے اس وقت کے چیف منسٹر چندر بابو نائیڈو صاحب کو complaint کیا تھا کہ صاحب یہاں پر یہ Files missing ہیں اور یہاں پر بہت سے پرائسز ہیں وقت بورڈ میں اسٹاف برابر نہیں ہے۔ اسٹاف کو خود ہی نہیں معلوم کی فائیکس لاپتہ ہیں۔ اس طرح کئی بڑے بڑے properties کے فائیکس بھی لاپتہ ہیں تب چندر بابو نائیڈو صاحب بھی ڈی جی سکریٹری کو مجاز کر دیتے ہوئے اسٹیٹ کرپشن کے ذریعہ پکڑ دیا تھا۔ سچ تو میں نے وقت بورڈ چیئر میں شپ قبول کرنے سے منع کیا تھا، لیکن پھر سی ایم صاحب کے کہنے پر ان کی بات رکھتے ہوئے اس کو قبول کیا میں دل کی گہریوں سے ان کا شکریہ ادا کرتا ہوں۔ کیوں کہ سی ایم صاحب ہماری نمائندگی پر وقت بورڈ کو میز کر دیا ریڈیکیشن کو بھی مہربند کیا گیا یہ ایک اچھا اقدام ہے۔ میں اس پر سی ایم صاحب کا بہت welcom کرتا ہوں اور آج تک کوئی پورے اسٹیٹ یا تجارت میں ایسا تاریخچی کام نہیں کیا۔ وقت بورڈ کو میز کر کے اس کی Scrutiny اور verification کرنے والے ہیں وقت بورڈ میں کرپشن باسٹا سے آٹھ ماہ ہو گئے۔ وقت بورڈ بننے کے بعد اسٹاف تعاون کرنے کے لیے تیار نہیں ہے۔ کسی فائل کی طلبی پر وہ چند دن تک بھی نہیں آ رہی ہے۔ یہاں بہت سے problems ہیں جسکی وجہ سے کام نہیں ہو پا رہا ہے۔ دو دن پہلے سی ایم صاحب نے Pragathi Bhavan میں عید یادوں کی میٹنگ کی تو اس میں کوئی عید یاد جواب دینے کے موقف میں نہیں تھا کہ کوئی زمین کہاں اور کونسا ریڈر کہاں پر ہے۔ بورڈ کا کام اور اس میں سدھارتی ایم صاحب کر رہے ہیں جس کیلئے میں انہیں مبارکباد دیتا ہوں ان کا یہ بہت اچھا اقدام ہے۔ الال بہادر شاستری صاحب نے اپنے ٹھکانے کی غلطی کو اخلاقی طور پر قبول کرتے ہوئے اپنے عہدہ کو Resign کیا تھا کہ یہاں پر سی ایم صاحب وقت بورڈ سدھارے نے کے لئے مجھے لے کر آئے۔ کیوں کہ میں پوری دینا ستاری کے ساتھ کام کرتا ہوں یہاں incoming phone کا بھی استعمال نہیں کرتا۔ وقت بورڈ کا پانی اور نہی چائے پیتا، اور اگر بورڈ میٹنگ ہوتی ہے تو میں اپنے ذاتی بیسوں سے اس کا خرچ برداشت کرتا ہوں۔ آج تک غذا یا کاکوئی بھی چیز میں ایسا نہیں ہوگا۔ اس کا مقصد اپنی آپ تحریف کرنا نہیں ہے، یہاں فلیکس کی رپورٹ ہے پی ٹی، سی آئی ڈی کی رپورٹ ہے، اور بریج کی رپورٹ ہے، کیوں کہ میں نے honesty کے ساتھ کام کیا اب جو میس ہیں وہ بھی اچھی طرح سے کام کر رہے ہیں۔ اور دوسری بات یہ ہے کہ وقت بورڈ ہی نہیں بلکہ بورڈ ایک چیز پر ہم نظر رکھتے ہوئے ہیں۔ اس کے لئے اپوزیشن پائی بھی، ہم ہر اٹلی نہیں اٹھا سکتے۔ میرا یہ موقف ہے کہ سی آئی ڈی، سی آئی ڈی اگر ہو کالوسی پی آئی enquiry کروائی جائے اور جو بھی غلط کام ہوا ہے اس کے

اور اس کی Scrutiny ہوتا ہے۔ بڑے بڑے لوگ اس کے اندر involve ہیں اور وقف بورڈ کی جائیدادوں پر قبضہ کئے ہوئے ہیں۔ اس کے ساتھ ہی ساتھ یہاں سے فائل بھی غائب کئے ہوئے ہیں۔ اس کی enquiry ہونا چاہئے، ہم بھی خاموش نہیں بیٹھیں گے۔ وقف بورڈ چیز میں آج ہے، اگر کل نہیں بھی رہیں گے تو اس کی خواہش کے لئے ہم ضرور کام کریں گے۔ اس کے لئے میں یہاں پر وقف بورڈ چیز میں ایسے بنائوں کیوں کہ ٹی آر صاحب نے بھی کہا تو میں نے کہا تھا کہ مجھے نہیں چاہئے صاحب، تو کے ٹی آر صاحب نے کہا کہ سی ایم صاحب یہ کہہ رہے ہیں کہ آپ بہت honestly کام کر رہے ہیں۔ اس لئے کہ سی آر صاحب نے مجھے بلا کر یہ کہا ہے میں انکا نہیں کر سکتا تھا تو اس طریقہ سے وہ پوسٹ لے کر آج ہم وقف بورڈ کو بچانے کی کوشش کر رہے ہیں اور یہ سی ایم صاحب کو بھی ہم نمائدہ گی کرنے ہے پوری طریقہ سے کوشش کر رہے ہیں۔ سی ایم صاحب کو بھی ہم اس کی نمائدہ گی کئے اور اس طرح سی ایم صاحب نے کہا کہ اس کو satellite کرنا ہے ہمیں اور ایک ایک فائل کی verification کرنا ہے۔ آخر مضمینی منیجنگ باڈی رات رات بیل کروائے اور اس کو بند کئے۔ اس کے ساتھ اس کی Scrutiny کر کے اس میں systematic کام ہوتا ہے وقف بورڈ میں اور اس کی سی ٹی سی آئی enquiry بھی ہونی چاہئے اور پورے برائے کا م بھی ہونے ہیں۔

**మిస్టర్ డ్యూటీ ఛైర్మన్:-** భోజన విరామం కొరకు నభను ముప్పై నిమిషాల పాటు వాయిదా వేయడమింది.

(భోజన విరామం కొరకు సభ మధ్యాహ్నం 02.08)

గంటలకు వాయిదా పడింది.)

|            |                                                           |
|------------|-----------------------------------------------------------|
| 2.40<br>మ. | (భోజన విరామానంతరం సభ మధ్యాహ్నం 2.45 గంటలకి ప్రారంభమైనది.) |
|------------|-----------------------------------------------------------|

(గౌరవ డెప్యూటీ ఛైర్మన్ అధ్యక్ష స్థానం వహించారు.)

**మిస్టర్ డెవ్వాటి చైర్మన్:-** అల్ప సంఖ్యాక వర్గాల సంక్షేమంపై మాట్లాడవలసిందిగా శ్రీ రామచంద్రరావు గారిని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ ఎన్. రామచంద్రరావు:-** అధ్యక్షా, అల్ప సంఖ్యక వర్గాల సంక్షేమంపై మాట్లాడేందుకు అవకాశం కల్పించినందుకు మొదటగా తమకు ధన్యవాదాలు. ఇప్పటివరకూ గౌరవ ఎల్ ఓపిగారు, ఫారూక్ హుస్సేన్ గారు మరియు సలీం గారు మాట్లాడడం జరిగింది. మన భారతదేశంలో ఉన్న సామాజిక, ధార్మిక నేపథ్యం పరిశీలించినట్లయితే అన్ని కులాలు, మతాలు భారతదేశంలో కొనసాగుతున్నాయి. అందువల్లనే భారతదేశానికి ఒక గొప్ప చరిత్ర ఉంది. Land of diversity and Culture అని మన దేశానికి పేరు ఉంది. రకరకాల ప్రాంతాలు, భాషలు ఉన్నాయి. ప్రతి ఒక్కరిది ప్రత్యేకమైన ఆర్థిక, సామాజిక పరిస్థితులు మనం చూస్తుంటాము. అయితే భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత దాదాపు 50

సంవత్సరాలు కాంగ్రెస్ పార్టీ పాలించగా, తరువాత భారతీయ జనతా పార్టీ రెండుసార్లు అధికారాన్ని చేపట్టింది. అలాగే జనతా పార్టీ కొన్ని సంవత్సరాలు పాలించడం జరిగింది.

భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత ఇంత సుదీర్ఘకాలం గడిచినా, దేశంలో ఇంకా ఈ మెనుకబాటుతనం ఉండడానికి కారణం ఏమిటి? దేశంలో ఉన్న ప్రజలందరికీ, కుల, మత భేదాలు లేకుండా విద్య, వైద్యం, రోటీ, క్వీడ్ ఔర్ మకాన్ ఈ ఐదు కూడా సరైన పద్ధతిలో ప్రజలకు అందిండా, లేదా అనేటటువంటి విషయాలు కొలమానంగా నిలుస్తాయి. మన రాష్ట్రంలో కూడా 12 శాతం ముస్లిం జనాభా ఉంది. వారిలో కూడా మెనుకబాటుతనం ఉంది. అందులో భిన్నాభిప్రాయం ఎవరికీ లేదు. వారిలో చాలామంది యువకులు ఈ రోజు ఉద్యోగాలు లేక, చదువులు లేక, ఆర్థిక మెనుకబాటుతనంతో ఉన్నారు. ఇతర వర్గాల వారి మాదిరిగా వారు ముందుకు పోలేకపోతున్న విషయం కూడా మనం గమనించవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ పరిస్థితి ఒక్క తెలంగాణలోనే కాదు, యావత్ దేశంలోనే ఉంది. రాష్ట్రంలో ముస్లింల కొరకు కొన్ని సంక్షేమ పథకాలు అమలు జరుపుతున్నారు. మైనారిటీ వెల్ఫేర్ కొరకు రాష్ట్రంలో పాటు, కేంద్రంలో ఉన్న భారతీయ జనతా పార్టీ కూడా అమలు చేస్తున్న విషయం తమ ద్వారా ఈ సభ దృష్టికి, ప్రజల దృష్టికి తీసుకురావలసిన అవసరం ఉంది. ముఖ్యంగా Educational empowerment, Scholarship Schemes కేంద్ర ప్రభుత్వం అమలు చేయడం జరిగింది. Pre-matric, Post-matric, Merit-cum-Need based Scholarships, అదే విధంగా నయా సవేరా పేరుతో కోచింగ్ సెంటర్స్ ని పెట్టి UPSC లేదా స్టేట్స్ నర్వీస్ కమీషన్ పరీక్షలకు ట్రైనింగ్ ఇవ్వడం, అలాగే పడో వర్డెక్ అంటే విదేశీ విద్య కొరకు interest subsidy loans ఇవ్వడం, అలాగే మౌలానా ఆజాద్ ఫెలోషిప్ పథకం ద్వారా స్కాలర్షిప్స్ ఇవ్వడం, గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్ టు ఎన్స్టిట్యూట్ ఇవన్నీ కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది.

అదే విధంగా multi-sectoral development programme పేరుతో స్కిల్ డెవలప్ మెంట్ క్రింద సీకో ఔర్ కమావో .. అంటే Learn and Earn అనే పథకం కూడా ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. ఇవన్నీ కూడా మైనారిటీల కొరకు పెట్టిన సంక్షేమ పథకాలే. సంక్షేమంతో పాటు ట్రైనింగ్ అంటే విద్యతోపాటు నైపుణ్యాన్ని పెంపొందించుకునే అవకాశం వారికి

కల్పించడం జరుగుతున్నది. ఉపాధిని కల్పించే దిశగా విద్యను మనం వాడుకుంటే దేశం ముందుకుపోయే అవకాశం ఉంటుంది కాబట్టి, Women empowerment, నయా రోష్నీ పేరుతో ఒక పథకాన్ని పెట్టడం జరిగింది. అదే విధంగా special needs ఏవైతే ఉన్నాయో వాటిగురించి మరొక పథకం తేవడం జరిగింది. అదే విధంగా ఇస్లామిక్ కల్చర్ గాని, మైనారిటీ కల్చర్ కానివ్వండి, వారికి ఉన్నటువంటి ఆర్ట్, కల్చర్ ఇవన్నీ కూడా భద్రపరచవలసిన అవసరం ఉంది. పార్సీలకు కూడా ఒక పథకం పెట్టడం, వక్స్ మెనేజ్ మెంట్ కొరకు నేషనల్ వక్స్ బోర్డుని ఏర్పాటు చేయడం, హజ్ మేనేజ్ మెంట్ ఇవన్నీ కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వం అమలు చేస్తున్న పథకాలు.

పైన చెప్పినవి కాకుండా, Prime Minister's 15 Point Programme క్రింద Housing Development లేదా Integrated Child development, Rural Development or Urban Poverty Alleviation వంటి విషయాలలో అనేక పథకాల ద్వారా ఈ రోజు మైనారిటీలను ముందుకు తీసుకుపోయే విధంగా, సమాజంలో వారు అందరితో పోటీ పడే విధంగా కేంద్రం ఈ కార్యక్రమాలను చేపట్టడం జరిగింది.

అలాగే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా మైనారిటీల కొరకు అనేక సంక్షేమ పథకాలు తీసుకువచ్చింది. ఏ పథకమైనా సరే, బాగుంటే మెచ్చుకుంటాము. కాని కొన్ని పథకాల గురించి మాకు ఉన్న అభ్యంతరాలు, మాకు ఉన్న అనుమానాలు, ఒక రాజకీయ పార్టీ ఫ్లోర్ లీడర్ గా నేను వ్యక్తం చేయవలసిన అవసరం ఉంది. షాదీ ముబారక్ ఒక మంచి పథకం. దానిని ఎవరూ కాదనలేరు. మొన్ననే మన సభలో మాట్లాడాము షేక్లను పెళ్లిళ్లు చేసుకుని, అనేకమంది అమాయకమైన అమ్మాయిల జీవితాలు నాశనమవుతున్నాయని. ఇలాంటివన్నీ ఎందుకు జరుగుతున్నాయంటే వారి తల్లిదండ్రులు ఆడపిల్లల పెళ్లి చేయలేని ఆర్థిక అశక్తత వలన. పెళ్లిళ్లు చేయలేక, పేన్స్ కి ఇచ్చి, పెళ్లి చేస్తున్నారంటే వారి ఆర్థిక పరిస్థితిని అర్థం చేసుకోవచ్చు. కాబట్టి ఈ షాదీ ముబారక్ ను ఎవరైనా సరే మెచ్చుకోవలసిందే. అందులో అనుమానం లేదు.

అదే విధంగా విదేశీ విద్య కొరకు Overseas Scholarship పథకం. దాన్ని కూడా మేము స్వాగతించి, ప్రశంసించడం జరిగింది. అలాగే Maintenance fee, Pre-Matric scholarships వంటి పథకాల్లో కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా తన వాటా సమకూరుస్తున్నది. మైనారిటీల కొరకు

స్టడీ సర్కిల్ పెట్టారు. వీటిని ఎవరూ అభ్యంతరపెట్టరు. అందరూ కూడా మెచ్చుకోవలసిన అవసరం ఉంది. అలాగే Own your Auto Scheme, Own your Cab Scheme, అలాగే బుణాలు మంజూరు చేసే పథకాలు, Training and Employment ఇవన్నీ కూడా అవసరమే.

అలాగే మైనారిటీలకు చెందిన రిజర్వేషన్ల అంశంపైన ఇంతకుముందు మన ఎల్ఓపిగారు చెప్పడం జరిగింది. వారు గతంలో మైనారిటీ మంత్రిగా చేసినప్పుడు మైనారిటీల రిజర్వేషన్లను 5 శాతం నుండి 4 శాతానికి తీసుకువచ్చినప్పుడు, నేను కూడా న్యాయవాదనే కాబట్టి, ఆ రోజు సుప్రీం కోర్టులో ఈ కేసుని వాదించడం జరిగింది. అప్పుడున్న అడ్వకేట్ జనరల్ రామకృష్ణ రెడ్డిగారు కూడా ఆ రోజు ఆర్గ్యుమెంటులో పాల్గొన్నారు. Art.15(4) and 16(4) of Constitution Education and Employment గురించి అది చెబుతుంది. కానీ ఈ రిజర్వేషన్ only for employment అన్నప్పుడు, ఈ రోజు it is being extended to political reservation also. గతంలో కూడా ఈ రిజర్వేషన్ల ఆర్గ్యుమెంటు ముందుకు వచ్చింది. మనం చేసిన చట్టంలో ఆ రకంగా ఉంటే O.K., కానీ తద్వారా ఏమయితుందంటే ఈ రోజు real B.Csకి అన్యాయం జరిగే అవకాశం ఉంది. నిజంగా BC(E) క్రింద Educational and Employment అని పెట్టినప్పుడు, it cannot be extended to political reservations అని చెప్పి, ఆర్గ్యుమెంటు ఉండేది. ఈ రోజు ఆ నష్టాన్ని చాలామంది సమాజంలో అనుభవిస్తున్నారు.

గతంలో ఎల్ఓపిగారు మైనారిటీ మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు సంక్షేమ పథకాలు అమలు చేశారు. షాదీముబారక్ పథకం క్రింద రూ.25,000 ఇచ్చారు. It is a continuous process. కానీ, ఈ రిజర్వేషన్లని కోర్టు ఒప్పుకోకపోతే రేపు 12 శాతం ఎలా ఒప్పుకుంటుందని ఒక వాదన ఉంది. అందరికీ ఆ అనుమానాలు లేకపోలేదు. ఈ రోజు 9<sup>th</sup> scheduleలో ఉన్న తమిళనాడు కేసు కూడా రేపు కోర్టులో ఏమవుతుందో తెలియదు. ఈ రోజు మనం చేసి, పంపించిన చట్టాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం వారి సైద్ధాంతిక విధానం వలన ఒప్పుకుంటారో, లేదో తెలియదు. ఎందుకంటే రిలీజియన్ బేస్డ్ రిజర్వేషన్లకు మేము మొదటినుంచి వ్యతిరేకమని భారతీయ జనతా పార్టీ చెబుతూనే ఉంది. మరి అటువంటి పరిస్థితుల్లో ఈ రోజు ఈ రిజర్వేషన్ ఇష్యూ తీసుకురావడం

అనేది ఒక Appeasement Policyగా నేను భావిస్తున్నాను.

మీరు కోట్లాది రూపాయలు పథకాల క్రింద ఖర్చుపెట్టినా మేము కాదనం. If you spend crores of rupees for upliftment of this community, no one will have any objection. కానీ ఈ రోజు ఈ రిజర్వేషన్ విషయంలో మీరు చేస్తున్న నిర్ణయం ఏదైతే ఉందో దాని వెనక రాజకీయ కారణం ఉందని చెప్పి, రానున్న ఎన్నికలను దృష్టిలో పెట్టుకుని, ఇటువంటి నిర్ణయం తీసుకున్నారని మేము బలంగా నమ్ముతున్నాము. It may be true also. లీగల్గా దానికి sanctity లేదు. కాబట్టి మేము దానిని వ్యతిరేకిస్తున్నాము. ఇప్పుడు కూడా 12 శాతం రిజర్వేషన్ on the basis of religion, we are opposing it. ఈ రోజు ముస్లిం సమాజం ముందుకు వచ్చి మాకు ఎడ్యుకేషన్ కావాలని అడుగుతున్నది. 54 కాలేజీలను 9కి తగ్గించారు. మరి ఎందుకు మనం మైనారిటీ విద్యా సంస్థలను మనం కాపాడలేకపోతున్నాము?

**3.00 మ.** | ఈ రోజు మైనారిటీలకు 2000కు పైగా రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ పెట్టారు. యస్, ఓకె, వారికి ఎడ్యుకేషన్ అందించాలి. ఎడ్యుకేషన్ అన్నది ఒక మతానికి, ఒక కులానికి పెట్టి, వాళ్లను సెగ్రిగేట్ చేస్తున్నారనే భావన కలిగించే ప్రయత్నం రాకూడదని నా ఆలోచన.

మనం చరిత్ర చూసుకుంటే, Sepoy Mutiny, first war of independence 1857లో జరిగినప్పుడు, ఆరోజు హిందువులు, ముస్లింలు అందరూ కలిసి బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాటం చేశారు. అప్పుడు బ్రిటిష్ వాళ్లు ఏమి చేశారంటే - వీళ్లందరూ కలిస్తే మన ప్రభుత్వం, మన అధికారం పోతుందని భావించి, divide and rule policy తీసుకొచ్చారు. తర్వాత ఇదే బ్రిటిష్ బెంగాల్ని ఈస్ట్ బెంగాల్, వెస్ట్ బెంగాల్ అని డివైడ్ చేశారు. అక్కడ కూడా ఒక కారణం ఉంది. ఒక మతాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈస్ట్ బెంగాల్, వెస్ట్ బెంగాల్ అని డివైడ్ చేశారు. ఆ తర్వాత ప్రావిన్షియల్ ఎలక్షన్స్ జరిగాయి. ఆరోజు ముస్లిం మెజారిటీ నియోజకవర్గాలు, హిందూ మెజారిటీ నియోజకవర్గాలు పెట్టారు. మహాత్మాగాంధీ నాయకత్వంలోని కాంగ్రెస్ నాయకులంతా ముస్లిం మెజారిటీ ప్రావిన్స్ లో ఓడిపోవడం జరిగింది. That has caused a seed of seperation. బ్రిటిష్ వాళ్లు ఆనాడు నేర్పిన విద్యను we are carrying forward in our society now. ఇది ఆలోచించవలసిన

అవసరం ఉంది. Let the Muslim and Hindu boys read together. ఇక్కాల్ గారు రాశారు.

ہمارے بچے ایک دوسرے کے ساتھ پڑھیں گے۔

"ہمارے بچے ایک دوسرے کے ساتھ پڑھیں گے۔"

మనం పిల్లలను, భవిష్యత్తు తరాలను మీరు వేరు, మీ మతం వేరు, మీకులం వేరని చెప్పి డివైడ్ చేసుకుంటూ పోతున్నంత కాలం.. ఎంత కాలమైనా, ఎన్ని టెక్నిక్ అండ్ సైంటిఫిక్ డెవలప్ మెంట్స్, ఎడ్యుకేషనల్ అండ్ సోషల్ డెవలప్ మెంట్స్ వచ్చినా this division will reside. దేశాన్ని విభజించే చర్యలు కూడదు. మనం అటువంటి పద్ధతులు ఎంచుకోకూడదు. we must not play divisive politics. We must play to unite this Country. We must try to unite the society. అది నేడు చాలా ముఖ్యం. కాబట్టి మతం ఆధారంగా రిజిస్ట్రేషన్ ఇవ్వడం భావ్యం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. Today, you have taken a decision. ముస్లింలకు సంబంధించి మీరు ఏవిధంగానైతే బ్యాంకులతో సంబంధం లేకుండా, బ్యాంకులతో డీలింగ్ చేసి కార్పొరేషన్ ద్వారా ఎంప్లాయిమెంట్ వర్సస్ కోసం మీరు లోన్లు ఇస్తున్నారో అదే విధంగా ఎస్సీ, ఎస్టీ లకు కూడా చేయండి. This is very important. నేను లైటర్ వీన్ లో చెబుతున్నాను, చాలా మంది పెద్దలు ఇక్కడ ఉన్నారు. దావత్ ఇ ఇస్లామ్ లో వస్తూ పంపిణీ చేస్తున్నారు. బయట అనుకుంటున్నారు, దావత్ ఇ ఇస్లామ్ లో మంచి బట్టలు ఇచ్చారు, బతుకమ్మలో మాత్రం మాకు రూ.50 చీరలు ఇస్తారా సార్ అని అడుగుతున్నారు.

**డా. వల్ల రాజేశ్వర్ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, యల్ ఓపి గారు మాట్లాడుతూ, మనం సహార్డు చేయకపోవడం వల్ల అనేక ముస్లిం సంస్థలు మూత పడ్డాయని అన్నారు. గవర్నమెంటు సంస్థలు ఎక్కడా మూతపడలేదు. ప్రైవేటులో ఒకే క్యాంపస్ లో మూడు, నాలుగు కాలేజీలున్నప్పుడు, వాళ్ళకు వాళ్ళ ఇంటిగ్రేట్ చేసుకొని బలోపేతం చేసుకున్నారు. ముస్లింలు కానీ, క్రిస్టియన్లు కానీ, హిందువులు కానీ, మైనారిటీ, మెజారిటీ ఇనిస్టిట్యూషన్స్ అన్నీ కూడా గత మూడు సంవత్సరాలలో క్వాలిడేట్ చేసుకున్నారు. ఆ క్రమంలో కొన్ని తగ్గిపోయాయి తప్ప కావాలని గవర్నమెంటు ఎక్కడా కూడా ఒత్తిడి చేసి మూయించలేదు. మేము కూడా కాలేజీలు నడుపుతున్నాం, ఎక్కువగా ఉన్న చోట్ల అలా చేసుకున్నాం, ఇక్కడ మైనారిటీ, నాన్ మైనారిటీ అనే తేడా లేదు.

కొటి మంది తెలంగాణ అడపడమలు చీరలు తీసుకొని సంతృప్తిగా ఉన్నారు. ఏదో కొంత మంది రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం డ్రామా ఆడారు. సంతృప్తిగా లేని వారు ఎవరంటే - ఈవిధంగా ఇవ్వడమన్నది నచ్చని వాళ్ళ మాత్రమే సంతృప్తికరంగా లేరు. చీరను ఇచ్చినప్పుడు అది ఎంత రేటుని చూడరు. బాగుంటే కట్టుకుంటారు, లేనట్లయితే దాచిపెట్టి ఇంకొక దానికి ఉపయోగించుకుంటారు. కాబట్టి నాణ్యమైన చీరలే ఇచ్చారు. ఇక్కడ ఎంత వీలైతే అంత తయారు చేయించారు, ఇక్కడ సరిపోని పక్షంలో, ఉన్నవన్నీ అయిపోయిన తర్వాత సూరత్ నుంచి రెగ్యులర్ గా మనం తీసుకునేవే తీసుకొచ్చి ఇచ్చారు. ఈ ఫ్యాక్టుని గుర్తించి, గౌరవ సభ్యులు తాను మాట్లాడింది కరెక్టు చేసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

**శ్రీ మహమ్మద్ అలీ షబ్బీర్:-** నా పేరు తీసుకున్నారు, వివరణ ఇచ్చే హక్కు నాకుంది. మధ్యలో మైకు తీసుకొని విప్ గారు నా పేరు ప్రస్తావించారు. మైనారిటీ కాలేజీల గురించి చెప్పారు. ఉన్న వాటిని ఇంటిగ్రేట్ చేసుకొని బలోపేతం చేసుకున్నారన్నారు. నేను దానికి వ్యతిరేకం కాదు. డెప్యూటీ సీయం గారు మాట్లాడుతూ, గతంలో 418 ఇంజనీరింగు కాలేజీలుంటే 212కి తగ్గించామన్నారు. సీట్లు కూడా ఆటోమేటిక్ గా తగ్గిపోతాయి. కన్వీనర్ కోటాలో 97వేల సీట్లున్నాయని అంటున్నారు.

جناب محمد علی شہید (Janab Md.Ali Shabbir): 1400 سال سے اسلام میں افکار کرایا جا رہا ہے۔ ہر سال رمضان کا مہینہ آتا اور اس میں افکار کرواتے ہیں، زکوٰۃ دیتے ہیں، نماز کے پاس پیسہ ہوتا لوگ کپڑے بھی دیتے ہیں۔ یہ ہمارے لئے کوئی نئی بات نہیں ہے۔ اس طریقہ سے حکومت اگر دے رہی ہے تو معافی دینا چاہیے، جیسا کہ بتکا میں ساریاں دینے لگے، ان ساریوں کی quality بھی نہیں تھی یہ کہنے والے لوگ مختلف مقامات پر ساریوں کو جاپا بھی ہے جو ایک حقیقت ہے۔

**శ్రీ పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డి:-** మీరు జనరలైజ్ చేసి మాట్లాడడానికి వీలు లేదు. నూటికి నూరు శాతం మంచి చీరలే ఇచ్చారని ప్రశంసలు వచ్చాయి.

**శ్రీ యన్. రామచంద్రరావు:-** మాపార్టీ మైనారిటీ వింగ్ నేతలు పిలిస్తే నేను పాతబస్తీకి వెళ్లాను. అక్కడ అసుర్ఖానాలు చాలా శిథిలావస్థలో ఉన్నాయి. అవి వానలకు నాని కూలిపోయి ఒక కూలీ చనిపోయాడు. అవి పాత కట్టడాలు కాబట్టి వాటిని సంరక్షించవలసిన అవసరం ఉంది. వరల్డ్ ఇస్లామిక్ కల్చర్ సెంటరును ఏర్పాటు చేస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. పెట్టండి, మాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. Before that, repair all the Asurkhanas,

protect all the historical places. ముస్లిం మాన్యుమెంట్స్ని రిపేరు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. కొన్నింటికి మాత్రమే మీరు ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నారు. ఈ అసూరఖానాలు శిథిలావస్థలో ఉన్నాయి కాబట్టి వాటిని రిపేర్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. అవి కూలిపోతే చనిపోయేది అక్కడ లోకల్గా ఉండే పేదవాళ్లే. కాబట్టి ఈ విషయం గురించి ఆలోచించాల్సిందిగా కోరుతున్నాను. దీంట్లో పని చేసే వాళ్లకు నెలకు రూ.1500 మాత్రమే ఇస్తున్నారు. వాళ్లకు కూడా పెంచండి, ఎవ్వరికీ అభ్యంతరం లేదు. They are all human beings. వాళ్లకు కుటుంబాలు ఉంటాయి. Let them also have it. మీరు ఇస్తున్న ప్రయారిటీస్లో you first give priority to the social needs of the human beings. దాని తర్వాత మిగతా వాటికి పోతే బాగుంటుందని నా ఆలోచన.

ఉర్దూ భాష గురించి చెప్పారు. గౌరవ చీఫ్ విప్ గారు ఇంతకు ముందు టీచర్ గా పని చేశారు కాబట్టి వారికి తెలుసు. ఈరోజు రాష్ట్రంలో భాషా పండితులకు చాలా సమస్యలున్నాయి. గ్రేడు-2 భాషా పండితులకు సమస్యలున్నాయి. ఉర్దూ టీచర్స్ ని నియమిస్తే వాళ్లు కూడా భాషా పండితులుగా పరిగణించబడతారు కాబట్టి, నాకు సరిగా ఐడియా లేదు, చీఫ్ విప్ గారే చెప్పాలి. ల్యాంగ్వేజ్ టీచర్స్ సమస్యలు పరిష్కారం కాలేదు. ఈరోజు ఉర్దూ టీచర్స్ కూడా అటువంటి సమస్యలే ఎదుర్కొంటారా? లేకపోతే ఉర్దూ టీచర్స్ కి ఏవేతే బెనిఫిట్స్ ఇస్తారో అవన్నీ కూడా ఇతర ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో పని చేసే ల్యాంగ్వేజ్ పండిట్స్ కూడా ఇస్తారా? ప్రభుత్వం దాన్ని క్లారిఫై చేయవలసిన అవసరం ఉంది.

**శ్రీ పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డి:-** ల్యాంగ్వేజ్ పండిట్స్ ని స్కూల్ అసిస్టెంట్స్ గా అప్ గ్రేడ్ చేయాలని కోరినా గత ప్రభుత్వాలు చేయలేదు. ఇప్పుడు మన రాష్ట్రంలో తెలుగు, ఉర్దూ, హిందీ భాషా పండితుల పోస్టులు రేషియో ప్రకారం అప్ గ్రేడ్ అవుతాయి.

**శ్రీ యన్. రామచంద్రరావు:-** మా ఫాదర్ కూడా ఉర్దూ మీడియంలో చదువుకున్నారు. No one is against to any language. అన్ని భాషలు, సంస్కృతులు ఉండాలి. గుల్జార్, అక్బర్ పాటలు పడుకొని మంచిగా వింటుంటాను. Language should not become a political centre point. Language has to remain as a language.

بر زبان کا احترام کرنا ہے۔ زبان کی سیاست نہیں چاہیے۔

We want it. But at the same time, మన మాతృ భాష తెలుగును కూడా అభివృద్ధి చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలు ఏర్పాటు చేయబోతున్నామని చెప్పారు. నేను టివి లో కూడా టిఆర్ఎస్ ప్రభుత్వాన్ని అభినందించాను. I appreciated the TRS Government for promoting Telugu also. Telugu should not be neglected. మేము ఇతర రాష్ట్రాలలో చదువుకొని వచ్చిన వాళ్లం, మాకు తెలుసు ఆ బాధ. ఇటు మాతృభాష రాక, అటు ఆ భాష రాక చాలా ఇబ్బందులు పడ్డాయి. తెలుగు భాషను బాగా అభివృద్ధి చేయాలి. తెలుగు భాషకు సంబంధించిన కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయాలి. తెలుగు సంస్కృతిని అభివృద్ధి చేయాలి. తెలంగాణ పేరులోనే తెలుగు ఉంది కాబట్టి ఆవిషయాన్ని గుర్తు పెట్టుకొని అభివృద్ధి చేయవలసిన అవసరం ఉంది.

ఇంతకు ముందు మిత్రులు చాలా మంది మాట్లాడారు. గౌరవ సభ్యులు సలీం గారు వక్స్ భూముల గురించి చెప్పారు. కితాబ్ ఉల్ లక్వాఫ్ రిపోర్టు ప్రకారం తెలంగాణ రాష్ట్రంలో 77538 ఎకరాల వక్స్ ప్రొపర్టీస్ ఉన్నాయి. దీంట్లో కబ్జాకి గురైన భూమి 57423 ఎకరాలు. అంటే 50% is under encroachment. ఎండోమెంటు ల్యాండు కాని, వక్స్ ల్యాండ్స్ కానీ.. these are all religious properties. These lands have to be protected. Land mafia can not take these lands. కబ్జాకు గురైన వక్స్ భూములను వక్స్ బోర్డు తిరిగి స్వాధీనం చేసుకోవడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఇంతకు ముందు యల్ ఓపి గారు కూడా ఇదే విషయాన్ని చెప్పారు.

మన తెలంగాణలో పార్సీలు, జొరాస్ట్రీయన్లు ఉన్నారు. పార్సీలు మైనారిటీలు అయినప్పటికీ, వాళ్ల గొప్పతనం ఏమంటే they have never tried to take the status of minorities. But, still they are minorities, because they have embraced the Parsi religion. జొరాస్ట్రీయన్ కమ్యూనిటీ కూడా హైదరాబాదులో ఉంది. వాళ్లకున్న జెనిటికల్ ప్రొబ్లమ్స్ వల్ల అనేక సమస్యలు ఎదుర్కొంటున్నారు. వాళ్ల గురించి కూడా ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. దేశంలోనే ప్రముఖ వ్యక్తులైన నానీ ఫాల్కీనాలా, సోలీ సారాభీ, జమ్షేద్ పూర్ టాటా.. వీళ్లందరూ పార్సీలే. పార్సీ కమ్యూనిటీకి చెందిన వాళ్లు దేశంలో చాలా మంది ఉన్నారు. వాళ్లకున్న జన్మ్యవరమైన సమస్యల వల్ల వాళ్లలో బర్త్ రేటు 17 శాతం ఉంటే, డెత్ రేటు 65 శాతం ఉంది. గత పదేళ్లలో హైదరాబాదులో సిక్కుల జనాభా

29.9.2017 శాతానికి పెరిగింది. ప్రతి జిల్లాలో కూడా సిక్కులున్నారు. వాళ్ళకు కూడా ప్రతి జిల్లాలో సమస్యలున్నాయి. మీరు కేటాయిస్తున్న రూ.1000 కోట్లలో మైనారిటీ సిక్కులకు ఎంత ఇస్తున్నారు? పంజాబీ భాష టీచర్లను ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి అపాయింట్ చేస్తే పంజాబు స్కూల్స్ లో ఆ పిల్లలకు పంజాబీ భాషను అభ్యసించే అవకాశం ఉంటుంది.

క్రిస్టియన్ల విషయం ఇంతకు ముందే చెప్పారు. కోర్టుకెళ్లి స్టే తెచ్చుకుంటే ల్యాండు మార్చారని, ఎల్ బీ నగర్ లో ఇచ్చారని చెప్పారు. క్రిస్టియన్లలో చాలా సెక్స్ ఉన్నాయి. కేథలిక్స్, ప్రొటెస్టెంట్స్ ఉన్నారు. ఈ మధ్య గ్రామాలలో చాలా సమస్యలు చూస్తున్నాం. గతంలో కలెక్టర్ పర్మిషన్ ఇస్తేనే చర్చి కట్టుకునే అవకాశం ఉండేది. కానీ ఈరోజు గ్రామ పంచాయతీలు పర్మిషన్ ఇస్తే చాలు, చర్చి కట్టుకోవచ్చని చెప్పడం వల్ల చాలా గ్రామాలలో టెన్షన్స్ క్రియేట్ అవుతున్నాయి. కట్టుకోండి, పాపులేషన్ వైజ్ గా చర్చిలు కట్టుకోండి, ఎవరికీ అభ్యంతరం లేదు. కావాలని ఇక్కడ చర్చి కట్టాలని, ప్రవోక్ చేసి ఎవరెవరో వచ్చి కట్టేలా ప్రయత్నం చేయకండి. **social tensions create** చేయకండి. సామాజిక సామరస్యంతో ముందుకు పోయే ప్రయత్నం చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రభుత్వం కూడా శ్రద్ధ చూపాలి. చాలా గ్రామాలలో ఫిర్యాదులు చేస్తున్నారు. రాజేశ్వరరావు గారు కూడా నా వద్ద మాట్లాడినప్పుడు ఆ విషయం చెప్పారు. ఇటువంటి సమస్యలు ఎందుకు ఉత్పన్నం అవుతున్నాయంటే **unilateral policy of the government or local bodies** వల్ల కానీ ఇవి జరుగుతున్నాయి.

జైస్లు కూడా ఈరోజు **religious minorities** క్రింద వస్తారు. **They also claim to be a separate religion.** బుద్ధిస్టులు కూడా మన రాష్ట్రంలో ఉన్నారు. ఆదిలాబాదు మహారాష్ట్ర బోర్డర్ అయినందుకు అక్కడ బుద్ధిస్టులు ఉన్నారు. **They are also religious minorities.** వాళ్ళ గురించి కూడా ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది.

వక్స్ బోర్డు ప్రావర్టిస్ ని నేషనల్ ప్రావర్టిస్ క్రింద పరిగణించాలి, ఎంతో విలువైన భూములు వాళ్ళ చేతుల్లో ఉన్నాయి కాబట్టి వాటి గురించి ఆలోచించాలి. **Appeasement politics, vote bank politics** తో సంక్షేమ పథకాలను జోడించకుండా అమలు చేస్తే మాకెటువంటి అభ్యంతరాలు లేవని చెబుతూ, ఈ అవకాశం ఇచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

### 3.20 | SRI SYED AMINUL HASAN JAFRI మ. (LOCAL BODIES-HYDERABAD):-

جناب سید امین الحسن جعفری (Janab Syed Aminul Hasan Jafri) آپ مجھے تعلیم کے تعلق سے بات کرنے کا موقع دینے میں آپ کا شکریہ ادا کرتا ہوں۔ میں چند چیزوں پر فوکس کروں گا جیسے ریزرویشن جس کی یہاں پر بات کی گئی اور اس طریقہ سے دوسرے مسائل کو بھی اجاگر کیا گیا ہے۔ میں کسی کام نہیں لیا جاتا ہوں کہ تعلیم کی جو بھی سکیمس شروع ہوئیں وہ 1994ء سے شروع ہوئیں۔ ہماری پارٹی آل انڈیا مجلس اتحاد المسلمین 1958ء میں Indian Constitution کے تحت اس کا revival ہوا۔ اس کے بعد ہماری پارٹی 1960ء سے میونسپل کارپوریشن آف حیدرآباد میں موجودگی رہی اور اسٹیٹ اسمبلی کے اندر 1962ء سے نمائندگی کر رہی ہے جس کا مطلب یہ ہے کہ 55 سال سے ہماری پارٹی اس ایوان کے اندر مسلمانوں اور اقلیتوں کے مسائل کے ساتھ ساتھ عام شہریوں کے مسائل پر نمائندگی کرتی آ رہی ہے اور وہ بیشتر اسکیمات پر حکومت سے مضبوط جواب بھی حاصل کی ہے ریزرویشن پر میں یہ بتانا چاہتا ہوں کہ 1968ء میں بی ای ریزرویشن کے لئے ایک کمیشن آف انڈیا پر پیش حکومت نے مقرر کیا تھا اور کمیشن کے چیئر مین ڈیفنٹس منسٹر پر مقرر تھے جن کے ام سے کمیشن شروع کیا گیا تھا ان کی چیئر مین شپ میں کسی وجہ پر وہ استعفیٰ دینے کے بعد ریٹائرڈ چیف جسٹس ایس سی اننترا من تھے۔ 1970ء میں انہوں نے اپنی رپورٹ دی اور 1968ء میں جب کمیشن بنا اس وقت ہماری پارٹی کی طرف سے نمائندگی کی گئی تھی کہ مسلمان یہاں پسماندگی سے دوچار ہیں۔ پولیس ایکشن کی وجہ سے مسلمان کچھ گئے ان کو ریزرویشن پیش دینا ضروری ہے۔ جب اننترا من کمیشن کی رپورٹ آئی اس وقت کی حکومت نے 1970ء میں جی او جاری کیا اور اس میں اس کو شامل کیا۔ جس میں مسلمان تین پسماندہ طبقات میں تھے اور اس کے بعد 1980ء میں دوسرا مریٹن رائٹنگ کیا گیا جس میں دوسرا ریٹائرڈ آفسر تھے۔ ہم نے اس سے بھی نمائندگی کی۔ 1982ء میں جب مریٹن رائٹنگ کی رپورٹ آئی جس میں بنیادی اصول یہ تھا کہ جو ریزرویشن میں بی ای کے لئے اس کو بی ای کی تعداد کے حساب سے ہی بڑھایا گیا۔ پھر اس کو 44% کیا گیا اور یہ مسئلہ ہائی کورٹ سے رجوع ہوا تو اس کو stay کر دیا گیا۔ آپ کو ٹھوڑا سا ایک گروئنڈ میں بتانا چاہتا ہوں کہ 1982ء میں کانگریس کی حکومت تھی اور اس کے چیف منسٹر سے ہماری پارٹی نے یہ مطالبہ کیا تھا کہ آپ مسلمانوں کے لئے ریزرویشن کا اعلان کجئے۔ ریاست آف انڈیا پر انڈیا میں Minorities Institutions Establish کرنے میں سب سے آگے رہی جیسا کہ اردو اکیڈمی کی تھی آف انڈیا میں پھر آکر کے گجرال کمٹی کی رپورٹ آنے کے بعد یہ تجویز کیا گیا کہ قومی سطح پر اردو زبان کی ترقی کے لئے ایک تنظیم بنائیں اور ہر اسٹیٹ میں اردو زبان کی ترقی کے لئے اردو اکیڈمی بنائیں۔ 1975ء میں جب ویگل راجیو چیف صاحب منسٹر تھے،



بھر سے struck down ہوا ایک پاس کئے تھے اور ہائی کورٹ میں کیس لڑ رہے تھے، پہلی بار مسلمانوں جو دیا گیا ہے اس میں پس ماندہ مسلمان کہہ کر ایک General expression دیا گیا تھا دوسری مرتبہ بھی پس ماندہ مسلمان پر ہائی کورٹ نے یہ اعتراض کیا کہ آپ سارے مسلمانوں کو پس ماندہ نہیں کہہ سکتے اور اگر آپ ایسا کریں گے تو وہ مذہبی تسلیم ہوگا۔ یہ پچھڑے طبقات کے لئے ہوتا ہے۔ ان کی پس ماندگی کی اساس پر ان کو ریزرویشن دیجئے۔ تیسری مرتبہ پھر ایک act پاس ہوا، اس سے عیسائی کیونٹی کیلئے Christian Commission کو اپائنٹ کیا گیا ان کی تجویز یہ تھی کہ Fourteen groups مسلمانوں کے بہت ہی پس ماندہ ہیں اور ان کو دے سکتے ہیں۔ کیوں کہ یہ Backward Sections سے تعلق رکھتے ہیں جب انہوں نے کہا کہ بہتر ہے۔ میں آپ کو یہ پس منظر ایسے لئے بتا رہا ہوں کہ شہر علی صاحب نے چالیس سے پینتالیس منٹ بات کی ہے۔ جنوڑا سامجھے بھی وقت دیجئے۔ اس کے بعد ریزرویشن پھر تیسری مرتبہ بھی ہائی کورٹ نے Strike down کیا۔ ہائی کورٹ کی رپورٹ بھر سے لگی اور وہ ان کے findings رہے۔ یہ سب ہونے کے بعد پھر تیسری مرتبہ بھی Strike down کیا گیا اور اپیل کرنے کے بعد اسٹیٹ گورنمنٹ سپریم کورٹ میں لگی اور انہوں نے یہ کہا کہ These Reservation can be continued till the disposal of the writ appeal سپریم کورٹ میں جب تک جاری ہو سکتا ہے جی پی کے تحت لوگ یہ کہے رہے ہیں کہ یہ ریزرویشن مذہب پر مبنی ہے۔ لیکن یہ ریزرویشن مذہبی بنیاد پر نہیں بلکہ پس ماندگی کی بنا پر دئے جارہے ہیں۔ میں ایک ہی چیز بتانا چاہتا ہوں کہ سنٹرل گورنمنٹ بھی تحفظ دیتی ہے اس کو BCs کو OBCs بھی کہتے ہیں OBCs کو ریزرویشن دینے ہیں اور اس ریزرویشن میں ہر اسٹیٹ کی فہرست دی گئی ہے۔ اسٹیٹ اور سنٹرل گورنمنٹ کی فہرست میں مرکز اور ریاست واری OBCs میں 2603 طبقات ہیں اور قبا Sub-Caste States Union Territories ہیں اس میں جو مسلم کیونٹی سے تعلق رکھتے ہیں ان کو اس لئے شامل کیا گیا کیوں کہ وہ پس ماندہ ہیں۔ یہاں پر جو ریزرویشن دینے جارہے ہیں وہ مذہب کی بنیاد پر نہیں ہیں۔ 2004-05ء میں کوشش کی گئی اس بنیاد پر دینے کے لئے اور وہ چیز ختم ہو گئی۔ اس کے بعد خالی پس ماندگی کو دیکھ کر دے رہے ہیں اور ایک سوال ہے ٹی آر ایس حکومت نے وعدہ کیا کہ جو 4% ریزرویشن دینے ہیں ہم اس کو 4% سے 12% کریں گے کیوں کہ تلگانہ اسٹیٹ میں مسلمانوں کی قابل غلط آبادی ہے۔ اس حساب سے دیکھیں تو 14% ہوتا ہے۔ لیکن ٹی آر ایس 12% کا وعدہ کی ہے اس کے بعد اسٹیٹ گورنمنٹ نے سدھر کمیشن کو قائم کیا اور اس کی findings بھی Sachchar Committee of Central Government کی طرز پر تھے جس نے تحقیقات کیلئے

experts نام تیار کر کے experts کے گروپس بنائے جو public hearing کے بعد سفارشات کرے۔ اس کے بعد ہائی کورٹ نے اپنی independent enquiry کی اور public hearings کی اور لوگوں سے نمائندگی کرنے کے بعد ہائی کورٹ نے یہ Recommended کیا کہ اس کو بہتر کیجئے۔ جب یہ BC کمیشن کے سفارشات کے بعد اسٹیٹ گورنمنٹ نے یہ فیصلہ کیا کہ ہم ایک نیا بل لائیں گے اور 4% کو 12% کریں گے اس کیساتھ ساتھ STs کے لئے بھی چلپا کمیشن اپائنٹ ہوا اور وہ STs کے ریزرویشن کو In proportion to their population in Telangana اور United Andhra Pradesh میں 6% تھا اور تلگانہ میں 9% ہے۔ چلپا کمیشن بھی Recommend کر کے STs کے ریزرویشن کے لئے اس کو بڑھا دینے۔ دونوں چیزوں کو fill-up کرتے ہوئے اسٹیٹ کمیشن میں دو بار دوکراتے ہوئے مل پاس کیا گیا۔ بیک ورڈ مسلم STs کے لئے بھی بڑھایا گیا اور ایک چیز یہ اندازہ لگائی کہ اس میں سپریم کورٹ نے کہا ہے یہ کوئی Constitutional نہیں ہے۔ اس کے نفاذ article ہے، نفاذ کے تحت ہم ایسا کہہ رہے ہیں تو سپریم کورٹ نے یہ view لیا کہ اگر 50% لوگوں کو ریزرویشن دینے ہیں، اس طرح سے equal percentage merit basis کے اوپر بھی آپ لوگوں کو opportunities دینے چاہئے۔ سپریم کورٹ نے ایک قانون بنایا کہ وہ اس کے amend میں نہیں ہے کہ cannot make any law اب یہاں پر انہوں Interpretation کر کے اپنا ایک قانون بنادینے اور اس پر سنٹرل گورنمنٹ اور اسٹیٹ گورنمنٹ بھی بیرونی کر رہے ہیں۔ اس طرح 50% سپریم کورٹ نے بتایا ہے اس کی لکھنؤ میں رکھا جو کھینچی گئی ہے اس میں 50% کہا گیا اس کی کوئی حد نہیں ہے اور ایک چیز یہ ہے کہ SCs/STs کو ہر 10 سال میں مردم شماری کے بعد ان کے ریزرویشن Automatic revise کرنا پڑتا ہے۔ اسی طریقہ سے تلگانہ میں آپ اگر SCs اور STs کی آبادی دیکھیں گے تو 25% existing groups A, B, C, D کو BCs کے ریزرویشن دینے ہیں اور 4% SC/BCs and Muslims کو ہیں۔ اگر یہ پورا دیکھیں گے تو 50% ہے automatic آپ اگر اس میں 3% شامل کریں گے اور 1% اگر SCs کا شامل کریں گے تو یہ 54% ہو جائے گا۔ یہاں لکھنؤ میں رکھا کہاں ہے اور سپریم کورٹ نے 50% کہا اور جیسا داراجستھان میں بی بی جی کی حکومت نے کہا کہ 50% یہ

3.40

دہ.

کوئی لکھنؤ رہنما کو ہم نہیں مانتے ہم اپنی فہرست میں addition کریں گے۔ اس مختلف ریاستوں میں SCs کو 27% ریزرویشن دیا جا رہا ہے اور اس سے ہٹ کر ایک اسٹیٹ میں 52% ہے ایک میں 32% ہے ایک میں 37% ایک میں 30% اور ایک میں 40% ہے۔ تمل ناڈو ایک ایسا اسٹیٹ ہے جس میں BC ریزرویشن کو تمل ناڈو نے لاگو کر دیا ہے۔ اس سال یہاں پر کانگریس حکومت رہی۔ اس کی پرتی نہیں کر رہا ہوں۔ اس سال تک ریاست اور سنٹرل میں آپ بی پی کی پارٹی کی حکومت تھی۔ آپ ان کو کوشش کرتے اور منواتے تو 9th Schedule میں تو ریزرویشن لاسکتے تھے۔ آپ وہ موقع کھاتے نہیں یہ نہیں کہہ رہا کہ نہیں کئے۔ اگر سنٹرل گورنمنٹ کی فہرست میں جتنے OBCs ہیں ان کو سب کاسٹ میں شامل کیا گیا۔ صرف اندھرا پردیش ایک ایسا اسٹیٹ تھا جس میں ان fourteen SC, BC and Muslims groups کو سنٹرل اور بی پی کی فہرست میں شامل نہیں کیا گیا۔ اس کے لئے کانگریس گورنمنٹ جب ہاؤز میں تھی کیوں کوشش نہیں کی اور یہ NC, BC کو Approach کرنا تھا، National Commission for Backward Class for Backward Class کے بعد چنر گروپس نے جا کر نمائندگی کی اپریل 2015ء میں National Commission for Backward Classes نے visit کر کے تلنگانہ اور اندھرا کے بی پی فہرستوں کو طے کرنا یہ ایک کام تھا اور دوسرا مسلم گروپس کو شامل نہیں کرنا۔ اس کے تعلق سے جب شیہر صاحب نے بھی وہاں پر آ کر نمائندگی کی اور انہوں نے بھی یہی کہا کہ سنٹرل فہرست میں یہ گروپس کو شامل نہیں کیا گیا اور ہماری پارٹی نے ہم نے بھی نمائندگی کی اس طرح یہ چند چیزیں ہیں جن کی وجہ سے یہ ریزرویشن ہمیشہ مشکلات میں رہے۔ نظام اسٹیٹ کے بعد جب وہ حیدرآباد اسٹیٹ بنا پھر Composite State Bifurcate ہو کر اندھرا پردیش اسٹیٹ بنایا یہاں بھی اور وہاں بھی کچھ بڑھتے بڑھتے کے لئے ریزرویشن تھے تو ہم ہمیشہ جب بھی یہ شامل کرنے کے لئے شروع میں کسی بھی بی پی گروپس کو ریزرویشن دینے کو چیلنج کیا گیا بیانیہ کوٹ اور سپریم کوٹ میں اور فیصلہ نہیں کیا اسی لئے constitute کیا گیا تھا۔ ریزرویشن بی پی کو تھے ان کو چیلنج کیا گیا۔ پھر ہائی کوٹ نے اس کو struck down کیا تھا۔ پھر سپریم کوٹ میں جا کر توجہ یہ مسئلہ ہے اور دوسرا یہ کہ مانٹائیٹیلیر کا کام 1993ء، 1994ء سے شروع ہوا ایسا نہیں ہے، کہ وہ شروع سے تھا یہ 1958ء میں وقف بورڈ بنا پھر اس کے بعد 1975ء میں اردو اکیڈمی بنی پھر 1979ء میں مانٹائیٹیلیر کمیشن بنا اور 1984ء میں وجا پھار سکریٹری صاحب نے اسٹیٹ فیئرفس کا پوریشن بنایا۔ بیانیہ ٹی رارائو صاحب کے دور میں یہ شروع ہوا۔ اس کے بعد اسی طریقہ سے وقف بورڈ چلایا اور مانٹائیٹیلیر نے قائم کیا۔ حج کمیٹی یہاں پر بھی سنٹرل ایکٹ 2002ء میں پاس ہونے کے بعد یہاں پر بھی

They have existed for long period تو اس میں جو بھی Successive Governments میں ان کا رول رہا۔ ہم نمائندگی کرتے رہے اور وہ ہماری بات سنتے رہے اور یہ فوائد دیتے رہے۔ وجہ بھاسکر ریڈی صاحب کے دور میں ایک مینارٹی کمیشن بنایا گیا اور سکریٹریٹ میں ڈپارٹمنٹ آف مینارٹیز ویلفیئر بنا کر ایک وزارت کے ساتھ یہ ساتھ یہ پورٹ فولیو بھی دیا گیا اور اس سے پہلے جو بھی وزیر اردو اکیڈمی اور دفعت کو represent کرتے تھے ان کو دوسری اہم وزارت کے ساتھ یہ پورٹ فولیو بھی دیا جاتا تھا۔ آپ جیسا کہ ہم علی انصاری اور ویگل رائے کے وقت اور ریجنل اندر ریڈی کے دور میں جو منسٹر تھے ان کو جنگلات کی وزارت بھی اس کے ساتھ دی گئی تھی۔ یہاں پر ہل پاس ہوا ریزرویشن کا ہل پاس ہونے کے بعد دوسری چیزیں ہوئیں۔ پہلے National Commission for Backward Class اس ایکٹ repeal کر دیا گیا۔ اس کی جگہ نیا ایکٹ لائیں ہیں۔ اس کے تحت اگر کوئی بھی اسٹیٹ بی پی ریزرویشن کو کسی قسم سے تبدیل کرنا چاہتا ہے تو SC/STs ریزرویشن اور بی پی ریزرویشن کو اگر کوئی اسٹیٹ تبدیل کرنا چاہتا ہے تو National Commission for Backward Class کی اجازت ضروری ہے۔ اس کے ساتھ ہی ساتھ سنٹرل گورنمنٹ نے بھی یہ کیا کہ جو بی پی کی فہرست ہے اس کے بھی Categorisation کے لئے تیار ہو رہے ہیں اور اس کے لئے یہی advise ہے کہ یہاں پر اسٹیٹ اپنی جدوجہد جاری رکھے۔ اور اس کے ساتھ دوسرے اسٹیٹس اور بی پی کی فیئر زیٹارو والی ریاستوں میں pressure different groups سے آ رہا ہے، گورنرس سے، ٹیلیوڈیو سے آ رہا ہے۔ ان سب کے باوجود وہ لکھنؤ رہنما رہ رہے ہیں۔ میں یہ بتانا چاہتا ہوں کہ ہمارے صرف تلنگانہ یا اندھرا پردیش کا مسئلہ نہیں ہے۔ دیگر اسٹیٹ میں بھی کئی گروپس conclusion بنائے گئے، ساتھ ہی پڑوسی ریاست میں بی پی ریزرویشن بڑھانے کے لئے ایک کمیشن پائنٹ کیا گیا اور وہ کمیشن اپنی hearings کر رہا ہے اور برٹنسن کو بی پی میں شامل کرنے کے لئے لوگوں سے بھی suggestions طلب کر کے اس کی سماعت کی گئی۔ میں یہ کہنا چاہتا ہوں کہ میں ریزرویشن پر ہی بات کر رہا ہوں اور دوسرے مسائل کو چھوڑ دیا ہوں اس میں جب بھی A, B, C, and D Categorisations کے لئے جائے گا اس وقت آپ اس مسئلہ کو بھی take-up کیجئے جیسا کہ سی ایم صاحب نے ہاؤز میں وعدہ کیا ہے اس کو وزیر اعلیٰ کے پاس لے جا کر نمائندگی کرنی چاہئے۔ سپریم کوٹ میں یہ کہا جا رہا ہے کہ تمل ناڈو کے ریزرویشن کو 9th Schedule میں لانے کا مسئلہ pending میں ہے۔ وہ کتنے سال سے pending ہے؟ اس کا نتیجہ ابھی تک کیوں نہیں آیا؟ اس کی hearing کہاں تک آئی؟ یہ بعض ایسے Contingency issues ہیں جو سپریم کوٹ میں بہت ساروں سے pendency میں ہیں۔ آپ اپنا کیس خراب نہیں کر سکتے 9th Schedule کے لئے آپ اس کو شامل کرنے کے لئے مطالبہ کریں۔ دوسری بات یہ ہے کہ یہ مسئلہ صرف تلنگانہ، اندھرا، یا پھر بی آر ایس ونگویشیہم کا کا نہیں ہے بلکہ بی پی کے اقتدار والی ریاستوں میں بھی یہ مسائل ہیں۔ اس کے لئے ہم سب کو مل کر ایک pressure build up کرنا چاہئے اور اس مسئلہ کے حل کے لئے کوشش کرنا چاہئے! شکر یہ!

**డా. యం. శ్రీనివాస రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, మైనారిటీ సంక్షేమం గురించి అఘు చర్చలో మాట్లాడేందుకు అవకాశం ఇచ్చినందుకు ముందుగా మీకు ధన్యవాదాలు తెలియ జేస్తున్నాను.

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడి మూడున్నర సంవత్సరాలు కావస్తుంది. ఈ మూడున్నర సంవత్సరాల్లో మన రాష్ట్రం విప్లవాత్మకమైన నిర్ణయాలు తీసుకొని అత్యుత్తమ రాష్ట్రాల్లో స్థానం సంపాదించుకున్నందుకు నేను చాలా గర్వపడుతున్నాను. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో దాదాపు 85 శాతం ఎస్సీ/ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీలున్నారు. తెలంగాణలో దాదాపు 1.03 కోట్ల కుటుంబాలున్నాయి, అందులో 90 లక్షల కుటుంబాలు సామాజికంగా, ఆర్థికంగా వెనుకబడి ఉన్నాయి. కాబట్టి, వీరి కొరకు విప్లవాత్మకమైన నిర్ణయాలు తీసుకుంటే తప్ప, ఈ 85 శాతం ప్రజలను అభివృద్ధి చేసేందుకు వీలుకాదు.

ఈ సామాజిక వర్గాలను ముందుకు తీసుకురావాలంటే ముఖ్యంగా వారికి ఉచిత విద్య మరియు ఉచిత వైద్యం కల్పించాలి. నేను మొన్ననే ఒక వార్తాపత్రికలో చదివిన విషయం ఏమిటంటే, మామూలుగా ఒక పిల్లవాణ్ణి కార్పొరేట్ పాఠశాలల్లో కెజి నుండి పిజి వరకు చదివిపిస్తే అతడి తల్లితండ్రులకి అయ్యే ఖర్చు దాదాపు రూ. 10 లక్షలు. అలా సామాజికంగా, ఆర్థికంగా వెనుకబడి ఉన్నటువంటి కుటుంబాలు వారి పిల్లవాణ్ణి కార్పొరేట్ పాఠశాలల్లో చదివిపిస్తే ఆ కుటుంబం ఆర్థికంగా కోలుకోలేని పరిస్థితుల్లో వునికిపోతుంది. బహుశా ఆత్మహత్యలకు ఇలాంటి ఆర్థిక పరిస్థితులు కూడా ఒక కారణం అయి ఉంటుందని అనుకుంటున్నాను.

ఇలా, పిల్లల్ని గొప్ప పాఠశాలల్లో చదివిపించాలి. ఇంజనీరును చేయాలి, డాక్టర్ ను చేయాలనే ఒత్తిడుల మధ్య తల్లితండ్రులు ఆత్మహత్యలు కూడా చేసుకునే అవకాశాలు కనిపిస్తున్నాయి. కాబట్టి, ప్రభుత్వం ఉచిత విద్య, వైద్యం కల్పిస్తే మిగతా సమస్యలు ఏవి ఉన్ననూ వారు నెగ్గుకు వచ్చే పరిస్థితి ఉంటుంది.

మన రాష్ట్రంలో ఇంప్లిమెంట్ చేస్తున్న ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలను చూసి కేంద్ర ప్రభుత్వమే కాకుండా దేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలు మన రాష్ట్రాన్ని మెచ్చుకోవడం జరుగుతుంది. కొన్ని రాష్ట్రాలైతే మన దగ్గర చేపడుతున్న కార్యక్రమాలను చూసి వారి, వారి రాష్ట్రాల్లో ఇంప్లిమెంట్ చేసుకునే ప్రయత్నాలు కూడా చేస్తున్నారు. అటువంటి విప్లవాత్మకమైనటువంటి నిర్ణయాలు తీసుకొని రాష్ట్రాన్ని ముందుకు తీసుకువెళ్తుంటే,

ప్రతిపక్షాలు మాత్రం ప్రతిదాంట్లో ఏదో తప్పు దొరకుట్టాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఉన్నారు.

ఈ సందర్భంగా నేను ఒక చిన్న కథ చెప్పాలని అనుకుంటున్నాను. నేను హైస్కూల్ లేవల్ చదువుతున్నప్పుడు ఉపాధ్యాయుడు ఒక కథ చెప్పాడు. అదేమిటంటే, భారతంలో ధర్మరాజు, ధృతరాష్ట్రుడు ఉంటారు. వీరిని భీష్ముడు పిలచి ఈ ప్రపంచంలో ఒక చెడ్డవాడిని తీసుకురావాలని ధర్మరాజుకు చెప్పాడంటా, అలాగే ధృతరాష్ట్రుడిని పిలచి ఈ ప్రపంచంలో ఒక మంచివాడిని తీసుకురావాలని చెప్పాడంటా. ధర్మరాజుకు చెడ్డవాడు దొరకలేదంటా, ధృతరాష్ట్రుడికి మంచివాడు దొరకలేదంటా. అలా ప్రతిపక్షాల వారు ఆ కళ్లద్దాలు పెట్టుకొని చూడడం వల్ల వారికి ప్రభుత్వం చేస్తున్న ప్రతిదీ తప్పు పనిగానే కనిపిస్తుంది. ఖచ్చితంగా ప్రభుత్వం ఏవైనా పనులు చేస్తున్నప్పుడు ఇది మంచి, ఇది చెడు అని చెప్పాలి తప్ప, వారు ప్రతిదీ నల్ల కళ్లద్దాలు పెట్టుకొని చూసినట్లుగానే కనిపిస్తుంది.

ప్రతిపక్షాల వారు క్రిటిసిజ్ చేస్తూ ప్రభుత్వం చేస్తున్న పనులను ఇంకా ఇంప్రూవ్ చేసుకునేందుకు సూచనలు ఇవ్వాలి. వక్స్ ల్యాండ్స్ ఎవరెవరి ఆధీనంలో ఉన్నాయో ఇంతవరకు గుర్తించలేదని గౌరవ ఎల్ ఓ గారు అంటున్నారు. అధ్యక్షా, చిన్న విషయం ఏమిటంటే, ఎవరికైనా ఉద్యోగం ఇవ్వమంటే ఇస్తాం, కానీ ఊడపీకాలంటే మనతోని కాకపోవచ్చు. అట్లనే మనం ఒక గ్లాసు కంటామినేటెడ్ వాటర్ త్రాగితే, మనకు జ్వరం వస్తుంది. మనకు ఆ జ్వరం తగ్గలంటే, నెల రోజులు కూడా పట్టవచ్చు. కాబట్టి, ఇటువంటి పనులు అంత సులభం ఏమీ కాదు. ఇవ్వడం సులభమే, కానీ దానిని సరిదిద్దడం మాత్రం అంత సులభం కాదు. కాబట్టి, మూడున్నర సంవత్సరాలు కాగానే, ఏదో మూడు దశాబ్దాలు అయినట్లు, టీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం ఫెయిల్ అయినట్లు చెప్పడం చాలా అసమంజసం. కాబట్టి ఇటువంటివి చెప్పకుంటే బాగుంటుందని నా భావన.

ఇక్కడ నేను సుప్రీంకోర్టు గురించి మాట్లాడవచ్చో, లేదో గానీ. డాక్టర్లైనా, విద్య, వైద్యం, ఇంజనీర్లు అయినా ప్రతిదీ ఒక సైంటిఫిక్ బేసిస్ మీద ఉంటుంది. కానీ, ఈ కోర్టులు ఇచ్చే తీర్పులకు ఎటువంటి కారణం (basis) కనపడదా. There is no reasoning at all. ఎందుకంటే, సుప్రీంకోర్టులో ఉన్న ఫుల్ బెంచ్ ఐదుగురు ఉంటే, అందులో

ముగ్గురు ఒకరకంగా, ఇద్దరు ఒకరకంగా తీర్పు ఇస్తారు. అంటే ఈ తీర్పు వారి ఐడియాలజీని బట్టినా, పెరిగిన వారి బ్యాక్ గ్రౌండ్ ను బట్టినా, అలా తీర్పులు ఎందుకు వస్తాయో నాకు అర్థం కాదు. తెలంగాణ ప్రభుత్వం ముస్లింలకు 12 శాతం రిజర్వేషన్ కల్పిస్తామంది. ప్రభుత్వం కోర్టుకు వెళ్లే పరిస్థితి వస్తే కోర్టుకు వెళుతుంది. మైనారిటీ వారందరికీ కల్పిస్తామని చెప్పడం లేదు. ముస్లింల ఆర్థిక పరిస్థితులను బట్టి, ఖచ్చితంగా కొందరిని స్ప్రిన్ అవుట్ చేసి, నిజంగా రిజర్వేషన్ ఎవరికీ అవసరమున్నదో వారికి ఇచ్చే ప్రయత్నం చేయాలి. కాబట్టి, సుప్రీంకోర్టు తీర్పు ఇట్లనే ఇస్తుందని చెప్పడం కూడా తప్పేనని అనుకుంటున్నాను. రిజర్వేషన్స్ 60 శాతం కంటే ఎక్కువ ఉండి కూడా, ఇంతవరకు గత 30, 40 సంవత్సరాల నుండి తమిళనాడు రాష్ట్రం రిజర్వేషన్ అమలు చేస్తుంది. బహుశా మనకు కూడా తీర్పు అలానే వస్తుందేమో. ఆ కోర్టు తీర్పు ఎలా వస్తుందో తెలియదు. ఆ జడ్జి జడ్జిమెంట్ ఎలా ఇస్తారో తెలియదు. కాబట్టి, ఖచ్చితంగా ఇచ్చిన మాట ప్రకారం మన ప్రయత్నం మాత్రం మనం చేయాలి. ఒకవేళ కోర్టు తీర్పు మనకు వ్యతిరేకంగా వస్తే మనం చేసేదేమిలేదు.

**4.00** | తెలంగాణ ప్రభుత్వం వచ్చిన మూడు సంవత్సరా  
మ. | లలో మైనారిటీల సంక్షేమం కోసం 2014-15లో రూ.1,030 కోట్లను, 2015-16లో రూ.1130.36 కోట్లను, 2016-17లో రూ.1204.00 కోట్లను కేటాయించింది. బహుశా, ఖర్చు పెట్టకపోవచ్చు. అందులో మొదటి సంవత్సరం చూసినట్లయితే 25 శాతమే వారి సంక్షేమం కోసం ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. ఎందుకంటే 2014 జూన్ లో తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చిన విషయం గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. అసలు మొత్తం బడ్జెట్ ఎంత ఉందనేది తెలుసుకునే సరికి మూడు మాసాలు గడిచింది. ఇంకా, 25 శాతమే ఖర్చు పెట్టారని వారు అంటున్నారు. గత ప్రభుత్వాలు ఏమి చేసాయనేది మనందరికీ తెలుసు. గతంలో ఒక ప్రభుత్వం వచ్చిన ఐదు సంవత్సరాలలో నాలుగు సంవత్సరాలు ఎటువంటి కార్యక్రమాలు చేయకుండా చివరి ఐదవ సంవత్సరంలో ఓటు బ్యాంకు కోసం ప్రయత్నాలు చేసేది. నాకు తెలిసినంత వరకు తెలంగాణకు ఏ సంవత్సరమూ రూ.200 కోట్ల కంటే ఎక్కువ నిధులు కేటాయించిన దాఖలాలు లేవు.

ఇంతకుముందు గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు, తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఉన్న మసీదులన్నింటిలో ఉన్న దాదాపు 5,000

మంది ఇమాంలు, మౌజంలకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం గౌరవ వేతనాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. ప్రతి ఇమాంకు నెలకు రూ.1,000/-ల చొప్పున, మౌజన్ కు రూ.1,500/-ల చొప్పున ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. ఇంతకుముందు గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రకటించిన దాన్నిబట్టి బహుశా, ఇమామ్లకు కూడా రూ.1,500/-లు చేసే అవకాశముంది.

రెండవది - మన భారతదేశంలో సామాజికంగాగానీ, ఆర్థికంగాగానీ ఉన్న వారికి రోజూ పండుగలాగా ఉంటుంది కాబట్టి వారికి పెద్దగా తేడా కనిపించదు. అసలైన పండుగ అంటే, ఆర్థికంగా వెనకబడిన బీదవారికి తెలుస్తుంది. కాబట్టి వీళ్లను సంతోషంగా ఉంచాలనే ఉద్దేశ్యంతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం క్రిస్టమస్ పండుగనాడు క్రైస్తవులకు, రంజాన్ పండుగనాడు ముస్లింలకు దుస్తులు పంచడం జరిగింది.

అదేవిధంగా మన బతుకమ్మ పండుగ రోజు కొన్ని వేల చీరలు మహిళలకు పంచిపెడితే, కొన్నిచోట్ల వాటిని కాల్చివేయడం జరిగింది. అది ఏ పార్టీ వాళ్లు లీడ్ తీసుకొని కాల్చివేశారనేది మనకు స్పష్టంగా అర్థమవుతుంది. ఆ విషయం తెలియకుండా మన తెలంగాణ ఆడపడుచులు భూతద్దంలో పెట్టి చూసి, వనికి రాని చీరలు ఇచ్చారని ఫిర్యాదులు చేయడం సరికాదు.

అలాగే ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన అనేక కార్యక్రమాలలో ముఖ్యమైనది షాదీ ముబారక్ పథకం. ఇంత పెద్ద పథకం బహుశా, మళ్ళీ రాదేమో అన్న సందేహం వస్తుంది. అంతకుముందు ఒక కుటుంబంలో ఆడపిల్ల పుట్టిందంటే, శని ఇంట్లో ప్రవేశించింది, అది 20 సంవత్సరాలకు పోతుందా, 25 సంవత్సరాలకు పోతుందా అనే విధంగా కుటుంబాలు ఫీలయ్యే ఈరోజు ప్రభుత్వం షాదీ ముబారక్ పథకాన్ని ప్రవేశ పెట్టిన తర్వాత ఆడపిల్లను బాగా చూసుకోవడమే కాకుండా సంతోషంగా పెంచడం జరుగుతున్నది. నిజం చెప్పాలంటే, ఆడపిల్ల తల్లి గర్భంలో ప్రవేశించినప్పుడు ప్రసవించే సమయం వరకు అంటే 10 నెలలు రూ.12,000/-లు ఇవ్వడం, ఆడపిల్లను ప్రసవించినట్లయితే రూ.13,000/-లు ప్రభుత్వం ఇవ్వడం జరుగుతుంది. తరువాత పాప పుట్టిన రెండు సంవత్సరాల వరకు ప్రభుత్వం ఆరోగ్యశ్రీ పథకం ద్వారా తల్లికి రోజూ ఒక పూట మంచి పోషకాహారాన్ని అందించడం జరుగుతుంది. ఎందుకంటే, బిడ్డ పుట్టినప్పటి నుండి రెండు సంవత్సరాల వరకు ఫిజికల్ గాగాని, మెంటల్ గాగాని వృద్ధి చెందడానికి ఆ ఆహారం తప్పనిసరి అవసరమవుతుంది.

మూడవది - మైనారిటీ ముస్లిం పిల్లలకోసం నైవాసిక పాఠశాలలు నెలకొల్పడం, అందులో 50శాతం పాఠశాలలు బాలికల కొరకు కేటాయించడం జరిగింది. ఇతర పాఠశాలల్లో చదివే మైనారిటీ పిల్లలకి ప్రీ మెట్రీక్ స్కాలర్‌షిప్స్ ఇవ్వడం, నాల్గవది - గ్రాడ్యుయేషన్ అయిపోయిన తరువాత ఉద్యోగం వస్తుందని గ్యారంటీ లేదు. ఉద్యోగం సంపాదించాలంటే ఎంతో శిక్షణ అవసరముంటుంది. సబ్జెక్టు ఒకటే ఉన్నా కూడా ఇంటర్మీడియట్ ఫేసింగ్ లో డిఫరెంట్ గా ఉండి, తక్కువ మార్కులు వచ్చే అవకాశముంటుంది. కాబట్టి, స్టడీ సర్కిల్ ఏర్పాటు చేయడం కూడా చాలా ముఖ్యమైనది. ప్రత్యేకంగా యుపిఎస్ సి, టిఎస్ పిఎస్ సిల ఎగ్జామినేషన్స్ కు ప్రీపేర్ కావాలంటే ఈ స్టడీ సర్కిల్ చాలా ముఖ్యం.

అలాగే నిరుపేద కుటుంబాలకు చెందిన యువతుల వివాహానికి ప్రభుత్వం మొన్నటి వరకు రూ.51,000/-లు ఇవ్వడం జరిగింది. ఇప్పుడు రూ.75,116/-లు ఇస్తోంది. అలాగే ఓల్డేజ్ పెన్షన్స్ కూడా ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఈ విధంగా ఆర్థికంగా వెనకబడిన వారిని బలోపేతం చేయవలసిన అవసరమున్నది. కావున వారిని ప్రభుత్వం ఆర్థికంగా ఆదుకుంటుంది.

మైనారిటీల కోసం విద్యాపరమైన అవసరాలను మెరుగుపర్చడానికి ప్రభుత్వం ఈ సంవత్సరం 121 నైవాసిక పాఠశాలలను ప్రారంభించడం జరిగింది. నియోజకవర్గానికి ఒకటి చొప్పున నైవాసిక పాఠశాలలు నెలకొల్పడం జరిగింది. అలాగే గ్రాడ్యుయేషన్ తర్వాత ఇతర దేశాలకు వెళ్లి ఉన్నత చదువులను అభ్యసించడానికి, వారిని ప్రోత్సహించాలనే ఉద్దేశ్యంతో ప్రభుత్వం ఓవర్ సీస్ స్కాలర్‌షిప్ వధికాన్ని ప్రవేశ పెట్టడం జరిగింది. ప్రారంభంలో రూ.10.00 లక్షల స్కాలర్‌షిప్ తో పాటు వన్ వే నిమాన ఛార్జీలను మంజూరు చేయడమైంది. ఇప్పుడు విద్యార్థి ఒక్కరికి వన్ వే నిమాన ఛార్జీలతో పాటుగా రూ.20.00 లక్షలకు స్కాలర్‌షిప్ లను పెంచడమైంది.

అదేవిధంగా మైనారిటీ మహిళలను హైదరాబాద్ లోని మల్కీపేట మార్కెట్ కమిటీ మరియు నిజామాబాద్ లోని మార్కెట్ కమిటీలకు ఛైర్మన్లుగా రిజర్వేషన్ క్రింద నియమించడం చాలా సంతోషకరం. ఈ మధ్యనే ఐదు కార్పొరేషన్లకు ఛైర్మన్లుగా ముస్లిం సోదరులను ఎంపిక చేయడం గొప్ప విషయం. నాకు తెలిసి మొన్నటి వరకు మైనారిటీ శాఖలో పర్మినెంట్ ఉద్యోగులు ఎవరూ లేరు. ఎవరైనా

వచ్చినా ఏదో ఒక రీజన్ తో పిల్లలు చదువుకుంటున్నారని, తల్లిదండ్రుల ఆరోగ్య పరిస్థితి బాగోలేదనే కారణంతో డెప్యూటీషన్ మీద రావడం జరుగుతుంది. అలా వచ్చిన వారికి ఆ పనిపట్ల ఎంత శ్రద్ధ ఉంటుందో మనకు అర్థమవుతుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం పర్మినెంట్ ఉద్యోగులుగా అపాయింట్ చేయడం వలన వారు బాధ్యతాయుతంగా నడుచుకుంటారు కాబట్టి, ఆఫీసులో పనులు జరుగుతాయి.

ఇంతకుముందు గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు, తెలంగాణ ప్రభుత్వం రాష్ట్రంలోని ముస్లింల సామాజిక, విద్యా, ఆర్థిక స్థాయిలను అధ్యయనం చేయడానికి ఒక కమీషన్ ను ఏర్పాటు చేసి, సిఫారసులను సమర్పించాలని కోరింది. దీనికొరకు శ్రీ జి. సుధీర్, ఐఎస్ (రిటైర్డ్) అధ్యక్షతన, ఇతర ప్రముఖ వ్యక్తులు సభ్యులుగా ఉన్న విచారణ కమీషన్ సమాజంలోని వివిధ వర్గాలను సంప్రదించి, ముస్లింల సాంఘిక, ఆర్థిక, విద్యా పరిస్థితులను అధ్యయనం చేసి, నివేదికను సమర్పించింది. ఈ విధంగా ప్రభుత్వం ముస్లిం సోదరులకు అన్ని రంగాలలో ఎక్కువ అవకాశం ఇచ్చే విధంగా చర్యలు తీసుకుంటుందని నమ్ముతున్నాను.

అలాగే తెలంగాణ ప్రభుత్వం క్రిస్టియన్ పండుగకు రెండు రోజులు సెలవులుగా ప్రకటించడం జరిగింది. జి.ఓ. 25 ప్రకారం దళిత సోదరులకు ఏ విధంగా ప్రయోజనాలు ఉంటాయో, అదేవిధంగా కన్వలెడ్ క్రిస్టియన్స్ కు కూడా అవకాశాలు ఇవ్వడం చాలా గొప్ప నిర్ణయం. అదేకాకుండా రాజేంద్ర నగర్ మండలం, నార్సింగ్ గ్రామంలో రూ.10.00 కోట్లతో ప్రభుత్వం క్రిస్టియన్ భవన్ ను కట్టించడం జరుగుతుంది. అదేవిధంగా క్రిస్టియన్ ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్ ఏర్పాటు చేయడం, క్రిస్టియన్ పండుగ రోజు రెండు లక్షల మంది బీదలకు దుస్తులను పంచడం వంటి కార్యక్రమాలను చేస్తూ, ఆర్థికంగా వారిని ముందుకు తీసుకుపోవాలనే ఆలోచనతో గౌరవ ముఖ్యమంత్రి కెసిఆర్ గారు ఇటువంటి కార్యక్రమాలు చేయడం జరుగుతుంది. అవి విజయవంతం కావాలని కోరుకుంటూ, ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు తమరికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

**శ్రీ డి. రాజేశ్వర రావు (నామినేటెడ్):-** అధ్యక్షా, మైనారిటీ సంక్షేమంపై మాట్లాడే అవకాశం కల్పించిన తమరికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. ఉద్యమ సమయంలో తమరు చాలా ప్రముఖ పాత్ర పోషించారు. ఈరోజు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి కెసిఆర్ గారు ఏదో రాజకీయ లబ్ధి కొరకు

కాకుండా, రాజకీయ ఓట్ల గురించి ఆలోచించకుండా మైనారిటీల పక్షాన ఉండి, వారి బాధలను అర్థం చేసుకొని, మొట్టమొదటి బడ్జెట్ సమావేశంలో స్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. ఈ రాష్ట్రంలో నూటికి 20 శాతం మంది ఉన్నత వర్గాల వారు ఉంటే, 80 శాతం మంది ఆర్థికంగా వెనకబడిన వర్గాల వారు ఉన్నారు. కాబట్టి అవసరమైతే చట్టాలను మార్చుకొనైనా, వెనకబడిన వర్గాల సంక్షేమం కోసం పాటు పడాలని వారు చెప్పడం జరిగింది. అందుకోసం వారు రాత్రింబవళ్లు కష్టపడి, బడ్జెట్ పరిస్థితులను మెరుగుపరుచుకుంటూ, ఇతర రాష్ట్రాలతో పోల్చుకుంటూ, ఎవరైతే సామాజికంగా వెనకబడి ఉన్నారో, వారిని బాగుపరచాలనే ఉద్దేశ్యంతో, ఈ రాష్ట్రాన్ని ముందుకు తీసుకువెళ్లడం జరుగుతోంది.

ఈరోజు ప్రతిపక్షం వారు రిజర్వేషన్ విషయంలో పదే పదే మాట్లాడుతున్నారు. దయచేసి వారు మాట్లాడేటప్పుడు ఒకసారి అర్థం చేసుకోవాలి. ఆకలై అన్నం అడిగితే మీకు అన్నం ఎందుకు అన్నట్లు, రిజర్వేషన్ ఎందుకని వారు మాట్లాడారు. ఆకలైనప్పుడు అన్నం పెట్టే వ్యక్తిని, వేరే రకంగా రాజకీయం చేస్తే బాగుండదని తమరి ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

ఈరోజు సమాజంలో అనేక మంది ఆర్థికంగా వెనకబడి, కడుపు నిండా తిన లేని స్థితిలో ఉండి, ఉద్యోగం లేక రోడ్లపైన ఛాయ్ గాని, పండ్లు గాని, పూలు గాని అమ్ముకునే వారు ఉన్నారు. మరికొందరు వాహనాలను రిపేర్ చేసి, చాలీచాలని సంపాదనతో జీవితం గడుపుతున్నారు. అటువంటి వారి పరిస్థితిని ఆలోచించవలసిన అవసరమున్నది. ఈ రాష్ట్రంలో అసలు రిజర్వేషన్ అంటూ లేకపోతే వారు - మాకు కడుపు నిండా తిండి పెట్టమని అడుగుతారు. కానీ, వాళ్లు ఎందుకు రిజర్వేషన్ అడుగుతున్నారంటే, ఈ మార్గంలోనైనా కడుపునిండా తిండి దొరుకుతుందని తప్ప, వేరే ఉద్దేశ్యంతో కాదు.

మన దేశంలో అన్ని రకాల కులాలు ఉంటాయి కాబట్టి, వాటిని విభజించడం జరిగింది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ రాష్ట్రంలో వెనకబడి ఉన్న ఎస్సీ, ఎస్టీ, మైనారిటీలతోపాటు ఓసిల కొరకు ఒక కమిటీ ఏర్పాటు చేసి, వారికి కూడా కళ్యాణ లక్ష్మి పథకం వర్తింప జేసి విధంగా చర్యలు తీసుకుంటామని చెప్పిన ముఖ్యమంత్రి, దమ్మున్న ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ గారని, ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను.

ఈనాడు ప్రభుత్వం వెనకబడిన వర్గాల కోసం కమిటీలు వేయడం జరిగింది. ఎందుకంటే, వారికి రిజర్వేషన్ ఏ రీతిగా ఉండాలి, వారు ఎలా బాగుపడాలనే ఆలోచనతో కమిటీలు వేయడం జరిగింది. కమిటీల రిపోర్టు కాకుండా, మనం కూడా మానవత్వంతో ఆలోచించవలసి ఉన్నది. ఈరోజు ఎక్కడికి వెళ్లి బ్రతకాలంటే, అది తెలంగాణ రాష్ట్రంలోనే బ్రతకాలనేటటువంటి పరిస్థితి కల్పించిన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ గారిని నేను అభినందిస్తున్నాను. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో సన్యశ్యామలంగా మైనారిటీలు, సిక్కులు, క్రైస్తవులు, ముస్లింలు మరియు వివిధ రకాల కులాల వారు కలిసిమెలసి ఉంటున్నారు.

ఒకరోజు ఉదయం పూట జైన్ మతానికి చెందిన వ్యక్తి నాతో కలిసి వాకింగ్ చేస్తున్నప్పుడు ఒక మాట అన్నాడు. తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చింది కాబట్టి మాకు ఈ రాష్ట్రంలో స్థానం ఉండదు అందువల్ల ఇక్కడ నెలకొల్పిన పరిశ్రమను వేరే రాష్ట్రానికి షిఫ్ట్ చేస్తామని చెప్పడం జరిగింది. ఆరు నెలల తరువాత ఒకరోజు అతను మళ్ళీ కలిసినప్పుడు... 'ఏం బ్రదర్ మీరు ఎప్పుడు వెళుతున్నారని అడిగితే, నేను ఈ రాష్ట్రాన్ని వదిలిపోనని చెప్పడం జరిగింది. ఎందుకని అడిగితే, ఈ రాష్ట్రంలో మాకు భద్రత ఉన్నది కాబట్టి మా పరిశ్రమను బాగా నడిపించుకోగలుగుతాం, మంచిగా బిజినెస్ చేయగలుగుతాం, మా పరిశ్రమలో పదిమందికి ఉద్యోగాలు కల్పిస్తామని చెప్పడం జరిగింది. అటువంటి రాష్ట్రం మన తెలంగాణ రాష్ట్రమని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

ఈరోజు ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగుపరుచుకోవలసిన అవసరం ప్రతి ఒక్కరికీ ఉన్నది. మానవతా దృక్పథంతో చూడాలి గాని మతాల, కులాల పేరిట చూడకూడదని నేను తమరి ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

ఎస్సీ, ఎస్టీ, మైనారిటీలకు సంబంధించి తల్లిదండ్రులు వారి బిడ్డ పెళ్లి చేయడానికి ఎన్నో ఇబ్బందులు పడుతుంటారు. పెళ్లి కుదిరిన తెల్లారి నుండే కాళ్ళకు ఉన్న చెప్పులు అరిగేదాకా ఇల్లు, ఇల్లు తిరిగి, ఏ పట్టు దగ్గరో, ఏ షాపుకారి దగ్గరో అప్పు దొరుకుతుందేమోని అమ్మాయి పెళ్లి చేసే దాకా బాగా కష్టపడతారు. అటువంటి పరిస్థితులను మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు గమనించి ఎస్సీ, ఎస్టీ, మైనారిటీ, క్రిస్టియన్లకు ఒక పెద్ద దిక్కుగా, ఒక పెద్ద తండ్రీగా, ఒక పెద్దన్నగా దృష్టిలో పెట్టుకొని, మానవత్వంతో ఆడపిల్ల పెళ్లికి మొదట్లో రూ.51,000/-లు ఇచ్చి, ఈరోజు దానిని

రూ.75,116/-లు చేయడం జరిగింది. అటువంటి గౌరవ కేఆర్ గారిని ఎంతగా పొగిడినా తక్కువే అవుతుందని తమరి ద్వారా నేను మనవి చేస్తున్నాను.

ఈరోజు సమాజంగాని, ఈ రాష్ట్రంగాని, ఈ దేశంగాని బాగుపడాలంటే మంచి విజ్ఞానం అవసరం. అందువల్ల అందరూ చదువుకోవడం వల్ల మంచి జ్ఞానవంతులవుతారు. ఇవ్యాళ ఆమెరికా దేశంలో ఎక్కువ మంది భారతీయులు ఉన్నారంటే, అందుకు కారణం ఇక్కడ నాణ్యమైన విద్య ఉంది కాబట్టి, వేరే దేశాలలో వసన వాళ్ళు ఉద్యోగాలు పొందగలుగుతున్నారు.

గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఒకానొక సందర్భంలో విద్య గురించి మాట్లాడారు. మన రాష్ట్రంలో సాఫ్ట్వేర్ కంపెనీలలో తెలంగాణ వారు ఎంతమంది ఉన్నారని అడిగితే, చాలా తక్కువ మంది ఉన్నారని చెప్పడం జరిగింది. ఎందుకని అడిగితే, సరిపోయే క్యాండిడేట్స్ లేరని వారు చెప్పడం జరిగింది. ఈరోజు ఎన్నో ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలు, ఇన్స్టిట్యూట్స్ ఉన్నాయి గాని అందులో సరైన సదుపాయాలుగాని, టీచింగ్ స్టాఫ్ గాని లేదు. కాబట్టి ఆ విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని, మన రాష్ట్రంలో అందరికీ మంచి విద్యను అందించడానికి ప్రభుత్వం కృషి చేయడం జరుగుతోంది.

నేను కూడా రెండు సంవత్సరాలు ఎస్సీ హాస్టల్లో ఉండి చదువుకున్నాను. ఆరోజుల్లో మాకు తినడానికి సాంబారు వేస్తే, అందులో కూరగాయ ముక్కలు ఉండేవి కావు. త్రాగడానికి ఒక గ్లాసు నీళ్లు ఇచ్చేది. అన్నం పెడతే అందులో రాళ్ళతోపాటు పురుగులు ఉండేవి. ఈరోజు అటువంటి పరిస్థితిని మార్చి నైవాసిక పాఠశాలలను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఒకప్పుడు 5వ తరగతి వరకు సింగిల్ టీచర్తోనే నడిచేది. 10వ తరగతి పిల్లలకు చదువు చెప్పే విషయంలో ఇద్దరు, ముగ్గురు టీచర్లతో నడిపించే పరిస్థితి ఉండేది, ఒకోసారి అసలు టీచర్లే లేని పరిస్థితి ఉండేది. హాస్టల్ల పరిస్థితి అలాగే ఉండేది. అటువంటి పరిస్థితి ఉందనే ఉద్దేశ్యంతో, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఆలోచించి, మైనారిటీల కొరకు నైవాసిక పాఠశాలలు నెలకొల్పడం జరిగింది.

ఈరోజు వారికి మెరుగైన విద్యను అందించడం వల్ల రాబోయే రోజులలో ఉద్యోగాలు పొందడంగాని లేదా మంచి సైంటిస్టులు అయ్యే విధంగా ఈ రాష్ట్రానికి, ఈ దేశానికి మంచి పేరు తీసుకొచ్చే విధంగా విద్య ముందుకు వెళుతుందని తమరి ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. ఈరోజు

ప్రభుత్వం నైవాసిక పాఠశాలల్లో సన్న బియ్యం, గుడ్లు, పాలు మొదలైనవి అందించడం వల్ల వారు మంచిగా చదువుకుంటున్నారు. ఇంత మంచి నైవాసిక పాఠశాలలను ఏర్పాటు చేసినందుకు గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారికి ప్రత్యేకంగా ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

**4.20** | **సా.** మైనార్టీలకు ప్రభుత్వ హాస్టల్స్ కాకుండా రాబోయే రోజుల్లో, అన్ని రెసిడెన్షియల్ హాస్టల్స్ ను ప్రతి మండలం, ప్రతి జిల్లాలో, ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలను, అదేవిధంగా మైనార్టీ ఆడపిల్లలకు ప్రత్యేకంగా కాలేజీలను ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుందని తమరి ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. శాసనసభపత్తులో 2శాతం క్రిస్టియన్స్, రాష్ట్రంలో 8 శాతం క్రిస్టియన్స్ ఉన్నారు. చాలా మంది క్రిస్టియన్స్ అని చెప్పుకోరు గానీ అన్ని రకాలుగా చర్చీలకు వెళ్ళడం, ప్రార్థనలు చేయడం వంటి కార్యక్రమాలను చేస్తారు.

అయ్యా ఛైర్మన్ గారూ, ఈ రోజు సభలో మేము ఏదైతే చెప్పామో తమరు ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను. గతంలో ఆర్థిక పరిస్థితులు బాగాలేక క్రిస్టియన్స్ IAS, IPS వంటి ఉన్నత చదువులు చదువుకోలేకపోయారు. కానీ ఈనాడు పోటీ పరీక్షల కోచింగ్ కోసం స్టడీ సర్కిల్స్ ను ఏర్పాటు చేశారు. గతంలో మన ప్రాంతానికి ఉద్యోగాలు సరిగ్గా వచ్చేవి కావు. అందుకని మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు మన రాష్ట్రంలోని మన పిల్లలకు ఉద్యోగాలు రావాలనే ఉద్దేశంతో కానిస్టేబుల్, టీచర్, గ్రూప్ II, మొదలగు ఉద్యోగాల భర్తీ కోసం ప్రకటనలు వేస్తున్నారు. ఆ యొక్క పరీక్షలలో పోటీని తట్టుకునే విధంగా ప్రభుత్వ స్టడీ సర్కిల్స్ ను ఏర్పాటు చేయడం చాలా సంతోషంగా ఉన్నది. ప్రతి జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్ లో వీటిని ప్రారంభిస్తే వాటిలో చదువుకొని ఉద్యోగాలను పొంది రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి మంచి సేవలు అందిస్తారని మనవి చేస్తున్నాను.

కేరళ రాష్ట్రంలో క్రిస్టియన్స్ ఎక్కువగా ఉంటారని అంటారు. అదే విధంగా కొన్ని రాష్ట్రాలను కూడా క్రిస్టియన్ స్టేట్స్ అంటారు. ఆ రాష్ట్రాలను అధిగమించి మన ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కేఆర్ గారు క్రిస్టియన్స్ ను గుర్తించి క్రిస్టియన్ పండుగను రాష్ట్ర పండుగగా గుర్తించినందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. ఆ సందర్భంగా బీదవారికి బట్టలు ఇవ్వడం, ప్రార్థనలు చేయడం వంటి కార్యక్రమాలను కూడా చేస్తున్నారు. క్రైస్తవులు ఎప్పుడు ఒక్కటే కోరుకుంటారు. ఈ రాష్ట్రం బాగుండాలి, ముఖ్యమంత్రులు, మంత్రులు అందరూ చక్కగా పని చేసి పేద వారిని ఆదుకోవాలని కోరుకుంటారు.

ఇంత మంచి నాణ్యమైన బట్టలను కట్టుకుంటామని ఏ రోజు కూడా క్రిస్టియన్స్ ఊహించలేదు. పెద్ద పెద్ద ధనవంతులు కట్టుకునే బట్టలను ప్రభుత్వం మైనార్టీ శాఖ వారికి సరఫరా చేయడం చాలా సంతోకరమైన విషయం. పట్టణాలలో ఉండేవారు ఏ విధంగానైతే మంచి బట్టలను కట్టుకుంటారో అదే విధంగా గ్రామాలలో, పల్లెటూర్లలో ఉండే మైనార్టీవారు కూడా అదే బట్టలను ప్రభుత్వం వారు ఇవ్వడం వల్ల కట్టుకొని సంతోషిస్తున్నారు. వీరి పరిపాలన రాష్ట్ర హెడ్ క్వార్టర్స్ నుండి గ్రామ స్థాయిదాకా ఎంతో చక్కగా జరుగుతుంది అనడానికి ఇదే నిదర్శనం.

గతంలో క్రిస్టియన్ నాడు ఒక రోజు మాత్రమే సెలవు ఇచ్చేవారు. ఆ రోజు వారి యొక్క తలదండ్రులతో, భార్యాపిల్లలతో పండుగ మొత్తం జరుపుకోకుండానే సాయంత్రానికి మళ్ళీ బస్సులు ఎక్కి ఉద్యోగాల కోసం వెళ్ళిపోయేవారు. సగం పండుగ మాత్రమే జరుపుకుంటున్నారని ముఖ్యమంత్రిగారు తెలుసుకొని రెండు రోజులు సెలవు దినాలను ప్రకటించారు.

ఈ రాష్ట్రంలో గుళ్లలోని పూజారులకు, ఇమామ్లకు నెలకు కొంత గౌరవ భృతి ఇస్తున్నారు. సిఎస్ఐ, మెథడిస్ట్, బాప్టిస్ట్ వంటి కొన్ని చర్చిలలో ఉన్న ఫాదర్లకు కొన్ని Organizations ద్వారా జీతాలు అందుతున్నాయి. కానీ, మరికొంత మంది ఫాదర్స్ చాలా ఆర్థిక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. మైనార్టీ కోటాలో ఉన్నారు కాబట్టి, వారిని దృష్టిలో పెట్టుకొని నెలకు రూ.1500 అందజేయాలని తమరి ద్వారా ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. మక్కా వెళ్లడానికి ముస్లిం సోదరులకు ప్రభుత్వ సబ్సిడీ మీద ఏ విధంగా అయితే పంపిస్తున్నారో అలాగే క్రిస్టియన్ సోదరులకు హోలీ ల్యాండ్ ఇజ్రాయిల్, జోర్డాన్, పాలస్తీనాలకు వెళ్ళే అవకాశం ఇంతకు ముందు ఉండేది. కాబట్టి ఇప్పుడు కూడా ప్రభుత్వ సబ్సిడీతో పంపించే అవకాశాలను కల్పించాలని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

గౌరవ సభ్యులు శ్రీ ఎన్. రామచంద్ర రావుగారు అన్నట్లు ఇంతకు ముందు మైనార్టీలు అంటే ముస్లింలు, క్రిస్టియన్లు కాకుండా జైన్ కమ్యూనిటీ, సిక్కు కమ్యూనిటీ వారు కూడా ఉండేవారు. నిజామాబాదులో సిక్కులు, సీసకమ్మరోళ్లు అనే వారు ఉండేవారు. వారు రోడ్డు వెంట ఇసుప సామనులు తయారు చేసి అమ్మకాలు చేసేవారు. వారిలో కూడా చాలా మంది వెనకబడి ఉన్నారు. అదే విధంగా జైన్ కమ్యూనిటీ, బౌద్ధ కమ్యూనిటీలో కూడా చాలా మంది వెనకబడి ఉన్నారు.

ఈ విధంగా 6 వర్గాల వారు మైనార్టీల్లో ఉన్నారు. తెలంగాణ ప్రభుత్వ పథకాల వల్ల అన్ని వర్గాల వారు సంతోషిస్తున్నారు. అదే విధంగా పైన వివరించిన వర్గాలలో ఎవరైతే వెనకబడినవారు ఉన్నారో వారిని కూడా మైనార్టీ వర్గాలలో చేర్చితే వారు కూడా ప్రయోజనాల్ని పొంది సంతోషిస్తారని తెలియజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా తమరు కూడా ఉద్యమాలు చేశారు, ఉద్యోగుల యొక్క కష్టాలెరిగిన వారు. మన రాష్ట్రంలో సింగరేణిలో క్రిస్టియన్లు, ముస్లింలు చాలా మంది పనిచేస్తున్నారు. అందరూ ఇంట్లో భార్యాపిల్లలతో పండుగ చేసుకొని సంతోషంగా ఉంటే సింగరేణిలోని కార్మికులు బొగ్గు మోస్తూ, గంపలు పట్టుకొని చెమటలు కక్కుతూ పని చేస్తున్నారు. సింగరేణిలో పనిచేస్తున్న మైనార్టీ వారికి రంజాన్, బక్రీద్, క్రిస్టియన్, గుడ్ ఫ్రైడేలను సెలవు దినాలుగా ప్రకటించాలని కోరుతున్నాను.

గౌరవ సభ్యులు శ్రీ ఎన్. రామచంద్ర రావు గారు అన్నట్లుగా ఈ రాష్ట్రంలో మందిరాలు, మసీదులు కట్టాలంటే అనుమతులు తీసుకోవలసిన అవసరం లేదు. కానీ చర్చిలను కట్టాలంటే పర్మిషన్ తీసుకోవాలి. ఇది చాలా బాధాకరమైన విషయం. దీనిని దయచేసి విమర్శగా తీసుకోవద్దని కోరుతున్నాను. క్రిస్టియన్స్ కూడా ఈ రాష్ట్రంలోనే జీవిస్తున్నారు. వారు కూడా దేవుడిని ఆరాధించాలనుకునే వారే కదా! చెట్టు క్రింద కూర్చోని అయినా, గుడిసెలో అయినా కూర్చోని ప్రార్థన చేయవచ్చు. కానీ చర్చిలు కూడా ఉండాలి కదా! చర్చిలను కట్టుకోవాలంటే గ్రామస్థాయి, ఎంఆర్ఓ, ఆర్డిఓ, డిఆర్ఓ, జేసీల దగ్గర నుండి కలెక్టర్ దాకా ఫైల్స్ వెళ్లాలి. ఈ మధ్యలో ఉన్న ఏ అధికారి అనుమతి ఇవ్వకపోయినా సంబంధిత ఫైలు క్రిందకి తిరిగి వస్తుంది. పది సంవత్సరాల నుండి తిరిగినా కూడా చర్చిలకు అనుమతులు రావడం లేదు. వారు ఈ దేశానికి, రాష్ట్రానికి అన్యాయం చేయరు. ఈ విషయం గురించి ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలియజేయగానే అవును ఈ పద్ధతి బాగోలేదని వెంటనే మున్సిపాలిటీలు, గ్రామ పంచాయితీల వారు అనుమతులు ఇస్తే సరిపోతుందని తెలిపారు. ఎక్కడ గ్రామం ఉంటుందో అక్కడ చర్చి ఉంటుంది. కాబట్టి అక్కడ చర్చి కట్టవద్దు అంటే అది కరెక్ట్ కాదు. మీలో మేము ఒకరం, మీకు వ్యతిరేకులం కాదు. కాబట్టి పెద్ద వ్యవధయంతో మమ్మల్ని కూడా మానవత్వంతో చూడాలని కోరుతున్నాను. వాస్తవంగా సంబంధిత ఉత్తర్వులు వచ్చిన తరువాత కూడా కొంత మంది

పనిగట్టుకొని చర్చలను కూలగొడుతున్నారు. మైనార్టీ వర్గానికి చెందిన కమిటీ లేదు. వారు ఉంటే ఇన్స్పెక్షన్ చేసేవారు. చాలా గ్రామాలలో క్రైస్తవులకు అన్యాయం జరుగుతోంది. అన్ని మందిరాలు, మసీదులను ఏ విధంగా అయితే కట్టడానికి అనుమతులు ఇస్తున్నారో అదే విధంగా చర్చలను కట్టడానికి objections తీసివేయాలని కోరుతున్నాను.

దేవుడు వచ్చినప్పుడు ఈ సమాధులు తెరవబడు తాయనే విశ్వాసం ముస్లింలకు, క్రిస్టియన్స్ కు ఉంది. క్రిస్టియన్స్ యొక్క సమాధులకు స్థలం లేక ఒక్కటే సమాధిలో ముగ్గురిని పెట్టడం జరుగుతోంది. ఒకరిని ఒక సమాధిలో పెట్టిన నెల రోజుల తరువాత వారి కుటుంబంలో మరొకరు చనిపోతే ఆ సమాధిని త్రవ్వితే కంపు వాసన వచ్చి, ఎముకులు బయటకు వస్తున్నాయి. మరలా దానిని దాంట్లోనే పెట్టి మట్టి పోస్తున్నారు. క్రైస్తవులకు బరియల్ గ్రౌండ్స్ సెటికి దూరంలో, ప్రభుత్వ స్థలం లేకపోతే కొనుగోలు చేసి అయినా కేటాయించాలని తమరి ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

ఆసియా ఖండంలోనే మెదక్ చర్చి చాలా పెద్దది. ఇక్కడికి చాలా మంది పర్యాటకులు వచ్చి వెళుతుంటారు. అది ముఖ్యమంత్రిగారి నియోజకవర్గానికి చెందిన జిల్లా. ఆ చర్చిని కడుతున్నప్పుడు నైజాం ప్రభుత్వం అనుమతి ఇచ్చి దాని పొడవు ఎంత ఉండాలనే విషయాలను పొందుపరచడం జరిగింది. నైజాం ప్రభుత్వం అనుమతి తీసుకొని కట్టడం జరిగింది కాబట్టి, ఇది ఒక ల్యాండ్ మార్క్ గా ఉంది. దానిని డెవలప్ చేయడానికి, గార్డెన్ ఏర్పాటుకు రూ.15 కోట్లను కేటాయించాలని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

క్రిస్టియన్లకు చెందిన పాఠశాలల్లో, కళాశాలల్లో, ఆసుపత్రులల్లో, ఇన్స్టిట్యూషన్స్ లో కేవలం 20 శాతం మాత్రమే ఉంటున్నారు. మిగిలిన వారు 80 శాతం మంది ఉంటున్నారు. ఇవన్నీ కూడా ప్రజల కోసం ఉన్నాయి. క్రిస్టియన్ల చర్చిలకు సంబంధించిన స్థలాలు ఆక్రమణలకు గురైనాయి. రాబోయే రోజుల్లో ఏ కమ్యూనిటీ గురించి అయితే ఆ స్థలాలను కేటాయించారో అలాంటి ఇన్స్టిట్యూషన్స్ కు, సమాజానికి లాభం చేకూరాలి. వాటి యొక్క రక్షణ గురించి ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. నల్గొండ జిల్లాలో మరియు ఇతర ప్రాంతాలలో చర్చిలకు సంబంధించిన కొన్ని వందల ఎకరాల స్థలాలు ఇతరుల హస్తగతమైనాయి. కాబట్టి ఒక కమిషన్ ను ఏర్పాటు చేసి దానిలో కొంత మంది సభ్యులను నియమించి క్రైస్తవులకు సంబంధించిన స్థలాలను వారికే

చెందేటట్లుగా చర్చలు చేపట్టాలని తమరి ద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఈనాడు క్రైస్తవులను గుర్తించిన ముఖ్యమంత్రిగారు అన్ని విధాలుగా మంచి చేస్తున్నారు. రిజర్వేషన్ వరంగా కాకుండా ప్రతి ఇంట్లో ప్రతి ఒక్కరూ సంతోషపడేటట్లుగా రాజకీయాలు వక్కు పెట్టి అన్ని రాష్ట్రాల కన్నా మన రాష్ట్రం ముందుండాలని, అందరికీ ఉద్యోగాలు రావాలని, మైనార్టీలందరికీ తమరం సహకరించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

### SRI. MD. FAREEDUDDIN (ASSEMBLY CONSTITUENCY):-

جناب محمد فريد الدین (Janab Md Fareeduddin): چیر میں صاحب اعلیٰ تعلیمی بہبود پر بات کرنے کے لیے مجھے موقع فراہم کیا گیا۔ آپ کا تہہ دل سے شکریہ ادا کرتے ہوئے زیادہ وقت نہیں لوں گا۔ آج کا ٹاپک یہ ہے جو Discussions یہاں منعقد کیے ہیں۔ خاص طور پر میں زیادہ تفصیلات میں نہ جاتے ہوئے یہ کہوں گا کہ ریاست میں زیر عمل مثالی ہیں جس کی دوسرے ریاستوں میں مثال نہیں ملتی۔ ابھی ہمارے اہل اہل اپنی صاحب یہ استفسار کر رہے تھے کہ کوئی No.1 State ہے۔ میں تمام نہیں بلکہ صرف ایک، دو، وہ ایکس کوئی اجاگر کروں گا۔ اس میں سے ایک شاہی مبارک ہے۔ شاہی مبارک ایک ایسی معروف اسکیم ہے جس ہر سمت سے پذیرائی ہو رہی ہے۔ اس اسکیم کے تحت قریب 69,164 ہزار شاہیاں ہوئی ہیں۔ پہلے 51 ہزار روپے کی مالمد کی جاتی تھی اب اس کو بڑھا کر 75,116/- کی مالمد کی گئی ہے۔ صرف اس کی مدد سے قریب 69,164 ہزار لڑکیوں کی شاہیاں انعام پائی ہیں۔ ان پر کل 364,31 crores rupees صرف ہوئے۔ مذکورہ اسکیم کوئی دوسرے اسٹیٹ میں مثال نہیں ملتی۔ اسے بڑے پیمانے پر یہ اسکیم نافذ العمل ہے۔ حال ہی میں Short discussion میں بات آئی تھی۔ ایک انٹرویو ویلے کی طرف سے ایک سوال آیا تھا کہ کٹش باہر سے آکر غریب بچوں سے شاہیاں کر رہے ہیں۔ ستر، اسی سال کی عمر رکھنے والے عرب پندرہ، بیس سال کی لڑکیوں سے شاہیاں رچا رہے ہیں۔ اس طریقہ سے، بالآخر بچوں کو شاہیاں کے بندھن میں باندھا جا رہا ہے۔ ایسے واقعات زیادہ تر پرائے شہر میں ہو رہے ہیں۔ ایسے واقعات کی یکسوئی کیلئے یہ اسکیم نہایت فائدہ مند ثابت ہوگی یہ میرا اپنا خیال ہے۔ اس سے ہٹ کر Fees Reimbursement on par with SC/STs saturation basis ہے۔ یہ اور بات ہے کہ کچھ بھلاجات ہیں وہ آج کل کی ریلیز ہونے والے ہیں۔ آج کل میں ریلیز ہونگے۔ مائیکرو سیز سے ہٹ کر جرنل اسکیمس کی بھی بات کرنا چاہتا ہوں جیسے وظیفہ خیز اند سالہ اس اسکیم کے تحت ہماری ریاست میں ہر ایک معرخص کو ماہانہ ہزار روپے دے جا رہے ہیں دوسرے اسٹیٹ بلکہ پورے ہندوستان میں کہیں بھی ایک ہزار روپے نہیں دے جا رہے ہیں۔ اسی طرح پندرہ سو روپے معذورین کو دے جا رہے ہیں جس کی پورے ملک میں مثال نہیں ملتی۔ Single Woman پنشن دے رہے ہیں یہ اسکیم بھی کہیں نہیں ہے۔ ایسی پنشن نفاذی اسکیمس ہیں جو صرف واحد تنہا لڑکیوں میں ہی نافذ العمل ہیں۔ طلبہ کی اعلیٰ تعلیم کو مد نظر رکھتے ہوئے Overseas Scholarships اسکیم کو روٹیشن کروا کر اس پر کامیابی کے ساتھ عمل بھی کیا جا رہا ہے اس سے ان والدین دوسرے ممالک کو کراحت مل رہی ہے جو اپنی قلیل آمدنی سے اپنے بچے کو بیرون ممالک حصول تعلیم کی غرض سے روانہ کرنے سے قاصر تھے۔ اس کی بھوری کو بھانپتے ہوئے چیف منسٹر صاحب نے اس کو اٹھارو فیصد کی کس طالب علم کو Overseas کے تحت مہیا کر رہے ہیں اس میں دوسری سہولتیں بھی شامل ہیں۔ اس سے تنہا بھری کے مائیکرو بھری کو فائدہ پہنچا رہا ہے۔ علاوہ ازیں سہڈی قرض کی بات ہے۔ اس میں Bank Linkage سہڈی کا ٹرم تھا مگر بینک والے Concernت دینے سے گریز کیا کرتے تھے اس سے نئے نہ حاصل کرنا مشکل تھا۔ دوسرا یہ کہ دیگر کارپوریشن کا معاملہ اس کے برعکس تھا۔ اس کو طوطا رکھتے ہوئے Bank Linkage کو درخواست کیا گیا سہڈی 50% تھی۔ بینک سہڈی Bank Linkage کو نکال دیے۔ Direct Loaning پر غور کیا جا رہا ہے۔ بینک Linkage کے بغیر 50% سہڈی دی جا رہی تھی اس کو بڑھا کر 80% کر دی گئی

ਜਾਂ.

ہے۔ Unit Cost۔ وہ لاگت سے بڑھا کر کسی لاکھ روپے تک کر دیا گیا ہے۔ اس طریقہ سے کافی لوگوں کو اس سے فائدہ ہوگا کیونکہ ایک لاکھ، دو لاکھ روپے دینے سے کچھ بھی ہونے والا نہیں ہے، اگر اچھے دس لاکھ روپے دے جاتے ہیں اس سے استفادہ کنندہ کو کچھ کرنے میں مدد ملے گی۔ سکتے آمدنی پڑھ سکتی اور وہ اپنا غلام نہ بننا سہا سہا۔ اسی طرح ریل پر Own your Auto 50% سبسڈی پر قریب ستر ہوا ایکس نیوٹس یہاں پر ہوتے ہیں۔ اور اوو Own your Cab اس کو بھی 50% سبسڈی پر لایا جا رہا ہے اور اس سے ہٹ کر امام صاحب اور موزن کے لئے یا سیکمیری نہیں بلکہ کروڑی رہا سب میں شروع کئے ہیں۔ تنگدہ رہا سب سہلے کرنے والا ایک ہی ہے۔

మనని స్ఫూర్తిగా తీసుకుని, ఇతర రాష్ట్రాలు మనం అమలు జరుపుతున్న పథకాలను వారు కూడా తమ రాష్ట్రాల్లో అమలు చేస్తున్నారు. ఇది చాలా సంతోషించదగిన విషయం. పోనీ వారు డబ్బులు ఎక్కువ ఇస్తున్నారంటే అది వేరే విషయం. మన ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఒక ప్రకటన చేశారు. వారితో పాటు మన దగ్గర కూడా ఆ మొత్తాన్ని పెంచే అవకాశాలు ఉన్నాయి. ఈ రోజు దాదాపు పదివేల మంది ఈ పథకం క్రింద లబ్ధి పొందుతున్నారు.

ہیں ہزار ائمہ کے قریب جو آن کرے رہے ہیں اور اگر کچھ باقی ہیں تو ویسے لوگ بھی اپلائی کر رہے ہیں ان کو بھی دینے کا وعدہ کیے گا۔ اس سے ہٹ کر انہیں اغریاء کا مسئلہ عدہ دراز کا تھا جس کو ہم دیکھ رہے تھے۔ ہم میسریم بچوں کے کیا حالات ہیں اور وہ کس طریقہ سے زندگی گزار رہے تھے کافی غک دیتی ہیں وہ لوگ زندگی گزار رہے تھے سیام اور ٹو خوالی کے علاوہ بیت الخلاء سب کیلئے پتلی لڑکے دلا دیوں کیلئے ایک ہی تھا ہر چیز مشترک تھی اگر کوئی ایک بار یہاں Visit کرتا تو پھر دوسری مرتبہ جانے سے گریز کرتا۔ اتنی خستہ حالت میں ان کا ہاسٹل چل رہا تھا اور ہمارے وزیر تعلیٰ صاحب اس کو دیکھ کر نہیں کروڑ روپیے اور چار ہزار گز زمین اس کیلئے پرانیم Location میں Allot کر کے اس کا سنگ بنیاد ڈھکی ائم صاحب نے ان خود رکھا۔ اس طریقہ سے اسماک سنٹر ہے۔ اس سے ہٹ کر مائٹریٹس ریسرچ انسٹیٹیوٹ اسکولس پر اظہار خیال بہت ضروری ہے۔ یہ ماضی میں کبھی نہیں تھا۔ آج وقت واحد میں School at time 206 عمل میں لانا کوئی ٹچوٹی بات نہیں ہے۔ آج مائٹریٹس چکٹر سے کاٹکارا پسماندہ ہے دو چار اور بے روزگار رہے ہیں۔ اس کے ٹی وی جو بات ہیں لیکن سب سے اہم وجہ یہ ہے کہ ہم تعلیم میں پیچھے ہیں۔ ہمارے چیف مئٹر صاحب نے اسے بھانپ لیا اور انہوں نے تعلیم کو ترجیح کا لیا Maximum مختار

بزرگچے مستفید ہو رہے ہیں جہاں طلبہ کو Acomodation کے ساتھ طعام کچنز، گونیٹارکس، Sport Facilities، Laboraory, Library, Cosmetics، اس طرح سے ہر چیز میا کی جاتی ہے اس طرح طلبہ کوئی چیز لانے کی ضرورت نہیں ہے۔ فی کس طالب علم پر قریب بیسٹھ ہزار روپے خرچ ہو رہے ہیں۔ اسے بڑے پیمانے پر اتنا اچھے اسکولس کھلی باریاں پر قائم ہوئے ہیں۔ اس کا نہیں خیر مقدم کرنا چاہئے۔ ان کو مانجوس جماعت سے لیکر ان تک وسعت دی جائے گی۔ اس کے ساتھ ساتھ ڈھائی ایکڑ

سے پانچ ایکڑ تک زمین الاٹ کر کے permanent building بنانے کا فیصلہ لیا گیا ہے۔ ایک ایک اسکول کی تعمیر پر بیس کروڑ روپے Sanction کئے جارہے ہیں۔ مستقبل میں اس کے لاگت اٹھ ہزار کروڑ روپے ہونگی۔ بجٹ کا کھر کدھر بڑھنے والا ہے یہ آپ دیکھیں کیوں کہ آج پچاس ہزار تھے ہیں۔ ہر سال اضافہ سا تھوڑا مگر جب جائیں گے تب تک تعداد ایک یا دو لاکھ کے نشانہ تک پہنچ جائے گی۔ اس حساب سے کافی کچھ مدلل رہی ہے۔ دوسرے کس ریاست میں آج تک نہیں کئے۔ اس سے ہٹ کہ ریزرویشن کی جو بات ہوئی تھی شہر صاحب کافی طویل بات کی۔ ہمارے MIM کے جنرلی صاحب نے بھی کافی کچھ بتایا ہے۔ اس میں نہ جاتے ہوئے میں صرف یہ بتانا چاہتا ہوں کہ ہمارے چیف منسٹر صاحب نے 12% مسلم تحفظات کا اعلان کیا ہے وہ کس بنا پر اعلان کئے گئے ہیں۔ یہ بات وہ خود بھی یہاں پر سامعین عرض کر چکے ہیں۔ ابھی اس طریقہ سے very rightly said by our Jafri Sahab کا ایسا کوئی کنڈیشن نہیں ہے ہائی کورٹ کا سپریم کورٹ کا 50% سے exceed نہیں ہونا چاہئے۔ کیوں کہ اندرا سہانی کے کیس بار بار یہاں پر دہرایا جا رہا ہے۔ اندرا سہانی کے کیس میں ہے کہ In Indira Sahani case it is stated that every State has got right to provide reservation to particular community to keeping in view that it should not exceeds more than 50%, but in extra ordinary conditions it can be. جہاں پر بھی غیر معمولی حالات ہوتے ہیں وہاں پر exceed بھی کیا جاسکتا ہے تجویز بھی دے سکتے ہیں۔ یہ بات اندرا سہانی کے کیس میں کہی گئی ہے۔ لہذا اس کو مد نظر رکھتے ہوئے ایسا کوئی ceiling کا condition نہیں ہے جہاں پر 50% سے exceed ہو جائیں گے نہیں ہونگے یہ بات غلط ہے۔ اور اس کے ساتھ ہی اہم صاحب نے 12% اعلان کئے۔ اب 4% کے جو تحفظات کی بات کر رہے ہیں اس میں آپ (شہر صاحب) نے کہا کہ یہ 1993 سے شروع ہوا ہے۔ میں یہ کہتا ہوں کہ تحفظات کا معاملہ آزادی سے اب تک چلا آ رہا ہے۔

"We are demanding Reservation for Minorities since freedom"

جب سے یہ معاملہ چلتے ہوئے آ رہا ہے شہید صاحب کے دعووں سے میں متفق نہیں ہوں کیوں کہ ہمارا ایک دیرینہ مسئلہ ہے۔ اس کو غلطی جابہ پہنانے کیلئے کوئی بھی آگے نہیں آیا۔ ایک واحد راج شیکھر ریڈی صاحب تھے جنہوں نے اپنے وعدہ کو نبھایا۔ اس میں سب کا رول اور جدوجہد کا دخل رہا ہے، سب لکڑیہ مورک کی طرح کام کئے ہیں۔ یہ ایسا نہیں ہے کہ کسی نے تباہ کیا ہے۔ اپنے آپ اس کا پورا سہرا اپنے سر باندھنے کی کوشش کر رہے ہیں جو مناسب نہیں ہے۔ کیوں کہ مجھے بہت اچھی طرح یاد ہے کہ 2004ء میں جب کم پاور میں آئے تھے شہید صاحب یورپ میں دو نوں کانگریس میں اور وزیر بھی تھے۔ اس وقت انکا ریڈی کا تقرر ان میرے (فرید) پاس تھا۔ اس وقت راج شیکھر ریڈی صاحب نے تمام مسلم اہل اہل کی مینٹگ طلب کی اور Manifesto میں کئے گئے پانچ فیصد مینڈیٹ کو تحفظ فراہم کرنے سے واقف کر دیا، اس کے لیے تجویز دینے کی خواہش بھی کی۔ اس پر ارکان نے مختلف رائے دی۔ اگر تحفظ دینا ہے تو بی سی کمیشن جانا پڑے گا۔ واداس کی رپورٹ کے سنے کے بعد ہمیں ریزرویشن مل سکتے ہیں اس سے بہت کمزور مل سکتے تو بہت جا کر اسد الدین اویسی صاحب نے کہا کہ Putta Swamy Commission دس سال سے لیت و لال میں پڑا ہوا ہے اگر پھر کمیشن وائس کے تو دس سال ایک سر تہ پھر ضائع ہو جائیں گے یہ ہونے والا کام نہیں ہے۔ فی الوقت انکا ریڈی کمیشن available ہے اس سے کام لیا جائے اسی کی رپورٹ کی بنیاد پر ہم تحفظ دے سکتے ہیں۔ اس پر انکا ریڈی کمیشن سے رپورٹ منگوائی گئی۔ اس رپورٹ کو پیش کرتے ہوئے 33 G.O.Ms کے تحت ہمیں پانچ فیصد تحفظات دیئے گئے۔ اس کے بعد کی پوری تفصیلات سے آپ سب بخوبی واقف ہیں۔ اس وقت پھر کورٹ نے یہ کہا کہ آپ کی بی سی کمیشن قائم کرو اور وہ مینڈیٹ یا چھ مینڈیٹ کے اندر اس رپورٹ کی بنیاد پر تحفظات دے سکتے ہیں۔ اس طرح موجودہ 4% تحفظات جو زیر عمل ہے وہ عدالت العالیہ کے حکم انکو ادا کار کرو ہے۔ اس میں ہم سب کی محنت ہے ایسا نہیں کہ خاگی پٹیل کی طرح کوئی فرد کو کام کام کرے۔ اس میں جمعیۃ علماء نے بھی حصہ لیا۔ میرا تو یہ دعویٰ ہے کہ تحفظات میں سب ملکر کام کئے ہیں یہ



ముఖ్యమంత్రి రాజశేఖర్ రెడ్డిగారు ఆ ప్రోగ్రాంకి రావలసి ఉంది. వారు అసెంబ్లీలో పార్ట్ డిస్కషన్లో ఉన్నారు. ఆ నాడు విద్యుత్ సమస్య చాలా తీవ్రమైన సమస్య. ఎంత తీవ్రం అంటే చంద్రబాబునాయుడుగారు అధికారం కోల్పోయాడు. నేను, ముఖ్యమంత్రిగారు హజ్ యాత్రికులకు సెండాఫ్ చేశాము. మేము తిరిగి వస్తుండగా వారు చెప్పారు- ప్రెమ్ లోకేష్లో, ప్రెమ్ ల్యాండ్ కొట్టేస్తావు ఫరీద్ అంటే, నేను ఏమీ అనలేదు. తప్పడు మేము రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజు రూ.1.90కోట్లను మినహాయింపు గురించి ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరితే, అన్ని కోట్లు పెట్టి భూమి కొన్నావు, రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజు పెట్టుకోలేవా? అని అడిగారు. నేను ఏమీ మాట్లాడకుండా, వెనక్కు వచ్చాను. మళ్ళీ తరువాత ఆ రిజిస్ట్రేషన్ ఫైల్ ఎక్కడుందో తీసుకు రా, చేసేస్తాను అన్నారు.

**మిస్టర్ చైర్మన్:-** మైనారిటీ సంక్షేమం గురించి మాట్లాడండి..

**శ్రీ మహమ్మద్ ఫరీదుద్దీన్:-** అధ్యక్షా, ఇది సంక్షేమమే. వక్స్ బోర్డు స్థాపించబడినప్పటి నుండి భూములు అమ్ముకుంటూనే వచ్చారు కాని, ఎన్నడూ భూములను కొనలేదు. ఒక్క గజం జాగా కొనలేదు. దొరికినకాడికి దోచుకుంటూ పోయారు. నేను కొన్నాను. నేను చేసిన ఆ పని చరిత్రలో నిలిచిపోతుంది. ఆ రోజు నేను కొన్న భూమి ఈ రోజుకి కూడా వక్స్ బోర్డు ఆస్తిగా, సురక్షితంగా ఉన్నది. కాని నా మంత్రి పదవి పోయింది. పబ్లిక్ భాయి ఆ స్థానంలోకి వచ్చాడు.

ఇకపోతే మైనారిటీ రిజర్వేషన్ గురించి. ఒక చిన్న ఉదాహరణ చెప్పి, ముగిస్తాను. ఒక వ్యవసాయదారుడు మంచి ఎండలో తన పొలానికి వెళ్లాడు. పండిన పంటను మొత్తం ఎడ్ల బండిలో వేసుకుని, వస్తున్నాడు. అది మిట్ట మధ్యాహ్నం. ఎండ చాలా ఎక్కువగా ఉంది. ఆ ఎండకి తట్టుకోలేక, రైతు పెంపుడు కుక్క బండి కింద నడుస్తున్నది. నీడలో నడుస్తూ, నడుస్తూ, దమ్ము తీస్తున్నది. అలా దమ్ము తీసుకుంటూ ఎలా ఊహించుకుంటుందంటే, as if it is shouldering all the responsibility. బండి బరువు మొత్తం నేనే మోస్తున్నా, అనే భావన కలిగిస్తోంది చూసేవాళ్ళకు.

కొందరి ఆలోచన ఆ విధంగా ఉంది. అంతా నేనే చేస్తున్నానని తనకు తాను పూల దండలు వేసుకుంటారు. కాని అలా కాదు. ఇది అందరూ కలిసి చేసిన టీం వర్క్ అని

గుర్తించాలి. ఇప్పటికైనా ఒప్పుకోండి. I don't want to name anybody. But everyone knows very well that it is a team work. అందరూ కలిసి చేశారు. More over, ఇంప్లిమెంటింగ్ అథారిటీ ఎవరైతే ఉన్నారో వారి నిజాయితీ అది. ఈ రోజు కెసిఆర్ గారు 12శాతం రిజర్వేషన్ ఇస్తామంటున్నారు. ఆయన నిజాయితీని బట్టి ఫైలు ముందుకు వెళుతున్నది. లేకపోతే ఇంతదూరం వస్తుందా? ఆయన కాదంటే మనం ఎంతమందిమి అనుకున్నా అవుతుందా? అంతకు ముందు పెద్ద పెద్ద మినిస్టర్స్ ఉన్నారు.

5.00

సా.

وہ وہاں تین سو سال سے مسلمان رہے، بڑے قلمدانوں پر فائز تھے۔ اس سے پہلے کے دور میں ایک ہی ہوتے ہیں مسلمان پیشگی کاہنہ میں شامل رہے ہیں مگر وہ ریزرویشن حاصل نہیں کر سکے کیوں کی Implement Authority کا بیڑا نہیں چل رہا ہے۔ اس دوران شورش برپا ہوا! بالکل صاحب! ظفر پر ہی بات کر رہا ہوں میں (اس دوران شورش برپا ہوا)۔ اس کا کارنامہ بتانے کے بجائے وہ اپنی تعریف آپ کر رہے ہیں۔ میں آپ کو فائدہ دینے کی ترغیب دے رہا ہوں۔ اس کتاب میں کیا راج شیکھر ریڈی صاحب کا نام ہے۔ صاحب میں شکم کر رہا ہوں۔

సార్, ఈరోజు మైనారిటీ వెల్ఫేర్ మీద చర్చ నడుస్తోంది. ఒకసారి రికార్డు తీసి చూడండి, యల్ఓపిగారు మొత్తం తన గురించే చెప్పుకున్నారు. 1993 నుంచి మూడుసార్లు మంత్రిగా చేశానని అన్నారు. అందుకే నేను మాట్లాడవలసి వచ్చింది, లేకపోతే వాటి జోలికి పోయే వాడిని కాదు. ఏదేమైనప్పటికీ సోదరులారా! ఈరోజు ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కెసిఆర్ గారి ఆధ్వర్యంలో మైనారిటీలకు చేస్తున్న పని అమోఘమైన పని. ఇది ఏ రాష్ట్రంలో కూడా జరగడం లేదు. కేవలం ముస్లిం మైనారిటీలకే కాదు, ప్రతి మతం, ప్రతి కులం, ప్రతి వర్గం .. అందరికీ ఏదో రకంగా, ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో బెనిఫిట్ అందిస్తూ ఈ ప్రభుత్వం ముందుకు పోతున్న తరుణంలో మనందరూ దీనికి మద్దతు తెలపాలని కోరుతూ, ఈ అవకాశం ఇచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

جناب محمد علی شبیر (Janab Md.Ali Shabbir): مجھے بولے کاموں دینا چاہئے صاحب۔ میری Speech میں آپ ریکارڈ دیکھ لیتے۔ میں کسی پرائز انمیں لگا رہا ہوں، میں نے ایسا کچھ نہیں کہا آپ خود ہی پڑھ لیتے ہیں۔ خود بخود یہ الدین صاحب نے یہ کہا کہ 22 کروڑ روپے بجائے زیادہ سے متصل زمین کو خریدنا کا کمر لیا ہوا ہے۔ وہوں زمین Acquire کیے۔ اچھا کام کہنے، میں نہیں کہہ رہا ہوں کہ خراب کام کیا لیکن یہی اسم صاحب کے علم و اطلاع بغیر یہ بات آپ ہی کہے رہے ہیں۔ آپ مجھے کھانا لگائے نہیں (شبیر صاحب) کیا چیف منسٹر قحط کی زمین کے کرپشن کیے یہ کہہ کر وقت منسٹر آپ کو کال دیئے اور کال کے بعد وہ وزارت مجھے دیئے اس کے بارے میں بولے آپ کو کرپشن کے نام پر کال دیئے۔ اسی لیے آپ آج اس پارٹی سے اس پارٹی میں ہے۔

جناب محمد محمود علی (Janab Md.Mahmood Ali): صاحب آپ لوگ اس طرح ایک دوسرے پر تنقید کریں گے تو مسئلہ نہیں ہوگا کیوں کہ یہ کونسل میں پورا ریکارڈ ہوتا ہے۔ ہمیں آپ اس طرح الجھنا نہیں چاہئے۔ شخصی معاملات میں جانا ہی نہیں چاہئے۔ یہاں پارٹی کے حساب سے بولنا چاہئے۔

**శ్రీ మహమ్మద్ ఫరీదుద్దీన్:-** అధ్యక్షా, యల్ఓపి గారు ఆరోపణ చేస్తున్నారు. విజయవాడ ల్యాండ్ అని చెబుతున్నారు. అదెక్కడ వచ్చింది, ఎక్కడైనా ఒక్క పేవర్లోనైనా వచ్చిందా, ఎవరైనా చెప్పగలుగుతారా? నేను రిజైన్ చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. మీరు చెప్పండి. నేను చేసిన కొనుగోలు మీద ఎంక్వైరీ వేయండి. నేను ల్యాండ్ కొనుగోలు చేసిన తర్వాత, దీంట్లో ఏదో జరిగిందని ఆనాటి ముఖ్యమంత్రిగారు ఎంక్వైరీ చేయించారు. ఎంక్వైరీ రిపోర్టులో క్లీన్ చిట్ వచ్చింది. ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు నన్ను పిలిపించి, ఫైలు ఎక్కడుంది ఫరీద్, ఫైలు తీసుకురా, రిజిస్ట్రేషన్ ఫీజు ఎగ్జంప్షన్ చేస్తాననే మాట చెప్పారు.

جناب ايم ايس پر بھاکر راء (Janab MS.Prabhakar Rao): صاحب بہت بہت شکریہ! آپ نے مجھے تھلپوں کے بارے میں بات کرنے کا موقع دیا یہ میرے لئے بہت خوشی کی بات ہے۔ کیوں کہ ہمیشہ جب بھی تھلپوں کی بات آتی ہے تو مجھے بات کرنے کا موقع دیا جاتا ہے۔ آپ جانتے ہو گئے کہ جو تھلپیں ہیں ان کی پیماندگی کی اہم وجہ ہمیشہ یہ کہتے ہیں کہ Socio Economic, Educational Development کے حساب سے، ملک کی حکومت میں شادی مبارک اسکیم لکرائے، بالور تعلیم کو نظر میں رکھتے ہوئے آئی Residential School لکرائے۔ اس طرح سے ان کی معاشی حالت اور Financially Development کے لئے کافی اسکیمس لکرائے جارہے ہیں۔ میں ہمارے ڈپٹی چیف منسٹر صاحب کو مبارکباد دیتا ہوں کہ انہوں نے اپنے پورٹ فولیو کی ہر ہمیشہ چیف منسٹر کے ساتھ رکھ کر تھلپوں کے لئے بہت سارے کام انجام دے رہے ہیں۔ بجٹ کا جائزہ لیا جائے تو تھلپوں کی ریاست بننے کے بعد ہمارے بجٹ میں مسلسل اضافہ ہی ہوتا رہا ہے۔ سال برائے 2014-15 میں ہم نے دیکھا کہ بجٹ ہزار کروڑ سے شروع ہوا، اس کے بعد گیارہ ہزار اور آج تقریباً تیرا ہزار کروڑ روپے تک پہنچ گیا۔ بجٹ سے پتہ چلتا ہے کہ ہماری حکومت کس رفتار سے کام کر رہی ہے اور حکومت کی نیت کیسی ہے۔ میں غور سے سن رہا تھا کہ بہت سے لوگ ہمارے یہاں پر صرف چند ہی چیزوں پر روشنی ڈالی ہے۔ مثال کے طور پر شادی مبارک اور Residential School میری نظر میں اس کے علاوہ اور بھی کئی چیزوں کو آپ نے انجام دیا ہے۔ میں آپ کے سامنے چند چیزیں عرض کرنا چاہتا ہوں۔ جس میں میں یہ سمجھتا ہوں کہ 47 اسکیمس ہم نے اس طرح سے لے کر آئے اس سے تھلپوں کو فائدہ ہو رہا ہے 12% Reservation for Muslims, Sanction of 206 Minority Residential Schools اسکیم، Minority students on per with SC/STs Scholarships, Backlog Posts, Overseas Scholarship, Study Circles, IAS coaching for 100 boys and girls. 'Own your Auto' schemes, sanction of Residential schools & Multistoried buildings. انہیں اگر باغیر وہ غیرہ۔ اس سے تھلپوں کو فائدہ پہنچایا جا رہا ہے۔ میں خاص طور پر چیف منسٹر صاحب کو مبارکباد دینا چاہتا ہوں۔ میری پیدائش حیدرآباد میں اور میری تعلیم بھی یہیں پر ہوئی دوست احباب بہت سارے مسلمان ہیں میرے پریمی بھی مسلمان ہیں۔ مجھے ان کے حالات کو قریب سے دیکھنے کا موقع ملا کچھ ایسے لوگ ہیں جو مجھے جانتے ہیں ان کے گھر میں مانے والا ایک ہے تو کھانے والے دس ہیں۔ ایک آدمی پر اتنا بوجھ ہے کہ اس کو یہ بوجھ سنبھالنا مشکل ہے۔ نیچے بڑے ہو گئے ان کی معاشی حالت خراب تھی اور شادی کرنے کے لئے پریشانی ہو رہی تھی۔ اور قرض لینے کے لئے یہاں وہاں پھرتے رہتے تھے۔ ان حالات میں ان کے خاندان میں

ایک آدمی نے اپنا گروہ کچھ کرانی لڑکی شادی کرنے کے لئے خاندانوں کو فائدہ ہوا ہے۔ آج دیکھیں گے شادی مبارک کی رقم 51,000 سے 75,116 تک پہنچ گیا۔ اس اسکیم سے صرف تین سال میں 69,164 لڑکیوں کی شادیاں ہوئی ہیں۔ ایک نہیں، دو نہیں 364 crores کی رقم خرچ کر کے آج ان لوگوں کو فائدہ پہنچا رہے ہیں۔ اس طریقہ سے Residential Minority School میں آپ نے دیکھا کہ بہترین عمارت وہاں پر بنائے ہیں اور اسکے ساتھ ساتھ کئی سہولتیں فراہم کی گئی ہیں۔ آج ایک غریب بغیر کچھ دیئے اس کو مفت میں اچھا کھانا مل رہا ہے اور رہائش مفت میں دے رہے ہیں۔ کتابیں یونیفارم بنگلہ اس طریقہ سے لاہوری اور لیباریٹری کی بھی Quality Maintain کرتے ہوئے سب ضرورتوں کو پوری کر رہے ہیں۔ لیکن اس میں میری یہ گزارش ہے چیف منسٹر صاحب سے کہ جتنے Residential Schools ہیں اس میں جتنے اساتذہ ہیں وہ ریٹائرڈ ہیں ان لوگوں سے آپ کام لے رہے ہیں۔ ریٹائرڈ لوگ جنکی عمر ہو چکی ہے جس کی وجہ سے مشکل ہو رہی ہے اور یہ 70-80 سال کے لوگ ہیں جس کی بناء پر جو Quality of education دینا چاہئے وہ نہیں دے رہیں۔ میری آپ سے گزارش ہے کہ یہ ریٹائرڈ لوگوں کے بجائے اگر باقاعدہ اساتذہ اور پرنسپل کو لگے تو تعلیم اور بھی مضبوط ہو جائے گی۔ اسی طریقہ سے آپ نے دیکھا کہ کوئی غریب کبھی سوچ بھی نہیں سکتا تھا کہ وہ اپنے بچوں کو دوسرے ممالک میں تعلیم دلانے کے لئے آج کچھ نہ ہونے کے بعد بھی بچوں کو دوسرے ممالک چاہے امریکہ، آسٹریلیا، ہالینڈ اور بہت سے ممالک میں بھیجنے کے لئے وہ لوگ آگے آرہے ہیں۔ یہ اسکیم حکومت تھلپوں کے لئے لاکھ سے شروع کیئے اور آج میں لاکھ روپے اس کے علاوہ ان کو یہاں سے جانے کے لئے مفت میں ہوائی جہاز کا ٹکٹ حکومت تھلپوں کے لئے فراہم کر رہی ہے۔ قابل مبارک ہے گورنمنٹ نے اتنے اچھے اسکیمز لے کر آئے اور آپ آگے بڑھتے جارہے ہیں۔ اور Overseas میں جاتا ہوں کہ اب تک تین تھلپوں کے بچوں کو آپ نے اب تک دوسرے ممالک میں بھیجا ہے۔ جس میں کوئی انجینئر پڑھ رہے کوئی ڈاکٹر کوئی سائنسٹ بن رہے ہیں۔ اس میں تقریباً 53 crore آپ نے خرچ کیئے۔ اس طرح سے اگر میں بلاترہوں گا تو میں سمجھتا ہوں کہ بہت وقت لگ جائیگا۔ لیکن ابھی اتنا وقت نہیں ہے اور آپ نے مجھے موقع دیا مبارک دیا تھلپوں کو تھلپوں کی حکومت کو اور خاص طور پر ہمارے چیف منسٹر صاحب کو مبارکباد دیتے ہوئے میں اپنی تقریر کا انتظام کرتا ہوں۔ شکریہ!

**శ్రీమతి ఆకుల లలిత (శాసనసభ నియోజక వర్గం):-** మైనారిటీ సంక్షేమం మీద మాట్లాడడానికి అవకాశం ఇచ్చినందుకు ఛైర్మన్ గారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. ఈరోజు పెద్దలు శ్రీనివాసరెడ్డి గారు మాట్లాడుతూ, ప్రభుత్వం మంచి పని చేసినా యల్ఓపి గారికి చెడ్డగా కనిపిస్తోందని అన్నారు. అది చాలా తప్పు. మేము మంచిని మంచి అంటాం. పెద్దలు ఆవిధంగా మాట్లాడడం తప్పు. గౌరవ సభ్యులు ఫరీదుద్దీన్ గారు గతం గురించి మరిచిపోయి మాట్లాడుతున్నారు. ముస్లింలకు నాలుగు రిజర్వేషన్ తెచ్చింది కాంగ్రెస్ పార్టీ. కాంగ్రెస్ పార్టీ ఆనాడు ఫీజు రీయింబర్స్ మెంటు,

రిజర్వేషన్ కల్పించడం వల్ల ఎంతో మంది పేద పిల్లలు డాక్టర్స్, లాయర్స్, ఇంజనీర్స్, ప్రొఫెసర్స్, సాఫ్ట్వేర్ ఇంజనీర్స్ అయ్యారు. మా రాజేశ్వరన్న ఏ ఎండకు ఆ గొడుగు వడతారు. కాంగ్రెస్ పార్టీలో ఉండి అన్నీ అనుభవించి, గతంలో పురుగుల అన్నం తిన్నామని ప్రతి సెషన్లో చెబుతున్నారు. ఇప్పుడు పురుగులు లేవా? ఇప్పుడు కూడా పురుగులున్నాయి. ఎన్నో అవకతవకలు జరుగుతున్నాయి. మా జిల్లాలో పాడైపోయిన కూరగాయలను వండుతున్నారు. మీకు కావాలంటే ఇప్పటి నుంచి ఆ పద్ధికృల్స్ కూడా తీసుకొస్తాను.

ముస్లిం మైనారిటీలకు 12శాతం రిజర్వేషన్ ఇస్తామని టీఆర్ఎస్ ఎలక్షన్ మేనిఫెస్టోలో ప్రస్తావించారు. అధికారంలోకి వచ్చిన కేసీఆర్ ప్రభుత్వం నాలుగు నెలలలోపు ముస్లింలకు 12శాతం రిజర్వేషన్ ఇస్తామని తెలిపారు. కానీ మూడు సంవత్సరాల ఆరు నెలలు గడచినా, మైనారిటీ సంక్షేమం పట్ల అసెంబ్లీలో తీర్మానం చేసినా, ఆ తర్వాత కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించి ఐదు నెలలు గడుస్తున్నా తదుపరి చర్య లేదు. జిల్లాలో మైనారిటీ ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్ ద్వారా మైనారిటీ యువకులకు స్వయం ఉపాధి బ్యాంకు రుణాలు మంజూరు చేయడం లేదు. నిజామాబాదు జిల్లాలో 140 మందికి సుమారు రూ.2.50కోట్ల సబ్సిడీ రావలసి ఉంది. సబ్సిడీ రుణాలను వెంటనే మంజూరు చేయాలని మీద్వారా మంత్రివర్గంను కోరుతున్నాను.

నిరుపేద యువకులను ఆదుకోవాలని కోరుతున్నాను. 2016-17 లో మైనారిటీ ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్ ద్వారా ఎక్కువ కోటా కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. మైనారిటీలకు కేటాయించిన ఉర్దూ ఉపాధ్యాయ పోస్టులకు ప్రత్యేకంగా ఉర్దూ డియస్సీ నిర్వహించి మైనారిటీ నిరుద్యోగులకు ఉద్యోగాలు కల్పించాలని, వారిని ఆదుకోవాలని కోరుతున్నాను.

జిల్లాల్లో ఉర్దూ మీడియం పాఠశాలల్లో మౌలిక సదుపాయాలు లేవు. తప్పకుండా మౌలిక సదుపాయాలు కల్పించాలి. మదరసాలలో కూడా మౌలిక సదుపాయాలు కల్పించాలని కోరుతున్నాను. కొన్ని చోట్ల టీచర్ల కొరత ఉంది, టీచర్ల పోస్టులను భర్తీ చేయాలని కోరుతున్నాను. టాయిలెట్స్ సమస్య కొన్ని చోట్ల ఉంది, ఆ సమస్యను పరిష్కారం చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టిన డబుల్ బెడ్రూం ఇళ్లలో మైనారిటీలకు 12శాతం కోటా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. వక్స్ బోర్డుకి సంబంధించిన ఆస్తులు జిల్లాల్లో ఎక్కువగా ఉన్నాయి కాబట్టి వాటి రక్షణ కొరకు రెవెన్యూ

అధికారులు, వక్స్ బోర్డు అధికారులతో సంయుక్తంగా సర్వే చేయించి, వక్స్ బోర్డు ఆస్తులను కాపాడాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

షాదీ ముబారక్ స్కీము మంచిదే, ఇస్తున్నారు. కానీ పెళ్లికి ముందు ఆ డబ్బులు ఇస్తే వాళ్ళకు ఉపయోగపడుతుంది. పెళ్లయిన తర్వాత ఆరు నెలలకు ఇస్తున్నారు. తొందరగా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. మైనారిటీస్కి అన్నీ ఇస్తున్నామని చెబుతున్నారు. ఎంప్లాయిమెంటు కోసం ఎంతో మంది అప్లికేషన్స్ పెట్టుకొని ఉన్నారు. ఇంత వరకు ఉద్యోగాలు లేవు. వారికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

**శ్రీ పొంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి:-** అధ్యక్షా, మైనారిటీ వెల్ఫేర్ పై మాట్లాడడానికి అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు. ఈ ప్రభుత్వం చేస్తున్న అన్ని మంచి కార్యక్రమాలకు స్వాగతం, అభినందనలు. 2006లో యుపీఏ ప్రభుత్వం 15 పాయింట్ మైనారిటీ వెల్ఫేర్ ప్రోగ్రామును ప్రవేశపెట్టింది. ఇప్పుడు అది ప్రధానమంత్రి 15 పాయింట్ మైనారిటీ వెల్ఫేర్ ప్రోగ్రాముగా మార్చబడింది. ఇంతకు ముందు గౌరవ సభ్యులు రామచంద్రరావు గారు మాట్లాడుతూ, మత ప్రాతిపదికన రిజర్వేషన్స్ అపోజ్ చేస్తున్నామన్నారు. ఏ రిజర్వేషన్ అయినా socially, economically backwardness మీదే ఇస్తారు. ఆ దృష్టితో చూడవలసిందిగా కోరుతున్నాను. సుప్రీంకోర్టులో ఉన్నా, వాళ్లు కేంద్రంలో అధికారంలో ఉన్నారు కాబట్టి, దాన్ని ఏరకంగా మెటీరియలైజ్ చేయాలో అందరితో కలిసిరండి. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ సభలో చెప్పారు, ఇక్కడ కూడా చెప్పారు. మంచిదే, దాన్ని స్వాగతిస్తున్నాం. నాలుగు శాతం రిజర్వేషన్ మేము ఎలా సాధించగలిగామో, అదే విధంగా 12శాతం తేవడానికి అందరమూ కలిసి ప్రయత్నం చేద్దామని ఈ సందర్భంగా చెబుతున్నాను.

బైఫర్ కేషన్ యాక్ట్, 10వ షెడ్యూల్ ప్రకారం, ప్రక్క రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్ కొన్ని వివాదాలు సృష్టించి, వక్స్ బోర్డుకి సంబంధించిన ఫైల్స్ డైవర్ట్ చేసి, వేలాది ఎకరాలకు సంబంధించిన ఫైల్స్ పోయిన నేపథ్యం ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ అధికారులు తీసుకపోయిన ఫైల్స్ ఎన్ని, ఆ ఫిగర్ ఏదైనా మీదగ్గర ఉందా? ఒక్కప్పుడు 87వేల ఎకరాలుంటే ఇప్పుడు 20వేల ఎకరాలు మిగిలింది. దీని గురించి నలీంగారు ఇంతకు ముందు చెప్పారు. వక్స్ బోర్డు ఆస్తులకు సంబంధించిన ఆరోపణల మీద సిబిసిఐ ఎంక్వైరీకి ఈ ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉందా? ఈ సభలో అందరి అభిప్రాయం అదే కాబట్టి ఆ

جناب محمد محمودی (Janab Md.Mahmood Ali): صاحب! بھائی! پر بحث رہی خاص طور پر ہمارے اہل اوپنی شیعہ صاحب! فاروق صاحب، سلیم صاحب! رام چندرارائو صاحب، سید امین الحسن حفصی صاحب، عمری نیواس ریڈی صاحب! راجیشور صاحب! محمد فرید الدین صاحب! ایم ایس۔ پر بھیا کر صاحب! عمری نیواس ریڈی صاحب! اور سدا کر ریڈی صاحب! ان سب حضرات کی رائے ایک ہی ہے۔ بات چیت کافی اچھی رہی خوشی کی بات بھی ہے کہ ہر پارٹی کے لوگ ماننا بیڑی کی ترقی چاہتے ہیں۔ تلنگانہ گنگا کی تہذیب کا گہوارہ ہے۔ یہاں پر آج سے نہیں بلکہ آجھ سو سال قدیم سے یعنی کانٹینا! قطب شاہی اور آصف جاہی میں یہ روایت رہی ہے اور آج کا دور تلنگانہ کا ہے اندھرائی دور کا خاتمہ ہوا جس کی وجہ سے آج بھر سے پرانی شان ہمارے تلنگانہ میں واپس آتی نظر آ رہی ہے۔ یہ ہمارے حقے لوگ یہاں بیٹھے ہیں یہ ہمارے ہی بھائی ہیں۔ غلطی کرنے والے زیادہ تو دوسرے لوگ تھے جو ہم پر راج کر رہے تھے۔ اس طرح بہت سی چیزوں پر یہاں بات ہوئی خاص طور پر ریزرویشن کے مسئلہ پر اس مسئلہ پر ہم کوئی Serious ہے۔ سدا کر ریڈی صاحب نے جو کہا، 4% ہم اس کا welcome کرتے ہیں۔ آج بہت سارے نیچے ایم بی بی ایس اور انجینئرنگ کر رہے ہیں۔ ہر پارٹی میں کچھ اچھا ہوتا ہے مگر تلنگانہ بننے کے بعد کئی اچھے اسکیمس آئے ہیں، اس پر ہم ہمارے سی ایم صاحب کا بہت شکریہ ادا کرتے ہیں۔ ہر ریزرویشن کا مسئلہ کانگریس کے دور میں بھی صرف 5% declare کئے تھے، جب 5% نہیں دے سکے۔ ہمارے حفصی صاحب اس کو بہت تفصیل سے بتاتے ہیں اور ہر ریزرویشن کے بارے میں واقعی وہ موقع معلومات رکھتے ہیں۔ انہوں نے نہ صرف تفصیل سے بات رکھی بلکہ پچاس سال اور اس سے پہلے سے یہ واقعات بھی بتائے اور ریزرویشن اس سے پہلے راجندرارائو صاحب کو بھی بتائے تھے کہ مسلمانوں کو نہیں دے رہے ہیں یہ کچھ طہقبات کو دیا جا رہا ہے۔ ہائر اسٹیٹ میں اس کا اپنا ایک شرح تناسب ہوتا ہے۔ کچھ طہقبات اور فارورڈ کلاس کے بارے میں سی ایم صاحب نے اسی کنسل میں بتایا تھا کہ ہماری ریاست میں 91% کچھ طہقبات رہتے ہیں تو ایسی صورت میں ہمارا حق بھی زیادہ ہے۔ یہ بات ہم ضرور روزیرا عظیم صاحب کو ثابت کریں گے ضرورت پڑی تو پارلیمنٹ میں بھی ثابت کریں گے اور بھی ضرورت محسوس کی گئی تو پیم کوٹ کو جا کر وہاں بھی اس کو ثابت کریں گے۔ ہمارے حفصی صاحب نے بہت کچھ بتایا ہے۔ جب 50% سے زیادہ نہیں دے سکتے تو پھر قتل ماؤں 69% کیسے دیا جا رہا ہے۔ سی ایم صاحب آج نہیں ہزار بار کنسل اسمبلی کے اندر اور اس کے باہر کئی ہنگاموں میں یہ بات کہے چکے ہیں کہ قتل ماؤں کے طرز پر ہم یہاں ریزرویشن حاصل کریں گے اور اس کنسل میں پاس کرنا یہ بھی بہت بڑی بات تھی۔ چونکہ سی ایم صاحب نے جو وعدہ کیا اس کو پورا کرنا ہے۔ خاص طور پر تیلیٹوں کے تعلق سے جس میں عیسائی، سکھ، بدھت، جین اور مسلم شامل ہیں مگر ان میں زیادہ تر پسماندہ مسلمان ہیں۔ یہاں پر زیادہ تر اندھرائی کے حکمرانوں کا اقتدار رہا جنہوں نے انہیں پری طرح سے نظر انداز کر رکھا تھا یہی وجہ ہے کہ تیلیٹیں بہت زیادہ پسماندگی کا شکار ہوئے۔ آج ان کیلئے ریزرویشن کا اپنا بہت ضروری ہے۔ سی ایم صاحب نے

بات ہے ان کو بھی ماضی طور پر لیا جا رہا ہے۔ یہ رہائشی اسکولس کھلنا اور اس کا کام کرنا یہ بہت بڑی بات ہے۔ ہندوستان میں ہی نہیں بلکہ آپ دنیا میں بھی دیکھیں گے اور اگر Google میں چیک کریں گے، دو سال کے اندر Residential Schools 204 ایسا کام کسی نے نہیں کیا۔ یہ بہت خوشی کی بات ہے۔ اس کے لیے ہم سب مل کر سی ایم صاحب کا welcome کرنا چاہئے۔ میں یہ سمجھتا ہوں کہ کسی بھی دور میں ایسا کام نہیں ہوا تھا، جو آج ریاست تلنگانہ بننے کے بعد ہو رہا ہے۔ ان 204 Residential Schools میں تقریباً 48,600 بچے پڑھ رہے ہیں، اور سات، آٹھ ہزار بچے کالجوں میں پڑھ رہے ہیں۔ جملہ 27,000 بچے اسکولوں میں تعلیم حاصل کر رہے ہیں۔ خاص طور پر وقف بورڈ کی بات سامنے آئی ہے، یہ ایک بڑا سنگین مسئلہ ہے، اس پر جتنا بھی ہم سوچیں کم ہے۔ اعداد و شمار کے لحاظ سے بورڈ کے پاس 77 ہزار ایکڑ زمین ہے لیکن زمین کا کہیں اتنا ہے، کہ اس کا کوئی پتہ ہے۔ بہت سے لوگ اس پر قبضہ کر چکے ہیں۔ سی ایم صاحب نے دو دن پہلے اس پر فکرمند ہو کر تین گھنٹے تک میٹنگ لیے اور جب وقف عہدیداروں کو طلب کر کے معلومات حاصل کئے جارہے تھے جواب تک دینے کے موقف میں نہیں تھے۔ اس پر سی ایم صاحب نے کافی مایوسی ظاہر کی اور کہا کہ حکومت کو بورڈ کو 53 Crore روپے گرانٹ سالانہ دیتی ہے مگر بورڈ کا جائیدادوں سے ٹمڈ کی تنخواہ بھی اصول نہیں پوری ہیں جبکہ تنخواہوں کا سالانہ بوجھ Rs. 10 crores ہے اور اس کی آمدنی Rs. 7 crores ہے۔ یہاں پر اٹھا حکومت کو یہ رقم دینا پڑ رہا ہے۔ "انشاء اللہ" اس کا قلمدان سی ایم صاحب کے پاس ہے اور اس پر وہ بہت سخت نظر رکھے ہوئے ہیں، اس کو سدھارنے کی کوشش بھی جاری ہے۔

مانٹری فیمنس کا رپورٹیشن کے دن کا مسئلہ تھا۔ جیسا کہ بشیر صاحب نے دن اور Fees Reimbursement کے تعلق سے بات کی، بشور میں لوئس کے لئے درخواست آئے تھے 1.56 Lakh تھے۔ اس میں سے پندرہ سے سولہ ہزار کو تفرض دیا گیا۔ سی ایم صاحب اسمبلی میں اس کا واضح تہیج بھی دیا۔ بعض درخواستیں ایک لاکھ دو لاکھ اور 3 Lakh روپیوں کے ہیں۔ کس ضلع سے کتنے درخواستیں آئیں ہیں اس کو ضلع واری کریں گے۔ ایسا نہیں کہ مسلمان صرف حیدرآباد میں ہیں، تلنگانہ کے ہر علاقہ میں مسلمان ہیں۔ اس حساب سے تقسیم کرینگے کیوں کہ نمونہ یہ ہو رہا ہے کہ دینک والے مسلمانوں کو لون ہی نہیں دیتے، اس لیے نہیں دیتے کہ ان سے بازو دانگی مشکل ہے۔ کوئی کہتے ہیں کی ضمانت لا کر رکھا، اس طریقہ کے واقعات ہوئے ہیں اور یہ لوگ زیورچ کر دیک میں قلم جمع کرے اور لون کا انتظار کر رہے ہیں۔ اس لیے سی ایم صاحب نے کہا کہ یہ سہیڈی لون ہم 100% دینے کی کوشش کریں گے اور ان کے پاس 5,000 روپے کی رقم جمع کرنا چاہتے ہیں تو ٹھیک ہے ان کی مرضی ہے اور اگر کچھ بھی نہیں ہے تب بھی ان کو 100% انشاء اللہ اس سال مارچ سے پہلے دیں گے۔ اب اس مرتبہ شانہ 20 crore روپے ہیں۔ ایک بہت اہم بات یہ تھی کہ سی ایم صاحب نے آج مکمل طریقہ سے یہ

اس کو اسمبلی میں پاس کرنے کے بعد وزیراعظم سے بھی اس معاملے پر بات کی ہے کہ دیتے یا ناکارہ کر دیتے۔ ہم سپریم کورٹ میں تھل، ڈو کی کی طرح رپورٹرز روشن چاہتے ہیں، ہم یہ چاہتے ہیں ہمارے اپوزیشن بھائیوں سے کہ وہ بھی اس میں شامل ہوں۔ ہم سب مل کر کام کریں گے اور ضرورت پڑنے پر آپ لوگ بھی ملے، سی ایم صاحب بھی چلیں گے، کل جماعتی وفد سی ایم صاحب سے ملیں گے۔ ہمارے نیا اسٹیٹ بننے کے شرح آبادی کا اگر جائزہ لیں تو یہ چٹا ہے کہ مسلمان سب سے زیادہ پسماندہ ہو چکے ہیں اس لئے انہیں رپورٹیشن کی ضرورت ہے۔ انشاء اللہ انہیں امید ہے کہ اس میں کامیابی ملے گی۔ اس لیے میں یہ بتانا چاہتا ہوں کہ 1969ء میں بھی تلنگانہ کی تحریک چلی وہ بہت ہی بڑی تحریک تھی۔ ہم اس وقت کم عمر تھے اور انٹر میڈیٹ میں پڑھ رہے تھے اس وقت بہت سارے لوگ بلکہ ہمارے دوست بھی اس میں شامل ہو کر کرتے تھے اور جو تھے بھی کھلیا کرتے تھے، جیل بھی جاتے تھے۔ اس زمانے میں 370 لوگ پولیس کی گولیوں میں شہید ہوئے اور 14 میں سے 11 ایم پی کو کامیاب کروایا گیا ایسی بات نہیں کہ سیاسی فائدہ نہیں ہوا ابتدا اس وقت تلنگانہ نہیں بن سکا۔ اب پرامن تحریک چلی سبھی لوگ ساتھ تھے مگر اس کا پورا سہارا ہمارے معززی ایم صاحب کو جاتا ہے۔ اس زمانے میں بہت سے لوگ یہ بات کرتے تھے کہ تلنگانہ نہیں بنے گا، لیکن آج جن چکا ہے اور میں آپ سے یہی وعدہ کر رہا ہوں یقیناً رپورٹیشن بھی ایک دن ضرور ملے گا۔ آپ اور ہم سب مل کر اس کے لیے کوشش کریں گے۔ ہمارے سی ایم صاحب جو کہتے ہیں وہ دل سے کہتے ہیں، ایسے ہی نہیں کہتے کہ یہ کریں گے، وہ کریں گے ایسی بات نہیں کرتے۔ سی ایم صاحب کا کہنا ہے کہ اگر کچھ کرنا ہے تو بالکل سنجیدگی سے کرو۔ ہمیں یقیناً یہ امید ہے اللہ تعالیٰ سے، کہ ہمیں اس میں ضرور کامیابی ملے گی اور ہمارے سی ایم صاحب کا مقصد ہے کہ پسماندگی کا شکار طبقات کی مدد کی جائے۔ آج یقیناً اسمبلی میں ہمارے رام چندرا ریڈی صاحب نے بھی بہت اچھی بات کہی مسلمانوں کے بارے میں۔ بہت خوشی کی بات ہے۔ ہم سب انسان ہیں ایک دوسرے سے محبت کریں گے اور ایک دوسرے کی ترقی میں ہاتھ بڑھا دیں گے۔ ضرور ہمارا جوتنگانہ ہے اور اس کے ساتھ ہی ساتھ سی ایم صاحب کا جو پسنا ہے نہر اتنگانہ بنانے کا اس میں جب تک ہر کوئی کی ترقی نہیں ہوتی اس وقت تک یہ نہر اتنگانہ نہیں بن سکتا۔ ہم کو فخر ہے کہ ہندوستان ایک ایسا گلدستہ ہے، جہاں ہر قسم ہر خوشبو اور ہر رنگ ملتا ہے۔ اگر ہم سب ایک گلدستہ کی طرح مل کر رہیں گے تو ضرور ہمارے مسائل حل ہونگے اور ہم ترقی بھی کر سکیں گے۔ اس طرح Christian Bhavan کی بات ہے، اس کو جگہ allot کر چکے ہیں اور Sikh Bhavan کے لئے بھی تین دن پہلے 3 ایکڑ زمین گرومانک صاحب کے خنم دن پر allot کر چکے ہیں۔ یہ اقلیتوں کے اندر جتنے بھی لوگ آتے ہیں ان میں کچھ عیسائی بدھست یہ سب ہیں۔ سی ایم صاحب آج ایک بات بتائے ہیں کہ جتنے مانڈیڑ کی اسکیمیں ہیں اس میں سب کا برابر حق رہے گا نہ برابر بھی فرق نہیں رہے گا اور یہ 100% ان کو دیا جائے گا۔ رہائشی اسکولس بے شک یہ بہت ہی اچھی اسکیم ہے اور میں آپ کا بھی شکریہ ادا کرتا ہوں کہ آپ اس welcome کر رہے ہیں۔ اساتذہ کی

کیا گیا، یہ بہت بڑی بات ہے۔ ہمیشہ سے 23 کیونٹریز بہت کچھڑے ہوئے ہیں۔ ان میں زیادہ تر مٹاڑ SC/STs and Minority میں ان کو برصغیر میں ان کا حق دیا جائے گا۔ اس کا آج ہی اہم صاحب نے اعلان بھی کیا۔ اس میں عیسائی، جڑواں، بھی لوگ ہوں گے، جب کوئی بھی اسکیم لائی جائے گی ان سب کو اس میں شامل کیا جائے گا۔ جس طرح سے SC/STs کے اسکیمس ہیں۔ جی ہاؤز کے دائیں طرف جو بلڈنگ ہے اس کی بات سامنے آئی ہے۔ اس کے لیے ہم آپس میں ایک دوسرے پر تنقید نہیں کرنا چاہئے۔ جو بھی ترقی ہوتی ہے وہ سب پارٹیوں میں ایک لیڈر رہتے۔ کبھی پارٹیوں کو اس میں ہاتھ بٹانا چاہئے۔ یہ نہ صرف Ruling Party بلکہ Opposition Party کی بات نہیں ہے۔ ہمیں آپس میں ایک دوسرے کا احترام کرنا چاہئے۔ جی ہاؤز کے دائیں طرف جو بلڈنگ ہے اس کو کرلیہ پر نہیں دیا جائے گا یہ فیصلہ ہوا ہے۔ اس میں مانگاری فنانس کارپوریشن کی بلڈنگ ہے اور دوسرے کئی دفاتر ہے۔ اس میں 1.4 Lakh Sq.ft. تعمیراتی علاقہ ہے۔ لو تقریباً 50,000 Sq.ft. پارکنگ کی جگہ ہے۔ وہ بلڈنگ کو صرف مانگاری فنانس اور Skill Development کے لئے جو بھی Training Classes ہوں گے، وہ اس کے استعمال کے لئے ہیں۔ C.M. Overseas Scheme بہت اچھی اسکیم ہے۔ بہت اچھا کام ہو، غریب لوگ زندگی میں یہ سوچ بھی نہیں سکتے تھے کہ ان کے بچے امریکہ دوسرے بیرونی ممالک کو جائیں گے۔ ہمارے آفسر بھی جوتے ہیں IAS آفسران وہ یہ جانتے ہیں کہ خزانہ میں جوڑے پیسے پٹا چاہئے۔ لوگوں نے کہا کہ صاحب آپ سودی 100% return دینے کے لئے ہوں، دیتے لیکن interest لگائیں کہیں کہ بعد میں واپس کریں گے۔ سی ایم صاحب اس وقت ایک جملہ کے ہمارے بچے اگر جارہے ہیں دوسرے ملک پڑھنے کے لئے، وغیرہ ہیں۔ اگر ہم ان کو پیسے واپس کرنے کی بات کریں گے تو یہ صرف مانے کی طرف توجہ دیں گے تعلیم کی طرف اپنی توجہ نہیں دیں گے۔ ان کے ماں باپ غریب ہیں وہ یہاں سے نوٹن کرتے رہیں گے کہ بیٹے پیسے جمع کر کے رکھیں گے۔ اس طرح سی ایم صاحب نے کہا کہ میں اپنے بچوں کو پڑھایا ہوں چاہے کویتا ہو یا کے ٹی آس اس طرح میں غریب بچوں کو بھی پڑھانا چاہتا ہوں۔ ان سے Non-refundable پہلے دن لا کھ روپے منظور کیئے تھے وہ دو سال تک چلے اس کے بعد بہت جگہ سے نمائندگی کی گئی کہ 10 Lakh روپے مانگنا ہیں۔ سی ایم صاحب نے اس کو 20 Rs. Lakh کیا، اور اب یہ رقم کافی ہے۔ اس کے ساتھ ساتھ بہت سختی سے ہدایت دیئے ہیں۔ ہمارے بچے اسٹیٹ میں نہیں ہیں وہ بیرون ملک میں تعلیم حاصل کر رہے ہیں۔ اس کے لیے دس دن نہیں بلکہ ایک دن بھی دیر نہیں ہونی چاہئے۔ اسی طریقہ سے اس کو Green Channel میں لاتے ہوئے advance ان کو پیسے وقت پر روانہ کریں۔ پہلے اس میں کوتاہی دینی ہوگی لیکن آئندہ ایسا نہیں ہونا چاہئے۔ آج ایک خاص بات کا فیصلہ لیا گیا کوشش ہے کہ آمدنی پہلے دوا کھ روپے Urban میں تھی اور دیر دھ لا کھ روپے Rural میں تھی۔ پھر سی ایم صاحب نے 5 Lakh Rs. کے ٹیکس منظور کیئے اور 5 Lakh تک apply کر سکتے ہیں۔ کیوں کہ بعض لوگ 30,000 سے 40,000 روپے تنخواہ کے حامل ہیں لیکن آج تو بچے ہی نہیں ہیں، اگر 40,000 روپے دیکھیں گے تو 5.2 Rs. Lakhs ہوتے ہیں، وہ آدنی اس میں بھی اہل نہیں رہتا تو گویا کوئی آدنی اگر پڑھا نا چاہتا ہے چاہے وہ کوئی فخر میں کم دھج کا ہو یا کام کرنے والا آدنی ہو، اس کو 1.5 Lakh 2 Lakh تو اس کو 5 Lakh تک کی

5.00

5.00

دھلائی گئی۔ اس سے بھی کافی لوگوں کو فائدہ ہو اور جو بھی درخواست دیں گے اس کی آمدنی پر نظر پانی کی گئی۔ آئندہ اس سال سے اس میں اضافہ کیا جائے گا۔ شادی مبارک کے تعلق سے میں سب ممبرس کا شکریہ ادا کرتا ہوں کہ انہوں نے اس کو خوش آمدید کہے ہیں۔ آئندہ میں سب لوگوں نے شادی مبارک اسکیم غیر مقدم کر رہے ہیں۔ ایک وقت سی ایم صاحب سروے کرائے تھے۔ تھکانہ بننے کے ساتھ ہی سروے میں یہ رپورٹ سے پتہ چلا کہ 35 سال کے کئی نوجوان ہمیں بغیر شادی شدہ ہیں اس کی ایک فہرست بنائی گئی۔ سی ایم صاحب نے دیکھا کہ ہزاروں کی تعداد میں لڑکیاں، بڑوں کی جن میں مسلم SC, ST اور BC کمیونٹی کے ہیں، بنیادی تعلیمی ہیں۔ سی ایم صاحب نے ان سے کہا کہ کیوں شادی نہیں کر رہے ہیں۔ ٹیکس کمرے کی ہدایت دی۔ پھر اس کے بعد یہ پتہ چلا کہ بیویوں کی مجبوری ہے جس کی وجہ سے شادی نہیں کر سکتے۔ سی ایم صاحب نے اس وقت 51,000 روپے کی آمد دوا کا اعلان کیا پھر بعد میں گرانے کی اضافہ کی وجہ اس کو 75,116 روپے کیا گیا لیکن شادی میں پیسے آنے میں تاخیر ہو رہی ہے جیسا کہ میڈم نے اور بھی ہمارے بھائیوں نے کہا۔ تو اس کے لیے سی ایم صاحب نے اس کو بروقت دینے کی سختی سے ہدایت دی کیوں کہ تاخیر کی وجہ سے مقررہ وقت پر رقم جانی نہیں ہوتی۔ آخر غریب آٹھ دن پہلے رقم دوا کے بعد درخواست دیتے ہیں اس کی enquiry ہونے تک شادی کی تاریخ سامنے آجاتی ہے۔ اگر اگر وہ پیسے پہلے رقم چھاپیں گے تو ایسی شکایات کا زالہ ہو جائے گا۔ اس سلسلہ میں ہمیں نے کچھ لوگوں سے بات چیت کی تو انہوں نے کہا کہ ہم غریب ہیں وہ پیسے پہلے رقم شائع کر کے کب تقسیم کریں؟ کیوں کہ ہم قوت صرف سو سے دیر سو لوگوں کی کو دیتے ہیں اور رقم دو دن میں تقسیم کر دیتے ہیں۔ Birth Certificate کی بات کی جارہی ہے کہ اس میں بہت سی مشکلات کا سامنا کرنا پڑ رہا ہے ج بعض گھر میں بعض دوا خانے میں پیدا ہوتے ہیں۔ Birth Certificate کے نہ ہونے سے شادی مبارک میں دیر ہو رہی ہے۔ اس کے لیے سی ایم صاحب نے اس اسکیم سے استفادہ کیلئے دوا کارڈ ڈیوڑائی ڈی Driving License یا پھر اسی طرح کا دوسرا کوئی ثبوت دیں تو انہیں شادی مبارک کی رقم جاری کی جائے گی۔ اردو کے بارے میں ہمارے رام چندر راء صاحب نے بتایا کہ میڈم بھی بتائے، بشیر بھائی بھی بتائے ہیں۔ اردو تھکانہ میں تھکانہ کی طرح ہے۔ ویسے بھی لوگ اردو میں بات کرتے ہیں۔ آج ہماری کونسل میں چالیس کے چالیس ممبرس اردو میں بات کرتے ہیں۔ پڑوسی ریاست آنڈھرا پردیش کی اسمبلی اور کونسل میں اتنے وقت میں وہاں پر ایک منٹ بھی اردو میں بات نہیں ہوتی ہے۔ تھکانہ اسٹیٹ حیدر آباد میں اردو پیدا ہوتی، دہلی میں عروج پائی اور کھنوں میں جوان ہوتی۔ بے شک اردو کے لیے سی ایم صاحب نے آج بہت سے اعلانات کیئے جن میں ایک یہ بھی ہے کہ اردو ریاست کی دوسری سرکاری زبان کہلانے کی۔ اس کے بعد اردو کے لیے 900 پوسٹس کا اعلان کیا گیا۔ رام چندر راء صاحب اور ہمارے سدا کر صاحب نے بھی کہا کہ نو سو پوسٹس اردو کے لیے یہ اعلان ہوا ہے۔ 4% ریزرویشن ہے جس میں 350 posts آتے ہیں اور جو باقی ہیں ان کو priority دینے کے لئے کہا گیا ہے۔ اور ایک خاص بات یہ ہے کہ اسمبلی اور کونسل میں کوئی پرمینٹ اردو والے نہیں ہیں۔

جھلملائی پر بہت سے شیعہ بھائی عقیدت سے جاتے ہیں اس کو بھی ترقی دی جائے گی۔ سی ایم صاحب 5 کروڑ روپے کے صوفے  
ابیر میں رابطہ کی تعمیر کا ارادہ رکھتے ہیں۔ اسمبلی سیشن کے بعد ایک فنڈنگ کر گورنمنٹ سے جو زمین مل رہی ہے اگر وہ پسند ہے تو پھر ٹھیک  
ہے، ورنہ ذاتی زمین خرید کر تعمیر شروع کی جائیگی۔ ST/SC woman کا بھی کالج کھولنے کے احکامات جاری کیے ہیں اور کڈیم  
سری جی صاحب کو اس کی ذمہ داری دی گئی ہے اور اس طرح خواتین بھی ترقی کر رہے ہیں۔ آئندہ موزونین کو پہلے 1000 روپے دیتے  
تھے اب اس کو 1,500 کیے گئے۔ اس سے کافی لوگوں فائدہ اٹھا رہے ہیں۔ سی ایم صاحب نے یہ اعلان کیا کہ اور جن لوگوں کو بھی نہیں مل  
رہا ہے وہ بھی درخواست دیں ان کو بھی دیا جائے گا۔ 1000 سے 1,500 سو ہو گئے۔ ابھی ہماری آمدنی بڑھنے دیجئے اگر بڑھ گئی تو اس  
میں مزید اضافہ کریں گے۔ اس سال سے پندرہ سو روپے ملیں گے۔ انیس افر باء (قیمت خانہ) کیلئے تقریباً 4,000 گزے زیادہ زمین  
دیئے ہیں اور ابھی 500 گز زمین خالی ہے۔ اس کا بھی انشاء اللہ مطالبہ کر رہے ہیں، حج مکئی وہ بھی Ratio بتا رہا ہوں کہ متحدہ آندھ  
اپریش حکومت میں ہمارے لیڈر موجود تھے۔ آندھرا تلنگانہ ماکر بھی 1 crore ملے ہیں تو بھی 1.5 crore کا بجٹ ملا ہے۔ اب  
اس سال Rs. 3 crore ملے ہیں حایوں کے اچھے انتظامات کرنے کے لیے۔ اور اس کے ساتھ ساتھ کسی آرکٹ یہ بہت اہم ہے  
جب لوگ لڑکیاں ہونے کے بعد پریشان ہوا کرتے تھے یہ ہماری کھلی حکومت ہے جو پیدائش سے لے کر بڑا ہونے تک اور ضعیف ہو  
نے تک مدد کر رہی ہے۔ کے سی آر کٹ سے ان لوگوں کو سات مہینے میں 4,000 روپے دیئے جارہے ہیں اور ڈیلیوری کے بعد  
4,000 روپے دیئے جارہے ہیں اور جب لڑکی پیدا ہوئی تو 1000 روپے دیئے جارہے ہیں اور ساتھ میں تقریباً 3,000 روپے کی  
کے سی آر کٹ دے رہے ہیں۔ جولوگ پچھلے پورا لکڑیوں میں بچوں کو لے کر جاتے تھے آج انہیں جاسنس اینڈ جاسنس کمپنی کے کٹ  
اور چھروان کے ساتھ گھر بھیجا جا رہا ہے۔ اس کا ہر جگہ بہت اچھا وکلم کیا جا رہا ہے۔ میں جتنے یہ اسکیمس بتا رہا ہوں وہ سب نئے اسکیمس  
ہیں اور اگر آپ چاہے تو میں پرانے اسکیمس کی تفصیلات بتا سکتا ہوں، واقعہ بہت سے آرپیشل معاملات میں بھی سی ایم صاحب کی بہت  
تعریف کی گئی ہے۔ سی ایم صاحب جو بھی وعدہ کرتے ہیں اس میں ضرور کامیابی حاصل کرتے ہیں۔ ایک شعر ہے جسے میں آپ کے سامنے  
عرض کرنا چاہوں گا۔

"خودی کوکر بلند اتنا کہ ہر تقدیر سے پہلے"

خدا خود بندے سے پوچھے کہ تیری رضا کیا ہے"

یہ شعر ہمیشہ سی ایم صاحب کہا کرتے ہیں اور تلنگانہ کے لیے بھی استعمال کیا کرتے تھے۔ جب بھی انصاف کی جنگ ہوتی ہے اس میں بے  
شبک اللہ تعالیٰ کا ساتھ ہوتا ہے۔ اس جنگ میں ہم کو ضرور کامیابی ملے گی لیکن اس کے لئے سب کا ساتھ ہونا چاہئے۔ اور میں یہاں سب

نہ سکرٹریٹ میں سی ایم صاحب کے پاس نہ منسٹر کے پاس اور نہ ہی چیف سکرٹری کے پاس ہے۔ اگر کوئی غریب چیف منسٹر کو خط لکھ کر  
پوسٹ کرتا ہے تو وہ خط کچرے کے ڈبے میں ڈال دیا جاتا ہے۔ اس کو پڑھنے کے لئے وہاں کسی اردو دان کا ہونا ضروری ہے۔ ایک مرتبہ  
کا واقعہ Begum Bazar Police Station کا ہے ایک جاپانی لڑکی یہاں پرانے شہر میں اردو پڑھنے کے لیے آئی تھی۔ اس کا  
accident ہوا پولیس اسٹیشن میں اس کی اردو میں شکایت درج کی اور یہ واقعہ اخبار میں بھی آیا تھا پولیس والوں کو اردو والے کو ڈھونڈ کر  
درخواست پڑھنے کے لئے چار گھنٹے لگے۔ سی ایم صاحب نے آج فیصلہ کیا اور اس میں 60 پولیس افسران کیے ہیں۔ شہر صاحب آپ کو  
بھی ایک اردو مترجم مل رہا ہے۔ اسی طرح جیر میں صاحب اینکیر صاحب پورے 17 منسٹرس کو بھی ایک ایک اردو مترجم فراہم کیا جا رہا ہے۔  
علاوہ ازیں ہر ضلع کلکٹر کے لئے ایک ایک اردو دان کا پائٹنٹ کیا جا رہا ہے۔ جی آئے ڈی میں پہلے اردو اخبارات کے تراشوں کو ترجمہ کر  
کے حکومت کو اس سے باخبر کیا جاتا تھا۔ اس کام کیلئے ان کو بھی چار مترجم دیئے جارہے ہیں۔ اس طرح اگر اردو کو مقام ملا ہے تو تلنگانہ بننے  
کے بعد ہی ملا۔ ان سب کو اردو ایڈیٹری کے توسط سے 60 دن کے اندر تقریرات عمل میں لائے جائیں گے۔ اردو میڈیم کے اسکولس و ڈگری  
کالج بھی تھے ان سب کو سی ایم صاحب نے گورنمنٹ کے کنٹرول میں لینے کا اعلان کیا کہ طلبہ کے ترک تعلیم کو روکا جائے ان کو معیاری  
تعلیم ملے گی۔ جتنے امتحانات ہیں وہ انگریزی میں ہوا کرتے تھے لیکن اب اردو میں بھی ہوں گے۔ ہر ڈپارٹمنٹ کے تحت امتحانات ہوتے  
ہیں اس کے لئے خاص طور پر اردو میں بھی Neet Exam کے لیے وزیراعظم کو خط تحریر کیا گیا تھا جس کی منظوری مل گئی ہے۔ اور  
اب اردو زبان میں بھی Neet Exam کھٹے کا موٹی ملے گا۔ اس وقت کی آر ٹی سی اور دوسرے ڈپارٹمنٹس کے نئے مقررات ہو رہے  
ہیں۔ اس میں پچھ سوالات اردو میں بھی ملیں گے اور اس کے جوابات اردو میں لکھنے کی اجازت ہوگی۔ سی ایم صاحب چاہتے ہیں کہ اردو  
زبان قائم اور ترقی کرے۔ جامعہ نظامیہ یہ ایک بہت قدیم یونیورسٹی ہے۔ عثمانیہ یونیورسٹی سے پہلے اگر کوئی یونیورسٹی تھی تو وہ جامعہ نظامیہ  
تھی جہاں پر محبوب علی پاشا 6th & 7th Nizam نے بھی تعلیم پائی۔ وہاں پر پہلے جنہوں نے عالم فاضل کی ڈگری حاصل کی تھی ان کے  
بھی داخلے کے احکامات جاری کیے گئے ہیں ان کی ڈگریوں کو اس کی اہمیت کے لحاظ سے قابل قبول بنایا جائے گا۔ ان مسلمہ ڈگریز سے  
امیدوار آگے کی تعلیم کا حق دار ہوگا۔ یہ بھی بہت بڑی بات ہے کہ جولوگ ایسے مدرسوں میں پڑھتے ہیں وہاں پر بھی انگریزی اور تلگو زبان  
بھی پڑھائی جا رہی ہے اور ان کی جو ڈگری آتی ہے اس کو انٹر میڈیٹ و ڈگری کے معائنات دہیا جائیگا۔ اردو کو Official دوسری زبان بنا  
دیا گیا ہے۔ ہر ڈپارٹمنٹ میں اردو درخواست قبول کی جائے گی۔ سی ایم صاحب نے درگاہ مبارک الدین کی ترقی کیلئے فیصلہ منظور کیا ہے۔  
کل درگاہ حضرت جگمیر پراں زیارت کیلئے جارہے ہیں وہاں پر بھی سو کروڑ روپے کی تخمیناتی لاگت والا کام بہت بڑا ہوا ہے۔

جناب محمد علی شبیر (Janab Md. Ali Shabbir): صاحب سب سے پہلے یہ مانتا رہی میٹیر میں اتنا لمبا ڈکشن یہ ہاؤز شروع ہونا اور ابھی چھنگ رہے ہیں۔ وہاں پر اسمبلی میں سی ایم صاحب نے بہت سے وعدے کیے ہیں ابھی ڈی پی سی ایم ان باتوں کو یہاں بیاں کر رہے تھے اس کے لیے ہم نہیں مبارک دیتے ہیں۔ جو اچھا کام ہیں ہم اس کی ضرورت قریف کریں گے۔ میرے صرف تین سوال ہیں۔ پہلا سوال یہ ہے کہ جو مسلمانوں سے related یعنی مسلم ریزرویشن 12% اس کو چھ مہینے ہو چکا کونسل سے اور اسمبلی سے پاس ہو کر ابھی پروانہ منتری کے پاس ہے۔ اب ہمیں کسٹل کلیر جواب چاہئے۔ کیا یہ اُنے والے اسٹیشن یا جو ابھی نومبر میں ہونے والا ہے اس کو 9th Schedule میں پارلیمنٹ میں پاس کرنا نہیں؟ دوسرا سوال اگر نہیں کروا رہے تو آپ کو پورا اختار ہے کہ یہ دو ہاؤز میں مل پاس ہو گیا ہے کل کی تاریخ سے سی آپ آرڈر دے دی جیسے 12% کا تعلیم میں Employment میں اس کو شروع کر دو۔ اور اگر کوئی ہائی کورٹ یا سپریم کورٹ جاتا ہے تو اس کو جانے دیجئے اس طریقہ سے ان دو چیزوں کے بارے میں آپ نہیں clarity دیجئے۔ اس کے بعد آپ نے کہا کہ وقف بورڈ کے آفس میں ہوا لیکن یہاں پر ہمارے وقف بورڈ کے تمام لوگوں نے یہ مطالبہ کیا ہے کہ سی آئی ڈی کی enquiry کی جائے گی۔ لیکن وقف بورڈ کے چیرمین سی آئی ڈی تک بھی جا چکے۔ مگر آپ نہیں آکر یہ کہہ رہے ہیں کہ سی ایم صاحب سی اس کی کھٹی دال رہے ہیں۔ اب یہ ہاؤز confuse ہے وہاں ایک یہاں پر ایک، اس طرح نہیں اس پر clarity دیجئے کہ چیف منسٹر صاحب جو ہمارے ہیں وہ چیف سکریٹری کی کھٹی ہے یا سی آئی ڈی کر دے رہے ہیں۔ یا پھر جو بڑے جائیدادوں پر قبضہ کیے اور ایسا نہ ہو کہ دوسرے میاں پر بولے یہ بولے لیکن نتیجہ zero گا۔ تو ایسا نہیں ہوتا چاہئے۔ اس کا کوئی نتیجہ نکالیں۔ اردو ایکٹ Bifurcation ابھی تک نہیں ہوا اور یہ کب ہوگا؟ اور دوسرا آپ نے کہا کہ اردو کمیونٹس، اور لاہور یونیورسٹی سب بند ہیں۔ تو یہ اردو لاہور یونیورسٹی، کمیونٹس ان سب کو آپ کب کھولے والے ہیں؟ اور اس کے ساتھ مانتا رہی کمیشن بھی نہیں ہے۔ پہلے تو Bifurcation ہی نہیں ہوا، یہ ہوتا ہے۔ اس کے بعد نوٹو لٹریس، یہ نوٹو لٹریس roster میں جانے کی وجہ سے تین سو آ رہے ہیں اور باقی لوگوں کو اردو جہاں نہیں ملی ان کو کچھ وقت دیتے کے بعد اس delimit کر کے دوبارہ سے دیجئے نہیں تو وہ لٹریس جو ہیں وہ نہیں ملیں گے اور جائیدادیں میٹیاں خالی ہی رہیں گی۔

جناب سید امین الحسن جعفری (Janab Syed Aminul Hasan Jafri): آج سی ایم صاحب کی طرف سے جو announcement ہوئے ہیں اس کو welcome کرتے ہیں۔ صاحب اور ہم ٹی آر ایس گورنمنٹ اور اس کے ساتھ ساتھ ہمارے سی ایم صاحب کا بھی شکریہ ادا کرتے ہیں۔ شکریہ!

جناب محمد محمود علی (Janab Md. Mahmood Ali): صاحب! ہمارے ایل او پی لیڈر بہت سینئر لیڈر ہے۔ یہ لوگ ریزرویشن پہلے چالیس سال حکومت کرنے کے بعد جیسا کہ جعفری صاحب نے بھی کہا۔ اور ہماری حکومت تو صرف ساڑھے تین سال

ہوئے مگر پھر بھی ہم اسمبلی اور کونسل میں مل پاس کی، ہم بائیکاٹ کر دیئے withdraw کر دیئے شروع کر دیئے ہم ضرور اس کے بارے میں serious ہیں۔ وقت پر پوری کوشش سی ایم صاحب کر رہے ہیں۔ جو چیز کونسل اور اسمبلی میں پاس ہوتی ہے اس کے بارے میں کون serious نہیں رہتا یہ باتیں۔ ایک بات جب کہ کچھ لوگ اس پر عمل کرنا ہی پڑتا ہے۔ zero hour میں بھی اگر وعدہ کیے تو اس پر عمل کرنا پڑتا ہے۔ آج کی بات ہے zero hour میں ہمارے ایم ایل اے صاحب اور ایم آر او آفس کی بات ہے۔ تو وہاں سے ہرٹس راؤ صاحب بولے "ممود بھائی کو ریٹائر کر دینا پڑتا ہے" جی صاحب کا کہنا کریں گے تو یہ کونسل اور اسمبلی میں مل پاس ہوا تو اس طریقہ سے یہ definitely کریں گے تو time bond کے لئے مانتے ہوئے، لیکن ہم تمام بھائیوں کو یقین دلاتے ہیں کہ ہم اس کے لئے بہت serious ہیں۔ سی ایم صاحب بہت serious ہیں اور وقف SC/STs کمیٹی اس دن دال دیئے تھے جس دن ریکارڈ سیل کیے اس دن سی ایم صاحب یہ کیے کہ حیدر آباد پولیس اور کلکٹر کو بھیجا تھے، اور جب سی ایم صاحب کی ایک کمیٹی بنا دیئے تھے۔ اور آپ دو آئی اے ایس آفسر کو لینے اور کس طریقہ سے اس ڈپارٹمنٹ کو سدھار سکتے ہیں۔ کم از کم اس کے ریکارڈ میں گول مال نہیں ہونا چاہئے۔ اسی لیے والا گیا۔ انشا اللہ اس کے اوپر بہت سختی کے ساتھ کام کریں گے اور اچھا result لا کر بتائیں گے۔ ہمارے اوپر اسمبلی سی ایم صاحب ایک بات بتائے تھے شیر بھائی آپ بہت چلاک ہو شیار ہیں لیکن میں بھی آپ سے خود ڈاڑھ ڈو شیار ہوں۔ ہو شیار نہیں آپ ایک بولتے سی ایم اے بڑھ کر اور ایک بول دیئے ایسا نہیں ہے۔ وہ کمیٹی انشا اللہ بہت اچھا کام کریں گے۔ اردو کمیونٹس بہت برا حال ہے اس کی clarity دے رہا ہوں۔

جناب محمد علی شبیر (Janab Md. Ali Shabbir): ریکارڈ سیل کروائے tampering کو بالکل اخبار میں پڑے۔ سی ایم صاحب بولے کی سی آئی ڈی ضرورت پڑی تو کرواؤ گا۔ ہم آپ سے یہی پوچھ رہے ہیں کہ سی ایم صاحب کیا فیصلہ کیے۔ وہ فیصلہ ہم کو سنائے۔ اگر چیف سکریٹری اور سی آئی ڈی؟

جناب محمد محمود علی (Janab Md. Mahmood Ali): صاحب already سی ایم کی کمیٹی decide ہے اور یہ ہے کہ کمیونٹس بہت اچھا موضوع ہے صاحب پہلے یہ اردو ایکٹ میں تھا، اس سے مانتا رہی فائننس میں کرنے کے بعد وہ لوگ جہاں بن گئے وہ برابر کام نہیں کر رہے۔ اور وہ کمیونٹس بھی بہت پرانے ہو گئے ہیں۔ سی ایم صاحب اعلان کیے کہ 31 districts میں بڑے کمیونٹس سنسز ناؤن میں لگائیں گے۔ اچھے چل رہے ہیں اس کو چلائیں گے۔ اچھا اور اس کو develop کریں گے اس کے بعد پہلے سے بہت اچھے کمیونٹس دلیں گے۔ اور کمیونٹس کو ختم کرنا یا بڑا کرنا نہیں ہے۔ یہ بہت اچھا کام ہے۔ مگر وہ لاہور یونیورسٹی آ کرنا اس میں اردو پڑھ رہے ہیں نہ اس کی کتابیں پڑھ رہے ہیں تو اس کو New Technology کو استعمال کرتے ہوئے ان لوگوں کو اور بچوں کو Training دیں گے۔ اور وہ 900 پیپر کی بات بولے آپ کا ریزرویشن ہے 4% تو کافی جلد جو پانچ سو پچاس لوگ ہیں تو وہ اپنی یہ

آپ یہ بات بولے کی First priority میں ان لوگوں کو appoint کرنا تو انشا اللہ ہاں کو جلد ہی appoint کروینگے۔ شکریہ!

**మిస్టర్ చైర్మన్:-** నవంబర్ 10, 2017 శుక్రవారం ఉదయం 10.00 గంటలకు తిరిగి సమావేశమయ్యేందుకు సభను వాయిదా వేయడమైంది.

(Then the House adjourned at 5.58 P.M. to meet again at 10.00 A.M. on 10<sup>th</sup> November, 2017.)

\* \* \*

**“Published under Rule 316 of the Rules of Procedure and Conduct of  
Business in the Telangana Legislative Council and Printed  
at the Assembly Press, Public Gardens, Hyderabad.”**